

Rocznik Statystyczny Województwa Wielkopolskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE
IN POZNAŃ

Statistical
Yearbook
Wielkopolskie
Voivodship

2014

KOMITET REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*
URZĘDU STATYSTYCZNEGO *OF STATISTICAL OFFICE*

Przewodniczący *President*
Jacek Kowalewski

Redaktor główny *Editor in chief*
Tomasz Klimanek

Członkowie *Members*
Danuta Brzozowska, Małgorzata Gniot, Piotr Jastrzębski, Jolanta Konieczna, Ewa Kowalka,
Kazimierz Kruszka, Arleta Olbrot-Brzezińska, Artur Owczarkowski, Dorota Stachowiak

Sekretarz *Secretary*
Emilia Bogacka

Opracowanie tablic, redakcja techniczna, *Elaboration of tables, technical supervision,*
korekta, skład i grafika komputerowa – *proof-reading, typesetting and computer*
– Dział Opracowań Zbiorczych w Wielko- *graphics – Division of Aggregate Studies*
polskim Ośrodku Badań Regionalnych *in Regional Surveys Centre of Wielkopolska*

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu *When publishing data of Statistical Office*
danych Urzędu Statystycznego *– please indicate source*

ISSN 1642 – 6657

Publikacja dostępna na CD *Publication available on CD*

Wydawca: *Editor:*

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ

ul. Wojska Polskiego 27/29, 60-624 POZNAŃ

Kontakt: tel. 61 27 98 200

Contact fax 61 27 98 100

e-mail: SekretariatUSPOZ@stat.gov.pl

Adres w Internecie: <http://poznan.stat.gov.pl>

Internet address

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Poznaniu przekazuje Państwu najnowszą edycję *Rocznika Statystycznego Województwa Wielkopolskiego* – jednej z najważniejszych pozycji corocznego planu wydawniczego. To cykliczne opracowanie dostarcza informacji o skali przemian społecznych i poziomie rozwoju gospodarczego naszego regionu. Tegoroczna edycja stanowi liczbowe podsumowanie przeobrażeń obserwowanych na różnych płaszczyznach przestrzeni społeczno-ekonomicznej w roku 2013.

Rocznik Statystyczny Województwa Wielkopolskiego 2014 otwierają tablice przeglądowe. Dla uchwycenia tendencji i wskazania kierunków zachodzących zmian, w odniesieniu do wybranych charakterystyk, najbardziej aktualne informacje są zestawiane z wynikami wcześniejszymi, tzn. dla lat 2000 i 2005. W takich przypadkach dane ujęto także w szeregu wieloletnim, obejmującym lata 2008–2013.

Zasadniczą część publikacji stanowią tablice zgrupowane w 24 działach tematycznych. W zależności od dostępności danych informacje za rok 2013 i poprzedni zestawiono tu z wynikami dla lat 2005 i 2010. Przygotowując poszczególne działy *Rocznika*, korzystano przede wszystkim z bogatej bazy danych statystyki publicznej, ale także ze źródeł pozastatystycznych.

W porównaniu z poprzednim wydaniem, nowością w bieżącej edycji *Rocznika* jest opracowanie informacji dotyczących prognozy ludności, a także prezentacja danych z zakresu rachunków regionalnych przygotowanych po raz pierwszy według zasad Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010 – *European System of National and Regional Accounts*).

Przekazując Państwu najnowsze wydanie *Rocznika Statystycznego Województwa Wielkopolskiego*, dziękuję wszystkim osobom i instytucjom, których sugestie i uwagi wzbogaciły treść tegorocznej edycji. Mam nadzieję, że niniejsza publikacja zaspokoi potrzeby informacyjne swoich stałych, ale i nowych Czytelników.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Poznaniu

dr Jacek Kowalewski

Poznań, grudzień 2014 r.

PREFACE

The Statistical Office in Poznań presents the latest edition of the Statistical Yearbook of the Wielkopolskie Voivodship – one of the most important titles in the annual publication plan. This periodical summary of statistical information provides an insight into the scale of social changes and the level of economic development of the voivodship. This year's edition is a quantitative summary of changes observed in various areas of the socio-economic sphere in 2013.

The Statistical Yearbook of the Wielkopolskie Voivodship 2014 begins with a section containing review tables. In order to capture trends and directions of changes that are under way, the latest statistics for selected variables are compared with corresponding values from previous years, i.e. 2000 and 2005. In such cases, data are shown in a series spanning a period of 2008–2013.

The major part of the Yearbook consists of tables grouped into 24 thematic sections. Depending on the availability of information for 2013 and 2012, the statistics are compared with their respective values for 2005 and 2010. The data presented in the thematic sections come mainly from the rich database of official statistics, but non-statistical sources have also been used.

One new feature of the current edition of the Yearbook, compared to the previous one, is a population projection and an overview of data related to regional accounts compiled for the first time according to the principles of the European System of National and Regional Accounts.

Recommending the latest edition of the Statistical Yearbook of the Wielkopolskie Voivodship, I wish to express gratitude to all persons and institutions, whose suggestions and remarks have been a valuable contribution to the content of the current edition. I hope that the Yearbook will meet the information needs of its regular as well as new readers.

*Director
of the Statistical Office in Poznań*

Jacek Kowalewski, PhD

Poznań, December 2014

SPIS RZECZY**CONTENTS**

		<u>Str.</u> <u>Page</u>
Przedmowa	Preface	3–4
Spis tablic	List of tables	6–18
Spis wykresów	List of graphs	19
Objaśnienia znaków umownych	Symbols	20
Skróty	Abbreviations	21–22
Uwagi ogólne	General notes	23–29

TABLICE PRZEGLĄDOWE**REVIEW TABLES**

I. Województwo na tle kraju w 2013 r.	<i>Voivodship on the background of the country in 2013</i>	30–35
II. Ważniejsze dane o województwie (2000, 2005, 2008–2013)	<i>Major data on the voivodship (2000, 2005, 2008–2013)</i>	36–53

DZIAŁY**CHAPTERS**

I. Geografia	<i>Geography</i>	54–56
II. Stan i ochrona środowiska	<i>Environmental protection</i>	57–78
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny	<i>Administrative division and territorial local government</i>	79–84
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości	<i>Public safety. Justice</i>	85–93
V. Ludność	<i>Population</i>	94–121
VI. Rynek pracy	<i>Labour market</i>	122–160
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	161–174
VIII. Budżety gospodarstw domowych	<i>Household budgets</i>	175–184
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania	<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	185–199
X. Edukacja i wychowanie	<i>Education</i>	200–233
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	<i>Health care and social welfare</i>	234–250
XII. Kultura. Turystyka. Sport	<i>Culture. Tourism. Sport</i>	251–265
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne	<i>Science and technology. Information society</i>	266–282
XIV. Ceny	<i>Prices</i>	283–287
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	288–316
XVI. Przemysł i budownictwo	<i>Industry and construction</i>	317–332
XVII. Transport i łączność	<i>Transport and communication</i>	333–341
XVIII. Handel i gastronomia	<i>Trade and catering</i>	342–347
XIX. Finanse przedsiębiorstw	<i>Finance of enterprises</i>	348–364
XX. Finanse publiczne	<i>Public finance</i>	365–373
XXI. Inwestycje. Środki trwałe	<i>Investments. Fixed assets</i>	374–384
XXII. Rachunki regionalne	<i>Regional accounts</i>	385–390
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej	<i>Entities of the national economy</i>	391–399
XXIV. Targi	<i>Fair</i>	400–405

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA		CHAPTER I. GEOGRAPHY	
Położenie geograficzne województwa	<i>Geographic location of the voivodship</i>	1	54
Powierzchnia i granice w 2013 r.	<i>Area and borders in 2013</i>	2	54
Układ pionowy powierzchni	<i>Elevations</i>	3	55
Większe sztuczne zbiorniki i stopnie wodne	<i>Major artificial reservoirs and falls</i>	4	55
Temperatury powietrza	<i>Air temperatures</i>	5	56
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, uśłonecznienie i zachmurzenie	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness</i>	6	56
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA		CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	57
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzy- staniu powierzchni województwa	<i>Geodesic status, directions and changes of voivodship land use.</i>	1 (7)	65
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes</i>	2 (8)	66
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospoda- rowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land</i>	3 (9)	66
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population</i>	4 (10)	67
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	<i>Water consumption for needs of the national economy and population</i>	5 (11)	67
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych	<i>Area and water withdrawal for irrigation in agri- culture and forestry as well as water for filling fish ponds</i>	6 (12)	68
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadza- ne do wód lub do ziemi	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground</i>	7 (13)	68
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków	<i>Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed</i>	8 (14)	69
Oczyszczalnie ścieków	<i>Wastewater treatment plants</i>	9 (15)	69
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality ...</i>	10 (16)	70
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powie- rza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	<i>Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality</i>	11 (17)	71
Powierzchnia o szczególnych walorach przy- rodniczych prawnie chroniona	<i>Area of special nature value under legal protection</i>	12 (18)	72
Parki narodowe	<i>National parks</i>	13 (19)	72
Rezerваты przyrody	<i>Nature reserves</i>	14 (20)	73
Parki krajobrazowe	<i>Landscape parks</i>	15 (21)	73
Pomniki przyrody	<i>Monuments of nature</i>	16 (22)	74
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania	<i>Waste generated and landfilled up to now (accumu- lated) as well as their storage yards areas ...</i>	17 (23)	74

		Tabl. Table	Str. Page
Odpady według rodzajów w 2013 r.	<i>Waste by type in 2013</i>	18 (24)	75
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices)</i>	19 (25)	75
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management</i>	20 (26)	76
Kierunki finansowania z wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Financing directions of the voivodship environmental protection and water management fund</i>	21 (27)	78
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds</i>	22 (28)	78
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY			
CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL LOCAL GOVERNMENT			
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	79
Jednostki administracyjne województwa	<i>Administrative units of voivodship</i>	1 (29)	81
Gminy w 2013 r.	<i>Gminas in 2013</i>	2 (30)	81
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2013 r.	<i>Powiats and cities with powiat status in 2013</i> ...	3 (31)	82
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2013 r.	<i>Councillors of organs of local government units in 2013</i>	4 (32)	82
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej	<i>Paid employment, wages and salaries in the public administration</i>	5 (33)	84
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI			
CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE			
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	85
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	<i>Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings</i>	1 (34)	88
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police</i>	2 (35)	90
Wpływ spraw do sądów powszechnych	<i>Incoming cases in the common courts</i>	3 (36)	90
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2013 r.	<i>Incoming cases in the common courts in 2013</i> ..	4 (37)	91
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego	<i>Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation</i>	5 (38)	92
Załatwione sprawy rodzinne	<i>Resolved family cases</i>	6 (39)	92
Sprawy rodzinne załatwione w 2013 r.	<i>Family cases resolved in 2013</i>	7 (40)	93
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym	<i>Entities of the National Judicial Register</i>	8 (41)	93
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ			
CHAPTER V. POPULATION			
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	94
Ludność	<i>Population</i>	1 (42)	98
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	<i>Working and non-working age population</i>	2 (43)	98

		Tabl. Table	Str. Page
Ludność według płci i wieku	<i>Population by sex and age</i>	3 (44)	99
Miasta i ludność w miastach	<i>Towns and urban population</i>	4 (45)	100
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską	<i>Gminas inhabited by rural population</i>	5 (46)	100
Mediana wieku ludności według płci	<i>Median population age by sex</i>	6 (47)	100
Ruch naturalny ludności	<i>Vital statistics</i>	7 (48)	101
Małżeństwa zawarte i rozwiązane	<i>Marriages contracted and dissolved</i>	8 (49)	102
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2013 r.	<i>Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2013</i>	9 (50)	102
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2013 r.	<i>Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2013</i>	10 (51)	104
Małżeństwa wyznaniowe	<i>Church or religious marriages</i>	11 (52)	105
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2013 r.	<i>Divorces by age of spouses at the moment of filing petition for divorce in 2013</i>	12 (53)	106
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie	<i>Divorces by the number of underage children in the marriage</i>	13 (54)	107
Urodzenia	<i>Births</i>	14 (55)	107
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka i wieku matki	<i>Live births by birth order and age of mother</i>	15 (56)	108
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności	<i>Female fertility and reproduction rates of population</i>	16 (57)	109
Zgony według płci i wieku zmarłych	<i>Deaths by sex and age of deceased</i>	17 (58)	109
Zgony według wybranych przyczyn	<i>Deaths by selected causes</i>	18 (59)	110
Zgony niemowląt według płci i wieku	<i>Infant deaths by sex and age</i>	19 (60)	112
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn	<i>Infant deaths by selected causes</i>	20 (61)	113
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez Policję	<i>Suicides registered by Police</i>	21 (62)	114
Przeciętne dalsze trwanie życia	<i>Life expectancy</i>	22 (63)	114
Prognoza ludności	<i>Population projection</i>	23 (64)	115
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały	<i>Internal and international migration of population for permanent residence</i>	24 (65)	117
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction</i>	25 (66)	118
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants</i>	26 (67)	118
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	<i>International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants</i>	27 (68)	119
Kościoty i związki wyznaniowe	<i>Churches and religious associations</i>	28 (69)	120

DZIAŁ VI. RYNEK PRACY

CHAPTER VI. LABOUR MARKET

Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	122
Aktywność ekonomiczna ludności	<i>Economic activity of population</i>		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL	<i>Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis</i>	1 (70)	131
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2013 r. – na podstawie BAEL	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2013 – on the LFS basis</i>	2 (71)	132

		Tabl. Table	Str. Page
Pracujący	Employment		
Pracujący	<i>Employed persons</i>	3 (72)	133
Pracujący według statusu zatrudnienia	<i>Employed persons by employment status</i>	4 (73)	134
Przeciętne zatrudnienie	<i>Average paid employment</i>	5 (74)	135
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni	<i>Full- and part-time paid employment</i>	6 (75)	136
Przyjęcia do pracy	<i>Hires</i>	7 (76)	137
Zwolnienia z pracy	<i>Terminations</i>	8 (77)	138
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy	<i>The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time</i>	9 (78)	140
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2013 r.	<i>Job vacancies, newly created and liquidated job in 2013</i>	10 (79)	142
Bezrobocie	Unemployment		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy	<i>Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers</i>	11 (80)	144
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani	<i>Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls</i>	12 (81)	145
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy	<i>Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority</i>	13 (82)	145
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy	<i>Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers</i>	14 (83)	147
Wydatki Funduszu Pracy	<i>Expenditures of Labour Fund</i>	15 (84)	147
Warunki pracy	Work conditions		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	<i>Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture)</i>	16 (85)	148
Wypadki i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	<i>Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture)</i>	17 (86)	151
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie	<i>Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture</i>	18 (87)	153
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	<i>Persons working in hazardous conditions</i>	19 (88)	154
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2013 r.	<i>Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2013</i>	20 (89)	156
Choroby zawodowe	<i>Occupational diseases</i>	21 (90)	157
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych	<i>Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions</i>	22 (91)	158
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	<i>Occupational accidents and occupational diseases benefits</i>	23 (92)	159

**DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA.
ŚWIADCZENIA
Z UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH**

**CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES.
SOCIAL SECURITY BENEFITS**

Wynagrodzenia

Wages and salaries

Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	161
--------------------	----------------------------	---	-----

		Tabl. Table	Str. Page
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	<i>Average monthly gross wages and salaries</i>	1 (93)	164
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	<i>Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012</i>	2 (94)	165
Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	<i>Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2012</i>	3 (95)	167
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	<i>Average gross wages and salaries for October 2012</i>	4 (96)	170
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	<i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) by great occupational groups for October 2012</i>	5 (97)	172
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	<i>Social security benefits</i>		
Emeryci i renciści	<i>Retirees and pensioners</i>	6 (98)	173
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto	<i>Gross retirement pay and pension benefits</i>	7 (99)	174
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	<i>CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS</i>		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	175
Gospodarstwa domowe	<i>Households</i>	1 (100)	181
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych	<i>Average monthly per capita available income of households</i>	2 (101)	181
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych	<i>Average monthly per capita expenditures of households</i>	3 (102)	182
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych	<i>Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs of households</i>	4 (103)	182
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania	<i>Households equipped with selected durable goods</i>	5 (104)	183
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych	<i>At-risk of poverty rates in households</i>	6 (105)	184
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	<i>CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS</i>		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	185
Infrastruktura komunalna	<i>Municipal infrastructure</i>		
Wodociągi i kanalizacja	<i>Water supply and sewage systems</i>	1 (106)	190
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	<i>Consumers and consumption of electricity in households</i>	2 (107)	190
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	<i>Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households</i>	3 (108)	191
Ogrzewnictwo	<i>House-heating</i>	4 (109)	191
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej	<i>Using water supply, sewage and gas supply systems</i>	5 (110)	192
Odpady komunalne	<i>Municipal waste</i>	6 (111)	192

		Tabl. Table	Str. Page
Nieczystości ciekłe	<i>Liquid waste</i>	7 (112)	193
Składowiska odpadów komunalnych	<i>Landfill sites with municipal waste</i>	8 (113)	193
Komunikacja miejska	<i>Urban transport</i>	9 (114)	194
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej	<i>Generally accessible and estate area green belts</i>	10 (115)	194
Mieszkania	<i>Dwellings</i>		
Zasoby mieszkaniowe	<i>Dwelling stocks</i>	11 (116)	195
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje	<i>Dwellings in dwelling stocks fitted with installations</i>	12 (117)	196
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2013 r.	<i>Housing allowances paid out in 2013</i>	13 (118)	196
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe	<i>Administration of grounds for dwelling construction</i>	14 (119)	197
Mieszkania, których budowę rozpoczęto	<i>Dwellings in which construction has begun</i>	15 (120)	198
Mieszkania oddane do użytkowania	<i>Dwellings completed</i>	16 (121)	198
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb	<i>Dwellings completed by number of rooms</i>	17 (122)	199

DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE

CHAPTER X. EDUCATION

Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	200
Edukacja według szczebli kształcenia	<i>Education by level</i>	1 (123)	205
Szkoły według organów prowadzących	<i>Schools by school governing authority</i>	2 (124)	207
Uczniowie według grup wieku	<i>Pupils and students by age groups</i>	3 (125)	209
Współczynnik skolaryzacji	<i>Enrolment rate</i>	4 (126)	210
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych	<i>Personal computers in schools for children and youth and in post-secondary schools</i>	5 (127)	211
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych	<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post- secondary schools</i>	6 (128)	212
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych	<i>Students studying foreign languages in schools for adults</i>	7 (129)	214
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	<i>Education of people with special educational needs</i>	8 (130)	215
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze	<i>Special educational centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres</i>	9 (131)	216
Wychowanie pozaszkolne	<i>Extracurricular education</i>	10 (132)	217
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools)</i>	11 (133)	217
Domy i stołówki studenckie	<i>Student dormitories and canteens</i>	12 (134)	218
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships</i>	13 (135)	218
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Primary schools for children and youth (excluding special schools)</i>	14 (136)	219
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools)</i>	15 (137)	220
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Basic vocational schools for youth (excluding special schools)</i>	16 (138)	221
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół za- wodowych dla młodzieży (bez szkół specjal- nych) według grup kierunków kształcenia	<i>Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by fields of education</i>	17 (139)	222

		Tabl. Table	Str. Page
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>General secondary schools for youth (excluding special schools)</i>	18 (140)	222
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Specialized secondary schools for youth (excluding special schools)</i>	19 (141)	223
Uczniowie i absolwenci liceów profilowanych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według profili kształcenia	<i>Students and graduates of specialized secondary schools for youth (excluding special schools) by educational profile</i>	20 (142)	223
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Technical secondary schools for youth (excluding special schools)</i>	21 (143)	224
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	<i>Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by fields of education</i>	22 (144)	224
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży . . .	<i>Level art schools for children and youth</i>	23 (145)	225
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) . . .	<i>Post-secondary schools (excluding special schools)</i>	24 (146)	225
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	<i>Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by fields of education</i>	25 (147)	226
Szkoły wyższe	<i>Higher education institutions</i>	26 (148)	227
Filie, zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz zamiejscowe ośrodki dydaktyczne szkół wyższych według lokalizacji w roku akademickim 2013/14	<i>Branches sections, basic organizational units in another location as well teaching centres in another location of higher education institutions in 2013/14 academic year by place of residence</i>	27 (149)	227
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	<i>Students of higher education institutions by study forms and type of schools</i>	28 (150)	228
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	<i>Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools</i>	29 (151)	228
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych	<i>Academic teachers in higher education institutions</i>	30 (152)	229
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół	<i>Foreigners – students and graduates by study forms and type of schools</i>	31 (153)	229
Studia podyplomowe i doktoranckie	<i>Postgraduate and doctoral studies</i>	32 (154)	230
Studia podyplomowe według grup kierunków kształcenia	<i>Postgraduate studies by fields of education</i>	33 (155)	231
Szkoły dla dorosłych	<i>Schools for adults</i>	34 (156)	232
Wychowanie przedszkolne	<i>Pre-primary education</i>	35 (157)	232
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA		CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	234
Pracownicy medyczni	<i>Medical personnel</i>	1 (158)	240
Lekarze specjaliści	<i>Doctors specialists</i>	2 (159)	240
Ambulatoryjna opieka zdrowotna	<i>Out-patient health care</i>	3 (160)	241
Stacjonarna opieka zdrowotna	<i>In-patient health care</i>	4 (161)	242
Szpitale ogólne	<i>General hospitals</i>	5 (162)	243
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna . . .	<i>Emergency medical services and first aid</i>	6 (163)	244
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne . . .	<i>Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets</i>	7 (164)	244
Krwiodawstwo	<i>Blood donation</i>	8 (165)	245
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings</i>	9 (166)	245

		Tabl. Table	Str. Page
Żłobki i kluby dziecięce	<i>Nurseries and children's clubs</i>	10 (167)	246
Placówki wsparcia dziennego	<i>Day-support centres</i>	11 (168)	247
Rodzinna piecza zastępcza	<i>Family foster care</i>	12 (169)	247
Instytucjonalna piecza zastępcza	<i>Institutional foster care</i>	13 (170)	247
Pomoc społeczna stacjonarna	<i>Stationary social welfare</i>	14 (171)	248
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców	<i>Stationary social welfare facilities by groups of residents</i>	15 (172)	249
Świadczenia pomocy społecznej	<i>Social assistance benefits</i>	16 (173)	250
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT			
CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT			
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	251
Kultura			
Culture			
Książki i broszury wydane	<i>Books and pamphlets published</i>	1 (174)	254
Gazety i czasopisma wydane	<i>Newspapers and magazines published</i>	2 (175)	254
Biblioteki publiczne (z filiami)	<i>Public libraries (with branches)</i>	3 (176)	255
Muzea	<i>Museums</i>	4 (177)	255
Galerie sztuki	<i>Art galleries</i>	5 (178)	255
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe	<i>Theatres, music institutions, entertainment enter- prises</i>	6 (179)	256
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice	<i>Cultural centres and establishments, clubs and community centers</i>	7 (180)	256
Kina stałe	<i>Fixed cinemas</i>	8 (181)	257
Abonenci telewizji kablowej	<i>Cable television subscribers</i>	9 (182)	257
Abonenci radiowi i telewizyjni	<i>Radio and television subscribers</i>	10 (183)	257
Turystyka			
Tourism			
Baza noclegowa turystyki	<i>Tourist accommodation establishments</i>	11 (184)	258
Hotele według kategorii	<i>Hotels by category</i>	12 (185)	260
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki ...	<i>Occupancy in tourist accommodation establishments</i>	13 (186)	261
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki	<i>Catering establishments in tourist accommodation establishments</i>	14 (187)	261
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki	<i>Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments</i>	15 (188)	262
Sport			
Sport			
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe	<i>Physical education organizations and sports clubs</i>	16 (189)	263
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2012 r.	<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2012</i>	17 (190)	263
Wybrane obiekty sportowe w 2010 r.	<i>Selected sports facilities in 2010</i>	18 (191)	265
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE			
CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY			
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	266
Nauka i technika			
Science and technology			
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej	<i>Units and employment in research and development activity</i>	1 (192)	271
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwo- jowej według poziomu wykształcenia	<i>Employment in research and development activity by educational level</i>	2 (193)	272

		Tabl. Table	Str. Page
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące)	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices)</i>	3 (194)	273
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące)	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by field of science (current prices)</i>	4 (195)	274
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices)</i>	5 (196)	274
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące)	<i>Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices)</i>	6 (197)	275
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej	<i>Degree of consumption of research equipment in research and development activity</i>	7 (198)	275
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2013 r.	<i>Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2013</i>	8 (199)	276
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2011–2013	<i>Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2011–2013</i>	9 (200)	277
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące)	<i>Expenditures on innovation activities in industry (current prices)</i>	10 (201)	278
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące)	<i>Expenditures on innovation activities in industry by source of funds (current prices)</i>	11 (202)	280
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe	<i>Resident inventions and utility models</i>	12 (203)	281
Spółeczeństwo informacyjne	<i>Information society</i>		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne	<i>Enterprises using selected information and communication technologies</i>	13 (204)	282
Cele wykorzystania internetu w przedsiębiorstwach	<i>Purpose of using the Internet by enterprises</i>	14 (205)	282
DZIAŁ XIV. CENY	<i>CHAPTER XIV. PRICES</i>		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	283
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	1 (206)	284
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług	<i>Retail prices of selected goods and services</i>	2 (207)	284
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych	<i>Average procurement prices of major agricultural products</i>	3 (208)	286
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach	<i>Average marketplace prices received by farmers</i>	4 (209)	287
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	<i>CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY</i>		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	288
Rolnictwo	<i>Agriculture</i>		
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie	<i>Trends and major economic and production results in agriculture</i>	1 (210)	294

		Tabl. Table	Str. Page
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków	<i>Agricultural land area by land type</i>	2 (211)	295
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych	<i>Farms by area groups</i>	3 (212)	296
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	<i>Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices)</i>	4 (213)	296
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	<i>Structure of gross and market agricultural output (constant prices)</i>	5 (214)	297
Powierzchnia zasiewów	<i>Sown area</i>	6 (215)	298
Zbiory i plony wybranych ziemioplodów	<i>Selected crop production and yields</i>	7 (216)	299
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych	<i>Area, production and yields of ground vegetables</i>	8 (217)	300
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew	<i>Area, production and yields of tree fruit</i>	9 (218)	301
Powierzchnia, zbiory i plony z krzewów owocowych i plantacji jagodowych	<i>Area, production and yields of berry fruit</i>	10 (219)	302
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie	<i>Cattle, pigs, sheep and horses</i>	11 (220)	303
Drób	<i>Poultry</i>	12 (221)	304
Produkcja żywca rzeźnego	<i>Production of animals for slaughter</i>	13 (222)	304
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów	<i>Production of meat, fats and pluck</i>	14 (223)	305
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych	<i>Production of cows' milk and hen eggs</i>	15 (224)	305
Ciągniki rolnicze	<i>Agricultural tractors</i>	16 (225)	306
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik	<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient</i>	17 (226)	306
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące)	<i>Value of agricultural products procurement (current prices)</i>	18 (227)	307
Skup ważniejszych produktów rolnych	<i>Procurement of major agricultural products</i>	19 (228)	308
Ekologiczne gospodarstwa rolne	<i>Organic farms</i>	20 (229)	309
Łowiectwo	Hunting		
Ważniejsze zwierzęta łowne	<i>Major game species</i>	21 (230)	309
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych	<i>Shoot of main game species</i>	22 (231)	310
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie	<i>Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts</i>	23 (232)	310
Leśnictwo	Forestry		
Powierzchnia gruntów leśnych	<i>Forest land</i>	24 (233)	311
Powierzchnia lasów	<i>Forest areas</i>	25 (234)	312
Zasoby drzewne na pniu	<i>Growing stock of standing wood</i>	26 (235)	313
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane	<i>Renewals, afforestations and other forest breeding work</i>	27 (236)	314
Pozyskanie drewna	<i>Removals</i>	28 (237)	315
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień	<i>Trees and shrubs outside the forest and removals</i>	29 (238)	316
Pożary w lasach	<i>Forest fires</i>	30 (239)	316
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	317
Przemysł	Industry		
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące)	<i>Sold production of industry (current prices)</i>	1 (240)	320

		Tabl. Table	Str. Page
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące)	<i>Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices)</i>	2 (241)	322
Produkcja ważniejszych wyrobów	<i>Production of major products</i>	3 (242)	322
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle	<i>Average paid employment in industry</i>	4 (243)	324
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle	<i>Average monthly gross wages and salaries in industry</i>	5 (244)	326
Budownictwo	Construction		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące)	<i>Construction and assembly production (current prices)</i>	6 (245)	328
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące)	<i>Construction and assembly production by type of construction (current prices)</i>	7 (246)	328
Budynki oddane do użytkowania	<i>Buildings completed</i>	8 (247)	330
Budynki oddane do użytkowania według rodzaju budynków	<i>Buildings completed by type of buildings</i>	9 (248)	331
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie	<i>Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction</i>	10 (249)	332
DZIAŁ XVII. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	CHAPTER XVII. TRANSPORT AND COMMUNICATION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	333
Transport	Transport		
Linie kolejowe eksploatowane	<i>Railway lines operated</i>	1 (250)	336
Drogi publiczne o twardej nawierzchni	<i>Hard surface public roads</i>	2 (251)	336
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane	<i>Registered road vehicles and tractors</i>	3 (252)	337
Linie regularnej komunikacji autobusowej	<i>Regular bus communication lines</i>	4 (253)	337
Transport samochodowy zarobkowy	<i>Hire or reward road transport</i>	5 (254)	338
Ruch pasażerów w portach lotniczych	<i>Passenger traffic at airports</i>	6 (255)	338
Przeładunek ładunków w portach lotniczych	<i>Freight loaded and unloaded at airports</i>	7 (256)	338
Wypadki drogowe i ich ofiary	<i>Road traffic accidents and their casualties</i>	8 (257)	339
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów	<i>Road accidents by culprits, major causes and types of vehicles</i>	9 (258)	339
Łączność	Communication		
Podstawowe usługi pocztowe	<i>Basic postal services</i>	10 (259)	340
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne	<i>Telephone subscribers and telephone sets</i>	11 (260)	341
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	342
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące)	<i>Retail sales (current prices)</i>	1 (261)	345
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące)	<i>Retail sales by groups (current prices)</i>	2 (262)	345
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące)	<i>Wholesale in trade enterprises (current prices)</i>	3 (263)	345
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw	<i>Shops by organizational form and petrol stations</i>	4 (264)	346

		Tabl. Table	Str. Page
Gastronomia	<i>Catering</i>	5 (265)	346
Magazyny handlowe	<i>Trade warehouses</i>	6 (266)	347
Targowiska	<i>Marketplaces</i>	7 (267)	347
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW			
CHAPTER XIX. FINANCE OF ENTERPRISES			
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	348
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors</i>	1 (268)	352
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by sections</i>	2 (269)	353
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych	<i>Enterprises by obtained financial results</i>	3 (270)	354
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach	<i>Economic relations in enterprises</i>	4 (271)	356
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw	<i>Current assets of enterprises</i>	5 (272)	358
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw	<i>Share equity (funds) of enterprises</i>	6 (273)	360
Kapitał zakładowy spółek	<i>Share capital of companies</i>	7 (274)	361
Zobowiązania przedsiębiorstw	<i>Liabilities of enterprises</i>	8 (275)	363
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE			
CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE			
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	365
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	<i>Revenue of local government units budgets by type</i>	1 (276)	368
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	<i>Revenue of local government units budgets by division in 2013</i>	2 (277)	370
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	<i>Expenditure of local government units budgets by type</i>	3 (278)	371
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	<i>Expenditure of local government units budgets by division in 2013</i>	4 (279)	372
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych	<i>Revenue and costs of self-government budgetary establishments</i>	5 (280)	373
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE			
CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS			
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	374
Inwestycje	<i>Investments</i>		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	<i>Investment outlays (current prices)</i>	1 (281)	378
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące)	<i>Investment outlays in enterprises (current prices)</i>	2 (282)	379
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące)	<i>Investment outlays in enterprises by groups (current prices)</i>	3 (283)	380
Środki trwałe	<i>Fixed assets</i>		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne)	<i>Gross value of fixed assets (current book-keeping prices)</i>	4 (284)	382
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) ...	<i>Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices)</i>	5 (285)	383

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	385
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	<i>Gross domestic product (current prices)</i>	1 (286)	389
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące)	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices)</i>	2 (287)	390
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych	<i>Nominal income in the households sector.</i>	3 (288)	390
DZIAŁ XXIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	391
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	<i>Entities of the national economy in the REGON register</i>	1 (289)	392
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji ..	<i>Entities of the national economy in the REGON register by legal status and sections</i>	2 (290)	392
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji	<i>Commercial companies by legal status and sections</i>	3 (291)	395
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	<i>Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections.</i>	4 (292)	396
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	<i>Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections</i>	5 (293)	398
DZIAŁ XXIV. TARGI	CHAPTER XXIV. FAIR		
Wystawcy oraz frekwencja na Targach „Innowacje – Technologie – Maszyny Polska (ITM Polska)” w Poznaniu	<i>Exhibitors, producers and attendance on the “Innovations – Technologies – Machines Poland (ITM Poland)” in Poznań</i>	1 (294)	400
Powierzchnia wystawowa na Targach „Innowacje – Technologie – Maszyny Polska (ITM Polska)” w Poznaniu	<i>Exposition area on the “Innovations – Technologies – Machines Poland (ITM Poland)” in Poznań</i>	2 (295)	400
Imprezy wystawiennicze organizowane przez Międzynarodowe Targi Poznańskie w Poznaniu	<i>Expositional events organized by Poznań International Fair in Poznań</i>	3 (296)	401
Wybrane imprezy wystawiennicze organizowane przez Międzynarodowe Targi Poznańskie w 2013 r.	<i>Selected expositional events organized by Poznań International Fair in 2013</i>	4 (297)	401

SPIS WYKRESÓW**LIST OF GRAPHS**

		Str. Page
Podział administracyjny województwa wielkopolskiego w 2013 r.	<i>Administrative division of the Wielkopolskie Voivodship in 2013</i>	56
Podział województwa wielkopolskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)	<i>Division of the Wielkopolskie Voivodship according to the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)</i>	57
Ludność według płci i wieku w 2013 r.	<i>Population by sex and age in 2013</i>	100
Ruch naturalny ludności	<i>Vital statistic</i>	101
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat	<i>Life expectancy at 0 age</i>	101
Struktura pracujących w 2013 r.	<i>Structure of employed persons in 2013</i>	144
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia w 2013 r.	<i>Structure of registered unemployed persons by age and educational level in 2013</i>	144
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie	<i>Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in the voivodship</i>	145
Mieszkania wyposażone w instalacje w 2013 r.	<i>Dwellings fitted with installations in 2013</i>	216
Mieszkania oddane do użytkowania	<i>Dwellings completed</i>	216
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2013/14	<i>Education by educational level in the 2013/14 school year</i>	217
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2013 r.	<i>Land use in agricultural holdings in 2013</i>	300
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2012 r. (ceny stałe)	<i>Structure of market agricultural output in 2012 (constant prices)</i>	300
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	<i>Structure of construction and assembly production (current prices)</i>	301
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca	<i>Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita</i>	372
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)	<i>Structure of gross value added by kinds of activities (current prices)</i>	372
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2013 r.	<i>Structure of entities of the national economy in 2013</i> ..	373

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska	(–)	– zjawisko nie występuje. <i>magnitude zero.</i>
Zero	(0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	(x)	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	(*)	– dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. <i>data revised.</i>
Znak	Δ	– nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do <i>Rocznika</i> . <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook.</i>
Znak	#	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
„W tym” “Of which”		– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma	(,)	– <i>used in figures presents decimal point.</i>

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

tys.	=	tysiąc	dm ³	=	decymetr sześcienny
thous.	=	<i>thousand</i>		=	<i>cubic decimetre</i>
mln	=	milion	dam ³	=	dekametr sześcienny
	=	<i>million</i>		=	<i>cubic decametre</i>
zł	=	złoty	hm ³	=	hektometr sześcienny
zl	=	<i>zloty</i>		=	<i>cubic hectometre</i>
szt.	=	sztuka	kWh	=	kilowatogodzina
pcs	=	<i>piece</i>		=	<i>kilowatt-hour</i>
egz.	=	egzemplarz	MWh	=	megawatogodzina
kpl.	=	komplet		=	<i>megawatt-hour</i>
wol.	=	wolumin	GWh	=	gigawatogodzina
vol.	=	<i>volume</i>		=	<i>gigawatt-hour</i>
g	=	gram	GJ	=	gigadżul
	=	<i>gram</i>		=	<i>gigajoule</i>
kg	=	kilogram	TJ	=	teradżul
	=	<i>kilogram</i>		=	<i>terajoule</i>
dt	=	decytona	°C	=	stopień Celsjusza
	=	<i>deciton</i>		=	<i>centigrade</i>
t	=	tona	h	=	godzina
	=	<i>tonne</i>		=	<i>hour</i>
mm	=	milimetr	d	=	dość
	=	<i>millimetre</i>	24 h	=	<i>24 hours</i>
cm	=	centymetr	r.	=	rok
	=	<i>centimetre</i>		=	<i>year</i>
m	=	metr	p u	=	powierzchnia użytkowa
	=	<i>metre</i>		=	
km	=	kilometr	ceg	=	cegła przeliczeniowa materiałów
	=	<i>kilometre</i>		=	ściennych
m ²	=	metr kwadratowy	<i>brick</i>	=	<i>standard brick unit expressing</i>
	=	<i>square metre</i>		=	<i>the quantity of wall building materials</i>
ha	=	hektar	t/r	=	ton rocznie
	=	<i>hectare</i>	t/y	=	<i>tonnes per year</i>
km ²	=	kilometr kwadratowy	art.	=	artykuł
	=	<i>square kilometre</i>	<i>Art.</i>	=	<i>article</i>
ml	=	mililitr	cd.	=	ciąg dalszy
	=	<i>millilitre</i>	<i>cont.</i>	=	<i>continued</i>
l	=	litr	dok.	=	dokończenie
	=	<i>litre</i>	<i>cont.</i>	=	<i>continued</i>
hl	=	hektolitr	Lp.	=	liczba porządkowa
	=	<i>hectolitre</i>	<i>No.</i>	=	<i>ordinal number</i>
			kk	=	Kodeks karny
			kks	=	Kodeks karny skarbowy
			kl.	=	klasa

nr (Nr)	= numer	MEN	= Ministerstwo Edukacji Narodowej
No.	= <i>number</i>		
poz.	= pozycja	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
pkt	= punkt	ESA	= Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych <i>European System of National and Regional Accounts</i>
poj.	= pojemność		
tabl.	= tablica <i>table</i>	PKB	= produkt krajowy brutto
ust.	= ustęp	<i>GDP</i>	= <i>gross domestic product</i>
Dz. U.	= Dziennik Ustaw	EKG	= Europejska Komisja Gospodarcza
Dz. Urz.	= Dziennik Urzędowy	<i>ECE</i>	= <i>Economic Commission for Europe</i>
i in.	= i inni	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Unii Europejskiej <i>Statistical Office of the European Union</i>
itp.	= i tym podobne		
<i>etc.</i>	= <i>and the like</i>	OECD	= Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>
m.in.	= między innymi		
<i>i.a.</i>	= <i>among others</i>	ONZ	= Organizacja Narodów Zjednoczonych
np.	= na przykład	<i>UN</i>	= <i>United Nations</i>
<i>e.g.</i>	= <i>for example</i>	UE	= Unia Europejska
tj.	= to jest	<i>EU</i>	= <i>European Union</i>
<i>i.e.</i>	= <i>that is</i>	WHO	= Światowa Organizacja Zdrowia <i>World Health Organization</i>
tzn.	= to znaczy		
<i>i.e.</i>	= <i>that is</i>	NSP	= Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań <i>Population and Housing Census</i>
tzw.	= tak zwany = <i>so-called</i>		
ww.	= wyżej wymieniony <i>mentioned above</i>		

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w *Roczniku* dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

- 1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007, w stosunku do klasyfikacji PKD 2004, wprowadziła zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności, a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi; zmiany te powodowały brak porównywalności danych również przy niezmiennych nazwach niektórych poziomów klasyfikacyjnych.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby”;

- 2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;
- 3) według **sektorów własności**:
 - **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału podmiotów sektora publicznego,

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

- 1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers of 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885, with later amendments), replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004/NACE Rev. 1.1.

PKD 2007/NACE Rev. 2 differs from the PKD 2004/NACE Rev. 1.1 classification in the fact that it introduced scope-related changes, i.e. new groupings of activity types as well as transfers of some types of activities between individual classification levels. These changes resulted in the lack of comparability of data, also when the names of classification levels remained unchanged.

The item “**Industry**” was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

The item “**Other services**” was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation”, “Other service activities” as well as “Activities of households as employers; undifferentiated goods-and-services-producing activities of households for own use”;

- 2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;
- 3) according to **ownership sectors**:
 - **public sector** – grouping state ownership (for the State Treasury and state legal persons), local government units ownership as well as “mixed ownership” with the predominance of capital (property) of public sector entities,

- **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszana” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.
„Własność mieszana” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.
- 3. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:
 - do 9,
 - od 10 do 49,
 - 50 i więcej.
- 4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.
- 5. Dane w podziale według sekcji, działów i grup PKD opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.
Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.
- 6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.
Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.
- 7. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w *Roczniku* – obok PKD 2007 – należy wymienić:
 - 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego; klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 VII 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 760, z późn. zm.), w miejsce obowiązującej do 30 VI 2010 r.;
 - **private sector** – grouping private domestic ownership (for natural persons and other private entities), foreign ownership (for foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.
“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company's registration application.
 3. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed** and, unless otherwise indicated, include entities employing:
 - up to 9 persons,
 - from 10 to 49 persons,
 - 50 persons and more.
 4. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with the **respective organizational status of units of the national economy**.
 5. Data according to NACE Rev. 2 sections, divisions and groups are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.
In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.
 6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.
The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own account in order to earn a profit.
 7. Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:
 - 1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local government units are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 VII 2010 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy of 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 760, with later amendments), replacing the classification valid until 30 VI 2010;

- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług – PKWiU 2008**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293 z późn. zm.) w miejsce PKWiU stosowanej do 31 XII 2008 r.;
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania produktów budownictwa; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316 z późn. zm.);
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622), w miejsce stosowanej do 31 XII 2010 r.
8. Informacje o województwie oraz według miast i wsi podano w **każdorazowym podziale administracyjnym**. Przez „**miasta**” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „**wieś**” – pozostałe terytorium województwa.
9. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących. Do wyceny produkcji – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **cen bazowej**.
- Cena bazowa** definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.
- 2) *the **Polish Classification of Products and Services – PKWiU 2008**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2009 by a decree of the Council of Ministers, dated 29 X 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293 with later amendments) in place of the PKWiU classification used until 31 XII 2008;*
- 3) *the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditure on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;*
- 4) *the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which products of construction are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316 with later amendments);*
- 5) *the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by the decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622) in place of the classification used until 31 XII 2010.*
8. *Information on voivodship as well as by urban and rural area is presented according to **administrative division in a given period**. The term “**urban areas**” is understood as an area located within the administrative borders of these units, while a “**rural areas**” is understood as the remaining territory of the voivodship.*
9. *Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables and charts in which prices are not defined, data are expressed in current prices. In order to evaluate production, unless otherwise indicated, the **basic price** category was implemented.*
- Basic price** is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.*

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatek akcyzowy (od wyrobów krajowych, importowanych i nabytych wewnątrzspółnotowo), cła oraz podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

10. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, dla których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006–2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

11. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

12. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – za lata 2000–2009 na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, przy czym dla lat 2000 i 2001 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r., od 2010 r. na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, przy czym dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

Taxes on products comprise: VAT on goods and services (on domestic and imported products), excise tax (on domestic, imported and Intra-Community acquired goods), duties and taxes on certain services (e.g. on games of chance and mutual betting, lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

10. Constant prices were adopted as follows:

- 1) *agricultural output – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;*
- 2) *sold production of industry:*
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006–2010,
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

11. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions.

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

12. When computing per capita data (1000 population, etc.) at the end of a year (e.g., beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 XII was adopted, where as data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production, consumption) – as of 30 VI.

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated – unless otherwise indicated – for the years 2000–2009 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002, for 2000 and 2001 by the administrative division valid as of 31 XII 2002, and since 2010 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31 XII 2011.

13. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

14. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

15. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić nieznacznie od podanych wielkości „ogółem”.

16. Informacje pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przyjmując zasadę, że jako źródło podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

17. W *Roczniku* zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; listę tych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

13. Data, unless otherwise noted, do not include budget entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

14. Selected information presented on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.

15. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".

16. Information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.

17. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)

INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych
<i>Diseases of blood and blood-forming organs</i>	<i>Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism</i>
Wady rozwojowe wrodzone	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
<i>Congenital anomalies</i>	<i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
Objawy i stany niedokładnie określone	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane
<i>Symptoms and ill-defined conditions</i>	<i>Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>

skrót
abbreviation

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES
IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2

pełna nazwa
full name

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

działy
divisions

produkcja skór i wyrobów skórzanych	produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>manufacture of pharmaceutical products</i>	produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
produkcja wyrobów z metali <i>manufacture of metal products</i>	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 (dok.) STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2 (cont.)	
działy (dok.) divisions (cont.)	
produkcja maszyn i urządzeń	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
gospodarka odpadami; odzysk surowców	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
budowa budynków	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi oraz ich naprawa	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
handel hurtowy	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
<i>wholesale trade</i>	<i>wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
handel detaliczny	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi
<i>retail trade</i>	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych, w *Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej* oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications, in the Statistical Yearbook of the Republic of Poland as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (Methodologies and Classifications).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R.

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		

POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII

AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 XII

Powierzchnia w km ²	312679	29826	9,5	Area in km ²
Powiaty	314	31	9,9	Powiats
Miasta na prawach powiatu	66	4	6,1	Cities with powiat status
Gminy	2479	226	9,1	Gminas
Miasta	908	109	12,0	Towns
Miejscowości wiejskie	52543	5451	10,4	Rural localities
Sołectwa	40583	3862	9,5	Village administrator's offices

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

ENVIRONMENTAL PROTECTION

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:
pyłowych	49,5	4,5	9,0	particulates
gazowych	217492,0	17169,4	7,9	gases
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3264	346	10,6	Municipal wastewater treatment plants ^a (as of 31 XII)
w tym: biologiczne	2405	246	10,2	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	820	100	12,2	with increased biogene removal
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	130593,3	5590,5	4,3	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) in thous. t
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	9473,8	949,8	10,0	Municipal waste collected ^b (during the year) in thous. t
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				Outlays on fixed assets (current prices):
służące ochronie środowiska:				in environmental protection:
w milionach złotych	10851,2	651,9	6,0	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	4,7	3,5	x	in % of total investment outlays
służące gospodarce wodnej:				in water management:
w milionach złotych	3059,3	193,1	6,3	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,3	1,0	x	in % of total investment outlays

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

PUBLIC SAFETY

Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:
w liczbach bezwzględnych	1063698	95917	9,0	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	276	277	100,2	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	67,1	74,0	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dane szacunkowe.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. b Estimated data.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship	Polska = 100 Poland = 100	SPECIFICATION
	ogółem total			
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38495,7	3467,0	9,0	Population (as of 31 XII) in thous.
miasta	23257,9	1913,9	8,2	urban areas
wieś	15237,8	1553,2	10,2	rural areas
w tym kobiety	19866,1	1780,7	9,0	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	116	94,4	Population per km ² of total area (as of 31 XII)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	57,6	57,1	99,1	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,46	1,23	x	Natural increase per 1000 popula- tion
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,52	0,05	x	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys.	13919,8	1398,0	10,0	Employed persons ^{ab} (as of 31 XII) in thous.
Przeciętne miesięczne wynagrodze- nie brutto w zł	3659,40	3335,93	91,2	Average monthly gross wages and salaries in zł
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	2157,9	144,8	6,7	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	13,4	9,6	x	Registered unemployment rate ^b (as of 31 XII) in %
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				Network (as of 31 XII) in km:
wodociągowej rozdzielczej	287651,3	30372,1	10,6	water supply distribution
kanalizacyjnej ^c	132916,0	11549,3	8,7	sewage ^c
gazowej	139797,1	13977,4	10,0	gas supply
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):				Dwellings stocks ^d (as of 31 XII):
mieszkania: w tysiącach	13852,9	1149,5	8,3	dwellings: in thousands
na 1000 ludności	359,9	331,5	92,1	per 1000 population
izby: w tysiącach	52874,9	4656,9	8,8	rooms: in thousands
na 1000 ludności	1373,5	1343,2	97,8	per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań:				useful floor area of dwellings:
w tysiącach m ²	1012888,8	92441,9	9,1	in thousands m ²
na 1000 ludności w m ²	26311,8	26663,3	101,3	per 1000 population in m ²

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Łącznie z kolektorami. d Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a By actual workplace and kind of activity. b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. c Including collectors. d Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)				
Mieszkania oddane do użytkowania:				<i>Dwellings completed:</i>
w tysiącach	145,1	13,6	9,4	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności:				<i>per 1000 population:</i>
mieszkania	3,8	3,9	104,1	<i>dwellings</i>
izby	16,1	17,5	108,9	<i>rooms</i>
powierzchnia użytkowa miesz- kań w m ²	394,2	441,7	112,0	<i>useful floor area of dwellings in m²</i>
EDUKACJA ^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego EDUCATION ^a – as of beginning of the school year				
Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools^b in thous.:</i>
podstawowych	2152,6	208,9	9,7	<i>primary</i>
gimnazjach	1124,0	108,2	9,6	<i>lower secondary</i>
zasadniczych zawodowych	195,4	23,6	12,1	<i>basic vocational^c</i>
liceach ogólnokształcących ^d	547,1	46,4	8,5	<i>general secondary^d</i>
liceach profilowanych	6,0	0,6	10,1	<i>specialized secondary</i>
technikach ^e	515,9	46,6	9,0	<i>technical secondary^e</i>
artystycznych ogólnokształcących ^f policealnych	12,6 279,0	0,9 22,4	7,5 8,0	<i>general art^f post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^g :				<i>Children attending pre-primary education establishments^g:</i>
w tysiącach	1297,2	132,2	10,2	<i>in thousands</i>
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat . . .	753	787	104,5	<i>per 1000 children aged 3–6</i>
OCHRONA ZDROWIA ^h I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII HEALTH CARE ^h AND SOCIAL WELFARE – as of 31 XII				
Pracownicy medyczni ⁱ :				<i>Medical personnelⁱ:</i>
lekarze	85246	5058	5,9	<i>doctors</i>
lekarze dentyści	12322	369	3,0	<i>dentists</i>
pielęgniarki ^k	200587	14026	7,0	<i>nurses^k</i>
Przychodnie	19529	1807	9,3	<i>Out-patients departments</i>
Szpitala ogólne ^l	966	64	6,6	<i>General hospitals^l</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych ^l w tys.	187,8	14,7	7,8	<i>Beds in general hospitals^l in thous.</i>
Apteki ogólnodostępne ^m	12221	1155	9,5	<i>Generally available pharmacies^m</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 200. ^b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. ^{c-e} Łącznie z uczniami: ^c – szkół specjalnych przysposabiających do pracy, ^d – uzupełniających liceów ogólnokształcących, ^e – techników uzupełniających. ^f Dających uprawnienia zawodowe. ^g Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^h Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. ⁱ Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^k Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ^l Dane nie obejmują 2 placówek (ok. 600 łóżek). ^m Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna”, ust. 13 na str. 236.

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 200. ^b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. ^{c-e} Including students: ^c – special job-training schools, ^d – supplementary general secondary schools, ^e – supplementary technical secondary schools. ^f Leading to professional certification. ^g Including the children attending for all school year in the units performing health care activities. ^h Data include health care of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ⁱ Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and Nationale Health Fund. ^k Including master nurses. ^l Data do not include 2 hospitals (about 600 beds). ^m See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 13 on page 236.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship	Polska = 100 Poland = 100	SPECIFICATION
	ogółem total			
KULTURA. TURYSTYKA CULTURE. TOURISM				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8112	693	8,5	Public libraries (including branches; as of 31 XII)
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	130976,8	11969,6	9,1	Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	822	88	10,7	Museums with branches (as of 31 XII)
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	29043,8	1050,6	3,6	Museum and exhibition visitors in thous.
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	469	45	9,6	Fixed cinemas (as of 31 XII)
Widzowie w kinach stałych w tys.	36936,6	3562,9	9,6	Audience in fixed cinemas in thous.
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.: miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	679,4	41,8	6,1	Tourist accommodation establishments ^a in thous.: number of beds (as of 31 VII)
korzystający z noclegów	23401,1	1595,2	6,8	tourists accommodated
ROLNICTWO I LEŚNICTWO AGRICULTURE AND FORESTRY				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	14609,2	1737,2	11,9	Agricultural land in good agricultural condition ^b (as of June) in thous. ha
pod zasiewami ^c	10313,0	1423,5	13,8	sown area ^c
grunty ugorowane	446,5	33,1	7,4	fallow land
uprawy trwałe	412,2	20,5	5,0	permanent crops
w tym sady	362,6	16,2	4,5	of which orchards
ogrody przydomowe	31,8	1,8	5,7	kitchen gardens
łąki i pastwiska	3206,4	258,3	8,1	meadows and pastures
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^c w tys. ha:				Sown area (as of June) ^c in thous. ha:
zboża	7479,5	1067,0	14,3	cereals
ziemniaki	337,0	33,2	9,8	potatoes
warzywa gruntowe ^d	142,1	17,7	12,5	ground vegetables ^d
Zbiory w tys. t:				Production in thous. t:
zboża	28455,1	4565,6	16,0	cereals
ziemniaki	7110,9	830,8	11,7	potatoes
warzywa gruntowe ^d	4003,9	49,8	1,2	ground vegetables ^d
Plony z 1 ha w dt:				Yields per ha in dt:
zboża	38,0	42,8	112,6	cereals
ziemniaki	211	249	118,0	potatoes
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9177,2	766,6	8,4	Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. ^c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^d Łącznie z ogrodami przydomowymi.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. ^c Excluding permanent crops and crop area intended for ploughing (green fertilizers). ^d Including kitchen gardens.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>			
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO <i>INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				<i>Sold production of industry (current prices):</i>
w milionach złotych	1182963,9	133444,6	11,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	30724	38530	125,4	<i>per capita in zł</i>
Sprzedaż produkcji budowlano- montażowej ^a (ceny bieżące):				<i>Sales of construction and assembly production^a (current prices):</i>
w milionach złotych	158008,8	15845,6	10,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	4104	4575	111,5	<i>per capita in zł</i>
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII <i>TRANSPORT AND COMMUNICATIONS – as of 31 XII</i>				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km	286004,3	27791,8	9,7	<i>Hard surface public roads (urban and non-urban) in km</i>
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	91,9	91,7	x	<i>of which improved in %</i>
Samochody zarejestrowane ^b w tys.:				<i>Registered cars^b in thous.:</i>
osobowe	19389,4	1955,6	10,1	<i>passenger cars</i>
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^c	3242,5	336,7	10,4	<i>lorries and road tractors^c</i>
Placówki dla usług pocztowych ^d	7884	750	9,5	<i>Postal service offices^d</i>
Telefoniczne łącza główne ^e :				<i>Fixed main line^e:</i>
w tysiącach	5829,9	495,4	8,5	<i>in thousands</i>
w tym standardowe łącza główne na 1000 ludności	4916,5	413,0	8,4	<i>of which standard main line per 1000 population</i>
151,4	142,9	94,4		
HANDEL – stan w dniu 31 XII <i>TRADE – as of 31 XII</i>				
Sklepy	353562	32690	9,2	<i>Shops</i>
Liczba ludności na 1 sklep	109	106	97,4	<i>Population per shop</i>
Targowiska stałe	2207	233	10,6	<i>Permanent marketplaces</i>
FINANSE PUBLICZNE <i>PUBLIC FINANCE</i>				
Budżety gmin^f				<i>Budgets of gminas^f</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	80043,4	8073,6	10,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3099	3026	97,7	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	79442,5	7952,5	10,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3076	2981	96,9	<i>per capita in zł</i>
Budżety miast na prawach powiatu				<i>Budgets of cities with powiat status</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	64216,6	3831,5	6,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5067	4816	95,0	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	64952,6	3842,0	5,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5125	4829	94,2	<i>per capita in zł</i>

^a Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. ^b Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. ^c Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. ^d Dane dotyczą poczty publicznej (operator publiczny). ^e Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^f Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Realized by construction units – by place of performing works. ^b Including cars having temporary permissions given at the end of the year. ^c Including vans. ^d Data concern the public post office (public operator). ^e Data concern operators of the public telecommunication network. ^f Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (dok.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>			
FINANSE PUBLICZNE (dok.) <i>PUBLIC FINANCE (cont.)</i>				
Budżety powiatów <i>Budgets of powiats</i>				
Dochody: <i>Revenue:</i>				
w milionach złotych	23077,6	2236,3	9,7	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	893	838	93,8	<i>per capita in zł</i>
Wydatki: <i>Expenditure:</i>				
w milionach złotych	22916,5	2194,5	9,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	887	823	92,7	<i>per capita in zł</i>
Budżety województw <i>Budgets of voivodships</i>				
Dochody: <i>Revenue:</i>				
w milionach złotych	16120,7	1170,7	7,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	419	338	80,7	<i>per capita in zł</i>
Wydatki: <i>Expenditure:</i>				
w milionach złotych	16527,0	1385,7	8,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	429	400	93,2	<i>per capita in zł</i>
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE <i>INVESTMENTS. FIXED ASSETS</i>				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące): <i>Investment outlays (current prices):</i>				
w milionach złotych	231155,5	18874,4	8,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	6004	5450	90,8	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne): <i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>				
w milionach złotych	3064148,1	276840,7	9,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	79597	79850	100,3	<i>per capita in zł</i>
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ <i>ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY</i>				
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a (stan w dniu 31 XII) <i>Entities of the national economy in the REGON register^a (as of 31 XII)</i>				
sektor publiczny	4070259	397855	9,8	<i>public sector</i>
sektor prywatny	122759	9734	7,9	<i>private sector</i>
	3947500	388121	9,8	
RACHUNKI REGIONALNE W 2012 R. <i>REGIONAL ACCOUNTS IN 2012</i>				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące): <i>Gross domestic product (current prices):</i>				
w milionach złotych	1615894	154153	9,5	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	41934	44567	106,3	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące): <i>Gross value added (current prices):</i>				
w milionach złotych	1431872	136597	9,5	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł	103022	99697	96,8	<i>per employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych: <i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>				
w milionach złotych	984424	92604	9,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	25547	26773	104,8	<i>per capita in zł</i>

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
POWIERZ					
AR					
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	29826	29826	29827	29826
STAN I OCHRONA					
ENVIRONMENTAL					
2	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele: produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	83,8	83,9	82,1	83,2
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	10,7	10,8	11,9	10,8
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	62,2	60,6	57,6	61,1
5	w tym do produkcji przemysłowej	53,3	52,1	48,7	52,2
6	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi: oczyszczane w % wymagających oczyszczenia	96,1	98,6	97,9	97,4
7	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,3	0,1	0,1	0,2
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	52,7	59,7	63,9	62,4
9	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t: pyłowych	13,2	9,7	6,6	4,7
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	176,1	191,7	160,1	78,8
11	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych: pyłowych	98,7	99,2	99,4	99,6
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	7,9	9,9	28,8	64,2
13	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII): w % powierzchni ogólnej	31,3	31,0	31,6	31,8
14	na 1 mieszkańca w m ²	2788	2742	2772	2782
15	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^d na 1 km ² w t	122,4	174,2	167,1	190,3
16	Odpady komunalne zebrane ^e (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	315	256	262	264
17	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów ogółem: służące ochronie środowiska	5,3	4,1	3,8	3,7
18	służące gospodarce wodnej	0,9	0,9	0,7	0,9
BEZPIECZEŃSTWO					
PUBLIC					
19	Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych: w liczbach bezwzględnych	102395	115673	91237	97703
20	na 10 tys. ludności	306	343	269	287
21	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	47,1	65,9	71,7	73,3

^a Z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane e Dane szacunkowe; w 2000 r. określane jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie

^a From own intakes. ^b Water withdrawal at intakes before entering the water network. ^c Population connected to wastewater treatment item 7 on page 62. ^e Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed; since 2003 data are not comparable with data for previous

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
CHNIA					
EA					
29826	29826	29826	29826	Area in km ² (as of 31 XII)	1
ŚRODOWISKA					
PROTECTION					
				Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:	
80,1	82,9	81,6	82,2	production ^a (excluding agriculture, forestry and fishing)	2
12,7	11,0	11,5	11,2	exploitation of water supply network ^b	3
51,6	60,4	56,9	57,8	Consumption of water for needs of the national economy and population per km ² in dam ³	4
42,5	51,2	47,6	48,6	of which for industrial production	5
				Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground:	
99,7	99,8	99,7	99,6	treated in % requiring treatment	6
0,0	0,0	0,0	0,0	untreated per km ² in dam ³	7
62,5	63,3	66,2	67,8	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^c	8
				Emission of air pollutants by plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	
5,6	5,2	4,6	4,5	particulates	9
79,1	86,1	84,4	79,7	gases (excluding carbon dioxide)	10
				Reduction of air pollutants by plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:	
99,6	99,7	99,7	99,7	particulates	11
60,7	59,8	61,3	64,4	gases (excluding carbon dioxide)	12
				Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII):	
31,8	31,8	31,8	31,6	in % of total area	13
2752	2744	2739	2722	per capita in m ²	14
173,4	195,5	201,8	187,4	Generated wastes (during the year; excluding municipal wastes) ^d per km ² in t	15
266	269	270	274	Municipal waste collected ^e (during the year) per capita in kg	16
				Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	
4,6	5,7	3,8	3,5	in environmental protection	17
1,2	1,3	1,1	1,0	in water management	18
PUBLICZNE/ ^f					
SAFETY ^f					
				Ascertained crimes in completed preparatory proceedings by the Police:	
96929	101372	96007	95917	in absolute numbers	19
282	294	278	277	per 10 thous. population	20
73,3	75,2	74,8	74,0	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %	21

szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. *d* Patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 7 na str. 62. ze względu na zmianę katalogu odpadów. *f* W latach: 2000, 2005 i 2008–2012 łącznie z prokuraturą.

ment plants – estimated data, the total population – based on balances. d See general notes to the chapter “Environmental protection”, years due to a change in the catalogue of waste. *f* In 2000, 2005 and 2008–2012 including prosecutor’s office.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					LUD POPU
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	3345316	3372417	3397617	3408281
2	miasta	1936125	1925481	1914841	1912830
3	wieś	1409191	1446936	1482776	1495451
4	w tym kobiety	1721655	1736294	1749881	1754927
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	106,0	106,1	106,2	106,1
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	112,2	113,1	113,9	114,3
	Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):				
7	przedprodukcyjnym	850693	728791	690530	682307
8	produkcyjnym	2041805	2179176	2207039	2214527
9	poprodukcyjnym	452818	464450	500048	511447
10	Małżeństwa na 1000 ludności	5,8	5,6	7,3	6,9
11	Rozwody na 1000 ludności	1,1	1,4	1,7	1,5
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,5	10,5	12,1	12,0
13	Zgony ^b na 1000 ludności	9,5	9,0	9,2	9,3
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,0	1,5	2,9	2,7
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,8	5,9	5,6	5,4
16	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,4	0,7	0,3	0,5
	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:				
17	mężczyźni	69,7	71,3	71,8	72,0
18	kobiety	77,5	79,2	79,9	79,9
					RYNEK LABOUR
	Pracujący ^{cd} (stan w dniu 31 XII):				
19	w tysiącach	1351,1	1223,7	1332,0	1310,5
20	w tym kobiety	631,3	548,7	593,4	588,5
21	na 1000 ludności	404	363	392	384
22	w sektorze prywatnym w %	77,4	78,1	80,0	79,8
	według rodzajów działalności w %:				
23	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	17,1	15,8	15,9
24	przemysł i budownictwo	32,5	32,9	32,1
25	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	24,0	25,4	25,2
26	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3,3	3,4	3,2
27	pozostałe usługi ^e	23,1	22,5	23,6

a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność”, ust. 2 na str. 94. b Łącznie ze zgonami niemowląt. c Według faktycznego miejsca pracy i wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005, 2008 i 2009 – Narodowego e Pod pojęciem „pozostałe usługi” należy rozumieć następujące sekcje PKD 2007: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność

a See general notes to the chapter “Population”, item 2 on page 94. b Including infant deaths. c By actual workplace and kind of 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005, 2008 and 2009 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
NOŚĆ ^a					
LATION ^a					
3446745	3455477	3462196	3467016	Population (as of 31 XII)	1
1927523	1924014	1920117	1913866	urban areas	2
1519222	1531463	1542079	1553150	rural areas	3
1770127	1774892	1778298	1780674	of which females	4
105,6	105,6	105,6	105,6	Females per 100 males (as of 31 XII)	5
115,6	115,9	116,1	116,2	Population per km ² of total area (as of 31 XII)	6
Population of age (as of 31 XII):					
684545	677781	673307	669381	pre-working	7
2235446	2228465	2219016	2206381	working	8
526754	549231	569873	591254	post-working	9
6,2	5,6	5,5	4,8	Marriages per 1000 population	10
1,4	1,6	1,6	1,7	Divorces per 1000 population	11
11,9	11,0	10,9	10,6	Live births per 1000 population	12
9,0	8,9	9,1	9,3	Deaths ^b per 1000 population	13
2,9	2,1	1,8	1,2	Natural increase per 1000 population	14
4,4	3,7	4,5	4,5	Infant deaths per 1000 live births	15
0,4	0,4	0,2	0,0	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	16
Life expectancy at the moment of birth:					
72,5	72,9	73,2	73,5	males	17
80,5	80,9	80,8	80,6	females	18
PRACY					
MARKET					
1327,8	1350,2	1358,0	1367,2	Employed persons ^{cd} (as of 31 XII):	19
599,6	610,8	619,9	630,4	in thousands	20
385	391	392	394	of which women	21
80,3	80,8	81,2	81,9	per 1000 population	22
in private sector in %					
by kind of activities in %:					
16,0	15,7	15,7	15,6	agriculture, forestry and fishing	23
31,8	31,8	31,3	30,8	industry and construction	24
25,2	25,1	25,4	25,4	trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication	25
3,1	3,2	3,2	3,2	financial and insurance activities; real estate activities	26
23,9	24,2	24,4	25,0	activities and other services ^e	27

rodzaju działalności (od 2004 r.). *d* Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, usługowa”.

activity (since 2004). *d* Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results: in Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. *e* The term "Other services" refers to the NACE Rev. 2 sections: "Professional, security", "Education", "Human health and social work activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other service activities".

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
RYNEK LABOUR					
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
1	w tysiącach	307,1	338,3	319,7
2	na 1000 ludności	91,2	99,8	93,9
	w budownictwie:				
3	w tysiącach	49,7	68,7	71,7
4	na 1000 ludności	14,8	20,3	21,1
5	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII)				
	w tys.	193,3	211,4	91,4	133,6
6	2000 = 100	100,0	109,4	47,3	69,1
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
7	kobiety	57,7	57,7	61,9	54,7
8	w wieku do 25 lat	34,9	25,6	23,9	26,3
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	41,7	47,2	26,9	19,7
10	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII)				
	na 1 ofertę pracy	318	144	52	82
11	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	12,5	14,6	6,4	9,2
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA WAGES AND SALARIES.					
12	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł.	1772,00	2150,38	2693,11	2805,30
13	2000 = 100	100,0	121,4	152,0	158,3
14	w tym: w przemyśle	2132,34	2741,39	2832,66
15	w budownictwie	1829,15	2390,75	2475,54
16	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	797,8	760,5	769,1	775,9
17	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	634,1	615,6	635,9	646,1
18	rolników indywidualnych	163,7	144,9	133,2	129,8
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
19	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	793,00	1064,24	1298,46	1418,10
20	rolników indywidualnych ^b	604,00	759,69	855,91	906,46
INFRASTRUKTURA KOMU MUNICIPAL INFRASTRUC					
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII)				
	w km:				
21	wodociągowej	25318,2	27538,9	28182,3	28648,7
22	kanalizacyjnej ^c	4279,4	7580,0	8528,9	9032,3
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
23	w hektometrach sześciennych	123,9	117,2	122,0	120,1
24	na 1 mieszkańca w m ³	37,1	34,8	36,0	35,3
	energii elektrycznej w miastach ^d :				
25	w gigawatogodzinach	1312,6	1358,1	1431,5	1445,2
26	na 1 mieszkańca w kWh	678,2	704,8	746,9	755,0

^a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszaco Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. mu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. ^c Łącznie z kolektorami. ^d W 2000 r. bez gospodarstw domo

^a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was used for calcula sus 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. ^b Including payments from non-agricultu collectors. ^d In 2000 excluding households, whose the main source of maintenance was income from a private farm in agriculture.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)					
MARKET (cont.)					
				Average paid employment:	
				in industry:	
314,8	323,4	316,3	314,1	in thousands	1
91,5	93,7	91,4	90,7	per 1000 population	2
				in construction:	
68,6	68,8	65,8	58,3	in thousands	3
19,9	19,9	19,0	16,8	per 1000 population	4
				Registered unemployed persons (as of 31 XII)	5
135,2	135,0	147,9	144,8	in thous.	
69,9	69,8	76,5	74,9	2000 = 100	6
				In % of registered unemployed (as of 31 XII):	
56,0	58,1	55,0	55,1	women	7
25,3	24,2	22,7	20,8	aged up to 25 years	8
24,1	29,1	29,0	32,9	out of work for longer than year	9
				Registered unemployed persons (as of 31 XII)	10
61	72	73	45	per a job offer	
9,2	9,1	9,8	9,6	Registered unemployment rate ^a (as of 31 XII) in %	11
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
SOCIAL SECURITY BENEFITS					
2947,27	3101,33	3218,67	3335,93	Average monthly gross wages and salaries in zł	12
166,3	175,0	181,6	188,3	2000 = 100	13
3029,26	3217,84	3360,08	3513,20	of which: in industry	14
2495,47	2601,61	2645,27	2687,25	in construction	15
766,8	760,0	754,9	748,7	Average number of retirees and pensioners in thous.	16
				receiving retirement pay and pensions paid by	17
640,6	636,9	634,2	630,6	the Social Insurance Institution	
126,2	123,0	120,6	118,1	farmers	18
				Average monthly gross retirement pay and pension	
				in zł:	
1514,25	1591,83	1678,94	1770,68	paid by the Social Insurance Institution	19
946,32	975,62	1041,54	1111,99	farmers ^b	20
NALNA. MIESZKANIA					
TURE. DWELLINGS					
				Distribution network (as of 31 XII) in km:	
29064,4	29660,3	29997,2	30372,1	water supply distribution	21
9520,8	10398,9	11051,3	11549,3	sewage ^c	22
				Consumption in households:	
				water from water-line systems:	
120,4	122,5	122,4	121,4	in cubic hectometre	23
35,0	35,5	35,4	35,1	per capita in m ³	24
				electricity in urban areas ^d :	
1471,0	1441,6	1424,1	1412,2	in gigawatt-hour	25
762,7	748,7	741,0	737,0	per capita in kWh	26

wanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005, 2008 i 2009 – Narodowego Spisu
b Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego syste-
 wnych, których głównym źródłem utrzymania był dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

*tion, estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005, 2008 and 2009 – of the Population and Housing Cen-
 tral social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund. c Including*

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
INFRASTRUKTURA KOMU					
MUNICIPAL INFRASTRUC					
	Zasoby mieszkaniowe ^a (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 XII):				
	mieszkania:				
1	w tysiącach	962,8	1042,1	1077,1	1090,6
2	na 1000 ludności	287,8	309,0	317,0	320,0
3	izby na 1000 ludności	1066,9	1217,3	1253,5	1266,8
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
4	na 1000 ludności	19282,3	23643,0	24583,5	24929,8
5	przeciętna 1 mieszkania	67,0	76,5	77,5	77,9
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
6	w tysiącach	7,3	11,9	16,3	14,3
7	na 1000 ludności	2,2	3,5	4,8	4,2
8	izby na 1000 ludności	8,2	16,1	21,6	18,5
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
9	na 1000 ludności	186,4	399,6	538,9	454,3
10	przeciętna 1 mieszkania	85,7	113,0	111,8	108,3
EDUKACJA ^b					
EDUCA					
	Uczniowie w szkołach ^c (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
11	podstawowych ^d	297,5	241,8	217,3	212,6
12	gimnazjach	109,8	149,1	129,5	123,7
13	zasadniczych zawodowych ^e	59,3	28,2	28,5	28,6
14	liceach ogólnokształcących ^f	75,0	60,2	57,1	54,5
15	liceach profilowanych	x	17,9	6,2	4,5
16	technikach ^f	83,9	52,4	54,6	53,1
17	artystycznych ogólnokształcących ^g	0,8	0,9	0,9	1,0
18	policealnych	17,5	30,0	31,8	24,6
	Absolwenci szkół ^c w tys.:				
19	podstawowych	111,6 ^h	46,2	40,1	37,9
20	gimnazjów	x	49,8	44,3	42,8
21	zasadniczych zawodowych ^e	20,8	9,9	8,6	9,2
22	liceów ogólnokształcących ⁱ	13,9	20,0	19,2	19,4
23	liceów profilowanych	x	6,7	3,9	2,7
24	techników ⁱ	15,4	15,0	10,9	11,8
25	artystycznych ogólnokształcących ^g	0,2	0,2	0,1	0,2
26	policealnych	8,2	9,7	7,6	7,7
27	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^{ik} (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	15,0	15,4	12,6	12,7
28	Studenci szkół wyższych ^l (stan w dniu 30 XI) w tys.	126,1	177,4	180,4	176,7
29	Absolwenci szkół wyższych ^{lm} w tys.	20,2	34,4	40,6	44,6
30	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	35,3	38,3	30,8	27,7

^a Na podstawie bilansów. ^b Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 200. ^c Bez szkół dla dorosłych, szkolnego 2004/05 łącznie; ^e – ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^f – z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi od roku szkolnego 2005/06 i technikami od roku szkolnego 2006/07. ^k Od roku w tym ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych; bez cudzoziemców. ^m Z poprzed

^a Based on balances. ^b See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 200. ^c Excluding schools for adults, except cluding: ^e – special job-training schools, ^f – supplementary schools: general secondary and technical secondary respectively. ^g Leading dary since 2005/06 school year and technical secondary since 2006/07 school year respectively. ^k Since 2004/05 school year including location as well as teaching centres in another location, excluding academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of Inter “Education”, item 18 on page 204.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
NALNA. MIESZKANIA (dok.)					
TURE. DWELLINGS (cont.)					
1111,9	1124,1	1137,2	1149,5	Dwelling stocks ^a (in 2000 – inhabited; as of 31 XII):	
322,6	325,3	328,5	331,5	dwelling:	1
1304,2	1316,2	1329,7	1343,2	in thousands	2
				per 1000 population	3
25654,6	25965,1	26314,1	26663,3	rooms per 1000 population	4
79,5	79,8	80,1	80,4	useful floor area of dwellings in m ² :	5
				per 1000 population	
				average per dwelling	
				Dwellings completed:	
				dwelling:	
13,5	13,8	14,8	13,6	in thousands	6
3,9	4,0	4,3	3,9	per 1000 population	7
17,6	17,4	18,6	17,5	rooms per 1000 population	8
				useful floor area of dwellings in m ² :	
436,6	429,3	462,9	441,7	per 1000 population	9
111,4	107,3	108,1	112,6	average per dwelling	10
I WYCHOWANIE					
TION ^b					
209,8	209,6	208,1	208,9	Pupils and students in schools ^c (as of beginning of the school year) in thous.:	
119,1	114,8	111,2	108,2	primary ^d	11
27,7	26,2	24,8	23,6	lower secondary	12
52,8	50,9	48,5	46,4	basic vocational ^e	13
3,4	2,6	1,4	0,6	general secondary ^f	14
51,1	48,9	47,5	46,6	specialized secondary	15
1,0	0,9	0,9	0,9	technical secondary ^f	16
25,0	26,6	25,5	22,4	general art ^g	17
				post-secondary	18
				Graduates in schools ^c in thous.:	
37,3	36,1	34,4	34,5	primary	19
40,4	38,6	36,8	36,6	lower secondary	20
9,7	9,6	9,3	8,6	basic vocational ^e	21
18,1	17,6	17,0	16,3	general secondary ⁱ	22
1,7	1,3	1,0	0,7	specialized secondary	23
11,9	12,2	11,8	11,2	technical secondary ⁱ	24
0,2	0,2	0,2	0,2	general art ^g	25
7,3	6,6	7,3	7,3	post-secondary	26
				Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools ^{ik} (excluding schools for adults) per 1000 population	27
12,0	11,8	11,3	10,7	Students of higher education institutions ^l (as of 30 XI) in thous.	28
171,0	165,7	159,4	149,8	Graduates of higher education institutions ^{lm} in thous.	29
47,5	47,9	45,8	43,5	Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.	30
28,4	27,1	26,0	23,1		

z wyjątkiem szkół policealnych. *d* Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. *e, f* Od roku noksztalcącymi i technikami. *g* Dające uprawnienia zawodowe. *h* Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. *i* Łącznie z uczszkolnego 2004/05 łącznie z liceami profilowanymi i szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. *l* Łącznie z filiami, zamiejscotniego roku akademickiego, a w roku 2000 – z roku kalendarzowego; patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 18 na str. 204. *post-secondary schools. d* Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. *e, f* Since 2004/05 school year into professional certification. *h* Data include graduates of 8th and 6th grade. *i* Including supplementary general schools: general second-specialized secondary schools as well as special job-training schools. *l* Including branch sections, basic organizational units in another nal Affairs; excluding foreigners. *m* From the previous academic year, and in 2000 – the calendar year; see general notes to the chapter

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
EDUKACJA ^a					
EDUCA					
1	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	9,4	10,0	7,8	7,0
2	Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):				
3	miejsca w przedszkolach w tys.	73,4	72,7	79,8	84,9
4	dzieci ^b w tys.	85,8	86,0	95,6	102,6
5	w przedszkolach	70,9	69,7	79,4	83,9
6	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	14,9	16,3	16,1	17,6
6	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	440	493	575	601
OCHRONA ZDROWIA ^c					
HEALTH CARE ^c AND					
7	Pracownicy medyczni ^d (stan w dniu 31 XII):				
8	lekarze	6073	5662	5532	5026
9	lekarze dentyści	580	558	681	499
10	pielęgniarki ^e	13433	13918	13620	12782
10	Łóżka w szpitalach ogólnych ^f (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	48	47	47	47
11	Leczeni w szpitalach ogólnych (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) na 10 tys. ludności	1656	1802	1987	2035
12	Przychodnie ^h (stan w dniu 31 XII)	814	960	1295	1401
13	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	685	832	976	1013
14	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę ..	4884	4053	3481	3365
15	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:				
16	lekarskie	4,9	6,0	6,6	6,6
17	stomatologiczne	0,4	0,4	0,6	0,6
17	Dzieci w żłobkach ⁱ i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku ^k do lat 3	15,3	16,2	21,8	18,7
KULTURA.					
CULTURE.					
18	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	761	736	720	718
19	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3544	3535	3547	3512
20	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	189	184	163	163
21	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.:				
22	na 1000 ludności	3941	3860	3413	3330
23	na 1 czytelnika	20,9	21,0	20,9	20,4
24	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,3	1,2	1,3	1,3
25	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^l na 1000 ludności	211	169	215	215
26	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII) ..	74	79	85	86
26	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności ..	345	324	341	326

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 200. ^b Od roku 2008 łącznie z – nieuwzględnionymi w po przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do 2011 r. określanych jako zakłady opieki zdrowotnej); w 2013 r. nymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. ^d Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. ^g Dane nie obejmują 2 placówek (ok. 600 2010 r. bez klubów dziecięcych. ^l Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 200. ^b Since 2008 including, entities excluding in division forming health care activities (until the 2011 defined as health care institution); in 2013 including the children attending for all school year Interior, the Internal Security Agency. ^d Since 2005 working directly with a patient; since 2006 including persons for whom the primary beds and incubators for newborns. ^g Data for general hospitals do not include 2 hospitals (about 600 beds). ^h See general notes to the concern activity performed in voivodship area, including outdoor events. ^m Including visitors of the National Park of Wielkopolska.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE (dok.)					
<i>TION^a (cont.)</i>					
6,5	6,9	6,8	6,7	Graduates of schools for adults in thous.	1
90,0	95,9	101,3	107,2	Pre-primary education (as of beginning of the school year):	2
108,1	118,0	124,2	132,2	places in nursery schools in thous.	3
88,1	93,5	99,2	103,9	children ^b in thous.	4
19,2	23,3	23,6	26,5	in nursery schools	5
589	589	602	617	in pre-primary sections in primary schools	6
				Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3–6	
I POMOC SPOŁECZNA					
<i>SOCIAL WELFARE</i>					
4984	4882	5007	5058	Medical personnel ^d (as of 31 XII):	7
483	336	402	369	doctors	8
13442	13354	15132	14026	dentists	9
				nurses ^e	10
45	45	47	42 ^g	Beds in general hospitals ^f (as of 31 XII) per 10 thous. population	11
2021	2080	2101	2016 ^g	In-patients in general hospitals (excluding inter-ward patient transfer) per 10 thous. population	12
1493	1783	1801	1807	Out-patients departments ^h (as of 31 XII)	13
1027	1053	1137	1155	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	14
3356	3282	3045	3002	Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy	15
				Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	16
6,5	6,8	6,8	6,9	medical	17
0,6	0,7	0,7	0,7	dental	
18,6	23,5	30,9	39,2	Children in nurseries ⁱ and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children ^k up to age 3	
TURYSTYKA					
<i>TOURISM</i>					
714	709	704	639	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	18
3469	3461	3446	3452	Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.	19
160	157	155	155	Public library borrowers per 1000 population	20
				Public library loans in vol.:	21
3243	3245	3515	3142	per 1000 population	22
20,3	20,7	22,7	20,3	per borrower	23
1,3	1,3	1,3	1,3	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population	24
246	176	190	185	Audience in theatres and music institutions ^l	25
86	86	83	88	per 1000 population	26
327	441	632 ^m	303	Museums with branches (as of 31 XII)	
				Museum and exhibition visitors per 1000 population	

dziale według rodzaju placówek – zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi; w latach 2008–2012 bez wychowania łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. *c* Od 2012 r. łącznie z datych których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska i pielęgnarska. *e* Łącznie z magistrami pielęgnarskiego. *f* Bez miejsc dziennych łóżek). *h* Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna” ust. 3 na str. 234. *i* Łącznie z oddziałami żłobkowymi. *k* Do w plenerze. *m* Łącznie ze zwiedzającymi Wielkopolski Park Narodowy.

according to type, pre-primary education groups and pre-primary points; in 2008–2012 excluding pre-primary education in the units per- in the units performing health care activities. *c* Since 2012 data include health care: of the Ministry of National Defence, the Ministry of workplace is a medical and nurse practice. *e* Including master nurses. *f* Excluding day places in hospital wards; since 2008 including chapter “Health care and social welfare”, item 3 on page 234. *i* Including nursery wards. *k* Until 2010 excluding children's clubs. *l* Data

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
KULTURA.					
CULTURE.					
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	56	46	42	41
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	5,2	6,9	7,0	7,3
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	571	709	977	1002
Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:					
4	radiowi	261	258	210	202
5	telewizyjni	254	250	203	195
6	Baza noclegowa turystyki ^a (stan w dniu 31 VII)	615	530	540	547
7	w tym hotele	79	125	162	180
8	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	126,0	110,5	111,8	112,8
9	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	336	364	443	428
ROLNICTWO ^b					
AGRICULTURE ^b					
10	Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{cd} w tys. ha	1839,0	1713,0	1759,4	1755,1
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	98,9	98,9
12	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{de} w tys. ha	1502,9	1458,7	1529,0	1508,5
w tym w %:					
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	72,6	72,3	71,8	71,2
14	w tym: pszenica	15,7	13,3	13,1	14,3
15	żyto	20,8	15,5	14,9	14,5
16	ziemniaki	6,7	4,0	3,1	2,9
17	buraki cukrowe	3,9	3,6	2,6	2,8
Zbiory w tys. t:					
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	2976,7	3637,1	3169,5	4181,7
19	w tym: pszenica	816,7	848,8	780,5	1010,9
20	żyto	655,1	574,7	526,6	655,6
21	ziemniaki ^f	2141,6	1060,3	771,7	981,0
22	buraki cukrowe	2524,9	2309,4	1734,2	2423,4
Plony z 1 ha w dt:					
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	27,3	34,5	28,9	38,9
24	w tym: pszenica	34,6	43,8	39,0	47,0
25	żyto	21,0	25,4	23,0	30,0
26	ziemniaki ^f	212	180	165	226
27	buraki cukrowe	429	437	438	579
Zwierzęta gospodarskie ^d :					
bydło (stan w czerwcu):					
28	w tysiącach sztuk	785,6	719,5	803,2	845,4
29	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	42,4	40,9	44,4	46,8
trzoda chlewna (stan w końcu lipca):					
30	w tysiącach sztuk	4504,7	4818,5	4623,3	4199,1
31	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	243,1	273,7	255,4	232,3
Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^c :					
32	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^g w kg	365,9	460,6	483,3	430,5
33	mleka krowiego w l	686,5	752,2	806,2	818,1

^a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^f Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^g Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzo

^a Since 2011 concern establishments 10 and more bed places. ^b Data are presented according to the official residence of land user. cultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", intended for ploughing (green fertilizers). ^f Since 2010 excluding kitchen gardens. ^g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh,

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.)					
TOURISM (cont.)					
38	44	42	45	Fixed cinemas (as of 31 XII)	1
				Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	2
7,1	7,4	7,0	7,7		
945	1039	834	1029	Audience in fixed cinemas per 1000 population	3
				Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	
197	195	195	196	radio	4
191	188	188	189	television	5
625	692	703	710	Tourist accommodation establishments ^a (as of 31 VII)	6
209	217	216	222	of which hotels	7
				Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous. population	8
124,6	123,4	122,1	120,5		
465	482	467	461	Tourists accommodated per 1000 population	9
I LEŚNICTWO					
AND FORESTRY					
1773,5	1781,0	1800,1	1748,2	Agricultural land (as of June) ^{cd} in thous. ha	10
99,2	99,3	98,8	99,4	of which in good agricultural condition in %	11
1461,3	1469,6	1475,1	1423,5	Sown area (as of June) ^{de} in thous. ha	12
				of which in %:	
69,1	69,7	63,6	65,6	basic cereals (including cereal mixed)	13
14,2	14,4	10,6	13,9	of which: wheat	14
13,0	12,8	13,2	16,7	rye	15
2,7	2,8	2,7	2,3	potatoes	16
2,9	2,9	3,2	2,9	sugar beets	17
				Crop production in thous. t:	
3780,2	3365,0	3381,9	3653,5	basic cereals (including cereal mixed)	18
952,5	870,0	634,6	966,6	of which: wheat	19
599,3	457,2	577,5	743,7	rye	20
934,4	1043,8	1105,9	826,0	potatoes ^f	21
2100,2	2579,4	2844,0	2450,2	sugar beets	22
				Yields per 1 ha in dt:	
37,4	32,9	36,0	39,1	basic cereals (including cereal mixed)	23
45,9	41,1	40,7	48,9	of which: wheat	24
31,5	24,3	29,6	31,4	rye	25
233	253	273	249	potatoes ^f	26
491	607	607	590	sugar beets	27
				Livestock ^d :	
				cattle (as of June):	
843,9	856,6	860,6	920,8	in thousand heads	28
47,6	48,1	47,8	52,6	per 100 ha of agricultural land ^e in heads	29
				pigs (as of the end of July):	
4813,3	4255,4	3815,8	3940,9	in thousand heads	30
271,4	238,9	212,0	225,4	per 100 ha of agricultural land ^e in heads	31
				Production per ha of agricultural land ^e :	
484,4	455,9	450,6	474,5	of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^g in kg	32
807,0	827,8	903,1	1003,0	of cows' milk in l	33

^c Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha 3 na str. 288. ^d W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^e Od 2010 r. bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych węgla, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej.

^c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land 3 on page 288. ^d In 2010 data of the Agricultural Census. ^e Since 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
ROLNICTWO ^a					
AGRICULTURE ^a					
1	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b : ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszan- kami zbożowymi) w kg	448,7	422,4	283,2	521,2
2	ziemniaki w kg	128,5	122,8	119,7	123,4
3	buraki cukrowe w kg	1362,6	1311,7	957,8	1340,9
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w kg	246,7	366,3	369,6	355,9
5	mleko krowie w l	435,5	626,4	637,5	676,1
6	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{bde} w kg: mineralnych lub chemicznych (łącznie z wielo- składnikowymi)	109,1	114,6	171,7	154,6
7	wapniowych	107,0	78,7	52,4	47,4
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{bc} w szt.	7,6	8,3	9,0	9,1
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	770,3	779,3	782,6	783,8
10	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII): w tysiącach hektarów	750,2	760,0	762,2	763,2
11	na 1 mieszkańca w ha	0,224	0,225	0,224	0,224
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	25,2	25,5	25,6	25,6
13	Pozyskanie drewna ^g (grubizny) na 100 ha powierz- chni lasów w m ³	298,8	343,9	361,6	373,2
PRZE INDU					
14	Produkcja sprzedana przemysłu: w milionach złotych (ceny bieżące)	78588,4	96768,4	98370,8
15	rok poprzedni =100 (ceny stałe)	103,5	95,2
16	2005 = 100 (ceny stałe)	100,0	118,4	112,8
17	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	255932	286032	307672
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	23330	28535	28906
BUDOW CONSTRU					
19	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^f (ceny bieżące): w milionach złotych	8182,4	12631,7	14277,0
20	w tym sektor prywatny w %	97,7	97,6	98,8
21	na 1 mieszkańca w zł	2429	3725	4195
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ TRANSPORT AND COMMUNI					
22	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^g : w kilometrach	2295	1942	1965	2022
23	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	7,7	6,5	6,6	6,8
24	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie): w kilometrach	23681	25122	26209	26768
25	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	79,4	84,2	87,9	89,7
26	Samochody osobowe zarejestrowane ^h : w tysiącach sztuk	1045,7	1262,0	1645,5	1677,8
27	na 1000 ludności	313	375	485	493

^a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działań ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 na str. 288. ^c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, ^f Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. ^g Dane dotyczą sieci kolejowej Polskich Kolei dającychymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

^a Data are presented according to the official residence of land user. ^b Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 on page 288. ^c Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, struction units – by place of performing works. ^g Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP), as well as since 2005 of the year.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (dok.)					
AND FORESTRY (cont.)					
				Procurement of agricultural products per ha of agricultural land ^b :	
676,8	576,1	592,4	657,4	basic cereal grains (including cereal mixed) in kg	1
126,1	157,6	205,2	204,9	potatoes in kg	2
1111,9	1419,5	1486,1	1532,0	sugar beets in kg	3
				animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in kg	4
394,1	392,3	372,2	437,4	cows' milk in l	5
702,2	735,0	760,0	805,3	Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per ha of agricultural land ^{b,d,e} in kg:	
				mineral or chemical (including mixed fertilizers)	6
150,5	172,9	161,9	152,7	lime	7
45,7	41,0	59,4	51,5	Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land ^{b,e} in units	8
8,6	.	.	8,8	Forest land (as of 31 XII) in thous. ha	9
784,7	785,9	786,5	786,7	Forest areas (as of 31 XII):	
				in thousand hectares	10
764,1	765,3	766,2	766,6	per capita in ha	11
0,222	0,221	0,221	0,221	Forest cover (as of 31 XII) in %	12
25,6	25,7	25,8	25,7	Removals (timber) per 100 ha of forest area in m ³	13
378,4	383,7	391,3	405,8		
MYSŁ					
STRY					
				Sold production of industry:	
103799,6	120213,6	125118,5	133444,6	in million zlotys (current prices)	14
106,8	110,8	102,1	105,4	previous year = 100 (constant prices)	15
120,4	133,4	136,2	143,6	2005 = 100 (constant prices)	16
329693	371690	395578	424814	per employee in zł (current prices)	17
30161	34842	36173	38530	per capita in zł (current prices)	18
NICTWO					
CTION					
				Sales of construction and assembly production ^f	
				(current prices):	
15209,1	16187,3	15120,1	15845,6	in million zlotys	19
98,7	98,4	98,6	99,2	of which private sector in %	20
4419	4692	4371	4575	per capita in zł	21
– stan w dniu 31 XII					
CATIONS – as of 31 XII					
				Railway lines operated – standard gauge ^g :	
2038	2022	1992	1907	in kilometres	22
6,8	6,8	6,7	6,4	per 100 km ² of total area in km	23
				Hard surface public roads (urban and non-urban):	
26945	27193	27381	27792	in kilometres	24
90,3	91,2	91,8	93,2	per 100 km ² of total area in km	25
				Registered passenger cars ^h :	
1745,6	1834,1	1890,9	1955,6	in thousand units	26
507	532	547	565	per 1000 population	27

ności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej ciepłej. *d* W roku gospodarczym. *e* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami infrastruktury kolejowej. *h* Od 2011 r. łącznie z posia-

do not conduct agricultural activities and owners of less than ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. *d* In farming year. *e* In 2010 data of the Agricultural Census. *f* Realized by other entities which are administrators of railway infrastructure. *h* Since 2011 including having temporary permission given at the end

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)*MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)*

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ <i>TRANSPORT AND COMMUNI</i>					
1	Placówki dla usług pocztowych ^a :				
	w liczbach bezwzględnych	756	854	860	839
2	na 100 tys. ludności	22,6	25,3	25,3	24,6
3	Telefoniczne łącza główne ^b :				
	w tysiącach	961,9	985,6	784,3	720,7
4	na 1000 ludności	287,5	292,3	230,8	211,5
HAN TRA					
5	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
	w milionach złotych	33035,5	46953,3	68674,3	73133,0
6	na 1 mieszkańca w zł	9885	13939	20250	21490
7	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	38882 ^c	38424	36386	33938
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep . . .	86 ^c	88	93	100
FINANSE PUBLIC					
Budżety gmin ^d					
Dochody:					
9	w milionach złotych	2938,4	4633,1	6294,3	6400,0
10	na 1 mieszkańca w zł	1174	1821	2440	2465
Wydatki:					
11	w milionach złotych	3107,9	4591,6	6323,4	6892,0
12	na 1 mieszkańca w zł	1242	1804	2451	2654
Budżety miast na prawach powiatu					
Dochody:					
13	w milionach złotych	1660,2	2352,9	3276,3	3304,2
14	na 1 mieszkańca w zł	1979	2857	4038	4096
Wydatki:					
15	w milionach złotych	1740,2	2353,4	3297,8	3722,3
16	na 1 mieszkańca w zł	2075	2858	4064	4614
Budżety powiatów					
Dochody:					
17	w milionach złotych	1141,9	1386,6	1760,0	1890,3
18	na 1 mieszkańca w zł	456	545	682	728
Wydatki:					
19	w milionach złotych	1148,0	1396,0	1750,6	1944,1
20	na 1 mieszkańca w zł	459	549	679	749
Budżet województwa					
Dochody:					
21	w milionach złotych	274,2	553,7	914,5	1913,3
22	na 1 mieszkańca w zł	82	164	270	562
Wydatki:					
23	w milionach złotych	270,0	583,6	962,7	1882,5
24	na 1 mieszkańca w zł	81	173	284	553

^a Dane dotyczą poczty publicznej; w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. ^b Dane dotyczą operatorów dów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Data concern public post; in 2000 post offices and telecommunication service offices. ^b Data concern operators of the public tele-
ture of gminas which are also cities witch powiat status.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
– stan w dniu 31 XII (dok.)					
<i>CATIONS – as of 31 XII (cont.)</i>					
845	835	824	750	<i>Postal service offices^a:</i>	1
24,5	24,2	23,8	21,6	<i>in absolute numbers</i>	2
				<i>per 100 thous. population</i>	
686,5	599,0	507,8	495,4	<i>Fixed main line^b:</i>	3
199,2	173,3	146,7	142,9	<i>in thousands</i>	4
				<i>per 1000 population</i>	
DEL					
<i>DE</i>					
80042,3	91133,9	98479,1	108874,7	<i>Retail sales (current prices):</i>	5
23258	26414	28471	31436	<i>in million zlotys</i>	6
31182	32091	33418	32690	<i>per capita in zl</i>	7
111	108	104	106	<i>Shops (as of 31 XII) in thous.</i>	8
				<i>Population (as of 31 XII) per shop</i>	
PUBLICZNE					
<i>FINANCE</i>					
				<i>Budgets of gminas^d</i>	
6891,7	7466,2	7842,2	8073,6	<i>Revenue:</i>	9
2615	2820	2949	3026	<i>in million zlotys</i>	10
				<i>per capita in zl</i>	
7613,3	7874,4	7889,3	7952,5	<i>Expenditure:</i>	11
2889	2974	2967	2981	<i>in million zlotys</i>	12
				<i>per capita in zl</i>	
<i>Budgets of cities with powiat status</i>					
3456,2	3521,3	3871,4	3831,5	<i>Revenue:</i>	13
4289	4387	4840	4816	<i>in million zlotys</i>	14
				<i>per capita in zl</i>	
4034,4	4180,8	3939,7	3842,0	<i>Expenditure:</i>	15
5006	5209	4925	4829	<i>in million zlotys</i>	16
				<i>per capita in zl</i>	
<i>Budgets of powiatos</i>					
2091,4	2207,5	2226,7	2236,3	<i>Revenue:</i>	17
793	834	837	838	<i>in million zlotys</i>	18
				<i>per capita in zl</i>	
2293,4	2299,4	2201,8	2194,5	<i>Expenditure:</i>	19
870	868	828	823	<i>in million zlotys</i>	20
				<i>per capita in zl</i>	
<i>Budget of voivodship</i>					
1063,7	1248,4	1099,7	1170,7	<i>Revenue:</i>	21
309	362	318	338	<i>in million zlotys</i>	22
				<i>per capita in zl</i>	
1122,9	1353,1	1136,1	1385,7	<i>Expenditure:</i>	23
326	392	328	400	<i>in million zlotys</i>	24
				<i>per capita in zl</i>	

telekomunikacyjnych sieci publicznej. c Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. d Bez dochodów i wydatków. c Data are not comparable due to change in 2004 the method of shop survey. d Excluding revenue and expenditure.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
INWESTYCJE. INVESTMENTS.					
	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				
1	w milionach złotych	11872,7	12774,3	20139,3	18343,6
2	na 1 mieszkańca w zł	3553	3792	5939	5390
	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				
3	w milionach złotych	122589,8	162854,1	200267,7	214411,3
4	na 1 mieszkańca w zł	36645	48290	58944	62909
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY					
5	Ogółem: w tysiącach	294,4	341,3	361,0	359,4
6	na 10 tys. ludności	880	1012	1063	1054
	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:				
7	w tysiącach	57,8	71,1	78,6	79,5
8	2000 = 100	100,0	122,9	136,0	137,5
	w tym:				
9	spółdzielnie	1,9	1,9	1,8	1,7
10	spółki handlowe	13,9	20,6	24,2	25,8
11	w tym z udziałem kapitału zagranicznego . .	3,9	4,9	5,6	5,7
12	spółki cywilne	26,8	24,9	25,1	23,9
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospo- darczą:				
13	w tysiącach	236,5	270,2	282,4	279,8
14	2000 = 100	100,0	114,2	119,4	118,3
15	na 10 tys. ludności	707	801	831	821
RACHUNKI REGIONAL					
	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				
16	w milionach złotych
17	na 1 mieszkańca w zł
18	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) – rok poprzedni = 100
	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				
19	w milionach złotych
20	na 1 mieszkańca w zł
	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				
21	w milionach złotych
22	na 1 mieszkańca w zł
23	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych – rok poprzedni = 100

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. b Bez osób prowadzących gospodarstwa domowe.
a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. b Excluding persons tending private farms

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
ŚRODKI TRWAŁE^a					
<i>FIXED ASSETS^a</i>					
18883,9	20831,9	21075,4	18874,4	<i>Investment outlays (current prices):</i>	
5487	6038	6093	5450	<i>in million zlotys</i>	1
				<i>per capita in zł</i>	2
226208,2	239306,3	260002,1	276840,7	<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>	
65630	69254	75097	79850	<i>in million zlotys</i>	3
				<i>per capita in zł</i>	4
W REJESTRZE REGON^b – stan w dniu 31 XII					
<i>IN THE REGON REGISTER^b – as of 31 XII</i>					
375,5	376,5	388,0	397,9	<i>Total: in thousands</i>	5
1089	1090	1121	1148	<i>per 10 thous. population</i>	6
				<i>Legal persons and organizational entities without legal personality:</i>	
83,5	86,9	92,9	97,9	<i>in thousands</i>	7
144,4	150,2	160,6	169,3	<i>2000 = 100</i>	8
				<i>of which:</i>	
1,8	1,8	1,8	1,9	<i>cooperatives</i>	9
27,8	30,1	33,1	36,7	<i>commercial companies</i>	10
5,8	6,1	6,3	6,6	<i>of which with foreign capital participation</i>	11
24,4	24,9	25,2	25,4	<i>civil law partnerships</i>	12
				<i>Natural persons conducting economic activity:</i>	
291,9	289,6	295,1	299,9	<i>in thousands</i>	13
123,4	122,5	124,8	126,8	<i>2000 = 100</i>	14
847	838	852	865	<i>per 10 thous. population</i>	15
REGIONALNE					
<i>ACCOUNTS</i>					
135124	146386	154153	.	<i>Gross domestic product (current prices):</i>	
39263	42428	44567	.	<i>in million zlotys</i>	16
			.	<i>per capita in zł</i>	17
.	105,1	103,2	.	<i>Gross domestic product (constant prices) – previous year = 100</i>	18
119006	128676	136597	.	<i>Gross value added (current prices):</i>	
34580	37295	39492	.	<i>in million zlotys</i>	19
			.	<i>per capita in zł</i>	20
83643	88682	92604	.	<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>	
24304	25703	26773	.	<i>in million zlotys</i>	21
			.	<i>per capita in zł</i>	22
.	101,2	100,4	.	<i>Gross real disposable income in the households sector – previous year = 100</i>	23

stwa indywidualne w rolnictwie.
in agriculture.

**DZIAŁ I
GEOGRAFIA**

**CHAPTER I
GEOGRAPHY**

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA
GEOGRAPHIC LOCATION OF THE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach i minutach <i>In degrees and minutes</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Extreme points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna)	Okonek	53°39'	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	Rychtal	51°06'	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Międzychód	15°46'	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Chodów	19°06'	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość: z południa na północ	x	2°33'	291,6	<i>Extent: from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	3°20'	229,5	<i>from west to east</i>

Źródło: dane Departamentu Geodezji, Kartografii i Gospodarki Mieniem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.
Source: data of the Department of Geodesy, Cartography and Estate Management of the Marshal Office of the Wielkopolska Region.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2013
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	29826	x	<i>Area in km²</i>
Długość granic w km	1534	100,0	<i>Length of borders in km</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
pomorskim	66	4,3	<i>pomorskie</i>
kujawsko-pomorskim	409	26,6	<i>kujawsko-pomorskie</i>
łódzkim	295	19,2	<i>łódzkie</i>
opolskim	50	3,2	<i>opolskie</i>
dolnośląskim	225	14,7	<i>dolnośląskie</i>
lubuskim	292	19,1	<i>lubuskie</i>
zachodniopomorskim	197	12,9	<i>zachodniopomorskie</i>

Źródło: dane Departamentu Geodezji, Kartografii i Gospodarki Mieniem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.
Source: data of the Department of Geodesy, Cartography and Estate Management of the Marshal Office of the Wielkopolska Region.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina Gmina	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above sea level in m	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – Kobyla Góra	Kobyla Góra	283,8	Highest point – Kobyla Góra
Najniżej położony punkt – Brzeg Warty (Zamyślin)	Międzychód	28,9	Lowest point – Brzeg Warty (Zamyślin)
Najwyżej położona miejscowość – Zmyślona Parzynowska	Kobyla Góra	272,0	Highest locality – Zmyślona Parzynowska
Najniżej położona miejscowość – Mierzyn	Międzychód	33,0	Lowest locality – Mierzyn

Źródło: dane Departamentu Geodezji, Kartografii i Gospodarki Mieniem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.
Source: data of the Department of Geodesy, Cartography and Estate Management of the Marshal Office of the Wielkopolska Region.

TABL. 4. WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS AND FALLS

ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE RESERVOIRS AND FALLS	Rzeka River	Rok uruchomienia Year opened	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm ³ Total capacity at maximum accumulation in hm ³	Powierzchnia przy maksymal- nym piętrzeniu w km ² Area at maximum accumulation in km ²	Maksymalna wysokość piętrzenia lub spad w m Maximum height of accumulation or fall in m
Słupca	Meszna	1965	6,4	2,6	3,4
Jastrowie	Gwda	1931	6,2	1,5	7,2
Szałe	Pokrzywnica	1978	4,4	1,5	4,8
Ptusza	Gwda	1933	4,0	2,0	6,0
Podgaje	Gwda	1930	3,9	1,2	9,3
Koszyce	Ruda	1981	2,6	1,0	4,8
Dobrzyca	Gwda	1912	2,2	0,9	4,8
Jutrosin	Orla	2011	2,1	0,9	2,5

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Source: data Ministry of the Environment and Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 5. TEMPERATURY POWIETRZA

AIR TEMPERATURES

STACJE METEOROLOGICZNE <i>METEOROLOGICAL STATIONS</i>	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m <i>Station elevation above the sea level in m</i>	Temperatury w °C <i>Temperatures in °C</i>						
		średnie ^a <i>average^a</i>				skrajne <i>extreme</i>		amplitudy temperatur skrajnych <i>amplitudes of extreme temperature</i>
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2013	maksimum <i>maximum</i>	minimum <i>minimum</i>	
						1971–2013		
Poznań	87	8,5	8,8	9,2	9,2	37,0	-28,5	65,5
Kalisz	138	8,4	8,8	9,1	8,8	38,0	-28,5	66,5

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 6. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE

ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJE METEOROLOGICZNE <i>METEOROLOGICAL STATIONS</i>	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m <i>Station elevation above the sea level in m</i>	Roczne sumy opadów w mm <i>Total annual precipitation in mm</i>				Średnia prędkość wiatru w m/s <i>Average wind velocity in m/s</i>	Usłonecznienie w h <i>Insolation in h</i>	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a <i>Average cloudiness in octants^a</i>
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2013			
		średnie ^b		average ^b				
		Poznań	87	507	555	535	595	3,4
Kalisz	138	507	505	511	543	3,7	1801	5,8

^a Stopień zachmurzenia nieba: od 0 (niebo bez chmur) do 8 (całkowicie pokryte chmurami). ^b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). ^b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF THE WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN 2013

As of 31 XII

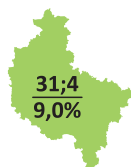
PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)

Stan w dniu 31 XII 2013 r.

DIVISION OF THE WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS)

As of 31 XII 2013

Liczba powiatów, liczba miast na prawach powiatu
Udział w ogólnej liczbie ludności^a w %

Number of powiats, number of cities with powiat status
Share in total number of population^a in %

PODREGIONY (NTS 3)
SUBREGIONS (NTS 3)

57 – kaliski

Powiaty Powiats (NTS 4)

- jarociński (4)
- kaliski (11)
- kępiński (7)
- krotoszyński (6)
- ostrowski (8)
- ostrzeszowski (7)
- pleszewski (6)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4)

City with powiat status (NTS 4)

- Kalisz (1)

58 – koniński

Powiaty Powiats (NTS 4)

- gnieźniński (10)
- kolski (11)
- koniński (14)
- śłupecki (8)
- turecki (9)
- wrzesiński (5)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4)

City with powiat status (NTS 4)

- Konin (1)

59 – leszczyński

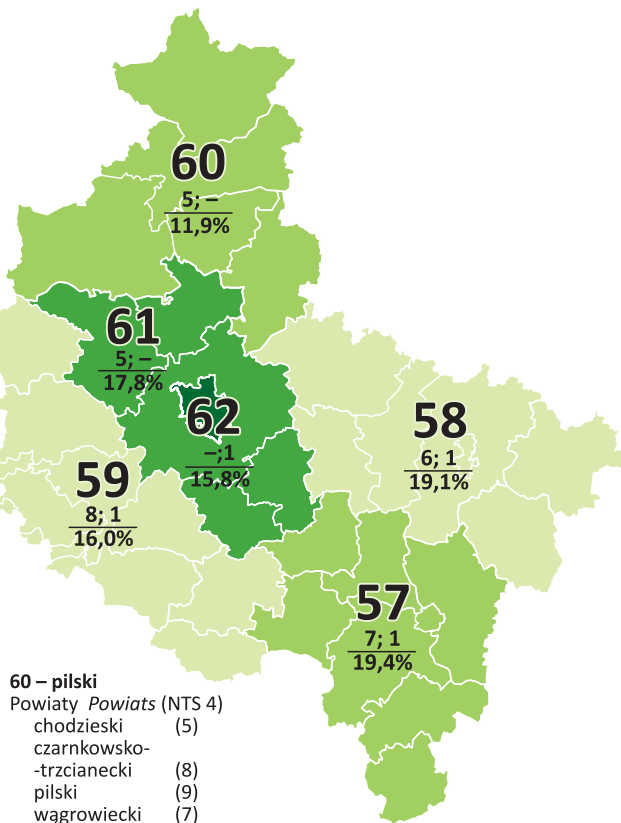
Powiaty Powiats (NTS 4)

- gostyński (7)
- grodziski (5)
- kościański (5)
- leszczyński (7)
- międzychodzki (4)
- nowotomyski (6)
- rawicki (5)
- wolsztyński (3)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4)

City with powiat status (NTS 4)

- Leszno (1)

60 – pilski

Powiaty Powiats (NTS 4)

- chodzieski (5)
- czarnkowsko-trzcianecki (8)
- pilski (9)
- wągrowiecki (7)
- złotowski (8)

61 – poznański

Powiaty Powiats (NTS 4)

- obornicki (3)
- poznański (17)
- szamotułski (8)
- średzki (5)
- śremski (4)

62 – m. Poznań

Miasto na prawach powiatu (NTS 4)

City with powiat status (NTS 4)

- Poznań (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).

Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses.

^a Odpowiednio: dla województwa – udział w kraju, dla podregionów – udział w województwie.

^a Respectively: for voivodship – share in country, for subregions – share in voivodship.

DZIAŁ II STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Ewidencja ta wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji „grunty zabudowane i zurbanizowane”), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji „wody śródlądowe stojące”) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst, Dz. U. 2013, poz. 1205), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I–III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV–VI wytworzone z gleb organicznych. Do 2008 r., zgodnie z art. 12, ust. 15 ustawy, rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IVa, IVb wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: orne – RZ; pastwiska – PsZ.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby

CHAPTER II ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. Information regarding the **geodesic status and directions in land use of voivodship** is classified according to ownership and register groups, of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws, No. 38, item 454).

A land register introduced since 2002 changes primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which previously was included in the item "built-up and urbanized land"), land under ponds (included in the item "standing inland water") as well as ditches (which accounted for a separate item), in agricultural land.

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text, Journal of Laws 2013, item 1205), which protects all agricultural land included in quality classes I–III as well as agricultural land included in quality classes IV–VI, comprised of organic soils. Until 2008, in accordance with Art. 12, item 15 of the Law, a gmina council might also resolve to protect agricultural land of IV, IVa, IVb quality classes, originating from mineral-derived soils and located within the gmina. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ – for arable land and PsZ – for pastures.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate

terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Zagospodarowanie gruntów zrekultywowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłatę za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Dane o ściekach dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,

landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Development of reclaimed land is based on undertaking appropriate measures, which enable to use that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.

3. Information regarding water withdrawal concerns:

- 1) in the item “for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)” – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of waste water annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines and construction facilities which is discharged to reservoir without further use;
- 2) in the item “irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds” – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item “exploitation of water supply network” – all entities responsible for the management of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces etc.).

4. Data regarding wastewater concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). **Data regarding equipment of wastewater treatment plants** concerns the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage systems of entities engaged in production (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged in waters by a separate sewage system,

- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich odpływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobno-ustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni niepracujących na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej.

- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C as well as other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogen removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from sewage.

Increased biogen removal (disposal) from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment, mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on **municipal wastewater treatment plants** concern those of them, which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e., waste water treatment plants not working within sewage network).

Data on **urban and rural population connected to wastewater treatment plants** are presented on a basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.

W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

5. Informacje o źródłach i wielkości emisji przemysłowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza oraz o stanie wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40 z późn. zm.).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Z uwagi na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględnyimi wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony z **pominięciem emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została na drodze pomiarów albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych objętych

When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

5. Information regarding the sources and amounts of industrial air pollutants emission from plants of significant nuisance to air quality as well as the possession of systems to reduce such pollutants and the effects of their utilization concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40 with later amendments).

The established group of surveyed entities maintained annually which i.a. assures comparability of data, may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emissions** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide** the **indicator of reduction of gas pollutants** was calculated and presented **with exclusion of carbon dioxide emission**.

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. Nature protection consists in maintaining, sustainable utilisation and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in

ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczkokrajobrazowe, pomniki przyrody.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (jednolity tekst, Dz. U. 2013 poz. 627, z późn. zm.). Formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Parki narodowe tworzy się w celu: zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

Rezerwy przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania oraz popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Sieć Natura 2000 obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), które do czasu utworzenia w drodze aktu prawnego są obszarami mającymi znaczenie dla Wspólnoty (OZW). Podstawą prawną jej funkcjonowania są: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 XI 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (zwana Dyrektywą Ptasia), określająca kryteria do wyznaczenia

environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Natura 2000 areas, documentation sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 627, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks include protected areas distinguishing by particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

National parks are created to: preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats, habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state – ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Natura 2000 network includes Special Protection Areas (SPA) and Special Areas of Conservation (SAC) that until the creation by way of legal act are Sites of Community Importance (SCI). The legal basis for its functioning are: Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council dated 30 XI 2009 on the conservation of wild birds (Birds Directive), that specifies the criteria to designate and manage

ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem oraz dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 V 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwana Dyrektywą Siedliskową), określająca zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych i nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany. Dane o odpadach za 2013 r. zostały opracowane w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21) zmieniającą ustawę z dnia 27 IV 2001 r. obowiązującą do 2012 r.

Informacje o odpadach opracowane zostały od 2002 r. zgodnie z katalogiem odpadów opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r., a za lata 2000 i 2001 – na podstawie klasyfikacji odpadów zgodnej z Europejskim Katalogiem Odpadów.

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

special protection areas for endangered bird species as well as Council Directive 92/43/EEC dated 21 V 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora (Habitats Directive), that specifies the rules of protection of the rest of the animal and plant species as well as natural habitats and the procedures of protection of especially important natural areas.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth of protection due to their scenic or aesthetic features.

Ecological arable lands are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exurgents, stones ravines, erratic boulders and caves.

7. Waste means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard. Data on waste in 2013 have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21), amending the Law dated 27 IV 2001 valid until 2012.

Information regarding waste was compiled since 2002 on the basis of a catalogue of waste based on List of Waste introduced into legislation of the European Union 1 I 2002 and for 2000 and 2001 – on the basis of a classification of waste in accordance with the European Waste Catalogue.

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. (Dz. U. 2013 poz. 21).

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i obiektach unieszkodliwiania odpadów (w tym hałdach, stawach osadowych).

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zreultywowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowej poprzez, między innymi, właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

8. Dane o nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 (z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21).

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Waste storage means a temporary waste, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas and waste facility (including heaps, settling ponds).

Data regarding landfilled up to now (accumulated) waste concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result depositing it during the reporting and previous years.

Reclaimed waste disposal sites are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.

8. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms in agriculture as well as natural persons and partnerships conducting economic activity – keeping

księgi przychodów i rozchodów), jednostek, prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa: obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

Podziału nakładów na środki trwałe służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskanych efektów rzeczowych dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

9. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664) z dnia 1 I 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji, a ich przychody z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz środki pieniężne i zobowiązania przejęły budżety powiatów i gmin. Do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych, stanowiących dochody budżetów powiatów i gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do wojewódzkich funduszy.

the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section "Public administration and defence, compulsory social security" as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

The division of outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management is made on the basis of the actual location of the investment.

9. Environmental protection and water management funds are funds created from income originating i.a. from: the payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

According to the Law on Amending the Environmental Protection Law and some other laws, dated 20 XI 2009 (Journal of Laws No. 215, item 1664) as of 1 I 2010, the powiat and gmina environmental protection and water management funds were liquidated and their revenues from environmental payments and fines as well as cash and liabilities are assumed by the powiats and gminas budgets. The objective of powiat and gmina is to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to the amount of income from environmental payments and fines, consisting powiat and gmina budgets incomes and reduced by surplus of these incomes that is transferred to voivodship funds.

TABL. 1 (7). STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014		2005	2014	SPECIFICATION
	w ha in ha			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2013 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2013	na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Powierzchnia ogólna^b	2982559	2982651	2982650	-	886,3	860,3	Total area^b
Użytki rolne	1963623	1948408	1929651	-9601	583,5	556,6	Agricultural land
grunty orne	1567160	1576289	1573243	-1716	465,7	453,8	arable land
sady	20321	17436	15787	-235	6,0	4,6	orchards
łąki trwałe	219292	207418	196558	-7754	65,2	56,7	permanent meadows
pastwiska trwałe	89954	81473	79170	-278	26,7	22,8	permanent pastures
grunty rolne zabudowane	43725	42910	42013	178	13,0	12,1	agricultural built-up areas
grunty pod stawami	3875	5796	7026	408	1,2	2,0	lands under ponds
grunty pod rowami	19296	17086	15854	-204	5,7	4,6	lands under ditches
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	776465	790704	796377	394	230,7	229,7	Forest land as well as woody and bushy land
las	767255	780795	785998	350	228,0	226,7	forests
grunty zadrzewione i zakrzewione	9210	9909	10379	44	2,7	3,0	woody and bushy land
Grunty pod wodami	41252	42646	43569	13	12,3	12,6	Lands under waters
powierzchniowymi płynącymi	30161	34936	36751	458	9,0	10,6	surface flowing
powierzchniowymi stojącymi	11091	7710	6818	-445	3,3	2,0	surface standing
Grunty zabudowane i zurbanizowane	144578	150378	155517	1717	43,0	44,9	Built-up and urbanized areas
tereny mieszkaniowe	21816	28112	31215	738	6,5	9,0	residential areas
tereny przemysłowe	7361	8621	9152	113	2,2	2,6	industrial areas
tereny inne zabudowane	8324	11289	13024	323	2,5	3,8	other built-up areas
tereny zurbanizowane niezabudowane	5835	4119	3893	27	1,7	1,1	urbanized non-built-up areas
tereny rekreacji i wypoczynku	7141	7164	7051	5	2,1	2,0	recreational areas
tereny komunikacyjne	88111	86380	86990	822	26,2	25,1	transport areas
drogi	78278	76346	77102	879	23,3	22,2	roads
kolejowe	8593	8736	8668	-48	2,6	2,5	railway
inne ^c	1240	1298	1220	-9	0,4	0,4	others ^c
użytki kopalne	5990	4693	4192	-311	1,8	1,2	minerals
Użytki ekologiczne	1431	1992	2444	141	0,4	0,7	Ecological arable lands
Nie użytki	40951	36693	36343	-187	12,2	10,5	Wasteland
Tereny różne ^d	14259	11830	18749	7523	4,2	5,4	Miscellaneous land ^d

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2013. ^b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). ^c Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp., patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 57. ^d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrehabilitowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 XII, respectively for 2004 and 2013. ^b Land area (including inland waters). ^c Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. see general notes, item 1 on page 57. ^d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of Head Office Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (8). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
OGÓŁEM	186	591	365	343	TOTAL
WEDŁUG RODZAJU GRUNTÓW <i>BY TYPE OF LAND</i>					
Użytki rolne	129	329	112	230	<i>Agricultural land</i>
klasy bonitacyjne:					<i>quality classes:</i>
mineralne: I-II	1	5	1	1	<i>mineral: I-II</i>
III	90	118	83	132	<i>III</i>
IV	19	162	10	10	<i>IV</i>
organiczne: IV	2	1	3	5	<i>organic: IV</i>
V-VI	17	43	15	11	<i>V-VI</i>
Inne grunty rolne	14	230	216	71	<i>Other agricultural land</i>
Grunty leśne	43	32	37	113	<i>Forest land</i>
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA <i>BY DIRECTIONS OF DESIGNATION</i>					
wyłączone:					<i>designated for:</i>
Na tereny osiedlowe	50	173	74	59	<i>Residential areas</i>
Na tereny przemysłowe	27	44	38	33	<i>Industrial areas</i>
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	13	25	4	3	<i>Roads and communication trails</i>
Pod użytki kopalne	60	299	230	192	<i>Minerals</i>
Na inne cele	36	50	19	56	<i>Other purposes</i>

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (9). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	10535	9575	9799	9081	<i>Land requiring reclamation (as of 31 XII)</i>
zdewastowane	10331	9404	9595	8856	<i>devastated</i>
zdegradowane	204	171	204	225	<i>degraded</i>
Grunty (w ciągu roku):					<i>Land (during the year):</i>
zrekultywowane	779	288	795	297	<i>reclaimed</i>
w tym na cele:					<i>of which for purposes:</i>
rolnicze	210	245	485	258	<i>agricultural</i>
leśne	140	2	59	28	<i>forest</i>
zagospodarowane	639	141	413	208	<i>managed</i>

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (10). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³					
OGÓŁEM	1849,7	1582,0	1739,5	1763,5	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych ..	1551,1	1266,4	1418,7	1449,4	82,2	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	1528,1	1246,1	1397,4	1428,0	81,0	surface
podziemne	22,7	19,8	20,9	21,0	1,2	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	98,8	115,5	119,9	117,2	6,6	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	199,9	200,1	200,9	196,9	11,2	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	28,5	17,6	19,6	17,8	1,0	waters: surface
podziemne	171,3	182,5	181,3	179,1	10,2	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering the water system.

TABL. 5 (11). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³					
OGÓŁEM	1806,3	1539,3	1698,2	1724,9	100,0	TOTAL
Przemysł	1552,5	1267,1	1419,0	1450,2	84,1	Industry
w tym na cele produkcyjne	1548,1	1262,6	1415,0	1446,4	83,9	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	98,8	115,5	119,9	117,2	6,8	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	154,9	156,8	159,4	157,6	9,1	Exploitation water supply network ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. ^b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (12). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha . . .	22185	21031	21066	21719	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napelnianych stawów rybnych ^b w ha	4851	4805	5012	5086	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	99584	115783	120302	117537	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	16432	16889	16428	16436	for irrigation of agricultural and forest land
na 1 ha	0,7	0,8	0,8	0,8	per ha
do napelniania i uzupełniania stawów rybnych	83152	98894	103874	101101	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	17,1	20,6	20,7	19,9	per ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. b O powierzchni co najmniej 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

a Area of 20 ha and more. b Area of 10 ha and more. c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (13). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in per cent	
OGÓŁEM	1695,1	1430,5	1621,2	1626,1	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	1592,4	1324,8	1513,1	1516,2	93,2	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze	1511,1	1230,2	1383,2	1413,9	87,0	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	102,7	105,6	108,1	109,8	6,8	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	184,0	200,2	238,0	212,2	13,0	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	181,4	199,6	237,2	211,3	13,0	treated
mechanicznie	82,4	88,5	123,7	95,9	5,9	mechanically
chemicznie ^b	0,3	0,5	0,4	0,4	0,0	chemically ^b
biologicznie	16,3	20,4	20,6	20,4	1,3	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	82,5	90,2	92,5	94,6	5,8	with increased biogene removal
nieoczyszczane	2,7	0,6	0,8	0,9	0,1	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	1,6	0,6	0,4	0,5	0,0	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	1,1	0,0	0,4	0,4	0,0	discharged by sewage network

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. b Data concern only to industrial wastewater.

TABL. 8 (14). **ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

JEDNOSTKI	2005	2010	2012	2013	ENTITIES
OGÓŁEM	210	220	206	216	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	103	109	100	103	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków ..	83	94	84	84	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	79	86	77	76	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości ..	4	8	7	8	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	20	15	16	19	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	107	111	106	113	Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewater treatment plants)

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9 (15). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Mechanical</i>	Chemiczne <i>Chemical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						Industrial wastewater treatment plants
Liczba						<i>Number</i>
2005	116	49	11	51	5	
2010	111	38	10	58	5	
2012	97	34	5	54	4	
2013	96	28	6	59	3	
Przepustowość w dam ³ /d ...						<i>Capacity in dam³/24h</i>
2005	714,9	671,6	7,8	24,8	10,8	
2010	866,7	818,1	6,8	27,5	14,3	
2012	734,3	684,0	6,1	32,3	11,9	
2013	724,4	669,8	6,2	37,0	11,5	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a						Municipal^a wastewater treatment plants
Liczba						<i>Number</i>
2005	304	6	x	207	91	
2010	308	3	x	211	94	
2012	327	2	x	226	99	
2013	346	–	x	246	100	
Przepustowość w dam ³ /d ...						<i>Capacity in dam³/24h</i>
2005	733,7	61,4	x	107,3 ^b	565,0	
2010	729,8	1,4	x	106,3 ^b	622,1	
2012	751,7	1,4	x	104,5	645,8	
2013	757,1	–	x	99,2	657,9	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^{cd}						<i>Population connected to wastewater treatment plants in % of total population^{cd}</i>
2005	59,7	3,9	x	11,6	44,2	
2010	62,5	0,2	x	12,5	49,7	
2012	66,2	0,2	x	12,9	53,1	
2013	67,8	–	x	12,8	55,0	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. *b* Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. *c* Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. *d* Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 12 na str. 26.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. *b* Refers to equipment for biological treatment. *c* Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances. *d* See general notes to the Yearbook, item 12 on page 26.

TABL. 10 (16). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	105	128	127	128	<i>Plants of significant nuisance to air quality^a (as of 31 XII)</i>
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emissions of:</i>
pyłowych	83	88	87	85	<i>particulates</i>
gazowych	17	19	18	19	<i>gases</i>
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					<i>of which without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission:</i>
pyłów	17	22	22	25	<i>particulates</i>
gazów	12	17	20	21	<i>gases</i>
emisji:	93	109	x	x	<i>imission</i>
pyłów	114	113	<i>particulates</i>
gazów	114	115	<i>gases</i>
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					<i>Emissions of pollutants in thous. t:</i>
pyłowych	9,7	5,6	4,6	4,5	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw . . .	8,6	5,0	4,0	3,7	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) . .	191,7	79,1	84,4	79,7	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki	138,3	30,7	29,4	31,5	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla	12,0	7,5	7,6	7,1	<i>carbon oxide</i>
tlenki azotu	28,0	23,9	23,1	25,0	<i>nitrogen oxides</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowe	1189,6	1274,8	1568,5	1655,6	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla) . .	21,0	122,4	134,0	144,2	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	99,2	99,6	99,7	99,7	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) . .	9,9	60,7	61,3	64,4	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

^a *Emitting particulates, gases or particulates and gases.*

TABL. 11 (17). URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multi- cyklony Multi- cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII EQUIPMENT – as of 31 XII						
OGÓŁEM 2005	297	84	223	27	191	58
TOTAL 2010	273	78	270	23	155	66
. 2012	243	84	272	27	143	76
. 2013	245	79	273	26	145	71
Skuteczność: Efficiency:						
niska 2005	36	6	27	–	68	.
low 2010	45	15	40	–	14	.
. 2012	36	15	49	2	106	.
. 2013	45	12	42	1	107	.
średnia 2005	143	31	54	4	107	.
moderate 2010	142	23	61	–	100	.
. 2012	131	24	71	–	24	.
. 2013	127	23	75	–	24	.
wysoka 2005	118	47	142	23	16	.
high 2010	86	40	169	23	41	.
. 2012	76	45	152	25	13	.
. 2013	73	44	156	25	14	.
PRZEPLÝW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h						
OGÓŁEM 2005	5966	2862	4010	11653	14321	1001
TOTAL 2010	5284	3142	5627	14557	12317	947
. 2012	4855	3495	6058	15982	11415	883
. 2013	4700	3843	6182	16028	11964	702
Skuteczność: Efficiency:						
niska 2005	481	267	274	–	10432	.
low 2010	358	185	256	–	330	.
. 2012	375	313	474	133	1229	.
. 2013	529	123	245	15	1644	.
średnia 2005	3055	557	535	216	2519	.
moderate 2010	2730	854	723	–	3401	.
. 2012	2525	746	1036	–	7277	.
. 2013	2397	1264	1073	–	7374	.
wysoka 2005	2430	2038	3201	11437	1370	.
high 2010	2196	2103	4648	14557	8586	.
. 2012	1955	2436	4548	15849	2909	.
. 2013	1774	2456	4864	16013	2946	.

TABL. 12 (18). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**

Stan w dniu 31 XII

*AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION	
	w ha in ha				w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship		na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²
OGÓŁEM	924862,2	948446,1	948260,6	943576,6	31,6	2722	TOTAL
Parki narodowe	7961,7	7961,7	7975,0	7975,0	0,3	23	National parks
Rezerwy przyrody	5755,8	4103,1	4117,0	4143,8	0,1	12	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	174344,7	178034,1	177996,7	178427,5	6,0	515	Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	732927,6	753658,2	753011,6	747704,6	25,1	2157	Protected landscape areas ^b
Stanowiska dokumentacyjne	0,1	0,1	1,7	1,7	0,0	0	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	1922,2	2167,0	2345,4	2345,4	0,1	7	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	1950,1	2521,9	2813,2	2978,6	0,1	9	Ecological arable lands

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 60. ^b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a See general notes, item 6 on page 60. ^b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13 (19). **PARKI NARODOWE**

Stan w dniu 31 XII

*NATIONAL PARKS**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha					
	parków narodowych national parks					otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the protected areas)
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z liczby ogółem – pod ochroną ścisłą ^b of grand total number – strictly protected ^b			
			razem total	w tym lasów of which forests		
OGÓŁEM	2005	7961,7	5067,6	259,7	114,5	8761,3
TOTAL	2010	7961,7	5000,6	274,4	129,2	8761,3
	2012	7975,0	5151,1	274,4	129,2	8761,3
	2013	7975,0	5156,3	273,2	129,2	8910,8
Wielkopolski		7597,2	4789,9	258,5	114,5	7405,8
Drawieński		377,8	366,4	14,7	14,7	1505,0

^a Powierzchnia parku w granicach województwa. ^b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

^a Area of park in boundaries of the voivodship. ^b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14 (20). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES

As of 31 XII

L A T A REZERWATY	Obiekty <i>Objects</i>	Powierzchnia w ha <i>Area in ha</i>		Y E A R S RESERVES
		ogółem <i>total</i>	w tym pod ochroną ściśle ^a <i>of which strictly protected^a</i>	
OGÓŁEM 2005	96	5755,8	82,0	TOTAL
2010	98	4103,1	225,5	
2012	98	4117,0	225,5	
2013	98	4143,8	225,5	
Faunistyczne	8	285,6	–	<i>Fauna</i>
Krajobrazowe	12	1790,4	7,1	<i>Landscape</i>
Leśne	45	1507,7	193,5	<i>Forest</i>
Torfowiskowe	15	285,8	–	<i>Peat-bog</i>
Florystyczne	17	263,9	24,9	<i>Flora</i>
Wodne	1	10,4	–	<i>Water</i>

^a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

^a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 15 (21). PARKI KRAJOBRAZOWE

Stan w dniu 31 XII

LANDSCAPE PARKS

As of 31 XII

L A T A Y E A R S ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a	Powierzchnia ^b <i>Area^b</i>			
	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		
		lasów <i>forest</i>	użytków rolnych <i>agricultural land</i>	wód <i>water</i>
	w ha <i>in ha</i>			
OGÓŁEM 2005	175129,6	57870,5	91466,6	10057,8
TOTAL 2010	179410,6	61657,3	90150,9	9628,7
2012	179376,5	61643,2	90130,9	9628,7
2013	179814,7	62942,4	89603,2	9663,8
Sierakowski	30413,0	9898,0	15881,0	2254,0
Powidzki	24600,0	7858,2	12568,0	2469,8
Przemęcki	19450,0	6830,0	9780,0	1411,0
Park Krajobrazowy im. D. Chłapowskiego	17200,0	2553,0	12758,0	113,1
Dolina Baryczy	17000,0	6600,0	5800,0	1200,0
Żerkowsko-Czeszewski	15794,8	6130,5	8073,1	188,7
Nadwarciański	13428,0	1463,0	10348,0	393,0
Rogaliński	12750,0	6953,0	3827,6	304,7
Puszcza Zielonka	12202,0	10839,8	922,6	158,0
Lednicki	7618,4	720,7	6395,9	339,1
Park Krajobrazowy Promno	3363,9	2507,2	597,8	61,4
Nadgoplański Park Tysiąclecia	3074,6	399,9	2011,2	425,0
Pszczewski	2920,0	189,0	640,0	346,0

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków; powierzchnia w granicach województwa.

^a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. ^b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks; area within the area of voivodship.

TABL. 16 (22). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	3632	3809	3843	3850	T O T A L
w tym:					<i>of which:</i>
Pojedyncze drzewa	2802	3192	3182	3148	<i>Individual trees</i>
Grupy drzew.	599	416	427	469	<i>Tree clusters</i>
Aleje.	101	88	99	98	<i>Alleys</i>
Głazy narzutowe	101	91	97	96	<i>Erratic boulders</i>

TABL. 17 (23). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	163	243	263	260	<i>Plants generating waste (as of 31 XII)</i>
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	5196,3	5170,8	6017,5	5590,5	<i>Waste generated (during the year) in thous. t</i>
poddane odzyskowi	3664,2	3402,2	3241,2	2860,0	<i>recovered</i>
unieszkodliwione	1397,4	1680,3	2690,8	2607,3	<i>treated</i>
w tym składowane ^b	1273,8	1153,2	1834,9	1885,7	<i>of which landfilled^b</i>
magazynowane czasowo	134,7	88,3	85,5	123,2	<i>temporarily stored</i>
W % wytworzonych:					<i>In % generated:</i>
poddane odzyskowi	70,5	65,8	53,9	51,2	<i>recovered</i>
unieszkodliwione	26,9	32,5	44,7	46,6	<i>treated</i>
w tym składowane ^b	24,5	22,3	30,5	33,7	<i>of which landfilled^b</i>
magazynowane czasowo	2,6	1,7	1,4	2,2	<i>temporarily stored</i>
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) w tys. t	46327,1	51140,0	54236,5	56004,2	<i>Waste landfilled up to now (accumulated^c; end of year) in thous. t</i>
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	188,9	81,0	4,0	4,3	<i>Waste recovered from accumulated by 1 I reporting year in thous. t</i>
Tereny składowania odpadów w ha:					<i>Area of storage yards in ha:</i>
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	710,0	632,7	619,2	618,9	<i>non-reclaimed (end of year)</i>
zrekultywowane (w ciągu roku)	11,6	5,0	–	0,1	<i>reclaimed (during the year)</i>

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 62. ^b Na terenach własnych zakładów i innych. ^c Na terenach własnych zakładów.

^a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 62. ^b On own plant grounds and other land. ^c On own plant grounds.

TABL. 18 (24). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2013 R.***WASTE^a BY TYPE IN 2013*

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) <i>Waste landfilled up to now (accumulated^b; end of year)</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym poddane odzyskowi <i>of which recovered</i>		
	w tys. t <i>in thous. t</i>			
OGÓŁEM	5590,5	2860,0	56004,2	TOTAL
w tym:				<i>of which:</i>
Mieszanki popiołowo-żużlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	1912,6	54,0	55013,0	<i>Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste</i>
Popioły lotne z węgla	676,5	191,4	–	<i>Coal fly ash</i>
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	75,9	67,5	–	<i>Slag, furnace ash and particulates from boilers</i>

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 62. *b* Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 62. *b* On own plant grounds.

TABL. 19 (25). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**

OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Ochrona środowiska	526386,1	863739,3	804203,6	651942,8	Environmental protection
w tym:					<i>of which:</i>
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	54291,0	165703,2	139591,2	142449,9	<i>Protection of air and climate</i>
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	14620,4	149392,5	85752,0	17751,1	<i>of which outlays on new fuel combustion technologies and techniques as well as the modernization of boiler and thermal energy plants</i>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	413882,6	566850,4	607697,9	433425,6	<i>Wastewater management and protection of waters</i>
w tym nakłady na:					<i>of which outlays on:</i>
oczyszczanie ścieków komunalnych	76249,4	118240,1	104700,7	112404,1	<i>municipal wastewater treatment</i>
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	322646,6	432638,6	476640,2	287742,1	<i>sewage network discharging wastewater and precipitation water</i>

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 19 (25). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE^a SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (dok.)
 OUTLAYS ON FIXED ASSETS^a IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	50903,5	105464,6	29477,1	31142,7	<i>Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water</i>
w tym nakłady na:					<i>of which outlays on:</i>
zbieranie odpadów ^b i ich transport w tym selektywne zbieranie odpadów	6798,9	9477,5	1582,1	7353,0	<i>waste collection^b and transportation including selective waste collection</i>
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	2908,9	5167,8	218,2	844,7	<i>removal and treatment of waste^b</i>
rekultywację hałd, stawów osadodowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdegradowanych i zdegradowanych	37892,9	88420,0	14053,9	16689,5	<i>reclamation of waste dumps, sludge tanks and waste landfills as well as other devastated and degraded areas</i>
2692,4	1928,5	4215,7	2879,7		
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	–	47,5	339,3	233,3	<i>Protection of biodiversity and landscape</i>
Zmniejszenie hałasu i wibracji	1685,5	14700,0	17780,2	14283,5	<i>Noise and vibration reduction</i>
Gospodarka wodna	113436,8	224206,5	239608,6	193135,5	Water management
nakłady na:					<i>outlays on:</i>
Ujęcia i doprowadzenia wody	66964,2	99774,6	101820,9	55123,9	<i>Water intakes and systems</i>
Stacje uzdatniania wody	27083,7	50700,9	56029,7	62592,3	<i>Water treatment plants</i>
Zbiorniki i stopnie wodne	11323,7	19969,3	30111,0	16852,3	<i>Water reservoirs and falls</i>
Regulację i zabudowę rzek i potoków	1004,0	40855,6	17958,2	38077,6	<i>Regulation and management of rivers and streams</i>
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	7061,2	12906,1	33688,8	20489,4	<i>Flood embankments and pump stations</i>

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 20 (26). EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
 TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					<i>Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:</i>
pyłowych	185	69	421	1087	<i>particulates</i>
gazowych	97	–	2	672	<i>gases</i>

TABL. 20 (26). EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU
INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.)					
<i>ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)</i>					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	683,2	453,2	646,5	410,8	wastewater
wody opadowe	59,1	99,5	96,2	67,0	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	12	4	6	5	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne ..	6	4	5	3	of which municipal
mechaniczne	7	–	2	1	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	3	4	4	3	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	2	–	–	1	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d ...	6800	8721	7071	23862	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalni komunalnych mechanicznych	6468	8721	7066	8190	of which municipal mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	1032	8150	3155	14052	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	4868	571	3916	6005	with increased biogene removal ^a
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	9	276	503	859	facilities
przepustowość w m ³ /d	20	758	2163	2048	capacity in m ³ /24 h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	–	4	1	2	facilities
przepustowość w m ³ /d	–	80	50	2920	capacity in m ³ /24h
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	–	4	1	–	facilities
wydajność w t/r	–	1500	45000	–	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	1	1	–	–	facilities
powierzchnia w ha	0,9	3,7	–	2,5	area in ha
wydajność w t/r	15000	52800	–	45000	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	14000	26550	–	201480	Capacity of waste utilization systems ^b in t/y
GOSPODARKA WODNA					
<i>WATER MANAGEMENT</i>					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d	15303	10474	3848	4388	Capacity of water intakes ^c in m ³ /24h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	22815	14451	8865	6076	Water treatment in m ³ /24h
Sieć wodociągowa w km	448,0	325,3	252,3	215,3	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w hm ³ ..	0,0	–	0,2	1,1	Capacity of water reservoirs in hm ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	–	58,9	10,6	8,4	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	8,3	18,0	11,1	42,3	Flood embankments in km

a W tym chemiczne. b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. c Bez ujęć w energetyce zawodowej.
a Of which chemical. b Excluding municipal waste. c Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 21 (27). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>			w odsetkach <i>in percent</i>		
O G Ó Ł E M	123428,1	154856,3	161836,1	148647,9	100,0	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	25902,9	19113,0	15370,1	23137,4	15,6	<i>Protection of air and climate</i>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	78994,9	106638,3	115892,1	101112,2	68,0	<i>Wastewater management and protection of water</i>
Gospodarka odpadami	4864,7	14400,3	13307,3	9051,7	6,1	<i>Waste management</i>
Pozostałe	13665,6	14704,7	17266,6	15346,7	10,3	<i>Others</i>

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22 (28). **WPLYWY Z OPLAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Oplaty za korzystanie ze środowiska	145758,9	165015,3	167384,7	90861,5	<i>Payments for use of natural environment</i>
w tym za:					<i>of which for:</i>
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	19365,1	28153,9	30445,3	16327,5	<i>Wastewater management and protection of water</i>
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	85445,9	54778,1	57977,7	31388,0	<i>Protection of air and climate</i>
Gospodarkę odpadami	24664,3	79903,0	75886,5	37490,1	<i>Waste management</i>
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	328,5	734,7	640,3	635,6	<i>Fines for not meeting environmental protection regulations</i>
w tym za przekroczenie:					<i>of which for exceeding:</i>
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	218,8	210,0	48,0	26,9	<i>Norms of discharging waste water into water or into the ground</i>
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń powietrza	90,9	48,5	19,3	7,7	<i>Permissible emission of air pollutants</i>

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603 z późn. zm.) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miast na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2013, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 21 XI 2010 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 760 z późn. zm.).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - a) instytucje naczelne i centralne (np. kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - b) terenowe organy administracji rządowej niezespólonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);

CHAPTER III ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL LOCAL GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 (based on the act dated 24 VII 1998, Journal of Laws No. 96, item 603 with later amendments) a new fundamental three-tier territorial division of the country was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, i.a., village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by gmina council in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

3. The demographic and occupational characteristic of councillors in local government units is based on reporting results for 2013, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 21 XI 2010 local government elections.

The grouping of councillors of organs of local government units by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 760 with later amendments).

4. Information presented concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - a) principle and central institutions (e.g., chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
 - b) territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary entities);

- 2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasienictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);
- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.
- 2) *territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);*
- 3) *some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.*

Do administracji samorządu terytorialnego zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
- a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
- b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

5. Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

6. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

Local government administration comprises:

- 1) *gminas and cities with powiat status:*
- a) *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
- b) *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*
- 2) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*
- 3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship local government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*

5. Local government appeal councils are bodies competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.

6. Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.

TABL. 1 (29). JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powiaty	31	31	31	31	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	4	4	4	4	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	226	226	226	226	<i>Gminas</i>
miejskie	19	19	19	19	<i>urban</i>
miejsko-wiejskie	90	90	90	90	<i>urban-rural</i>
wiejskie	117	117	117	117	<i>rural</i>
Miasta	109	109	109	109	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	5406	5494	5456	5451	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	3850	3854	3861	3862	<i>Village administrator's offices</i>

TABL. 2 (30). GMINY W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

GMINAS IN 2013

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>								300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		poniżej 5,0 km ² <i>below</i>	5,0– –19,9	20,0– –49,9	50,0– –99,9	100,0– –149,9	150,0– –199,9	200,0– –249,9	250,0– –299,9	
OGÓŁEM TOTAL	226^a	1	10	5	53	91	38	14	5	9
Poniżej 2500	3	1	–	–	2	–	–	–	–	–
<i>Below</i>										
2500–4999	30	–	–	2	21	5	1	1	–	–
5000–7499	55	–	–	–	18	31	5	1	–	–
7500–9999	51	–	1	–	4	30	11	2	2	1
10000–14999	38	–	2	–	4	14	11	3	–	4
15000–19999	15	–	2	–	–	4	4	3	–	2
20000–39999	22	–	5	–	2	5	6	1	1	2
40000–99999	10	–	–	3	1	2	–	3	1	–
100000–199999	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–
200000 i więcej	1	–	–	–	–	–	–	–	1	–
<i>and more</i>										

a W tym 4 gminy mające status miasta na prawach powiatu, które podano w tabl. 3 na str. 82.

Źródło: w zakresie powierzchni – dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Of which 4 gminas that are also cities with powiat status which are given in the table 3 on page 82.

Source: in regard to area – data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 3 (31). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2013 R.**
 Stan w dniu 31 XII
POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2013
As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>							
		poniżej, 50,0 km ² <i>below</i>	50,0– –99,9	100,0– –299,9	300,0– –499,9	500,0– –999,9	1000,0– –1499,9	1500,0– –1999,9	2000,0 km ² i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM TOTAL	35	1	2	1	–	19	8	4	–
Poniżej 50000 <i>Below</i>	2	–	–	–	–	2	–	–	–
50000–74999	16	1	–	–	–	12	2	1	–
75000–99999	10	–	1	–	–	5	3	1	–
100000–149999	4	–	1	–	–	–	2	1	–
150000–199999	1	–	–	–	–	–	1	–	–
200000 i więcej <i>and more</i>	2	–	–	1	–	–	–	1	–

Źródło: w zakresie powierzchni – dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
Source: in regard to area – data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 4 (32). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2013 R.**
 Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2013
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni <i>Councillors of</i>				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city councils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku woje- wództwa <i>voivodship regional council</i>	

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	3484	108	613	39	TOTAL
W tym kobiety	832	27	106	7	<i>Of which females</i>

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.

TABL. 4 (32). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2012 R. (dok.)
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2013 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city councils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku woje- wództwa voivodship regional council	
WEDŁUG WIEKU BY AGE					
18–29 lat.	98	3	8	3	18–29 years
30–39	489	24	50	2	30–39
40–49	756	22	109	7	40–49
50–59	1227	24	250	20	50–59
60 lat i więcej	914	35	196	7	60 and more
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL					
Wyższe	1278	87	450	36	Tertiary
Policealne i średnie	1311	20	138	3	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe	786	–	25	–	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe	109	1	–	–	Lower secondary and primary
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW ^b BY OCCUPATIONAL GROUPS ^b					
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	261	17	253	24	Managers
Specjaliści	802	63	192	13	Professionals
Technicy i inny średni personel	429	12	35	–	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	231	6	35	1	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy	294	8	23	–	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	912	–	53	–	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	253	–	6	–	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	115	–	2	–	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych	46	–	–	–	Elementary occupations
Siły zbrojne	14	–	4	–	Armed forces occupations

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 79; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. ^b See general notes, item 3 on page 79; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (33). ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
 PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE AVERAGE PAID EMPLOYMENT					
OGÓŁEM	28308	32591	32286	31966	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Administracja państwowa	11447	11683	11488	11134	<i>State administration</i>
Administracja samorządu terytorialnego	16795	20820	20707	20743	<i>Local self-government administration</i>
gminy i miasta na prawach powiatu	12113	13922	13598	13659	<i>gminas and cities with powiat status</i>
powiaty	4121	5248	5293	5205	<i>powiats</i>
województwo	561	1650	1816	1879	<i>voivodship</i>
PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ^a w zł AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES ^a in zł					
OGÓŁEM	2860,23	3828,56	4035,66	4164,33	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Administracja państwowa	3272,23	4172,54	4308,59	4446,10	<i>State administration</i>
Administracja samorządu terytorialnego	2568,95	3621,71	3876,81	4005,76	<i>Local self-government administration</i>
gminy i miasta na prawach powiatu	2639,34	3602,40	3908,54	4041,53	<i>gminas and cities with powiat status</i>
powiaty	2280,66	3346,99	3592,39	3705,17	<i>powiats</i>
województwo	3166,92	4656,20	4468,15	4578,42	<i>voivodship</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 161.

^a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 161.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane z zakresu działania: Policji, prokuratury i sądownictwa.

2. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego jest to **przestępstwo wykryte**.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw opracowano na podstawie policyjnych systemów informacyjnych.

3. Dane o przestępstwach stwierdzonych opracowano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r. i Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., jednolity tekst Dz. U. 2013, poz. 186, z późn. zm.) lub innych ustaw szczególnych.

4. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. Organizacja **sądów powszechnych** określona jest w ustawie z dnia 27 VII 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 427). W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

6. **Sądy apelacyjne** rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

7. **Sądy okręgowe** rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. The chapter presents data concerning the activity of: the Police, prosecutor's office and courts of law.

2. **An ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments) crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation by a prosecutor, moreover every revenue related misdemeanour, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which least one suspect was found is a **detected crime**.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes has been prepared on the basis of police information systems.

3. Data concerning ascertained crimes have been prepared in accordance with the classification of the Criminal Code of 1997, the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2013, item 186, with later amendments) or other specific laws.

4. **The rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

5. The organization of **common courts** is defined in the Law on Common Courts, dated 27 VII 2001 (uniform text Journal of Laws 2013 item 427). Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

6. **Appeal courts** consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

7. **Regional courts** consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze. Z tego względu w niektórych polach tabl. 4 znaki „x” oznaczają, że dany sąd okręgowy nie jest właściwy do rozpatrywania tego rodzaju spraw, mimo ich występowania; przedmiotowe sprawy rozpatruje sąd okręgowy określony w przepisach rozporządzenia ministra sprawiedliwości.

8. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

9. Sprawa załatwiona jest :

- 1) w sądownictwie administracyjnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie kończące postępowanie, połączono ją z inną sprawą do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, przekazano do innego sądu administracyjnego lub też określono zgodnie z zasadami biurowości. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną z chwilą wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie, które dotyczy ostatniej z osób;
- 2) w sądownictwie powszechnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Liczba spraw do załatwienia (w Sądzie Najwyższym – do rozstrzygnięcia) jest sumą spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezakończonych w latach poprzednich.

10. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczenia w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Not all regional courts try commercial cases. Therefore, in some fields of table 4, the "x" indicates that the given regional court does not hear this type of cases, despite the appearance of such cases; objective cases are heard by the regional court defined in the regulations of the Minister of Justice.

8. Incoming cases are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

9. A resolved case is:

- 1) *in administrative courts – a case in regard to which sentence or an order closing the proceedings has been issued, or combined with another case for joint examination and resolution, or which has been transferred to a different kind of administrative court or marked as resolved according to office administration rules. A case that involves a number of persons is considered resolved when an order closing the proceedings concerning the last of the persons in question is passed;*
- 2) *in common courts – a case in regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority. A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.*

The number of pending cases (in the Supreme Court – cases waiting for decision) is the sum of all unresolved cases from previous years and cases that were brought in the given year.

The resolved cases and completed proceedings in a given year also include the cases unresolved from previous year.

10. Family cases include the following proceedings:

- 1) *family and guardianship law;*
- 2) *regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;*
- 3) *with respect to juveniles concerning:*
 - a) *prevention and counteraction against demoralization of persons under the age of 18,*
 - b) *proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13–16,*
 - c) *execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;*
- 4) *compulsory treatment of drug addicts;*
- 5) *supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.*

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst, Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178 z późn. zm.).

Sprawy rodzinne rozpoznawane są przez sądy rodzinne, które działają jako wydziały rodzinne i nieletnich w sądach rejonowych, z wyjątkiem niektórych spraw, np. o rozwód i separację rozpoznawanych przez wydziały cywilne sądów okręgowych na podstawie ustawy z dnia 27 VII 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych.

11. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

12. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych – wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

Court proceedings against juveniles (point 3a and 3b) are based on the law dated 26 X 1982 on Cases Against Juveniles (uniform text, Journal of Laws 2010 No. 33, item 178 with later amendments).

Family cases are heard by family courts which act as family and juvenile departments in district courts, with the exception of some cases (e.g., divorce and separation), which have been transferred to civilian regional courts on the basis of the Law on Common Courts, dated 27 VII 2001.

11. Adult convicts are persons who at the time of committing crime were at least 17 years old.

12. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day.

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

TABL. 1 (34). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	115673	96929	96007	95917	T O T A L
w tym w miastach	90640	74028	71383	70393	<i>of which urban areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	2270	2345	2282	1940	<i>Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Zabójstwo – art. 148 kk	49	36	39	31	<i>Homicide – Art. 148 Criminal Code</i>
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	1203	1348	1236	1172	<i>Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code</i>
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	836	778	854	577	<i>Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	16869	13905	16697	15072	<i>Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code</i>
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk	15246	12697	15540	14052	<i>Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk ..	2848	2965	2843	2789	<i>Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code</i>
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk ..	414	539	420	325	<i>Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code</i>
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	137	71	108	75	<i>Of which rape – Art. 197 Criminal Code</i>
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	2592	2943	2717	3028	<i>Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code</i>
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	1447	1181	1156	1218	<i>Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code</i>
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	364	1125	292	268	<i>Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code</i>
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk ^b ..	1331	1726	1712	2284	<i>Against the activities of state institutions and local government units – Art. 222–231 Criminal Code</i> ^b
w tym:					<i>of which:</i>
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	205	334	419	466	<i>Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code</i>
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	197	204	185	183	<i>Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government units or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code</i>
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk ..	495	797	701	928	<i>Insulting or belittling a public official or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code</i>

^a Lata 2005, 2010 i 2012 łącznie z prokuraturą. ^b Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

^a In 2005, 2010 and 2012 including prosecutor's office. ^b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section "Against election and referendum" and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section "Against economic activity".

TABL. 1 (34). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a (dok.)
 ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk^b (dok.)					<i>Against the activities of state institutions and local government units – Art. 222–231 Criminal Code^b (cont.)</i>
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk	403	379	395	812	<i>Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code</i>
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	2312	2667	2839	2889	<i>Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code</i>
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	316	257	557	667	<i>Against public order – Art. 252–264 Criminal Code</i>
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk^c	12796	3792	3364	3461	<i>Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code^c</i>
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk^d w tym:	63799	47529	46014	47279	<i>Against property – Art. 278–295 Criminal Code^d of which:</i>
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279 ^e kk	24050	17615	18299	18307	<i>Property theft – Art. 275 § 1, 278 and 279^e Criminal Code</i>
w tym kradzież samochodu	1261	2055	1877	2048	<i>of which automobile theft</i>
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	621	233	161	190	<i>Wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code</i>
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk ^f	16253	8648	8109	8100	<i>Burglary – Art. 279 Criminal Code^f</i>
Rozbój – art. 280 kk	1755	832	648	566	<i>Robbery – Art. 280 Criminal Code</i>
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	98	80	51	63	<i>Theft with assault – Art. 281 Criminal Code</i>
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	546	931	990	658	<i>Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code</i>
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	9514	9289	7929	9620	<i>Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code</i>
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk^g	1405	1880	1331	1072	<i>Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code^g</i>
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	1046	801	345	410	<i>Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code</i>
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					<i>Crimes by specific laws:</i>
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst: Dz. U. 2012 poz. 1356 z późn. zm.)	211	97	71	72	<i>On Sobriety and Alcohol Education (uniform text: Journal of Laws 2012, item 1356 with later amendments)</i>
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst: Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm.)	899	419	481	136	<i>On Copyright and Related Laws (uniform text: Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)</i>
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst: Dz. U. 2003 Nr 24, poz. 198 z późn. zm.) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst: Dz. U. 2012 poz. 124)	6861	12855	12871	12469	<i>On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (unified text: Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (unified text: Journal of Laws 2012, item 124)</i>
Przestępstwa skarbowe – kks	150	74	90	80	<i>Fiscal offences – Penal Fiscal Code</i>
W tym akcyza	48	23	38	35	<i>Of which excise</i>

a, b Notki patrz na str. 88. *c* Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). *d* Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). *e* Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. *f* Z wyłączeniem kradzieży samochodu poprzez włamanie. *g* Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

a, b See notes on page 88. *c* Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). *d* Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section “Against the reliability of documents”). *e* Exclusively in regard to automobile theft by burglary. *f* Excluding automobile theft by burglary. *g* Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

S o u r c e: data of the Voivodship Police Headquarters in Poznań.

TABL. 2 (35). WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ^a
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w %		in %		
O G Ó Ł E M	65,9	73,3	74,8	74,0	T O T A L
w tym przestępstw ^b :					<i>of which of crimes^b:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	90,4	92,0	93,3	91,6	<i>Against life and health</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,3	99,5	99,6	99,4	<i>Against public safety and safety in transport</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	94,5	95,6	94,3	93,3	<i>Against freedom, freedom of conscience and religion</i>
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	92,8	93,5	92,4	92,7	<i>Against sexual freedom and morals</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	100,0	100,0	98,6	<i>Against the family and guardianship</i>
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	99,2	98,8	94,9	91,4	<i>Against good name and personal integrity</i>
Przeciwko mieniu	42,4	51,0	52,5	52,7	<i>Against property</i>

a Lata 2005, 2010 i 2012 łącznie z prokuraturą. *b* Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 88–89.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

a In 2005, 2010 and 2012 including prosecutor's office. *b* See Criminal Code articles table 1 on page 88–89.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Poznań.

TABL. 3 (36). WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW Powszechnych
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji <i>DISTRICT COURTS – courts of first instance</i>					
O G Ó Ł E M	722117	960700	931215	901882	T O T A L
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia		41230	41532	41963	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	▶ 128665	37930	32071	37010	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		88751	92746	95121	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne	414685	582840	538490	565555	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgowe ^b	219514	270539	288164	292003	<i>of which involving real estate registry^b</i>
Rodzinne	67747	99663	104693	103825	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	14000	10136	9747	9544	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3683	2275	2671	3347	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	42863	41811	46727	45517	<i>Commercial law^c</i>

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. *b* Łącznie ze zbiorami dokumentów. *c* Bez spraw rejestrowych.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. *b* Including collections of documents. *c* Excluding registry cases.

TABL. 3 (36). WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH (dok.)

INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze					
REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal					
OGÓŁEM	66086	61277	72286	78538	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia		840	688	671	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	22453				Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	23718	23033	25439	26773	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	2049	1024	1076	1036	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	12910	8624	11797	16069	Related to social security law
Gospodarcze	4750	3341	5041	5284	Commercial law

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i. a., divorce).

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 (37). WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2013 R.

INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okręgi Districts			SPECIFICATION
		kaliski	koniński	poznański	

SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji

DISTRICT COURTS – courts of first instance

OGÓŁEM	901882	156230	92801	652851	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	41963	8847	5617	27499	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	37010	5778	4414	26818	Concerning offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	95121	14919	10206	69996	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	565555	96285	54140	415130	Civil
w tym wieczysto-księgowo ^b	292003	53414	29643	208946	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	103825	18364	14200	71261	Family
Z zakresu prawa pracy	9544	1625	1022	6897	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3347	465	331	2551	Related to social security law
Gospodarcze	45517	9947	2871	32699	Commercial law ^c

SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze

REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal

OGÓŁEM	78538	10366	5895	62277	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	671	87	43	541	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	28705	3888	1805	23012	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	26773	4354	2519	19900	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	1036	176	97	766	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	16069	1861	1434	12774	Related to social security law
Gospodarcze	5284	x	x	5284	Commercial law

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i. a., divorce).

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (38). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	39776	36351	35660	T O T A L
w tym mężczyźni	36868	33334	32941	<i>of which males</i>
w tym za przestępstwa ^a :				<i>of which for crimes^a:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	3165	3157	2702	Against life and health
w tym:				<i>of which:</i>
Zabójstwo	42	35	30	<i>Homicide</i>
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	1381	1297	1141	<i>Damage to health, participation in violence or assault</i>
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	14370	12270	13953	Against safety in transport
W tym za prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	13266	11452	12184	<i>Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	931	927	865	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals
W tym zgwałcenie	55	44	51	<i>Of which rape</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	2200	2653	2229	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny, inną osobą zależną lub bezradną	1098	995	819	<i>Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person</i>
Przeciwko mieniu	12746	10386	9954	Against property
w tym:				<i>of which:</i>
Kradzież rzeczy	3235	3236	3550	<i>Property theft</i>
Kradzież z włamaniem	1990	1180	1181	<i>Burglary</i>
Rozbój	586	370	290	<i>Robbery</i>

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 88–89.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 88–89.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (39). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	28758	32658	32230	29691	T O T A L
O rozwód	5694	7785	7906	8114	<i>By divorce</i>
O separację	1135	470	455	407	<i>By separation</i>
O alimenty	9235	10700	11624	10134	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					<i>Concerning juveniles^a in investigation proceedings:</i>
w związku z demoralizacją	2101	2514	2735	2714	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi ...	6312	6585	5843	4418	<i>involving punishable acts</i>
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					<i>Concerning juveniles^a at session or hearing^b:</i>
w związku z demoralizacją	1117	1287	1366	1373	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi ...	3164	3317	2301	2531	<i>involving punishable acts</i>

^a Dane dotyczą osób. ^b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons. ^b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7 (40). SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2013 R.

FAMILY CASES RESOLVED IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi <i>Districts</i>			SPECIFICATION
		kaliski	koniński	poznański	
O G Ó Ł E M	29691	5117	3740	20834	T O T A L
O rozwód	8114	1419	878	5817	<i>By divorce</i>
O separację	407	116	58	233	<i>By separation</i>
O alimenty	10134	1793	1434	6907	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					<i>Concerning juveniles^a in investigation proceedings:</i>
w związku z demoralizacją	2714	206	282	2226	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	4418	1029	460	2929	<i>involving punishable acts</i>
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					<i>Concerning juveniles^a at session or hearing^b:</i>
w związku z demoralizacją	1373	85	146	1142	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	2531	469	482	1580	<i>involving punishable acts</i>

a Dane dotyczą osób. *b* Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons. *b* Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 8 (41). PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	54	17	10	6	<i>State owned enterprises</i>
Przedsiębiorstwa zagraniczne	2	2	2	2	<i>Foreign enterprises</i>
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	38	55	60	63	<i>Professional organizations of farmers^b</i>
Spółdzielnie	1203	1211	1309	1417	<i>Cooperatives</i>
Spółki jawne	2433	3159	3360	3443	<i>Unlimited partnerships</i>
Spółki z ograniczoną odpowiedzial- nością	9812	15638	19812	22760	<i>Limited liability companies</i>
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Orga- nizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Pub- licznych Zakładów Opieki Zdro- wotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	3909	5318	6005	6313	<i>Associations^d</i>
Związki zawodowe	492	500	520	525	<i>Trade unions</i>
Izby gospodarcze	32	31	32	32	<i>Economic chambers</i>
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	4373	38248	58814	68298	<i>Total debtors</i>

a Sądem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejonowy w Poznaniu. *b* Prowadzące działalność gospodarczą. *c* Do 2011 r. – Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. *d* Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Registration court conducting National Judicial Register in voivodship is District Court in Poznań. *b* Conducting economic activity. *c* Until 2011 – Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities. *d* Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also included other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

DZIAŁ V LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
 - 1) wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 20 V 2002 r. i z 31 III 2011 r.;
 - 2) bilansów stanu i struktury **ludności faktycznie zamieszkałej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów między-spisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (z wyjątkiem danych dla lat 2000–2001 oraz 2010 r. – patrz ust. 2) przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
 - 3) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
 - 4) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 5) sprawozdawczości sądów okręgowych – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

2. **Dane o ludności** (według stanu w dniu 30 VI i 31 XII) oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:
 - dla lat 2000–2009 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000–2002 zastosowano podział administracyjny kraju obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.; dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny);
 - od 2010 r. – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.).

CHAPTER V POPULATION

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:
 - 1) the results of the Population and Housing Census as of 20 V 2002 and 31 III 2011;
 - 2) the balances of the size and structure of the **population actually living** in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census (with the exception of data for 2000–2001 and 2010 – see item 2), taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) the difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 for a period of more than 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people actually living in the gmina;
 - 3) the registers of the Ministry of the Interior on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
 - 4) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
 - 5) documentation of regional courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

2. **Data about population** (as of 30 VI and 31 XII) as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) were compiled – unless otherwise stated – on the basis:
 - for 2000–2009 – of the results of the Population and Housing Census 2002 (for 2000–2002 there was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment);
 - since 2010 – of the results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010 and 2011 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).

3. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

4. **Mediana wieku** (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

5. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem);
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża). Nie są uwzględniane przypadki, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa zamieszkiwali za granicą;
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka). Nie są uwzględniane przypadki, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa zamieszkiwali za granicą;
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

3. *The working age population refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. In this category the age groups of mobility (i.e. 18–44) and non-mobility (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The non-working age population is defined as the pre-working age population, i.e., up to the age of 17 and the post-working age population, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.*

4. *Median age of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.*

5. *Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:*

- marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used);
- separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used). Data exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filling petition for separation;
- divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken). Data exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filling petition for divorce;
- births – according to the mother's place of permanent residence;
- deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.

The data on marriages refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canon law marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym, do których należą: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstotliwością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

6. Przez niemowlęta rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

7. Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym o zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

8. Przy opracowywaniu danych o **zgonach według przyczyn** przyjęto wyjściową przyczynę zgonów. Za przyczynę wyjściową uważa się chorobę stanowiącą początek okresu chorobowego, który doprowadził do zgonu albo uraz czy zatrucie, w wyniku którego nastąpił zgon.

The religious marriages may be contracted in the ten Churches and Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15–19 and from the mothers in the age 50 and over – to the group 45–49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be born by a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give birth with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age specific fertility rates for this period are constant,
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters who would be born by a woman, assuming that a woman during her reproductive age will give birth with a frequency which is characteristic for all women giving birth in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.

6. Infant is a child under the age of 1 year.

7. Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

8. Compiling data on **causes of deaths**, an initial cause of death was assumed. An initial cause of death is defined as a disease that occurred at the beginning of an illness period and led to death or as an injury or poisoning that resulted in death.

9. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

10. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. oraz założeń dotyczących tendencji w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych, przy czym dane o ludności według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch ujęciach:

- wariant I – przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego 60/65; patrz ust. 3 na str. 95,
- wariant II – uwzględniając zmiany granicy wieku emerytalnego; zgodnie z ustawą z dnia 11 V 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012 poz. 637) dla kolejnych lat prognozy jako dolną granicę wieku poprodukcyjnego (jednocześnie górną granicę wieku produkcyjnego) przyjęto:
 - dla mężczyzn – 65,75 lat w 2015 r. oraz 67,0 lat w latach 2020–2050,
 - dla kobiet – 60,75 lat w 2015 r., 62,0 lata w 2020 r., 63,25 lat w 2025 r., 64,5 lat w 2030 r., 65,75 lat w 2035 r. oraz 67,0 lat w latach 2040–2050.

11. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

12. Dane o migracjach zagranicznych ludności na pobyt stały opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

13. Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

14. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI); do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały.

9. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

10. Population projection until 2050 calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 as well as assumption concerning fertility, mortality and international migration, data about population by working and postworking age are given in two approaches:

- variant I – assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the postworking age 60/65; see item 3 on page 95,
- variant II – considering the changes in the limit retirement age on the basis of the Law changing the national law on pensions and retirement pay from National Insurance Fund and some other laws dated 11 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 637) for the subsequent years of projection as the lower limit of the post-working age (the upper limit of the working age) were used:
 - for males – 65,75 years in 2015 and 67,0 in 2020–2050,
 - for females – 60,75 years in 2015, 62,0 in 2020, 63,25 in 2025, 64,5 in 2030, 65,75 in 2035 and 67,0 in years 2040–2050.

11. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

12. Data regarding international migration of the population for permanent residence were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as deregistration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

13. The inflow of the population includes registrations of arrival for permanent residence, outflow – registrations of departure from permanent residence.

14. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population (as of 30 VI); to 2009 – registered for permanent residence.

TABL. 1 (42). LUDNOŚĆ^a
POPULATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI					
O G Ó Ł E M	3368525	3441504	3458881	3463419	T O T A L
mężczyźni	1634327	1674141	1682345	1684672	males
kobiety	1734198	1767363	1776536	1778747	females
Miasta	1926958	1928694	1921932	1916089	Urban areas
Wieś	1441567	1512810	1536949	1547330	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII					
O G Ó Ł E M	3372417	3446745	3462196	3467016	T O T A L:
na 1 km ²	113,1	115,6	116,1	116,2	per km²
mężczyźni	1636123	1676618	1683898	1686342	males
kobiety	1736294	1770127	1778298	1780674	females
na 100 mężczyzn	106,1	105,6	105,6	105,6	per 100 males
Miasta	1925481	1927523	1920117	1913866	Urban areas
w % ogółu ludności	57,1	55,9	55,5	55,2	in % of total population
Wieś	1446936	1519222	1542079	1553150	Rural areas
w % ogółu ludności	42,9	44,1	44,5	44,8	in % of total population

a Bilans ludności; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP 2002, od 2010 r. – NSP 2011.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 (43). LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	3372417	3446745	3462196	3467016	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	728791	684545	673307	669381	Pre-working age
mężczyźni	373775	352301	346617	344484	males
kobiety	355016	332244	326690	324897	females
Miasta	372206	342637	335781	333459	Urban areas
mężczyźni	190723	175874	172455	171270	males
kobiety	181483	166763	163326	162189	females
Wieś	356585	341908	337526	335922	Rural areas
mężczyźni	183052	176427	174162	173214	males
kobiety	173533	165481	163364	162708	females
W wieku produkcyjnym	2179176	2235446	2219016	2206381	Working age
w tym w wieku mobilnym	1378874	1413269	1417195	1414564	of which of mobility age
mężczyźni	1110929	1169415	1164002	1159224	males
w tym w wieku mobilnym	696967	716359	718606	717655	of which of mobility age
kobiety	1068247	1066031	1055014	1047157	females
w tym w wieku mobilnym	681907	696910	698589	696909	of which of mobility age
Miasta	1276351	1262117	1233120	1215422	Urban areas
mężczyźni	636462	649234	636757	629365	males
kobiety	639889	612883	596363	586057	females
Wieś	902825	973329	985896	990959	Rural areas
mężczyźni	474467	520181	527245	529859	males
kobiety	428358	453148	458651	461100	females

TABL. 2 (43). LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W wieku poprodukcyjnym . . .	464450	526754	569873	591254	Post-working age
mężczyźni	151419	154902	173279	182634	males
kobiety	313031	371852	396594	408620	females
Miasta	276924	322769	351216	364985	Urban areas
mężczyźni	87526	92673	104623	110294	males
kobiety	189398	230096	246593	254691	females
Wieś	187526	203985	218657	226269	Rural areas
mężczyźni	63893	62229	68656	72340	males
kobiety	123633	141756	150001	153929	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIE- PRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	54,8	54,2	56,0	57,1	NON-WORKING AGE POPU- LATION PER 100 PER- SONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	47,3	43,4	44,7	45,5	Males
Kobiety	62,5	66,0	68,6	70,0	Females

TABL. 3 (44). LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE

As of 31 XII

WIEK AGE	2005	2010	2012	2013					
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total number				
					mężczyźni males	miasta urban areas		wieś rural areas	
						razem total	w tym mężczyźni of which males	razem total	w tym mężczyźni of which males
OGÓŁEM TOTAL	3372417	3446745	3462196	3467016	1686342	1913866	910929	1553150	775413
0– 2 lata	101915	125069	117003	112473	57806	58300	29949	54173	27857
3– 6	137763	145806	160470	164422	84733	83900	43079	80522	41654
7–12	240028	209290	206435	207996	107234	101847	52447	106149	54787
13–15	145976	117114	110199	107523	55307	51967	26786	55556	28521
16–18	156392	133746	121474	117194	60084	56758	28862	60436	31222
19–24	357948	313414	295056	284815	145273	145370	73551	139445	71722
25–29	287685	300934	292732	282908	143416	157006	78733	125902	64683
30–34	252203	288437	293250	299234	151628	170283	85486	128951	66142
35–39	210983	252889	269827	275233	139273	152035	76378	123198	62895
40–44	216772	211115	224056	232147	117385	124634	61925	107513	55460
45–49	259763	215781	207652	205317	102422	110139	53437	95178	48985
50–54	255672	256170	235260	226053	110924	124692	58937	101361	51987
55–59	231606	248453	254013	254368	122144	149685	68800	104683	53344
60–64	116645	220173	226255	228989	106079	139998	62265	88991	43814
65–69	122193	107040	144184	164249	73255	102615	44538	61634	28717
70–74	109069	107648	102309	98860	40736	61101	24632	37759	16104
75–79	84528	89541	89790	90106	33680	54652	20136	35454	13544
80 lat i więcej and more	85276	104125	112231	115129	34963	68884	20988	46245	13975

TABL. 4 (45). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Miasta <i>Towns</i>	Ludność w miastach <i>Urban population</i>	
		w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % ogółu ludności <i>in % of total population</i>
OGÓŁEM 2005	109	1925481	57,1
TOTAL 2010	109	1928694	55,9
..... 2012	109	1920117	55,5
..... 2013	109	1913866	55,2
Poniżej 2000 <i>Below 2000</i>	10	17551	0,5
2000– 4999	40	129043	3,7
5000– 9999	21	150166	4,3
10000– 19999	18	264798	7,6
20000– 49999	13	341088	9,8
50000– 99999	5	359195	10,4
100000–199999	1	103997	3,0
200000 i więcej <i>and more</i>	1	548028	15,8

TABL. 5 (46). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS INHABITED BY RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ <i>GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Ludność na wsi <i>Rural population</i>	
		w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % ogółu ludności <i>in % of total population</i>
OGÓŁEM 2005	207	1446936	42,9
TOTAL 2010	207	1512810	44,1
..... 2012	207	1542079	44,5
..... 2013	207	1553150	44,8
Poniżej 2000 <i>Below 2000</i>	–	–	–
2000–4999	52	205342	5,9
5000–6999	68	407847	11,8
7000–9999	51	428004	12,3
10000 i więcej <i>and more</i>	36	511957	14,8

^a Wiejskie i miejsko-wiejskie.

^a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 6 (47). **MEDIANA WIEKU LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN POPULATION AGE BY SEX

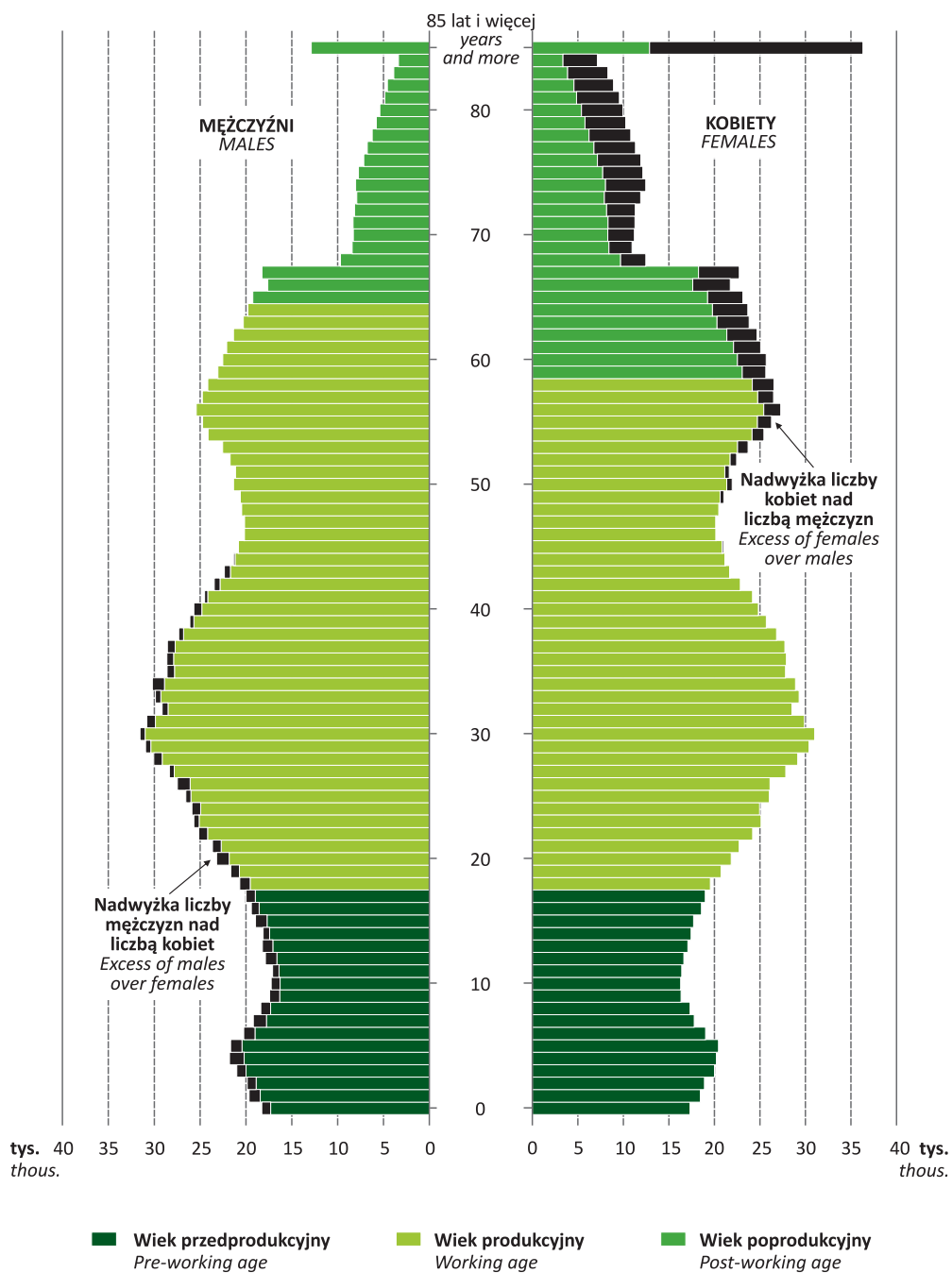
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	35,1	36,7	37,4	37,8	TOTAL
mężczyźni	33,4	35,1	35,9	36,3	<i>males</i>
kobiety	37,1	38,3	39,0	39,3	<i>females</i>
Miasta	36,6	38,1	38,9	39,3	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	34,2	36,1	36,9	37,3	<i>males</i>
kobiety	39,1	40,4	41,1	41,4	<i>females</i>
Wieś	33,4	34,9	35,7	36,0	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	32,3	34,0	34,7	35,1	<i>males</i>
kobiety	34,5	35,9	36,6	37,0	<i>females</i>

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2013 R.

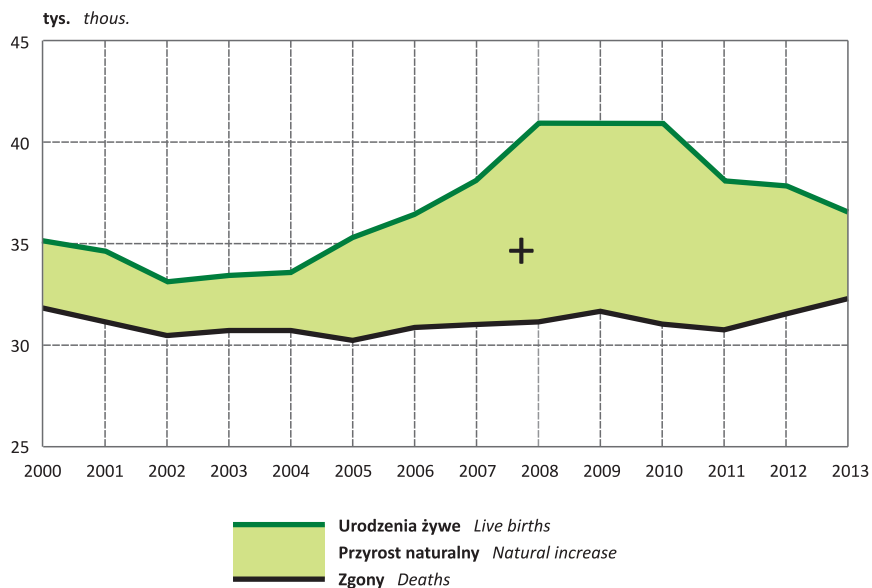
Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE IN 2013

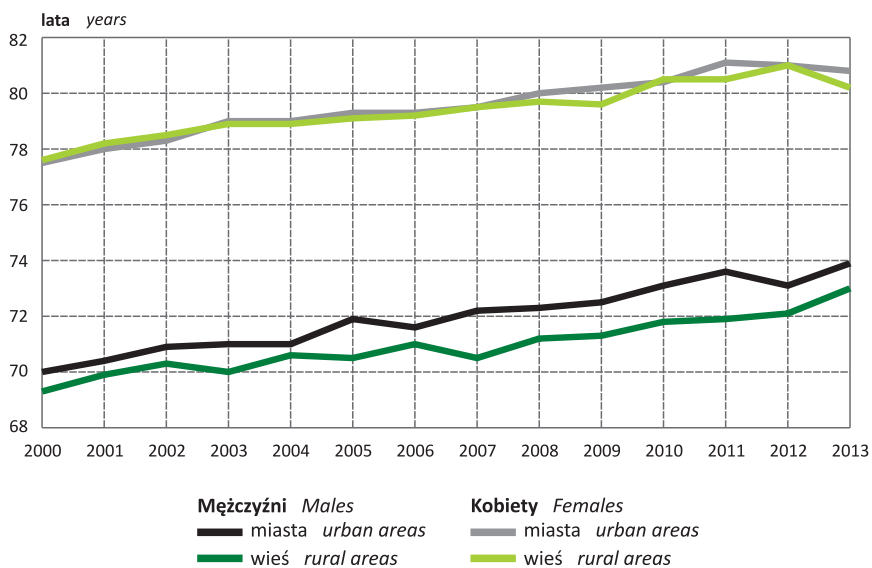
As of 31 XII

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI VITAL STATISTICS

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE

TABL. 7 (48). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages		Separacje Sepa- rations	Rozwody Divorces	Urodze- nia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural increase
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which reli- gious ^a				ogółem total	w tym nie- mowląt of which infants	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	18950	14234	835	4601	35299	30234	207	5065
TOTAL	2010	21191	14924	198	4926	40909	31037	180	9872
	2012	19103	12696	239	5696	37833	31536	170	6297
	2013	16763	11097	174	5744	36561	32292	163	4269
Miasta	2005	10616	7516	529	3485	18996	17166	112	1830
<i>Urban areas</i>	2010	11641	7732	132	3555	21715	17908	85	3807
	2012	10295	6402	153	3930	19735	18234	80	1501
	2013	9001	5531	124	3970	18938	18530	80	408
Wieś	2005	8334	6718	306	1116	16303	13068	95	3235
<i>Rural areas</i>	2010	9550	7192	66	1371	19194	13129	95	6065
	2012	8808	6294	86	1766	18098	13302	90	4796
	2013	7762	5566	50	1774	17623	13762	83	3861

NA 1000 LUDNOŚCI^b
PER 1000 POPULATION^b

OGÓŁEM	2005	5,6	4,2	24,8	1,4	10,5	9,0	5,9	1,5
TOTAL	2010	6,2	4,3	5,8	1,4	11,9	9,0	4,4	2,9
	2012	5,5	3,7	6,9	1,6	10,9	9,1	4,5	1,8
	2013	4,8	3,2	5,0	1,7	10,6	9,3	4,5	1,2
Miasta	2005	5,5	3,9	27,6	1,8	9,9	9,0	5,9	1,0
<i>Urban areas</i>	2010	6,0	4,0	6,8	1,8	11,3	9,3	3,9	2,0
	2012	5,4	3,3	8,0	2,0	10,3	9,5	4,1	0,8
	2013	4,7	2,9	6,5	2,1	9,9	9,7	4,2	0,2
Wieś	2005	5,7	4,6	21,1	0,8	11,2	9,0	5,8	2,2
<i>Rural areas</i>	2010	6,3	4,8	4,4	0,9	12,7	8,7	4,9	4,0
	2012	5,7	4,1	5,6	1,1	11,8	8,7	5,0	3,1
	2013	5,0	3,6	3,2	1,1	11,3	8,9	4,7	2,5

^a Ze skutkami cywilnymi. ^b W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

^a With civil law consequences. ^b In case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 8 (49). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE
 MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa zawarte <i>Marriages contracted</i>	Małżeństwa rozwiązane <i>Marriages dissolved</i>						Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi ^a <i>Difference between contracted and dissolved marriages^a</i>
		ogółem <i>total</i>	przez śmierć <i>by death of</i>		przez rozwód <i>by divorce</i>	na 1000 istniejących małżeństw <i>per 1000 existing marriages</i>		
			męża <i>husband</i>	żony <i>wife</i>		ogółem <i>total</i>	w tym przez rozwód <i>of which by divorce</i>	
OGÓŁEM 2005	18950	18108	9928	3579	4601	22,7	5,8	1474
TOTAL 2010	21191	18396	9888	3582	4926	22,4	6,0	3294
2012	19103	19317	9980	3641	5696	23,3	6,9	5
2013	16763	19515	10013	3758	5744	23,6	6,9	-2549
Miasta 2005	10616	11113	5593	2035	3485	24,3	7,6	-1452
<i>Urban areas</i> 2010	11641	11403	5666	2182	3555	25,1	7,8	-1264
2012	10295	11790	5755	2105	3930	25,9	8,6	-3451
2013	9001	11883	5733	2180	3970	26,3	8,8	-4661
Wieś 2005	8334	6995	4335	1544	1116	20,5	3,3	2926
<i>Rural areas</i> 2010	9550	6993	4222	1400	1371	19,1	3,7	4558
2012	8808	7527	4225	1536	1766	20,1	4,7	3456
2013	7762	7632	4280	1578	1774	20,3	4,7	2112

a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim.

a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons.

 TABL. 9 (50). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R.
 MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							
		19 lat i mniej <i>under 20 years</i>	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM	16763	413	5407	6527	2350	860	672	360	174
GRAND TOTAL									
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	55	36	18	1	–	–	–	–	–
20–24	2841	269	2112	413	41	4	2	–	–
25–29	7280	89	2720	3921	478	63	8	1	–
30–34	3576	11	469	1754	1122	185	33	2	–
35–39	1341	2	68	340	509	318	100	3	1
40–49	879	5	17	88	180	235	314	39	1
50–59	466	1	3	6	19	52	175	180	30
60 lat i więcej <i>and more</i>	325	–	–	4	1	3	40	135	142

TABLE 9 (50). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (cd.)
 MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013 (cont.)

MĘŻCZYŻNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej under 20 years	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej and more
O G Ó Ł E M (dok.) TOTAL (cont.)									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	11097	201	4032	5014	1326	301	121	60	42
<i>Of which church or religious marriages^a</i>									
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	23	16	7	–	–	–	–	–	–
20–24	2021	127	1539	326	28	1	–	–	–
25–29	5705	52	2136	3191	301	24	1	–	–
30–34	2408	5	318	1285	705	86	9	–	–
35–39	588	1	29	179	234	122	23	–	–
40–49	217	–	1	32	56	61	62	5	–
50–59	77	–	2	1	2	7	24	36	5
60 lat i więcej <i>and more</i>	58	–	–	–	–	–	2	19	37
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM	9001	132	2259	3769	1518	522	431	245	125
TOTAL									
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	17	11	5	1	–	–	–	–	–
20–24	1160	84	837	213	24	1	1	–	–
25–29	3746	28	1136	2261	288	28	5	–	–
30–34	2131	5	233	1026	737	113	16	1	–
35–39	838	2	33	208	338	196	59	2	–
40–49	577	2	15	54	120	148	211	26	1
50–59	305	–	–	3	11	34	112	123	22
60 lat i więcej <i>and more</i>	227	–	–	3	–	2	27	93	102
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	5531	49	1581	2815	814	160	60	28	24
<i>Of which church or religious marriages^a</i>									
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	6	3	3	–	–	–	–	–	–
20–24	782	32	573	162	14	1	–	–	–
25–29	2867	11	850	1819	177	10	–	–	–
30–34	1366	2	145	716	446	53	4	–	–
35–39	327	1	9	100	142	62	13	–	–
40–49	119	–	1	18	34	31	33	2	–
50–59	35	–	–	–	1	3	10	19	2
60 lat i więcej <i>and more</i>	29	–	–	–	–	–	–	7	22

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 9 (50). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (dok.)
 MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							
		19 lat i mniej <i>under</i> <i>20 years</i>	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej <i>and more</i>
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM	7762	281	3148	2758	832	338	241	115	49
TOTAL									
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	38	25	13	–	–	–	–	–	–
20–24	1681	185	1275	200	17	3	1	–	–
25–29	3534	61	1584	1660	190	35	3	1	–
30–34	1445	6	236	728	385	72	17	1	–
35–39	503	–	35	132	171	122	41	1	1
40–49	302	3	2	34	60	87	103	13	–
50–59	161	1	3	3	8	18	63	57	8
60 lat i więcej <i>and more</i>	98	–	–	1	1	1	13	42	40
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	5566	152	2451	2199	512	141	61	32	18
Of which church or religious marriages^a									
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	17	13	4	–	–	–	–	–	–
20–24	1239	95	966	164	14	–	–	–	–
25–29	2838	41	1286	1372	124	14	1	–	–
30–34	1042	3	173	569	259	33	5	–	–
35–39	261	–	20	79	92	60	10	–	–
40–49	98	–	–	14	22	30	29	3	–
50–59	42	–	2	1	1	4	14	17	3
60 lat i więcej <i>and more</i>	29	–	–	–	–	–	2	12	15

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 10 (51). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO
 NOWOŻEŃCÓW W 2013 R.

MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS
 AND BRIDES IN 2013

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny <i>single</i>	wdowy <i>widows</i>	rozwiedzone <i>divorced</i>
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM	16763	14815	289	1659
GRAND TOTAL				
Kawalerowie <i>Single</i>	14776	13961	90	725
Wdowcy <i>Widowers</i>	228	53	83	92
Rozwiedzeni <i>Divorced</i>	1759	801	116	842

TABL. 10 (51). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO
NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (dok.)
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS
AND BRIDES IN 2013 (cont.)

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN <i>PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES</i>	Ogółem <i>Total</i>	Poprzedni stan cywilny kobiet <i>Previous marital status of females</i>		
		panny <i>single</i>	wdowy <i>widows</i>	rozwiedzione <i>divorced</i>
MIASTA <i>URBAN AREAS</i>				
RAZEM	9001	7764	167	1070
TOTAL				
Kawalerowie	7646	7181	40	425
<i>Single</i>				
Wdowcy	137	30	52	55
<i>Widowers</i>				
Rozwiedzeni	1218	553	75	590
<i>Divorced</i>				
WIEŚ <i>RURAL AREAS</i>				
RAZEM	7762	7051	122	589
TOTAL				
Kawalerowie	7130	6780	50	300
<i>Single</i>				
Wdowcy	91	23	31	37
<i>Widowers</i>				
Rozwiedzeni	541	248	41	252
<i>Divorced</i>				

TABL. 11 (52). MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

LATA <i>YEARS</i>	Ogółem <i>Total</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>
KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE <i>CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS</i>			
OGÓŁEM	2005	14234	7516
TOTAL	2010	14924	7732
	2012	12696	6402
	2013	11097	5531
Kościół Katolicki		11077	5521
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny		5	3
Kościół Ewangelicko-Augsburski		2	2
Kościół Chrześcijan Baptystów		2	2
Kościół Polskokatolicki		4	—
Kościół Starokatolicki Mariawitów		1	—
Kościół Zielonoświątkowy		6	3

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 13 (54). **ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	4601	4926	5696	5744	TOTAL
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	1387	1865	2185	2222	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	3214	3061	3511	3522	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	1831	1904	2174	2122	<i>1</i>
2	996	947	1081	1136	<i>2</i>
3	271	168	197	212	<i>3</i>
4 i więcej	116	42	59	52	<i>4 and more</i>
Miasta	3485	3555	3930	3970	Urban areas
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	1124	1416	1589	1654	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	2361	2139	2341	2316	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	1392	1346	1472	1461	<i>1</i>
2	741	679	721	713	<i>2</i>
3	167	92	111	113	<i>3</i>
4 i więcej	61	22	37	29	<i>4 and more</i>
Wieś	1116	1371	1766	1774	Rural areas
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	263	449	596	568	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	853	922	1170	1206	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	439	558	702	661	<i>1</i>
2	255	268	360	423	<i>2</i>
3	104	76	86	99	<i>3</i>
4 i więcej	55	20	22	23	<i>4 and more</i>

^a Poniżej 18 lat.

^a Below the age of 18.

TABL. 14 (55). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Urodzenia żywe	35299	40909	37833	36561	18938	17623	Live births
chłopcy	18250	21034	19503	18772	9711	9061	<i>males</i>
dziewczęta	17049	19875	18330	17789	9227	8562	<i>females</i>
Małżeńskie	28947	32024	28954	27519	13832	13687	Legitimate
chłopcy	15024	16512	14910	14138	7093	7045	<i>males</i>
dziewczęta	13923	15512	14044	13381	6739	6642	<i>females</i>
Pozamałżeńskie	6352	8885	8879	9042	5106	3936	Illegitimate
chłopcy	3226	4522	4593	4634	2618	2016	<i>males</i>
dziewczęta	3126	4363	4286	4408	2488	1920	<i>females</i>
Urodzenia martwe	146	173	148	154	77	77	Live still births
chłopcy	84	90	75	76	39	37	<i>males</i>
dziewczęta	62	83	73	78	38	40	<i>females</i>

TABL. 15 (56). URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a
I WIEKU MATKILIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

L A T A Y E A R S WIEK MATKI A G E O F M O T H E R	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM 2005	35299	18107	11609	3553	1170	471	389
TOTAL 2010	40909	21012	14409	3842	1012	359	274
2012	37833	18581	14021	3712	956	324	236
2013	36561	17958	13470	3717	903	303	208
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	1292	1189	94	9	–	–	–
20–24	6541	4741	1498	237	53	10	1
25–29	13505	7632	4703	920	177	49	24
30–34	10640	3517	5306	1377	279	106	54
35–39	3926	790	1675	977	293	100	91
40–44	637	87	191	192	97	36	34
45 lat i więcej <i>and more</i>	20	2	3	5	4	2	4

W ODSETKACH
IN PERCENT

OGÓŁEM 2005	100,0	51,3	32,9	10,1	3,3	1,3	1,1
TOTAL 2010	100,0	51,4	35,2	9,4	2,5	0,9	0,7
2012	100,0	49,1	37,1	9,8	2,5	0,9	0,6
2013	100,0	49,1	36,8	10,2	2,5	0,8	0,6
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	100,0	92,0	7,3	0,7	–	–	–
20–24	100,0	72,5	22,9	3,6	0,8	0,2	0,0
25–29	100,0	56,5	34,8	6,8	1,3	0,4	0,2
30–34	100,0	33,1	49,9	12,9	2,6	1,0	0,5
35–39	100,0	20,1	42,7	24,9	7,5	2,5	2,3
40–44	100,0	13,7	30,0	30,1	15,2	5,7	5,3
45 lat i więcej <i>and more</i>	100,0	10,0	15,0	25,0	20,0	10,0	20,0

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o niestalonej kolejności urodzenia.
^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 17 (58). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH (dok.)

DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED (cont.)

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Females	Z liczby ogółem Of grand total number						
				miasta urban areas			wieś rural areas			
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females	
NA 100 tys. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU PER 100 thous. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP										
OGÓŁEM	2005	899	971	830	897	964	836	901	980	823
TOTAL	2010	902	974	833	929	996	867	868	947	789
	2012	912	979	848	949	1023	881	865	926	805
	2013	932	985	882	967	1027	913	889	936	843
0 lat ^a		446	426	467	422	463	379	471	386	561
1– 4 lata		17	20	13	17	21	12	17	20	13
5– 9		7	4	10	7	2	11	8	6	9
10–14		13	16	9	7	9	5	18	22	14
15–19		43	63	23	37	56	17	50	70	28
20–24		51	77	23	43	62	24	59	94	23
25–29		69	104	32	66	102	30	72	107	36
30–34		73	107	38	67	101	32	82	115	47
35–39		121	177	65	119	172	65	125	183	64
40–44		215	316	112	225	339	113	202	290	109
45–49		347	500	195	345	477	220	350	525	164
50–54		607	863	360	590	847	359	628	881	361
55–59		927	1323	563	898	1282	574	970	1377	546
60–64		1368	1971	847	1323	1938	828	1439	2020	879
65–69		1970	2751	1343	1930	2659	1371	2035	2893	1293
70–74		2906	4083	2085	2847	3967	2094	3002	4259	2070
75–79		4648	6326	3649	4414	6084	3441	5007	6687	3976
80–84		7848	9906	6818	7440	9431	6434	8454	10624	7384
85 lat i więcej and more		16272	19026	15305	15364	17768	14523	17622	20887	16471

a Na 100 tys. urodzeń żywych.

a Per 100 thous. live births.

TABL. 18 (59). ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ^aDEATHS BY SELECTED CAUSES^a

LATA PRZYCZYNY ZGONÓW		Ogółem Total	Męż- czyźni Males	Ko- biety Fe- males	Z liczby ogółem Of total number		YEARS CAUSES OF DEATHS
					miasta urban areas	wieś rural areas	
					na 100 tys. ludności per 100 thous. population		
OGÓŁEM	2005	899	971	830	897	901	TOTAL
	2010	902	974	833	929	868	
	2011	891	972	815	907	872	
	2012	912	979	848	949	865	

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 18 (59). ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ^a (dok.)DEATHS BY SELECTED CAUSES^a (cont.)

L A T A PRZYCZYNY ZGONÓW	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Females</i>	Z liczby ogółem <i>Of total number</i>		Y E A R S CAUSES OF DEATHS
				miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
				na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>		
W tym:						<i>Of which:</i>
Choroby zakaźne i pasożytnicze	3	5	2	4	3	<i>Infectious and parasitic diseases</i>
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy	1	1	0	1	1	<i>of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis</i>
Nowotwory	244	276	213	272	209	<i>Neoplasms</i>
w tym nowotwory złośliwe	236	267	206	263	202	<i>of which malignant neoplasms</i>
w tym:						<i>of which:</i>
nowotwór złośliwy żołądka	13	18	8	13	12	<i>malignant neoplasm of stomach</i>
nowotwór złośliwy trzustki	13	12	13	15	10	<i>malignant neoplasm of pancreas</i>
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca	53	79	30	59	46	<i>malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung</i>
nowotwór złośliwy sutka	15	0	28	17	12	<i>malignant neoplasm of breast</i>
nowotwór złośliwy szyjki macicy	4	x	7	4	3	<i>malignant neoplasm of cervix uteri</i>
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	10	20	x	11	8	<i>malignant neoplasm of prostate</i>
białaczka	7	9	6	8	6	<i>leukemia</i>
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych ^Δ	1	1	1	0	1	<i>Diseases of blood and bloodforming organs^Δ</i>
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	20	18	22	21	20	<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>
w tym cukrzyca	20	18	22	20	20	<i>of which diabetes mellitus</i>
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	14	12	15	16	11	<i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>
Choroby układu krążenia	399	386	410	402	395	<i>Diseases of the circulatory system</i>
w tym:						<i>of which:</i>
choroba nadciśnieniowa	9	9	9	9	10	<i>hypertensive diseases</i>
choroba niedokrwienności serca	85	97	72	86	83	<i>ischemic heart disease</i>
w tym ostry zawał serca	46	56	37	47	45	<i>of which acute myocardial infarction</i>
choroby naczyń mózgowych	75	66	84	74	77	<i>diseases of cerebrovascular</i>
miażdżycy	76	54	97	75	77	<i>atherosclerosis</i>
Choroby układu oddechowego	45	54	36	46	43	<i>Diseases of the respiratory system</i>
Choroby układu trawiennego	34	41	26	37	29	<i>Diseases of the digestive system</i>
w tym zwłóknienie i marskość wątroby	7	9	5	8	5	<i>of which fibrosis and cirrhosis of liver</i>
Choroby układu kostno-stawowego, mięśni	2	1	2	1	2	<i>Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue</i>
Choroby układu moczowo-płciowego	11	11	12	12	10	<i>Diseases of the genitourinary system</i>
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	2	2	1	2	2	<i>Conditions originating in the perinatal period</i>
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	4	4	4	3	4	<i>Congenital malformations^Δ</i>
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ	82	86	78	84	79	<i>Symptoms and ill-defined conditions^Δ</i>
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny zgonu	52	81	25	50	55	<i>Injuries and poisonings by external cause</i>
w tym:						<i>of which:</i>
wypadki komunikacyjne	11	18	5	10	13	<i>transport accidents</i>
samobójstwa	18	32	4	16	19	<i>intentional self-harm</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 19 (60). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU

INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Chłopcy Males	Dziew- częta Females	Z liczby ogółem Of total number					
				miasta urban areas			wieś rural areas		
				razem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH

IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM 2005	207	115	92	112	57	55	95	58	37
TOTAL 2010	180	98	82	85	41	44	95	57	38
..... 2012	170	91	79	80	43	37	90	48	42
..... 2013	163	80	83	80	45	35	83	35	48
0–27 dni 0–27 days	113	51	62	56	30	26	57	21	36
0– 6	82	39	43	40	22	18	42	17	25
w tym 0 of which 0	61	29	32	32	18	14	29	11	18
7–13	14	6	8	5	2	3	9	4	5
14–20	11	3	8	5	3	2	6	–	6
21–27	6	3	3	6	3	3	–	–	–
28–29 dni 28–29 days	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1 miesiąc 1 month	12	8	4	4	3	1	8	5	3
2	5	2	3	2	2	–	3	–	3
3	8	5	3	3	2	1	5	3	2
4	6	6	–	3	3	–	3	3	–
5	1	–	1	–	–	–	1	–	1
6	2	1	1	2	1	1	–	–	–
7	9	4	5	5	2	3	4	2	2
8	2	1	1	–	–	–	2	1	1
9	3	1	2	3	1	2	–	–	–
10–11 miesięcy 10–11 months	2	1	1	2	1	1	–	–	–

NA 100 tys. URODZEŃ ŻYWYCH DANEJ PŁCI

PER 100 thous. OF LIVE BIRTHS OF EACH SEX OF GIVEN SEX

OGÓŁEM 2005	586	630	540	590	579	601	583	690	468
TOTAL 2010	440	466	413	391	368	417	495	577	408
..... 2012	449	467	431	405	425	385	497	511	482
..... 2013	446	426	467	422	463	379	471	386	561
0–27 dni 0–27 days	309	272	349	296	309	282	323	232	420
0– 6	224	208	242	211	227	195	238	188	292
w tym 0 of which 0	167	154	180	169	185	152	165	121	210
7–13	38	32	45	26	21	33	51	44	58
14–20	30	16	45	26	31	22	34	–	70
21–27	16	16	17	32	31	33	–	–	–
28–29 dni 28–29 days	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1 miesiąc 1 month	33	43	22	21	31	11	45	55	35
2	14	11	17	11	21	–	17	–	35
3	22	27	17	16	21	11	28	33	23
4	16	32	–	16	31	–	17	33	–
5	3	–	6	–	–	–	6	–	12
6	5	5	6	11	10	11	–	–	–
7	25	21	28	26	21	33	23	22	23
8	5	5	6	–	–	–	11	11	12
9	8	5	11	16	10	22	–	–	–
10–11 miesięcy 10–11 months	5	5	6	11	10	11	–	–	–

TABL. 20 (61). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN^a
INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

L A T A PRZYCZYNY ZGONÓW	Ogółem <i>Total</i>		Chłopcy <i>Males</i>	Dziew- częta <i>Fe- males</i>	Z liczby ogółem <i>Of total number</i>		Y E A R S CAUSES OF DEATHS	
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. urodzeń żywych <i>per 100 thous. live births</i>						
		miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>					
OGÓŁEM 2005	207	586	630	540	590	583	TOTAL	
2010	180	440	466	413	391	495		
2011	139	365	389	340	372	357		
2012	170	449	467	431	405	497		
w tym:							<i>of which:</i>	
Choroby układu nerwowego, narządów zmysłów i układu krążenia	1	3	5	0	–	6	<i>Diseases of the nervous system and the sense organs and the circu- latory system</i>	
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym . .	65	172	205	136	162	182	<i>Conditions originating in the perinatal period</i>	
w tym:							<i>of which:</i>	
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodów	51	135	164	104	122	149	<i>disorders related to length of gestation and fetal growth</i>	
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego	6	16	21	11	25	6	<i>respiratory disorders specific to the peri- natal period</i>	
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ . .	91	241	220	262	213	271	<i>Congenital anomalies^Δ</i>	
w tym:							<i>of which:</i>	
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego	6	16	15	16	10	22	<i>congenital malforma- tions of the nervous system</i>	
wrodzone wady serca	44	116	108	125	96	138	<i>congenital malforma- tion of heart</i>	
Urazy i zatrucia według ze- wnętrznej przyczyny zgonu . .	5	13	15	11	10	17	<i>Injuries and poisonings by external cause</i>	

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 21 (62). ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym mężczyźni <i>of which males</i>	
OGÓŁEM	496	374	294	504	416	TOTAL
w tym dokonane	416	308	245	407	338	<i>of which committed</i>
Miasta	284	218	161	284	225	<i>Urban areas</i>
Wieś	212	156	131	220	191	<i>Rural areas</i>
Wiek samobójców:						Age of suicidal persons:
14 lat i mniej	4	2	–	3	–	<i>14 and less</i>
15–19	25	17	15	23	16	<i>15–19</i>
20–29	87	56	41	68	57	<i>20–29</i>
30–49	212	114	98	157	138	<i>30–49</i>
50–69	132	134	112	174	143	<i>50–69</i>
70 lat i więcej	36	24	27	36	26	<i>70 and more</i>

^a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku oraz w 2012 r. – w podziale na miasta i wieś – również przypadków o nieustalonym miejscu zdarzenia.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

^a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown as well as in 2012 – data by urban and rural areas – cases, in which the place of incident is unknown.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Poznań.

 TABL. 22 (63). PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat <i>Life expectancy at age specified</i>				
	0	15	30	45	60
MEŻCZYŹNI					
<i>MALES</i>					
OGÓŁEM 2005	71,32	56,96	42,61	28,97	17,56
TOTAL 2010	72,52	58,00	43,63	29,81	18,08
. 2012	73,24	58,72	44,30	30,44	18,66
. 2013	73,51	58,94	44,55	30,62	18,74
Miasta	73,88	59,31	44,87	30,95	19,04
<i>Urban areas</i>					
Wieś	73,02	58,44	44,11	30,17	18,32
<i>Rural areas</i>					
KOBIETY					
<i>FEMALES</i>					
OGÓŁEM 2005	79,20	64,84	50,08	35,69	22,50
TOTAL 2010	80,47	65,94	51,15	36,66	23,17
. 2012	80,76	66,25	51,48	36,91	23,50
. 2013	80,57	66,07	51,29	36,75	23,32
Miasta	80,80	66,21	51,41	36,87	23,47
<i>Urban areas</i>					
Wieś	80,21	65,79	51,04	36,51	23,02
<i>Rural areas</i>					

TABL. 23 (64). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a
As of 31 XII
I wariant
I variant

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys. . . .	3476,2	3490,4	3490,4	3470,9	3434,7	3389,0	3339,6	3287,9	TOTAL in thous.
W wieku przedprodukcyjnym	663,5	660,6	644,8	593,2	560,8	534,7	521,5	514,7	Pre-working age
mężczyźni	341,6	340,3	331,9	305,4	288,7	275,3	268,5	265,0	males
kobiety	321,8	320,4	312,8	287,8	272,1	259,4	253,0	249,7	females
Miasta	329,1	322,8	308,2	274,8	252,5	235,0	225,0	218,3	Urban areas
mężczyźni	169,3	165,9	158,4	141,3	129,8	120,8	115,6	112,2	males
kobiety	159,8	156,8	149,7	133,5	122,7	114,2	109,3	106,1	females
Wieś	334,4	337,9	336,6	318,4	308,4	299,7	296,5	296,4	Rural areas
mężczyźni	172,4	174,3	173,5	164,1	158,9	154,4	152,8	152,8	males
kobiety	162,0	163,5	163,1	154,3	149,4	145,2	143,7	143,6	females
W wieku produkcyjnym	2178,8	2093,4	2037,3	2027,4	1975,2	1883,1	1757,4	1633,8	Working age
mężczyźni	1148,4	1109,6	1075,2	1072,1	1057,6	1021,6	964,1	896,0	males
kobiety	1030,4	983,9	962,1	955,3	917,6	861,5	793,3	737,8	females
Miasta	1184,8	1101,5	1044,5	1017,0	969,3	899,7	812,8	731,0	Urban areas
mężczyźni	616,3	577,5	545,4	532,7	515,1	485,8	444,7	399,4	males
kobiety	568,5	524,0	499,1	484,3	454,3	413,9	368,0	331,5	females
Wieś	994,0	991,9	992,8	1010,4	1005,9	983,4	944,6	902,9	Rural areas
mężczyźni	532,1	532,1	529,8	539,4	542,5	535,8	519,3	496,6	males
kobiety	461,9	459,9	463,0	471,1	463,4	447,6	425,3	406,3	females
W wieku poprodukcyjnym	634,0	736,3	808,3	850,3	898,6	971,2	1060,8	1139,4	Post-working age
mężczyźni	201,1	248,9	291,8	311,5	325,1	354,3	398,8	450,3	males
kobiety	432,9	487,4	516,6	538,8	573,5	616,9	661,9	689,1	females
Miasta	391,9	448,9	479,7	490,0	502,1	527,8	563,0	590,3	Urban areas
mężczyźni	121,5	148,0	167,9	173,3	175,2	186,0	205,8	228,8	males
kobiety	270,4	300,9	311,7	316,7	326,9	341,8	357,2	361,6	females
Wieś	242,0	287,4	328,7	360,3	396,5	443,4	497,8	549,1	Rural areas
mężczyźni	79,6	100,9	123,8	138,2	149,9	168,3	193,0	221,5	males
kobiety	162,4	186,5	204,8	222,1	246,6	275,1	304,8	327,6	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJ- NYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRO- DUKCYJNYM	59,6	66,7	71,3	71,2	73,9	80,0	90,0	101,2	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	47,3	53,1	58,0	57,5	58,0	61,6	69,2	79,8	Males
Kobiety	73,2	82,1	86,2	86,5	92,1	101,7	115,3	127,2	Females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 97.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 10 on page 97.

TABL. 23 (64). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a (cont.)
As of 31 XII
II wariant
II variant

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
W wieku produkcyjnym	2213,0	2182,8	2143,0	2151,5	2145,1	2111,7	2004,8	1868,0	Working age
mężczyźni	1163,0	1151,5	1115,2	1106,9	1094,8	1067,6	1016,3	950,0	males
kobiety	1050,0	1031,4	1027,8	1044,6	1050,3	1044,1	988,5	918,0	females
Miasta	1205,6	1152,8	1101,5	1082,3	1057,4	1018,4	940,2	847,1	Urban areas
mężczyźni	624,9	601,4	566,5	550,4	533,7	509,0	471,2	426,0	males
kobiety	580,7	551,4	535,1	531,8	523,8	509,4	469,0	421,1	females
Wieś	1007,4	1030,0	1041,4	1069,3	1087,7	1093,4	1064,6	1020,9	Rural areas
mężczyźni	538,0	550,1	548,7	556,5	561,1	558,6	545,1	524,0	males
kobiety	469,4	479,9	492,7	512,8	526,6	534,7	519,5	497,0	females
W wieku poprodukcyjnym	599,8	646,9	702,7	726,2	728,7	742,6	813,4	905,2	Post-working age
mężczyźni	186,6	207,0	251,8	276,6	287,9	308,4	346,6	396,3	males
kobiety	413,2	439,9	450,9	449,5	440,8	434,2	466,8	508,9	females
Miasta	371,1	397,6	422,6	424,7	414,0	409,2	435,5	474,2	Urban areas
mężczyźni	112,9	124,1	146,9	155,6	156,6	162,8	179,3	202,1	males
kobiety	258,2	273,5	275,8	269,1	257,4	246,3	256,2	272,1	females
Wieś	228,6	249,3	280,0	301,4	314,7	333,4	377,8	431,0	Rural areas
mężczyźni	73,6	82,9	104,9	121,0	131,3	145,5	167,3	194,2	males
kobiety	155,0	166,4	175,1	180,4	183,4	187,9	210,6	236,9	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRO- DUKCYJNYM	57,1	59,9	62,9	61,3	60,1	60,5	66,6	76,0	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	45,4	47,5	52,3	52,6	52,7	54,7	60,5	69,6	Males
Kobiety	70,0	73,7	74,3	70,6	67,9	66,4	72,8	82,6	Females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 97.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 10 on page 97.

TABL. 24 (65). MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT
RESIDENCE

WYSZCZEGÓL- NIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odpływ ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net mi- gration	
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagra- niczy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę abroad		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM	2005	43213	26378	16479	356	40912	19256	21078	578	2301
TOTAL	2010	43024	25651	16712	661	41751	17999	22658	1094	1273
	2012	40855	24318	15826	711	40221	17133	21560	1438	634
	2013	45008	26755	17733	520	44842	19023	23820	1999	166
Miasta	2005	20946	11215	9450	281	24709	9923	14302	484	-3763
Urban areas	2010	19186	9422	9278	486	25096	8746	15428	922	-5910
	2012	18096	8719	8844	533	23898	8035	14730	1133	-5802
	2013	19863	9694	9789	380	26615	9028	16153	1434	-6752
Wieś	2005	22267	15163	7029	75	16203	9333	6776	94	6064
Rural areas	2010	23838	16229	7434	175	16655	9253	7230	172	7183
	2012	22759	15599	6982	178	16323	9098	6920	305	6436
	2013	25145	17061	7944	140	18227	9995	7667	565	6918
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION										
OGÓŁEM	2005	12,8	7,8	4,9	0,1	12,2	5,7	6,3	0,2	0,7
TOTAL	2010	12,5	7,5	4,9	0,2	12,1	5,2	6,6	0,3	0,4
	2012	11,8	7,0	4,6	0,2	11,6	5,0	6,3	0,4	0,2
	2013	13,0	7,7	5,1	0,2	12,9	5,5	6,9	0,6	0,0
Miasta	2005	10,9	5,9	4,9	0,1	12,9	5,2	7,5	0,3	-2,0
Urban areas	2010	9,9	4,9	4,8	0,3	13,0	4,5	8,0	0,5	-3,1
	2012	9,4	4,5	4,6	0,3	12,4	4,2	7,7	0,6	-3,0
	2013	10,4	5,1	5,1	0,2	13,9	4,7	8,4	0,7	-3,5
Wieś	2005	15,4	10,5	4,8	0,1	11,2	6,4	4,7	0,1	4,2
Rural areas	2010	15,8	10,7	4,9	0,1	11,0	6,1	4,8	0,1	4,7
	2012	14,8	10,1	4,5	0,1	10,6	5,9	4,5	0,2	4,2
	2013	16,3	11,0	5,1	0,1	11,8	6,5	5,0	0,4	4,5

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 25 (66). MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW
 INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓL- NIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM TOTAL	2005	42857	33888	8969	40334	33888	6446
	2010	42363	34120	8243	40657	34120	6537
	2012	40144	32513	7631	38783	32513	6270
	2013	44488	36007	8481	42843	36007	6836
Miasta Urban areas	2005	20665	14566	6099	24225	20077	4148
	2010	18700	13627	5073	24174	20083	4091
	2012	17563	12853	4710	22765	18986	3779
	2013	19483	14284	5199	25181	20970	4211
Wieś Rural areas	2005	22192	19322	2870	16109	13811	2298
	2010	23663	20493	3170	16483	14037	2446
	2012	22581	19660	2921	16018	13527	2491
	2013	25005	21723	3282	17662	15037	2625
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION							
OGÓŁEM TOTAL	2005	12,7	10,1	2,7	12,0	10,1	1,9
	2010	12,3	9,9	2,4	11,8	9,9	1,9
	2012	11,6	9,4	2,2	11,2	9,4	1,8
	2013	12,8	10,4	2,4	12,4	10,4	2,0
Miasta Urban areas	2005	10,8	7,6	3,2	12,7	10,5	2,2
	2010	9,7	7,1	2,6	12,5	10,4	2,1
	2012	9,1	6,7	2,5	11,8	9,9	2,0
	2013	10,2	7,5	2,7	13,1	10,9	2,2
Wieś Rural areas	2005	15,3	13,3	2,0	11,1	9,5	1,6
	2010	15,6	13,5	2,1	10,9	9,3	1,6
	2012	14,7	12,8	1,9	10,4	8,8	1,6
	2013	16,2	14,0	2,1	11,4	9,7	1,7

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

 TABL. 26 (67). MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI
 I WIEKU MIGRANTÓW

INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX
 AND AGE OF MIGRANTS

LATA YEARS	WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
OGÓŁEM TOTAL	2005	42857	20213	22644	40334	19045	21289	2523	1168	1355
	2010	42363	19397	22966	40657	18667	21990	1706	730	976
	2012	40144	18533	21611	38783	17821	20962	1361	712	649
	2013	44488	20917	23571	42843	20212	22631	1645	705	940

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 28 (69). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE**^a
Stan w 31 XII
CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013	2010	2012	2013	2010	2012	2013
	jednostki kościelne ^b church units ^b			duchowni clergy			wierni, wyznawcy adherents, faithful		
Kościół Katolicki Catholic Church									
Kościół Rzymskokatolicki ^c	950	953	956	2254	2267	2287	2877592 ^d	2862716 ^d	2868946 ^d
Starokatolickie Old Catholic									
Kościół Polskokatolicki ^e	3	3	4	3	3	3	2691	2191	2180
Kościół Starokatolicki Mariawitów ^e	–	–	–	–	–	–	–	5	7
Prawosławie Orthodox									
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^{ef}	12	12	12	16	16	16	27500	27500	27500
Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition									
Kościół Ewangelicko-Augsburski ^{eg}	19 ^h	19	19	14 ^h	15	16	2883 ^h	2330	2330
Kościół Zielonoświątkowy	12	14	14	17	19	19	1043	1155	1256
Nowoapostolski Kościół w Polsce	6	6	6	5	5	11	658	671	682
Kościół Chrześcijan Baptystów ^e	7	7 ⁱ	7	6	7 ⁱ	27	482	469 ⁱ	523
Kościół Boży w Chrystusie	6	6	6	11	14	15	432	480	508
Chrześcijański Kościół Głosicieli Dobrej Nowiny	2	– ⁱ	.	2	2 ⁱ	.	500	500 ⁱ	.
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	7	6	7	4	4	4	491	370	484
Kościół Ewangelicko-Methodystycz- ny ^e	2	2	2	3	3	3	312	312	312
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	10	9	9	73	74	69	293	287	278
Zbór Ewangeliczny „Agape”	4 ^k	4 ⁱ	4	11 ^k	16 ⁱ	16	150 ^k	193 ⁱ	193
Kościół Ewangelicko-Reformowany ^e	1	1	1	–	1	1	170	170	165
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	2	2	2	4	4	5	104	114	148
Kościół Chrześcijański ARKA w Poznaniu	1 ^l	1 ⁱ	.	3 ^l	3 ⁱ	.	76 ^l	103 ⁱ	.
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	2	2	4	8	9	13	65	63	88
Stowarzyszenie Zborów Chrześcijan	–	1	1	–	–	–	82	88	89
Kościół „Chrystus dla Wszystkich”	1 ^l	.	.	5 ^l	.	.	67 ^l	.	.
Ewangeliczny Związek Braterski	6	6	.	3	3	.	70	60	.
Kościół Wolnych Chrześcijan	3	2	.	3	3	.	47	60	.

^a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. ^b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^c Dane dotyczą diecezji: poznańskiej, kaliskiej i gnieźnieńskiej. ^d Ochrzczeni. ^e Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. ^f Dane dotyczą diecezji łódzko-poznańskiej. ^g Dane dotyczą diecezji pomorsko-wielkopolskiej. ^h 2009 r. ⁱ 2011 r. ^k 2007 r. ^l 2005 r.

^a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. ^b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^c Data concern diocese: Poznańska, Kaliska and Gnieźnieńska. ^d Baptised. ^e Church associated in the Polish Ecumenical Council. ^f Data concern Łódzko-Poznańska Diocese. ^g Data concern Pomorsko-Wielkopolska Diocese. ^h 2009. ⁱ 2011. ^k 2007. ^l 2005.

TABL. 28 (69). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE^a (dok.)**
Stan w 31 XII
CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013	2010	2012	2013	2010	2012	2013
	jednostki kościelne ^b church units ^b			duchowni clergy			wierni, wyznawcy adherents, faithful		
Protestanckie i tradycji protestanckiej (dok.)									
<i>Protestant and Protestant-tradition (cont.)</i>									
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	1	2	2	1	2	2	10	30	35
Kościół Chrystusowy w RP ^m	1 ⁿ	1	.	1 ⁿ	1	.	15 ⁿ	18	.
Kościół Ewangeliczny „Ichtus” we Wrześni	1 ^k	.	.	2 ^k	.	.	15 ^k	.	.
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	1	1	1	–	–	–	5	6	4
Islamskie									
<i>Muslim</i>									
Liga Muzułmańska w RP	1	1	1	1	1	1	500	500	500
Muzułmański Związek Religijny w RP	1	1 ⁱ	.	–	– ⁱ	.	60	60 ⁱ	.
Dalekiego Wschodu									
<i>Far Eastern Religions</i>									
Buddyjski Związek Diamentowej Drogi Linii Karma Kagyu	–	5 ⁱ	.	–	– ⁱ	.	–	556 ⁱ	.
Misja Buddyjska „Trzy Schronienia” w Polsce	2 ⁿ	.	.	3 ⁿ	.	.	200 ⁿ	.	.
Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtsang ^o	1	1	1	1	1	–	120	150	120
Instytut Wiedzy o Tożsamości „Misja Czaitanii”	–	–	–	5	5	5	98	95	98
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	–	2	2	–	6	8	–	38	37
Związek Buddyjski Kmordong	–	– ⁱ	.	–	– ⁱ	.	–	30 ⁱ	.
Buddyjska Wspólnota Zen Kannon	– ⁿ	.	.	– ⁿ	.	.	15 ⁿ	.	.
Inne									
<i>Others</i>									
Związek Wyznania Świadców Jehowy	142	.	118	–	–	–	10183 ^p	.	10160 ^p
Chrześcijański Kościół „Miecz Ducha” w Kaliszu	1	.	.	5	.	.	200	.	.
Wiara Baha’i w Polsce	1	1	.	–	–	.	60	50	.
Zachodniosłowiański Związek Wyznaniowy „Słowiańska Wiara”	2	2	2	2	2	3	30	30	40
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich (Mormoni)	1	1 ⁱ	.	1	4 ⁱ	.	16	27 ⁱ	.
Rodzima Wiara ^r	– ⁿ	1 ⁱ	.	1 ⁿ	1 ⁱ	.	15 ⁿ	20 ⁱ	.
Sangha Dogen Zenji	1	.	.	1	.	.	15	.	.

^a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. ^b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ⁱ 2011 r. ^k 2007 r. ^m W 2010 r. – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. ⁿ 2008 r. ^o W 2010 r. – Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtsang. ^p Głosiciele. ^r Dane dotyczą oddziału „Wielkopolska”.

^a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. ^b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ⁱ 2011. ^k 2007. ^m In 2010 – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. ⁿ 2008. ^o In 2010 – Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtsang. ^p Proclaimers. ^r Data concern section “Wielkopolska”.

DZIAŁ VI RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej i obejmują **osoby w wieku 15 lat i więcej** będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach i prezentowane są na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL** (tabl. 1 i 2). Badanie prowadzone jest w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem nie są objęte osoby nieobecne w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowacanych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania. Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia. Dane od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo w BAEL stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne;

1) **do pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące, a jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na

CHAPTER VI LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data on **economic activity of population** concern the actually living population and cover **persons aged 15 and more**, who are members of households in the dwellings selected on a random basis, and are presented on the basis of representative **Labour Force Survey – LFS** (tables 1 and 2). The survey is conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey does not cover persons absent in households for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. A household is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly. The survey does not include institutional households. Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth. The data since 2010 have been generalized on the basis of population balances compiled with the use of the National Census of Population and Housing 2011.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and the inactive in LFS is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons;

1) **employed persons** are persons, who during the reference week:

- performed, for at least 1 hour, work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm or conducting a family-owned business beyond agriculture,
- formally had a job, but did not perform it (e.g. due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather) if the break in employment did not exceed 3 months, moreover if the break in work exceeded 3 months the additional criterion in LFS in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis

podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia;

- 2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
 - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
 - były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono również osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

4. Ze względu na zaokrąglenia dokonywane przy uogólnianiu wyników badania, w tabl. 1 i 2 sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie). Prezentowane dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009; patrz ust. 5 na str. 124,

of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration;

- 2) **unemployed persons** are persons aged 15–74, who simultaneously fulfilled three conditions:

- within the reference week were not employed,
- within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
- were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found and were waiting to begin work within a 3-month period as well as persons, who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified either as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The unemployment rate is calculated as the share of unemployed (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

4. Due to rounding-off results of the survey, sum of components in tables 1 and 2 can differ from the amount given in the item “total”.

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture). The data presented do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in 2005–2009; see item 5 on page 124,

- b) właściciele i współwłaściciele (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
- c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy (np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia) lub przedłużonym czasie pracy (np. dozorczy mienia). **Niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przyjmując zasadę jednorazowego ujmowania tych osób **w głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, według stanu w dniu 31 XII, w latach 2002–2009 wyznaczono na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;

b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,

c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;

3) outworkers;

4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);

5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);

6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period (e.g. due to hazardous conditions) or a longer work-time period (e.g. property caretaker). **Part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. *Part-time paid employees in the main workplace* are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employment as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII in 2002–2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

1) in 2005–2009 are not included the following employed persons:

a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs,

b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;

2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;

2) **przeciętnego zatrudnienia** – pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Dane według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust. 5 na str. 24.

8. W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby zarządu jednostki.

9. Dane zawarte w tabl. 4–9 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych oraz duchownych.

10. Informacje o **ruchu zatrudnionych** obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. W zbiorowości zwolnionych z pracy uwzględniono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi) oraz osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, a także osoby, które porzuciły pracę oraz – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

2) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

6. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

1) **the employment as of 31 XII**, of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;

2) **the average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. Data according to sections of the NACE Rev. 2 were compiled using the **enterprises method**. Definition of the enterprise method is given in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 24.

8. In table 3 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person, however in other tables – by seat of management of unit.

9. Data in tables 4–9 do not include: foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, individual farmers as well as clergy.

10. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w badanym okresie do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

11. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone;
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

12. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonywającą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and until 2008 from unpaid vacations (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and until 2008 unpaid vacations) during a survey period to the number of full-time paid employees on a given day as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

11. Vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day;
- 2) the employer made efforts to find people willing to take up the job;
- 3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

12. Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Unemployment

1. Data regarding registered **unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych dla 2005 r. – na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 poz. 674, z późn. zm.).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;

2. The registered unemployment rate is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as part of the economically active civilian population) estimated for 2005 – on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – on the basis of the Agricultural Census 2010.

3. Information concerning Labour Fund expenditures are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments).

Work conditions

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;

2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie trwania podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

2) *when the employee remains at the disposal of the employers on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.*

*Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:*

- 1) *during a business trip;*
- 2) *during a training within the scope of common self-defence;*
- 3) *at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.*

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) *practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;*
- 2) *performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;*
- 3) *carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;*
- 4) *performing the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;*
- 5) *stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
- 6) *performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;*
- 7) *performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;*
- 8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;*
- 9) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*
- 10) *serving supplementary forms of military service;*
- 11) *education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.*

3. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy pogrupowano od 2005 r. zgodnie z zaleceniem EUROSTAT-u.

6. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia pracujących wykorzystano średnią arytmetyczną dwóch stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym:

1) dane dotyczą zatrudnionych w jednostkach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwo w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej

3. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

5. Accidents at work are classified, i.e., according to **contact-mode of injury** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all short-comings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.

6. The accident ratio is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

7. Information regarding **persons working in hazardous conditions** i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports:

1) data concern persons employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture,

z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanych oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

8. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

9. Do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych (tabl. 19 i 20) przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

10. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 21 podaje się zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 869).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope rental and leasing activities; travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope human health activities); other service activities (in the scope repair of computers and personal and household goods);

2) *data concern exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimate, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.*

8. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

9. The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees (tables 19 and 20).

10. A disease is deemed an occupational disease if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

Occupational diseases in table 21 are given according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (Journal of Laws No. 105, item 869).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of population

TABL. 1 (70). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ –
– NA PODSTAWIE BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE –
– ON THE LFS BASIS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013				SPECIFICATION	
	przeciętne w roku annual averages		kwartaly quarters					
			I	II	III	IV		
LUDNOŚĆ w tys.	2551	2619	2576	2621	2565	2583	2535	POPULATION in thous.
Mężczyźni	1226	1255	1232	1257	1225	1240	1206	Men
Kobiety	1325	1364	1344	1365	1341	1343	1328	Women
Aktywni zawodowo	1475	1501	1497	1518	1489	1503	1480	Economically active persons
mężczyźni	833	842	839	852	831	848	827	men
kobiety	642	658	658	665	658	655	652	women
Pracujący	1346	1373	1366	1372	1356	1381	1353	Employed persons
mężczyźni	768	786	783	784	771	799	776	men
kobiety	578	587	583	588	585	583	576	women
Bezrobotni ^a	129	128	132	145	133	122	127	Unemployed persons ^a
mężczyźni	64	56	57	68	60	49	51	men
kobiety	65	72	75	77	73	72	76	women
Bierni zawodowo	1076	1118	1079	1104	1076	1080	1055	Economically inactive persons
mężczyźni	394	413	392	404	394	392	379	men
kobiety	682	705	686	699	682	688	676	women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWO- DOWEJ w %	57,8	57,3	58,1	57,9	58,1	58,2	58,4	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	67,9	67,1	68,1	67,8	67,8	68,4	68,6	men
kobiety	48,5	48,2	49,0	48,7	49,1	48,8	49,1	women
Miasta	56,4	56,6	57,1	57,6	57,3	56,7	57,1	Urban areas
Wieś	59,7	58,2	59,3	58,3	59,0	60,0	59,9	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIE- NIA w %	52,8	52,4	53,0	52,3	52,9	53,5	53,4	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	62,6	62,6	63,6	62,4	62,9	64,4	64,3	men
kobiety	43,6	43,0	43,4	43,1	43,6	43,4	43,4	women
Miasta	51,5	51,8	52,2	52,2	52,6	52,3	51,6	Urban areas
Wieś	54,4	53,1	54,0	52,6	53,2	54,9	55,4	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA								UNEMPLOYMENT RATE
w %	8,7	8,5	8,8	9,6	8,9	8,1	8,6	in %
mężczyźni	7,7	6,7	6,8	8,0	7,2	5,8	6,2	men
kobiety	10,1	10,9	11,4	11,6	11,1	11,0	11,7	women
Miasta	8,8	8,2	8,7	9,3	8,2	7,7	9,6	Urban areas
Wieś	8,6	8,9	8,9	9,9	9,8	8,6	7,3	Rural areas

^a Osoby w wieku 15–74 lata.

^a Persons aged 15–74.

TABL. 2 (71). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2013 R. – NA PODSTAWIE BAEL

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2013 – ON THE LFS BASIS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Population	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawodowo Economically inactive persons	Współczynnik aktywności zawodowej Activity rate	Wskaźnik zatrudnienia Employment rate	Stopa bezrobocia Unemployment rate
		ogółem total	pracujący employed	bezrobotni ^a unemployed ^a				
w tys. in thous.					w % in %			
OGÓŁEM..... TOTAL	2535	1480	1353	127	1055	58,4	53,4	8,6
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyjnym ^b of which of working age ^b	1924	1442	1316	126	482	74,9	68,4	8,7
15–24 lata years	399	151	117	34	248	37,8	29,3	22,5
25–34	474	403	367	36	71	85,0	77,4	8,9
35–44	461	410	383	27	51	88,9	83,1	6,6
45–54	388	320	296	24	68	82,5	76,3	7,5
55 lat i więcej and more	813	196	190	6	617	24,1	23,4	3,1
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe	478	393	377	16	85	82,2	78,9	4,1
Tertiary								
Policealne i średnie zawodowe	585	413	376	37	172	70,6	64,3	9,0
Post-secondary and vocational secondary								
Średnie ogólnokształcące	233	109	95	14	124	46,8	40,8	12,8
General secondary								
Zasadnicze zawodowe	733	481	436	45	252	65,6	59,5	9,4
Basic vocational								
Gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego . .	507	84	70	14	422	16,6	13,8	16,7
Lower secondary, primary, incomplete primary and without school education								

a Osoby w wieku 15–74 lata. b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.
a Persons aged 15–74. b Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący Employment

TABL. 3 (72). PRACUJĄCY^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	
				ogółem total	z liczby ogółem – kobiety of total number – women
OGÓŁEM TOTAL	1223699	1327822	1357954	1367192	630443
sektor publiczny <i>public sector</i>	268306	261766	255758	246922	161880
sektor prywatny <i>private sector</i>	955393	1066056	1102196	1120270	468563
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>	209413	212920	212819	213618	97823
Przemysł <i>Industry</i>	333165	330561	332849	335511	108643
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	303811	299513	302002	305723	102771
Budownictwo <i>Construction</i>	64798	92051	91686	85353	9277
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	203948	227378	226807	228273	120011
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	55373	69876	75403	76587	18178
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	18538	19604	21113	20887	13242
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	15548	17670	21481	21932	7135
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	23785	25538	27307	27819	18808
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	16254	15598	16024	16559	8910
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	38884	44076	48440	50036	25635
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	25002	35419	40125	40846	18454
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	44297	48883	48303	49564	32294
Edukacja <i>Education</i>	91958	98486	101705	101418	78802
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	54283	60053	63484	64476	51914
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	10833	11229	11023	10664	6410
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	17620	18480	19385	23649	14907

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 124.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 124.

TABL. 4 (73). PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which	
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including contributing family workers
OGÓŁEM	2005 774743	760272	8578
TOTAL	2010 846823	833510	8497
	2012 863770	851083	8187
	2013 894562	881630	8564
sektor publiczny <i>public sector</i>	230928	230928	–
sektor prywatny <i>private sector</i>	663634	650702	8564
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	20173	16862	207
Przemysł	305136	302004	2837
<i>Industry</i>			
w tym przetwórstwo przemysłowe	274329	271289	2745
<i>of which manufacturing</i>			
Budownictwo	41059	39772	1281
<i>Construction</i>			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ... <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	191511	189315	2186
Transport i gospodarka magazynowa	41415	40745	670
<i>Transportation and storage</i>			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	7994	7681	313
<i>Accommodation and catering^Δ</i>			
Informacja i komunikacja	9910	9840	67
<i>Information and communication</i>			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	16336	15354	33
<i>Financial and insurance activities</i>			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	11110	11095	#
<i>Real estate activities</i>			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	18673	18403	270
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ... <i>Administrative and support service activities</i>	26025	25829	196
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	48485	#	#
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>			
Edukacja	97216	97001	215
<i>Education</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	48153	47966	187
<i>Human health and social work activities</i>			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8538	8518	20
<i>Arts, entertainment and recreation</i>			
Pozostała działalność usługowa	2787	2720	67
<i>Other service activities</i>			

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 (74). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	
				ogółem total	w tym pod- mioty o liczbie pracujących powyżej 9 ^a of which enti- ties employing more than 9 persons ^a
OGÓŁEM	856114	956847	978874	976653	835417
TOTAL					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	24420	24929	24452	24639	14073
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł	307068	314837	316293	314125	295357
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe	276364	283886	285266	281566	264324
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	49689	68639	65775	58299	38871
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	151323	197323	207537	213771	170639
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa . . .	35451	41145	47017	48676	39565
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	10980	12237	12109	11532	6995
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	11498	10075	12097	12368	9497
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	17131	16165	15843	15695	13770
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	10333	10548	10991	10717	8166
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20964	25898	27830	27731	17297
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	19211	23448	24605	26332	23142
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	43278	48807	47827	47209	47209
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja	91940	93919	97893	94828	93682
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . .	45933	51352	51125	51114	46727
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8626	9160	9024	8680	8158
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	8269	8365	8457	10938	2269
<i>Other service activities</i>					

^a Bez zatrudnionych za granicą.

^a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (75). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees	
		ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM	2005	697521	319245	62751	36890
TOTAL	2010	766595	362631	66915	42746
	2012	781419	373581	69664	47872
	2013	806976	389842	74654	52431
sektor publiczny		208363	138774	22565	15991
<i>public sector</i>					
sektor prywatny		598613	251068	52089	36440
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		13662	3745	3200	2362
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł		293076	95246	8928	4600
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe		262965	89738	8324	4331
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo		38014	4086	1758	519
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		166120	100514	23195	19600
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		39490	8978	1255	505
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		6280	3996	1401	890
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja		9284	2863	556	283
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		12999	9410	2355	1727
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		7561	3689	3534	2312
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ...		16742	9047	1661	911
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		21609	10011	4220	2251
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		46430	30248	2054	1303
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja		81751	64864	15250	11249
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		44662	37703	3304	2491
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		7054	4255	1464	1087
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa		2242	1187	478	319
<i>Other service activities</i>					

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9. b Od 2009 r. łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons. b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (76). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podej- mujący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzed- nio pracujący persons formerly employed	powra- cający z urlopów wychowaw- czych ^b persons returning from child-care leaves ^b	
OGÓŁEM 2005	158305	65290	24095	73820	3155	22,9
TOTAL 2010	151210	63728	21949	85370	3737	19,4
. 2012	168987	79225	21633	107261	3199	21,4
. 2013	169550	77373	27115	106794	2512	21,4
sektor publiczny <i>public sector</i>	17836	11529	2802	11954	636	8,2
sektor prywatny <i>private sector</i>	151714	65844	24313	94840	1876	26,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	2234	658	352	1349	18	16,3
Przemysł <i>Industry</i>	54480	19073	7061	33418	746	18,6
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	51829	18507	6770	31614	718	19,9
Budownictwo <i>Construction</i>	9569	654	684	7022	31	24,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	48913	29467	12835	30798	723	32,5
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	9914	1658	712	6621	117	25,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	1583	881	210	1036	20	24,0
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	2148	671	380	1348	23	23,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	2436	1430	175	1571	84	18,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	1055	542	63	811	10	13,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	4683	2444	574	2696	74	29,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	15393	7449	1314	9078	31	75,7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	4975	3015	819	3317	240	10,3
Edukacja <i>Education</i>	6027	4798	812	3926	207	7,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	4980	4005	971	3057	159	11,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	713	381	131	433	23	9,6
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	447	247	22	313	6	20,0

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data concern full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (77). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termi- nation rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contracts		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation	korzy- stający z urlopów wychow- aw- czych ^b taking child- -cares ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pracow- nika by em- ployee			
OGÓŁEM	2005 138817	57311	24161	20610	8040	4529	19,8
TOTAL	2010 147816	63077	26778	15821	5634	4340	18,9
	2012 160037	70893	29433	15277	6415	3285	20,2
	2013 143930	61177	23635	14384	5936	2881	18,1
sektor publiczny	18419	10284	1693	942	2425	595	8,5
public sector							
sektor prywatny	125511	50893	21942	13442	3511	2286	21,6
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..	2085	552	290	142	211	31	15,1
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł	49618	16506	8531	4658	2489	617	17,0
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe	44754	15581	8070	4426	1562	597	17,2
of which manufacturing							
Budownictwo	10163	602	1775	1035	306	36	26,0
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ...	34867	20492	7152	4132	542	1279	22,7
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa	8805	1266	1121	1164	285	73	22,8
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1578	931	255	351	15	41	23,6
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja	1828	567	378	326	27	31	19,9
Information and communication							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8 (77). ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)
 TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termi- nation rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contracts		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation	korzy- stający z urlopów wychow- waw- czych ^b taking child- cares ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pracow- nika by em- ployee			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . <i>Financial and insurance activities</i>	1874	1346	487	275	55	63	14,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	1044	385	328	78	68	15	13,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	3327	1736	515	422	60	62	20,8
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . . . <i>Administrative and support service activities</i>	13799	6657	1311	845	137	37	67,8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . . <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	4415	2356	168	235	494	210	9,2
Edukacja <i>Education</i>	5513	4187	709	314	754	200	6,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	3830	2996	381	307	399	154	8,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	784	385	140	63	82	30	10,5
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	400	213	94	37	12	2	18,1

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 9 (78). ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW
OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL
AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – school leavers				
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post- -secon- -dary and secondary vocational	liceów ogólno- kształ- cących general secondary	zasad- niczych zawo- dowych basic vocational	
OGÓŁEM	2005	20145	9343	5944	6301	2695	5205
TOTAL	2010	17336	8204	5539	4551	2826	4420
	2012	16366	8045	5268	3872	2955	4271
	2013	21585	12026	6341	6414	3850	4980
sektor publiczny		2392	1593	1789	349	170	84
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		19193	10433	4552	6065	3680	4896
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		222	49	87	56	9	70
Przemysł		5044	1654	1042	1537	673	1792
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe		4828	1615	944	1464	662	1758
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo		476	76	133	114	26	203
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		10817	7164	2185	3900	2509	2223
Transport i gospodarka magazynowa		402	134	131	118	96	57
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		110	68	37	28	16	29
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		336	109	270	#	13	#
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ... <i>Financial and insurance activities</i>		150	103	111	11	28	–

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 9 (78). ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW
OGÓLNOKSZAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a (dok.)
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL
AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	W tym kobiety <i>Of which women</i>	Z liczby ogółem – absolwenci szkół <i>Of total number – school leavers</i>			
			wyższych <i>tertiary</i>	policeal- nych i średnich zawodo- wych <i>post- -secon- -dary and secondary vocational</i>	liceów ogólno- kształ- cących <i>general secondary</i>	zasad- niczych zawo- dowych <i>basic vocational</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	44	25	25	#	5	#
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	439	230	378	35	23	3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	1221	654	170	235	278	538
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	654	459	469	108	63	14
Edukacja <i>Education</i>	651	509	555	43	33	20
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	890	723	684	133	52	21
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	109	56	54	29	22	4
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	20	13	10	#	4	#

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10 (79). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO Utworzone I ZLIKwidowane w 2013 R.
 JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utwo- rzone – newly created jobs	z liczby ogółem w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powy- żej 9 of total number in entities employ- ing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powy- żej 9 of which in entities employ- ing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powy- żej 9 of which in entities employ- ing more than 9 persons
OGÓŁEM TOTAL	4064	1001	3396	60949	38355	33707	20312
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	29	5	24	700	302	383	249
Przemysł <i>Industry</i>	1299	381	1204	13742	10364	8737	7133
górnictwo i wydobywanie..... <i>mining and quarrying</i>	2	2	2	72	27	12	–
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	1271	373	1184	13094	9922	8377	6848
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>	9	4	7	102	86	76	65
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>	17	2	11	474	329	272	220
Budownictwo <i>Construction</i>	401	181	253	6638	2448	6474	3761
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1291	258	1187	23527	15962	8715	3617
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	225	2	191	4395	2537	1317	641
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	53	27	27	1362	293	1002	296

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 10 (79). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO Utworzone I ZLIKwidowane w 2013 R. (dok.)

JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies – newly created jobs	z liczby ogółem w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powy- żej 9 of total number in entities employ- ing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powy- żej 9 of which in entities employ- ing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powy- żej 9 of which in entities employ- ing more than 9 persons
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	141	46	77	1076	590	867	563
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . <i>Financial and insurance activities</i>	79	12	19	459	183	365	242
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	34	14	21	448	188	215	123
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	111	40	82	1902	912	1546	778
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	52	6	34	1268	811	854	428
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	147	6	146	1182	1172	715	710
Edukacja <i>Education</i>	54	10	36	2341	1791	1464	1229
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	108	12	80	1027	559	375	283
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	12	1	8	328	169	199	148
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	28	–	7	554	74	479	111

^a W ciągu roku.^a During the year.

Bezrobocie Unemployment

TABL. 11 (80). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	211420	135172	147902	144832	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	122011	75711	81292	79790	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	43171	22950	21802	20857	previously not employed
w tym absolwenci ^a	12700	10771	10899	9742	of which school-leavers ^a
w tym szkół wyższych ^b	2403	2786	2486	2208	of which tertiary education ^b
bez kwalifikacji zawodowych	52017	31263	39017	39196	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	11995	6801	8242	10070	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^c	133402	54048	62958	68169	long-term unemployed persons ^c
posiadający prawo do zasiłku	29720	23087	26496	21559	possessing benefit rights
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku 18 lat i mniej	6662 ^d	11252	13883	15027	bringing up single-handed at least one child aged 18 and less
niepełnosprawni	6065	7186	8480	9067	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego^e w %	14,6	9,2	9,8	9,6	Registered unemployment rate^e in %
Oferty pracy	1465	2230	2033	3194	Job offers

^a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. ^b Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. ^c Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. ^d Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. ^e Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 127.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. ^b Concerns persons who have not reached their 27th birthday. ^c Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing traineeship and on a job occupational training. ^d Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. ^e See general notes, item 2 on page 127.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

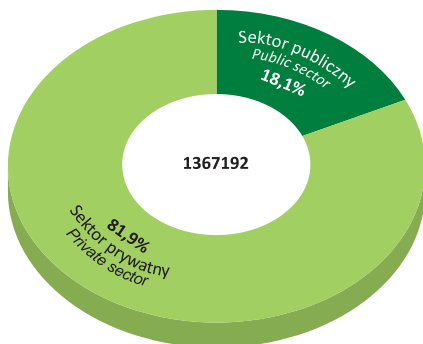
STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a IN 2013

As of 31 XII

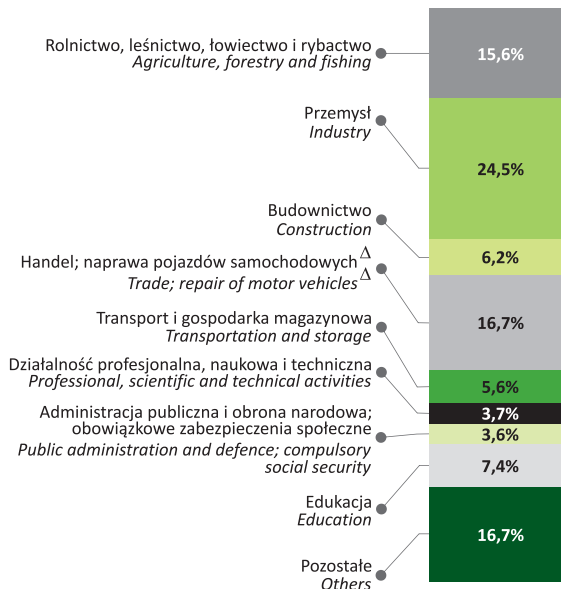
WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
BY OWNERSHIP SECTORS

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe.

^a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture – estimated data.

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

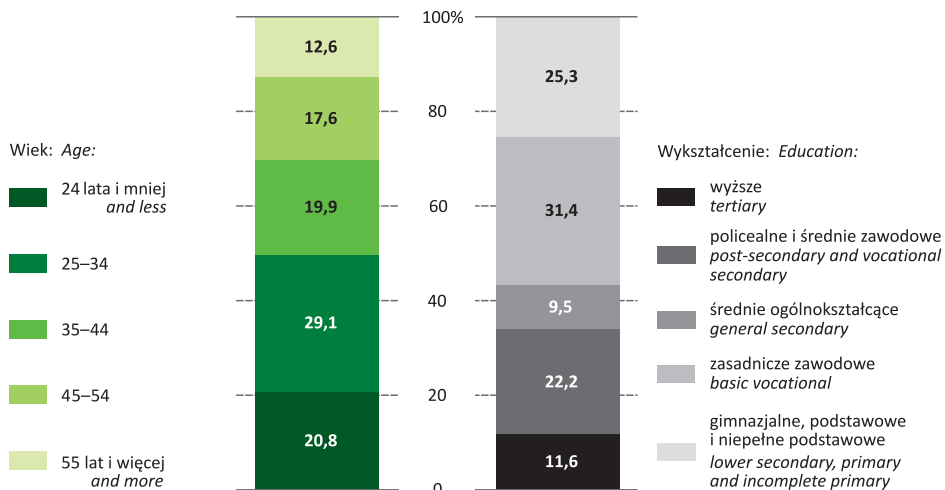
STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

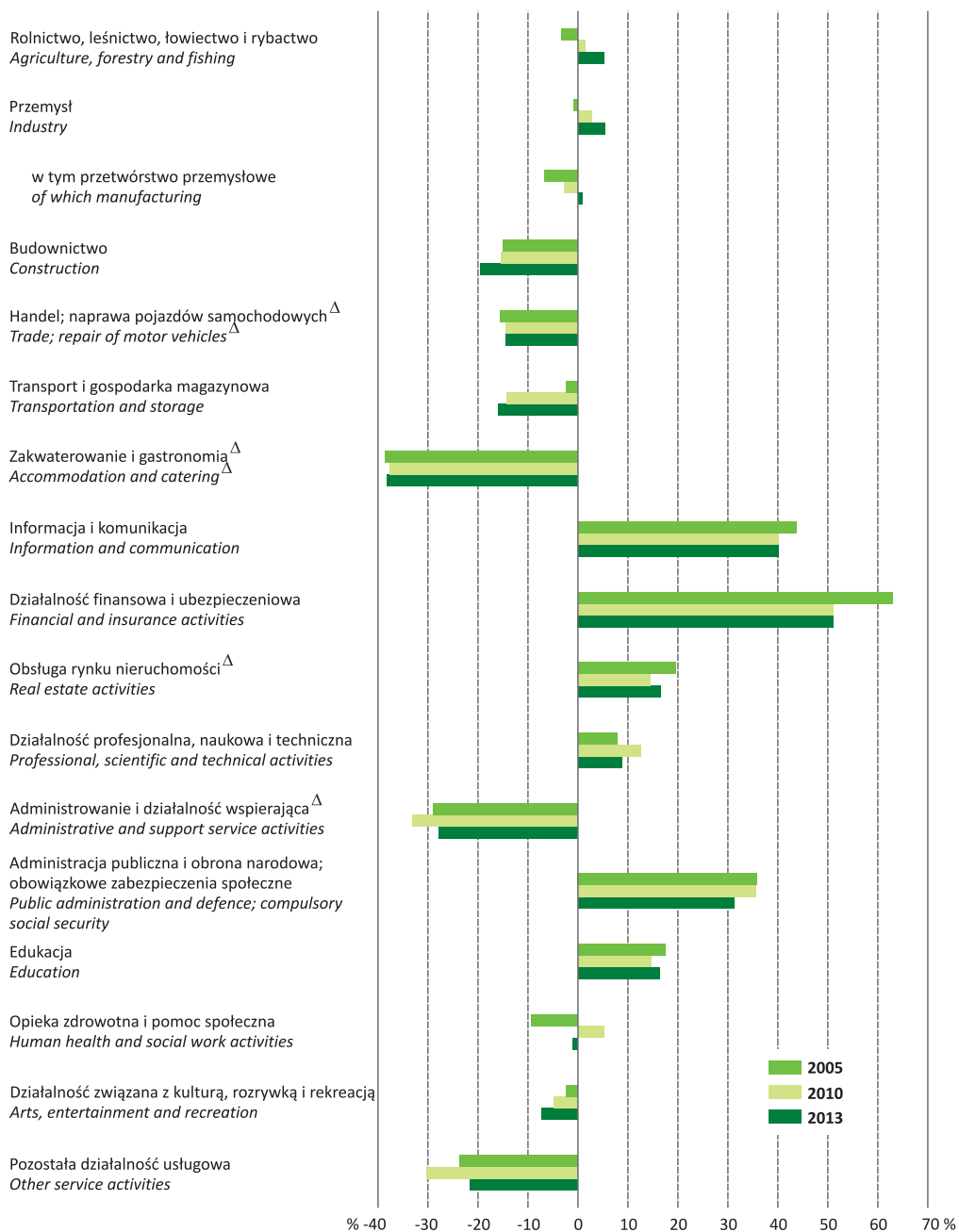
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS

BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN 2013

As of 31 XII

**ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH
OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE^a**
*RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS FROM
THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN THE VOIVODSHIP^a*

^a Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto.
^a Concern monthly gross wages and salaries.

TABL. 12 (81). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	241428	234821	211406	212633	<i>Newly registered unemployed persons</i>
Z liczby ogółem:					<i>Of total number:</i>
kobiety	117892	117362	104755	105871	<i>women</i>
dotychczas niepracujący	64995	46431	33756	33051	<i>previously not employed</i>
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	9328	11388	11079	16121	<i>terminated for company reasons</i>
Bezrobotni wyrejestrowani	262259	233212	198458	215703	<i>Persons removed from unemployment rolls</i>
Z liczby ogółem:					<i>Of total number:</i>
kobiety	123819	114690	101832	107373	<i>women</i>
z tytułu podjęcia pracy	126790	103411	95943	111605	<i>received jobs</i>

a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13 (82). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2012		2013	
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>								
OGÓŁEM TOTAL	211420	122011	135172	75711	147902	81292	144832	79790
WEDŁUG WIEKU <i>BY AGE</i>								
24 lata i mniej <i>and less</i>	54096	30803	34147	19993	33641	18905	30068	17043
25–34	59468	37559	39907	24482	44345	27267	42082	26015
35–44	42010	25433	24116	14071	28023	16298	28800	16923
45–54	46756	25333	25468	13459	25757	13300	25495	13241
55 lat i więcej <i>and more</i>	9090	2883	11534	3706	16136	5522	18387	6568

TABL. 13 (82). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2012		2013	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA								
BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe..... Tertiary	10099	6790	14141	9674	16742	11629	16839	11659
Policealne i średnie zawodowe... Post-secondary and vocational secondary	46665	31963	30862	19884	33054	21073	32083	20388
Średnie ogólnokształcące..... General secondary	14448	10990	13741	9809	13995	9652	13795	9483
Zasadnicze zawodowe..... Basic vocational	74802	38229	42372	20201	46941	21927	45418	21287
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe..... Lower secondary, primary and incomplete primary	65406	34039	34056	16143	37170	17011	36697	16973
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ^{ab}								
BY DURATION ON UNEMPLOYMENT ^{ab}								
3 miesiące i mniej..... months and less	49781	22223	51251	24787	49356	22652	42234	20209
3– 6.....	30224	16676	26710	15592	27555	15286	26379	14586
6–12.....	31532	17873	24589	14292	28155	15627	28536	15488
12–24.....	32830	19475	21217	13074	23266	14408	25507	14766
Powyżej 24 miesięcy..... More than 24 months	67053	45764	11405	7966	19570	13319	22176	14741
WEDŁUG STAŻU PRACY ^b								
BY WORK SENIORITY ^b								
Bez stażu pracy..... No work seniority	43171	28521	22950	14979	21802	13897	20857	13273
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej and less.....	30091	18371	18615	11865	20180	12581	20865	13094
1– 5.....	44751	25176	33699	19291	37777	21606	35355	20481
5–10.....	30263	17736	19345	10528	22526	12364	21872	11986
10–20.....	35623	21219	20976	11351	23195	12294	23248	12207
20–30.....	23537	10293	14583	6190	15852	6567	15893	6678
powyżej 30 lat..... more than 30 years	3984	695	5004	1507	6570	1983	6742	2071

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. wśród bezrobotnych było 32046 osób (w tym 13479 kobiet) w wieku 50 lat i więcej. Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2013 among the unemployed were 32046 persons (of which 13479 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 14 (83). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	3875	1654	1084	1211	Undertaking employment in intervention works
w tym kobiety	1780	942	583	713	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	4495	3780	1609	1367	Undertaking employment in public works
w tym kobiety	1585	1294	597	490	of which women
Rozpoczęli szkolenie i staż u pracodawcy	25924	33927	18322	19049	Started training or internship with the employer
w tym kobiety	14907	20586	11141	11395	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	–	2516	2121	1962	Started a social useful works
w tym kobiety	–	1528	1302	1190	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	77490	76688	62299	70277	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 (84). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	448,0	640,0	511,2	559,8	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	251,0	247,0	258,1	278,2	49,7	Unemployment benefits
Szkolenia	14,0	18,2	7,5	8,2	1,5	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	38,0	182,2	84,4	100,7	18,0	Means for starting of economic activity and equipping of workseat
Roboty publiczne	21,3	22,6	8,4	9,8	1,7	Public works
Prace interwencyjne	11,3	7,6	4,6	5,4	1,0	Intervention works
Stypendia za okres stażu	47,3	112,8	54,5	79,2	14,1	Scholarships for internship period

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 127.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 127.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy Work conditions

TABL. 16 (85). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work			
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	łżej- szych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more	
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>								
OGÓŁEM	2005	9071	37	99	8935	78	3230	5213
TOTAL	2010	11054	40	64	10950	148	4064	5899
	2012	11296	33	70	11193	222	4870	5862
	2013	11109	27	54	11028	196	3997	5558
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		296	1	3	292	4	67	214
Przemysł <i>Industry</i>		5163	6	30	5127	77	1994	2757
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>		111	–	1	110	–	30	78
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>		4722	6	26	4690	75	1858	2480
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>		78	–	–	78	1	25	48
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>		252	–	3	249	1	81	151
Budownictwo <i>Construction</i>		732	7	11	714	10	212	471
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		1398	4	4	1390	27	599	593
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>		795	3	3	789	15	279	439
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>		128	–	–	128	2	67	52
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>		61	–	1	60	9	13	25
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		88	2	–	86	1	30	38
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>		100	–	–	100	1	37	55

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16 (85). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a** (cd.)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>		
		śmier- telnych <i>fatal</i>	ciężkich <i>serious</i>	łżej- szych <i>light</i>	1–3 dni <i>days</i>	4–20	21 dni i więcej <i>days and more</i>
O G Ó Ł E M (dok.) <i>TOTAL (cont.)</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . . . <i>Professional, scientific and technical activities</i>	112	–	–	112	4	37	48
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	376	1	1	374	9	143	166
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	326	2	1	323	11	120	130
Edukacja <i>Education</i>	448	1	–	447	12	152	198
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	987	–	–	987	11	209	328
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	53	–	–	53	2	18	23
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	46	–	–	46	1	20	21
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) <i>PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)</i>							
O G Ó Ł E M 2005	8,81	0,04	0,09	8,68	0,08	3,14	5,07
TOTAL 2010	9,76	0,04	0,06	9,66	0,13	3,59	5,21
. 2012	9,72	0,03	0,06	9,63	0,19	4,19	5,05
. 2013	9,49	0,02	0,05	9,42	0,17	3,42	4,75
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	14,05	0,05	0,14	13,86	0,19	3,18	10,16
Przemysł <i>Industry</i>	15,45	0,02	0,09	15,34	0,23	5,97	8,25
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	14,32	–	0,13	14,19	–	3,87	10,06
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	15,54	0,02	0,09	15,43	0,25	6,11	8,16
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	8,70	–	–	8,70	0,11	2,79	5,36

a Zgłoszone w danym roku.
a Registered in a given year.

TABL. 16 (85). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>		
		śmier- telnych <i>fatal</i>	ciężkich <i>serious</i>	lżej- szych <i>light</i>	1–3 dni <i>days</i>	4–20	21 dni i więcej <i>days and more</i>
NA 1000 PRACUJĄCYCH (dok.) <i>PER 1000 EMPLOYED PERSONS (cont.)</i>							
Przemysł (dok.) <i>Industry (cont.)</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	18,53	–	0,22	18,31	0,07	5,96	11,10
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo	8,27	0,08	0,12	8,07	0,11	2,39	5,32
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	6,14	0,02	0,02	6,11	0,12	2,63	2,61
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	10,46	0,04	0,04	10,38	0,20	3,67	5,78
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	6,10	–	–	6,10	0,10	3,19	2,48
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	2,81	–	0,05	2,76	0,41	0,60	1,15
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3,19	0,07	–	3,12	0,04	1,09	1,38
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	6,14	–	–	6,14	0,06	2,27	3,38
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2,27	–	–	2,27	0,08	0,75	0,97
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	9,29	0,02	0,02	9,24	0,22	3,53	4,10
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6,66	0,04	0,02	6,60	0,22	2,45	2,66
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	4,41	0,01	–	4,40	0,12	1,50	1,95
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	15,43	–	–	15,43	0,17	3,27	5,13
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4,89	–	–	4,89	0,18	1,66	2,12
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	2,14	–	–	2,14	0,05	0,93	0,98
<i>Other service activities</i>							

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 (86). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a
 (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
 CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a
 (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnic- two, leśnic- two, łowiec- two i rybacz- two agricul- ture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; naprawa pojaz- dów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	trans- port i gospo- darka maga- zynowa trans- porta- tion and storage	opieka zdrow- otna i pomoc społecz- na human health and social work activi- ties
			razem total	w tym prze- twór- stwo prze- mys- łowe of which manu- factu- ring				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY CONTACT-MODE OF INJURY								
OGÓŁEM 2005	9071	286	4617	4318	744	1108	499	600
TOTAL 2010	11054	285	5329	4968	1117	1298	790	661
2012	11296	300	5408	4998	919	1425	823	699
2013	11109	296	5163	4722	732	1398	795	987
Kontakt z prądem elektrycznym, tem- peraturą, niebezpiecznymi substan- cjami i preparatami chemicznymi	355	10	168	154	25	40	8	22
Contact with electrical voltage, tempera- ture, hazardous substances and chemicals								
w tym z preparatami chemicznymi. of which chemicals	72	1	34	34	6	5	1	6
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie	16	–	9	5	2	–	–	1
Drowned, buried, enveloped								
Zderzenie z lub uderzenie w: Horizontal or vertical impact with or against:								
nieruchomy obiekt	2575	53	1049	928	177	302	245	209
a stationary object								
obiekt w ruchu	2209	75	1183	1094	161	302	173	78
object in motion								
w tym przez: of which by:								
spadający obiekt	936	28	514	483	80	150	54	33
falling object								
poruszający się lub transportowany obiekt	413	13	216	206	28	54	48	17
moving or transported object								
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym	2474	50	1374	1316	132	318	58	317
Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent								
w tym kontakt z przedmiotem ostrym of which contact with sharp material agent	1546	35	945	916	60	228	19	114
Uwięzienie, zmiażdżenie	736	16	455	426	53	87	40	23
Trapped, crushed								

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 17 (86). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (cd.)CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka maga- zynowa transportation and storage	opieka zdrowotna i pomoc społecz- na human health and social work activi- ties
			razem total	w tym prze- twór- stwo prze- mys- łowe of which manu- factu- ring				

WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.)

CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)

Obciążenie fizyczne lub psychiczne <i>Physical or mental stress</i>	1204	29	471	405	79	176	100	121
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego <i>of which physical stress on the muscular-skeletal system</i>	1085	26	432	371	67	164	91	111
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia <i>Aggression of human or animal</i>	218	27	28	18	8	15	39	57
Pozostałe <i>Other</i>	1322	36	426	376	95	158	132	159

PRZYCZYNY WYPADKÓW

CAUSES OF ACCIDENTS

OGÓŁEM 2005	17079	457	9257	8735	1540	2039	761	935
TOTAL 2010	21691	608	10980	10243	2420	2470	1360	1060
. 2012	21786	632	10767	9957	1962	2815	1339	1117
. 2013	21486	597	10461	9629	1561	2770	1327	1498
Niewłaściwy stan czynnika materialnego <i>Inappropriate condition of material object/agents</i>	1707	40	854	773	180	171	88	89
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>								
pracy <i>work</i>	785	33	419	386	84	104	37	45
stanowiska pracy <i>work post</i>	993	23	510	467	92	153	47	52
Brak lub niewłaściwe postępowanie się czynnikiem materialnym <i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>	1419	32	831	792	113	215	47	53
Nieużywanie sprzętu ochronnego <i>Not using protective equipment</i>	279	10	187	176	15	29	11	3
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika <i>Inappropriate wilful employee action</i>	1304	34	803	759	79	144	56	35

^a Zgłoszone w danym roku.^a Registered in a given year.

TABL. 17 (86). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnic- two, leśnic- two, łowiec- two i rybac- two agricul- ture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; naprawa pojaz- dów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	trans- port i gospo- darka maga- zynowa trans- porta- tion and storage	opieka zdro- wotna i pomoc społecz- na human health and social work activi- ties
			razem total	w tym prze- twór- stwo prze- mys- łowe of which manu- factu- ring				

PRZYCZYNY WYPADKÓW (dok.)

CAUSES OF ACCIDENTS (cont.)

Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b	342	14	130	127	13	61	17	47
<i>Inappropriate mental-physical condition of employee^b</i>								
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika	12830	341	6232	5722	888	1605	890	912
<i>Incorrect employee action</i>								
Inne	1827	70	495	427	97	288	134	262
<i>Others</i>								

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (87). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH
INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS
IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1906	1874	1829	1720	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	12	7	10	7	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	855	939	797	854	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	163	153	184	174	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwy- cenie przez środki transportu w ruchu	65	55	46	30	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	260	260	240	175	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygniecenie, pogry- zienie przez zwierzęta	284	222	285	268	persons hit, crushed or bitten by animals
działanie: skrajnych temperatur	29	14	10	8	influence of: extreme temperatures
materiałów szkodliwych	8	2	4	7	hazardous materials
inne wydarzenia	242	229	263	204	other events

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 (88). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard						
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery		
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions				
			ogółem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors			razem total
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	125,3	94,2	72,4	53,9	34,8	29,2	18,1	11,1
TOTAL	2010	110,4	90,8	67,5	55,3	27,7	24,6	15,2	10,9
	2012	97,9	79,6	60,3	47,9	23,7	21,2	13,9	10,5
	2013	100,6	81,0	60,7	49,8	24,9	20,0	14,9	11,2
sektor publiczny <i>public sector</i>		124,1	116,2	35,6	31,0	70,8	70,0	17,7	15,2
sektor prywatny <i>private sector</i>		96,6	75,0	65,0	52,9	17,2	11,6	14,4	10,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		88,3	59,2	59,7	41,5	11,6	7,3	17,0	10,4
Przemysł		169,1	133,5	109,9	90,3	35,2	25,9	24,0	17,4
<i>Industry</i>									
górnictwo i wydobywanie		412,7	95,5	100,7	88,8	307,8	5,0	4,2	1,8
<i>mining and quarrying</i>									
przetwórstwo przemysłowe		149,8	120,7	114,7	94,3	13,1	11,5	21,9	14,9
<i>manufacturing</i>									
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^A		486,5	448,0	71,0	51,0	324,4	309,6	91,2	87,4
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>									
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^A		130,0	116,0	48,5	43,3	67,7	62,8	13,8	10,0
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 129.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 129.

TABL. 19 (88). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ^a (dok.)
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS ^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
	ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions					
	ogółem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Budownictwo Construction	106,7	84,7	49,3	35,7	41,8	37,5	15,6	11,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ . . Trade; repair of motor vehicles ^Δ	22,0	19,5	9,3	8,0	4,9	4,4	7,8	7,2
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	47,6	44,3	9,1	6,1	37,2	36,9	1,4	1,3
Informacja i komunikacja Information and communication	9,3	6,0	1,0	1,0	7,4	4,2	0,9	0,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	71,8	60,0	54,0	46,6	5,7	5,7	12,1	7,7
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . . . Administrative and support service activities	16,8	13,8	8,6	5,6	3,0	3,0	5,2	5,2
Edukacja Education	32,8	31,8	28,6	28,3	1,5	1,1	2,7	2,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	55,4	54,0	20,8	19,6	34,3	34,2	0,3	0,2
Pozostała działalność usługowa Other service activities	–	–	–	–	–	–	–	–

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 129.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 129.

TABL. 20 (89). ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2013 R.
PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprawa- wadenie oceny ryzyka zawodowego <i>Evaluation of occupa- tional risk</i>	Wyełimino- wanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego <i>Elimination or limitation of occupa- tional risk</i>	Środki zastosowane do wyełiminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organiza- cyjne <i>organiza- tional</i>	ochrony in- dywidualnej <i>individuality protection</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>					
OGÓŁEM TOTAL	312,0	130,3	37,6	50,7	70,8
sektor publiczny <i>public sector</i>	279,2	135,3	29,5	47,2	80,9
sektor prywatny <i>private sector</i>	317,5	129,5	38,9	51,3	69,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	351,0	145,4	37,2	48,1	83,3
Przemysł <i>Industry</i>	362,7	152,2	45,2	47,7	87,9
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	165,4	114,5	6,3	11,5	9,3
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	371,0	152,4	47,7	48,4	88,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	203,5	166,2	26,2	46,6	92,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>	457,0	155,1	32,7	52,3	106,1
Budownictwo <i>Construction</i>	378,9	216,7	60,7	89,5	162,3
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	206,6	65,3	29,8	22,0	22,2
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	354,7	142,0	25,6	99,4	45,1
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	339,5	220,9	14,6	208,5	127,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	183,2	62,1	2,0	18,8	57,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	397,7	206,0	67,4	179,2	25,9
Edukacja <i>Education</i>	194,1	49,9	15,8	24,4	17,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	340,4	177,5	23,2	83,7	115,3
Pozostała działalność usługowa. <i>Other service activities</i>	89,4	55,6	19,3	43,5	31,4

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 129.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 129.

TABL. 21 (90). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

CHOROBY	Liczba przypadków <i>Number of cases</i>		DISEASES
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. zatrudnionych <i>per 100 thous. paid employees</i>	
OGÓŁEM 2005	285	32,6	TOTAL
2010	153	15,6	
2012	168	16,6	
2013	157	15,5	
w tym:			<i>of which:</i>
Pylice płuc	9	0,9	<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	6	0,6	<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Astma oskrzelowa	7	0,7	<i>Bronchial asthma</i>
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych.	1	0,1	<i>Extrinsic allergic alveolitis</i>
Alergiczny nieżyt nosa	1	0,1	<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym.	75	7,4	<i>Chronic voice disorders due to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	7	0,7	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry	5	0,5	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	5	0,5	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	5	0,5	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way the job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem	15	1,5	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensoneural type</i>
Zespół wibracyjny	1	0,1	<i>Vibration syndrome</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	17	1,7	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 (91). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a**
Stan w dniu 15 XII
PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a
As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatki urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
OGÓŁEM 2005	42096	137421	14694	50211	2300	4137	35168
TOTAL 2010	39087	63952	7318	26754	2398	4450	987
. 2012	36457	71293	6608	25681	2002	4247	1230
. 2013	35337	65491	4954	23257	2274	3988	910
sektor publiczny <i>public sector</i>	9680	13357	608	11007	1096	2228	458
sektor prywatny <i>private sector</i>	25657	52134	4346	12250	1178	1760	452
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	1877	2751	–	448	9	16	17
Przemysł <i>Industry</i>	19625	42340	3416	15748	912	2219	475
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	2572	827	–	1475	–	452	35
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	10547	32010	2532	6655	898	348	266
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	3796	6003	520	6379	13	1419	122
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	2710	3500	364	1239	1	–	52
Budownictwo <i>Construction</i>	5298	7289	438	2327	6	1	26
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	5640	4108	1005	539	127	33	15
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	2542	6647	51	2470	22	1540	249
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	16	68	–	39	1	–	–
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	70	199	28	174	5	–	–

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 129. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 129. ^b Or in particular character.

TABL. 22 (91). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a (dok.)

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Posiłki profilaktyczne Preventive food	Napoje Drinks	Inne środki odżywcze Other nutrition	Dodatki pieniężne Special pay	Skrócony czas pracy Short-time work	Dodatki urlopy Extra leaves	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b Entitlements arising from work in particular conditions ^b
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	29	112	–	13	–	–	7
Edukacja Education	39	300	–	736	17	10	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	201	1677	16	763	1175	169	121
Pozostała działalność usługowa Other service activities	–	–	–	–	–	–	–

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 129. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 129. ^b Or in particular character.

TABL. 23 (92). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROBY ZAWODOWYCH^aOCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per benefit		
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	
OGÓŁEM	2005	2589	2457	1908	1852
TOTAL	2010	4130	3997	2481	2424
	2012	3612	3548	2797	2712
	2013	4332	4213	3106	2976
sektor publiczny public sector		744	725	3582	3427
sektor prywatny private sector		3588	3488	3007	2882
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		160	150	3303	3245

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 129.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 129.

TABL. 23 (92). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH^a (dok.)OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per benefit	
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations
Przemysł Industry	2472	2394	3112	2908
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	55	54	5500	5413
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	2257	2181	2944	2717
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditio- ning supply	44	44	4007	4007
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities	116	115	4896	4926
Budownictwo Construction	318	308	3277	3303
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	677	668	2992	2988
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	217	217	2826	2826
Informacja i komunikacja Information and communication	15	15	2773	2773
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	9	9	3089	3089
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	19	19	3137	3137
Edukacja Education	50	44	5692	4918
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	392	386	2878	2867
Pozostała działalność usługowa Other service activities	3	3	3467	3467

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 129.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 129.

DZIAŁ VII WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Prezentowane dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a ponadto w tabl. 1 (w części dotyczącej podmiotów z liczbą pracujących powyżej 9) nie obejmują wynagrodzeń zatrudnionych w organizacjach społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono, przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

CHAPTER VII WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

The data presented do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety, moreover in table 1 (in part concerning economic entities employing up to 9 persons) do not include wages and salaries of employees in social and political organizations, trade unions and others.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

2. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in cooperatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding wages and salaries are given **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness).

4. Dane w tabl. 2–5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2012 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Jeżeli badaną zbiorowość pracowników, uporządkowaną pod względem wysokości wynagrodzenia miesięcznego od wielkości najmniejszej do największej, podzielimy na 10 równych części, to otrzymamy 9 wielkości oddzielających te części, które nazywamy decylami. Uporządkowaną zbiorowość podzielimy na 4 równe części, to otrzymamy trzy wielkości oddzielające te części – zwane kwartylami. Podział zbiorowości na 2 równe części – wyznacza jedną wartość zwaną medianą lub wynagrodzeniem środkowym. Z powyższego wynika, że piąty decyl oraz drugi kwartył równe są medianie oraz, że decyle określają najwyższe wynagrodzenia (w złotych) w grupach decylowych, a kwartyle – w grupach kwartylowych.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

4. *Data in tables 2–5 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2012. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12: of annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).*

If the surveyed population of employees is ordered by their growing monthly earnings, and divided into 10 equal parts, then we will arrive at 9 values marking the boundary between those parts, which we call decile earnings. If the ordered population is divided into 4 equal parts, then we will get 3 values separating those intervals, which will be called quartile earnings. The division of the population into 2 equal parts defines a value called a median. This implies that the fifth decile and second quartile of earnings are each equal to the median; and that decile of earnings and quartile of earnings determine the highest earnings (in zlotys) in decile groups and quartile groups respectively.

Social security benefits

1. **Information regarding retirement pay and pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures), and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds – OFE.

Information regarding retirement pay and pension benefits for farmers concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym prowadzący działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) rolnicy indywidualni;
- 8) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące przeciętnej miesięcznej emerytury i renty obliczono, dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

2. Among others, the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:

- 1) employed persons;*
- 2) outworkers;*
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;*
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;*
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);*
- 6) clergy;*
- 7) farmers;*
- 8) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.*

3. Retirement pay and pension benefits (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) retirement pay;*
- 2) pensions resulting from an inability to work;*
- 3) family pensions.*

4. Retirement pay and pension benefits do not provide for the payments of retirement pays and pensions arising out of international agreements.

5. Retirement pay and pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

6. Data regarding the average monthly retirement pay and pension are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

7. Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia Wages and salaries

TABL. 1 (93). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym podmioty o liczbie pracują- cych po- wyżej 9 <i>of which entities employing more than 9 persons</i>	
w zł in zł						
O G Ó Ł E M	2150,38	2947,27	3218,67	3335,93	3515,31	GRAND TOTAL
sektor publiczny	2625,80	3648,60	3940,91	4071,35	4071,36	<i>public sector</i>
sektor prywatny	1944,20	2706,59	2984,62	3112,31	3310,47	<i>private sector</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2078,73	2990,25	3486,24	3510,55	3600,62	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł.	2132,34	3029,26	3360,08	3513,20	3599,32	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemy- słowe	2006,45	2867,17	3211,78	3364,45	3447,00	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	1829,15	2495,47	2645,27	2687,25	3069,00	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1814,36	2524,39	2754,27	2855,07	3041,83	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazy- nowa	2101,55	2528,85	2719,73	2807,26	2997,71	<i>Transportation and storage Accommodation and catering^Δ</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1320,73	1838,93	2005,52	2060,62	2268,17	<i>Information and communi- cation</i>
Informacja i komunikacja	3089,97	4132,39	4266,25	4671,95	5074,13	<i>Financial and insurance activities</i>
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	3505,16	4451,69	5032,52	5041,51	5389,19	<i>Real estate activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ..	2569,69	3375,86	3765,47	3887,09	4182,18	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2318,70	3317,81	3546,28	3627,66	4332,08	<i>Administrative and support service activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1529,65	1970,09	2378,06	2406,61	2412,80	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2921,02	3995,07	4229,00	4378,68	4378,69	<i>Education</i>
Edukacja.	2525,86	3377,20	3718,57	3882,01	3900,71	<i>Human health and social work activities</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1951,98	3102,43	3216,33	3303,37	3398,75	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2101,40	2803,86	2977,39	3094,46	3139,93	<i>Other service activities</i>
Pozostała działalność usługowa ..	1640,61	2055,62	2270,51	2618,70	2769,62	

TABL. 2 (94). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO
ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER
2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
		ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
a – w tys. in thous.										
b – w odsetkach in percent										
O G Ó Ł E M T O T A L										
O G Ó Ł E M	a	767,6	390,4	377,2	216,0	75,4	140,6	551,6	315,0	236,6
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ ² USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (3895,72 zł) W KRAJU BY RANGES OF WAGES AND SALARIES ² ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE PRODUCT OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (3895,72 zł) IN COUNTRY										
1947,86 zł i mniej zł and less	(50% i mniej and less)	a 153,9 b 20,0	72,0 18,4	81,9 21,7	14,8 6,9	2,7 3,6	12,1 8,5	139,1 25,2	69,3 22,0	69,8 29,6
1947,87–2610,13	(50–67)	a 160,3 b 21,0	65,9 16,9	94,4 25,1	34,3 15,8	9,6 12,8	24,7 17,6	126,0 22,9	56,3 17,8	69,7 29,4
2610,14–2921,79	(67–75)	a 63,9 b 8,3	31,5 8,1	32,4 8,6	17,2 8,0	5,6 7,4	11,6 8,3	46,7 8,5	25,9 8,2	20,8 8,8
2921,80–3895,72	(75–100)	a 163,4 b 21,4	88,5 22,5	74,9 19,9	57,1 26,4	20,2 26,7	36,9 26,3	106,3 19,3	68,3 21,6	38,0 16,0
3895,73–4869,65	(100–125)	a 101,5 b 13,2	56,8 14,6	44,7 11,8	42,3 19,5	15,1 20,0	27,2 19,4	59,2 10,7	41,7 13,3	17,5 7,4
4869,66–5843,58	(125–150)	a 51,9 b 6,8	28,1 7,2	23,8 6,3	23,7 11,0	8,4 11,1	15,3 10,9	28,2 5,1	19,7 6,3	8,5 3,6
5843,59–6817,51	(150–175)	a 26,1 b 3,4	15,5 4,0	10,6 2,8	11,6 5,4	5,0 6,7	6,6 4,7	14,5 2,6	10,5 3,3	4,0 1,7
6817,52–7791,44	(175–200)	a 13,4 b 1,7	8,9 2,3	4,5 1,2	5,7 2,6	3,2 4,3	2,5 1,7	7,7 1,4	5,7 1,8	2,0 0,9
7791,45–8765,37	(200–225)	a 9,0 b 1,2	5,9 1,5	3,1 0,8	3,0 1,4	1,7 2,2	1,3 0,9	6,0 1,1	4,2 1,3	1,8 0,7
8765,38–9739,30	(225–250)	a 5,7 b 0,7	3,9 1,0	1,8 0,5	2,1 1,0	1,2 1,6	0,9 0,7	3,6 0,7	2,7 0,9	0,9 0,4
9739,31–10713,23	(250–275)	a 3,9 b 0,5	2,6 0,7	1,3 0,3	1,2 0,6	0,7 1,0	0,5 0,3	2,7 0,5	1,9 0,6	0,8 0,3
10713,24–11687,16	(275–300)	a 2,7 b 0,3	1,9 0,5	0,8 0,2	0,8 0,4	0,5 0,6	0,3 0,2	1,9 0,3	1,4 0,5	0,5 0,2
11687,17 zł i więcej zł and more	(300% i więcej and more)	a 11,9 b 1,5	8,9 2,3	3,0 0,8	2,2 1,0	1,5 2,0	0,7 0,5	9,7 1,7	7,4 2,4	2,3 1,0

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9. ² W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1947,87–2610,13 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 1947,87–2610,13 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 2 (94). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO
ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER
2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
		ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
a – w tys. in thous.											
b – w odsetkach in percent											
WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ ² USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (3579,31 zł) W WOJEWÓDZTWIE BY RANGES OF WAGES AND SALARIES ² ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE PRODUCT OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (3579,31 zł) IN VOIVOSHIP											
1789,66 zł i mniej zł and less	(50% i mniej and less)	a	119,6	59,8	59,8	7,0	1,2	5,8	112,6	58,6	54,0
		b	15,6	15,3	15,8	3,2	1,6	4,0	20,4	18,6	22,9
1789,67–2398,14	(50–67)	a	144,2	55,4	88,8	30,2	7,5	22,7	114,0	47,9	66,1
		b	18,7	14,2	23,6	14,0	9,9	16,2	20,6	15,3	27,9
2398,15–2684,48	(67–75)	a	65,5	30,0	35,5	16,1	5,1	11,0	49,4	24,9	24,5
		b	8,5	7,7	9,4	7,4	6,8	7,8	9,0	7,9	10,4
2684,49–3579,31	(75–100)	a	166,2	86,9	79,3	53,1	18,2	34,9	113,1	68,7	44,4
		b	21,5	22,1	21,1	24,7	24,0	24,9	20,5	21,9	18,7
3579,32–4474,14	(100–125)	a	114,3	64,1	50,2	44,7	16,0	28,7	69,6	48,1	21,5
		b	14,9	16,4	13,4	20,7	21,3	20,4	12,6	15,3	9,2
4474,15–5368,97	(125–150)	a	63,8	34,8	29,0	28,5	9,7	18,8	35,3	25,1	10,2
		b	8,3	8,9	7,7	13,2	12,9	13,4	6,4	7,9	4,3
5368,98–6263,79	(150–175)	a	35,0	19,9	15,1	15,8	6,2	9,6	19,2	13,7	5,5
		b	4,6	5,1	4,0	7,3	8,2	6,8	3,5	4,3	2,3
6263,80–7158,62	(175–200)	a	18,2	11,2	7,0	8,0	3,9	4,1	10,2	7,3	2,9
		b	2,4	2,9	1,8	3,7	5,2	2,9	1,8	2,3	1,2
7158,63–8053,45	(200–225)	a	10,5	7,0	3,5	4,4	2,6	1,8	6,1	4,4	1,7
		b	1,4	1,8	0,9	2,0	3,4	1,3	1,1	1,4	0,7
8053,46–8948,28	(225–250)	a	7,4	5,0	2,4	2,4	1,4	1,0	5,0	3,6	1,4
		b	1,0	1,3	0,6	1,1	1,9	0,7	0,9	1,1	0,6
8948,29–9843,10	(250–275)	a	5,0	3,3	1,7	1,9	1,0	0,9	3,1	2,3	0,8
		b	0,7	0,9	0,4	0,9	1,4	0,6	0,6	0,7	0,3
9843,11–10737,93	(275–300)	a	3,5	2,3	1,2	1,0	0,6	0,4	2,5	1,7	0,8
		b	0,5	0,6	0,3	0,5	0,8	0,3	0,5	0,5	0,3
10737,94 zł i więcej zł and more	(300% i więcej and more)	a	14,4	10,7	3,7	2,9	2,0	0,9	11,5	8,7	2,8
		b	1,9	2,8	1,0	1,3	2,6	0,7	2,1	2,8	1,2

1, 2 Notki patrz na str. 165.

1, 2 See footnotes on page 165.

TABL. 3 (95). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012

GRUPY ZAWODÓW ^b OCCUPATIONAL GROUPS ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
OGÓŁEM TOTAL	100,0	100,0	100,0	3579,31	3888,41	3259,41
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy <i>Managers</i>	8,5	8,9	8,1	7245,74	8645,66	5663,72
Specjaliści <i>Professionals</i>	21,4	13,5	29,7	4458,75	5134,25	4140,80
specjaliści nauk fizycznych, matematycz- nych i technicznych. <i>science and engineering professionals</i>	3,0	4,0	1,9	4547,56	4909,55	3759,22
specjaliści do spraw zdrowia. <i>health professionals</i>	2,9	0,7	5,2	3837,41	5501,91	3604,91
specjaliści nauczania i wychowania <i>teaching professionals</i>	8,1	3,4	13,1	4275,07	4482,83	4220,17
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania <i>business and administration professionals</i>	5,8	3,7	8,0	4674,46	5579,31	4239,78
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych. <i>information and communications technology professionals</i>	0,6	1,0	0,2	5362,73	5447,47	4844,44
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury <i>legal, social and cultural professionals</i>	1,0	0,7	1,3	5729,44	6398,67	5353,52
Technicy i inny średni personel. <i>Technicians and associate professionals</i>	9,6	9,0	10,2	3782,36	4203,23	3398,23
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych. <i>science and engineering associate professionals</i>	3,0	4,6	1,4	4238,68	4484,77	3370,50
średni personel do spraw zdrowia. <i>health associate professionals</i>	0,9	0,5	1,2	2721,51	2984,71	2597,34
średni personel do spraw biznesu i administracji <i>business and administration associate professionals</i>	4,8	3,1	6,5	3850,57	4225,87	3670,13

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Patrz uwagi ogólne do *Rocznika*, ust. 7, pkt 1 na str. 24.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1 on page 24.

TABL. 3 (95). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (cd.)
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b OCCUPATIONAL GROUPS ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
Technicy i inny średni personel (dok.) <i>Technicians and associate professionals (cont.)</i>						
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny <i>legal, social, cultural and related associate professionals</i>	0,6	0,3	1,0	2657,69	2730,09	2638,43
technicy informatycy. <i>information and communications technicians</i>	0,3	0,5	0,1	3504,45	3555,04	3042,84
Pracownicy biurowi. <i>Clerks</i>	8,5	7,1	9,9	3040,34	3160,84	2950,93
sekretarki, operatorzy urzędów biurowych i pokrewni <i>general and keyboard clerks</i>	2,8	0,9	4,6	3145,68	3869,05	2993,99
pracownicy obsługi klienta <i>customer services clerks</i>	0,7	0,3	1,2	3068,39	3513,41	2937,13
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej <i>numerical and material recording clerks</i>	4,2	5,5	2,9	2901,83	2977,94	2753,30
pozostali pracownicy obsługi biura. <i>other clerical support workers</i>	0,8	0,4	1,2	3380,63	3736,22	3267,31
Pracownicy usług i sprzedawcy <i>Service and sales workers</i>	13,9	7,3	20,8	2254,16	2512,76	2160,17
pracownicy usług osobistych <i>personal service workers</i>	2,1	1,5	2,7	2141,93	2330,42	2031,90
sprzedawcy i pokrewni <i>sales workers</i>	10,1	3,6	16,8	2287,81	2734,07	2189,09
pracownicy opieki osobistej i pokrewni <i>personal care workers</i>	0,5	0,1	0,9	2020,94	2173,89	2007,26
pracownicy usług ochrony <i>protective services workers</i>	1,2	2,1	0,4	2258,68	2278,23	2144,74
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy. <i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>	0,3	0,6	0,1	2489,48	2494,36	2446,04
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy. <i>Craft and related trades workers</i>	17,9	28,0	7,4	2891,20	3044,70	2286,55
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków). <i>building and related trades workers, excluding electricians</i>	2,8	5,4	0,1	2618,68	2620,10	2541,75

a, b Notki patrz na str. 167.

a, b See footnotes on page 167.

TABL. 3 (95). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b OCCUPATIONAL GROUPS ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (dok.) Craft and related trades workers (cont.)						
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni metal, machinery and related trades workers	5,7	10,8	0,3	3346,18	3367,69	2545,01
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni handicraft and printing workers	0,9	1,2	0,7	2953,58	3434,39	2158,00
elektrycy i elektronicy electrical and electronic trades workers	1,7	3,3	0,0	3894,64	3903,81	3206,28
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers	6,8	7,3	6,3	2359,26	2426,19	2277,89
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń Plant and machine operators and assemblers	11,6	18,6	4,3	3069,25	3182,19	2567,37
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych stationary plant and machine operators	5,0	7,3	2,5	3122,27	3270,37	2671,06
monterzy assemblers	1,8	2,1	1,5	3039,37	3554,80	2293,75
kierowcy i operatorzy pojazdów drivers and mobile plant operators	4,8	9,2	0,3	3026,44	3024,37	3088,69
Pracownicy przy pracach prostych Elementary occupations	8,3	7,0	9,5	2325,55	2611,77	2106,82
w tym: of which:						
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie agricultural, forestry and fishery labourers	0,2	0,3	0,2	2566,56	2873,47	2068,95
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemysle, budownictwie i transporcie. labourers in mining, construction, manufacturing and transport	3,4	4,0	2,7	2709,26	2887,35	2431,66

a, b Notki patrz na str. 167.

a, b See footnotes on page 167.

TABL. 4 (96). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
a – w zł in zł b – ogółem = 100 total = 100									
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM	a 3579,31	3888,41	3259,41	4016,91	4468,18	3775,09	3407,98	3749,73	2952,91
TOTAL	b 100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL									
Wyższe ze stopniem nauko- wym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, le- karza lub równorzędnym <i>Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent</i>	a 5190,98 b 145,0	6379,16 164,1	4498,46 138,0	4714,10 117,4	5406,87 121,0	4450,56 117,9	5757,44 168,9	7044,66 187,9	4577,48 155,0
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym <i>Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent</i>	a 4226,60 b 118,1	5156,00 132,6	3423,17 105,0	4385,32 109,2	5440,92 121,8	3666,13 97,1	4139,13 121,5	5027,68 134,1	3265,20 110,6
Policealne <i>Post-secondary</i>	a 3238,41 b 90,5	3533,01 90,9	3107,67 95,3	3290,45 81,9	3557,13 79,6	3224,89 85,4	3214,80 94,3	3526,97 94,1	3041,26 103,0
Średnie zawodowe <i>Vocational secondary</i>	a 3154,35 b 88,1	3503,80 90,1	2753,71 84,5	3362,00 83,7	3804,46 85,1	3082,49 81,7	3098,21 90,9	3448,97 92,0	2625,88 88,9
Średnie ogólnokształcące . . <i>General secondary</i>	a 3000,22 b 83,8	3440,61 88,5	2706,52 83,0	3180,22 79,2	3553,41 79,5	3040,06 80,5	2962,95 86,9	3425,66 91,4	2618,98 88,7
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	a 2694,47 b 75,3	2937,23 75,5	2184,92 67,0	2861,90 71,2	3330,38 74,5	2136,59 56,6	2670,90 78,4	2888,30 77,0	2193,45 74,3
Gimnazjalne <i>Lower secondary</i>	a 2260,76 b 63,2	2306,93 59,3	2105,71 64,6	2110,55 52,5	2453,42 54,9	1954,69 51,8	2265,45 66,5	2305,11 61,5	2120,77 71,8
Podstawowe i niepełne pod- stawowe <i>Primary and incomplete primary</i>	a 2527,85 b 70,6	2775,40 71,4	2211,26 67,8	2524,07 62,8	3127,88 70,0	2092,23 55,4	2528,72 74,2	2718,99 72,5	2250,23 76,2

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (96). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹ (dok.)
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	a – w zł in zł	b – ogółem = 100 total = 100		ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
WEDŁUG WIEKU BY AGE										
24 lata i mniej	a	2358,24	2471,31	2196,13	2532,10	2739,60	2442,77	2342,21	2459,22	2154,74
and less	b	65,9	63,6	67,4	63,0	61,3	64,7	68,7	65,6	73,0
25–34	a	3314,24	3615,73	2982,18	3446,51	3723,40	3306,75	3282,77	3600,63	2863,12
	b	92,6	93,0	91,5	85,8	83,3	87,6	96,3	96,0	97,0
35–44	a	3915,18	4429,57	3459,25	4178,53	4672,89	3944,70	3812,33	4371,77	3186,55
	b	109,4	113,9	106,1	104,0	104,6	104,5	111,9	116,6	107,9
45–54	a	3731,01	4057,40	3458,60	4160,01	4604,78	3953,39	3439,71	3842,43	2950,53
	b	104,2	104,3	106,1	103,6	103,1	104,7	100,9	102,5	99,9
55–59	a	3780,91	3955,94	3572,68	4153,40	4599,01	3862,13	3535,59	3694,70	3251,73
	b	105,6	101,7	109,6	103,4	102,9	102,3	103,7	98,5	110,1
60–64	a	4314,80	4303,81	4406,05	5157,16	5246,39	4696,18	3829,51	3811,43	4049,29
	b	120,5	110,7	135,2	128,4	117,4	124,4	112,4	101,6	137,1
65 lat i więcej	a	4680,98	4735,75	4053,10	5798,33	6119,92	3987,76	3761,26	3746,37	4420,00
and more	b	130,8	121,8	124,4	144,3	137,0	105,6	110,4	99,9	149,7
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY										
Do 1,9 roku	a	2579,81	2732,76	2425,67	2727,11	2870,04	2668,02	2553,85	2719,63	2360,14
and less	b	72,1	70,3	74,4	67,9	64,2	70,7	74,9	72,5	79,9
2,0–4,9	a	2962,50	3204,47	2711,04	3152,42	3444,42	3011,09	2923,42	3175,05	2619,13
	b	82,8	82,4	83,2	78,5	77,1	79,8	85,8	84,7	88,7
5,0–9,9	a	3395,47	3730,42	3039,72	3580,59	3994,47	3375,15	3352,38	3693,86	2921,72
	b	94,9	95,9	93,3	89,1	89,4	89,4	98,4	98,5	98,9
10,0–14,9	a	3821,81	4304,41	3331,47	4133,63	4645,39	3880,18	3738,09	4249,31	3112,31
	b	106,8	110,7	102,2	102,9	104,0	102,8	109,7	113,3	105,4
15,0–19,9	a	3857,20	4259,06	3483,74	4279,21	4901,85	4028,01	3710,93	4142,40	3185,71
	b	107,8	109,5	106,9	106,5	109,7	106,7	108,9	110,5	107,9
20 lat i więcej	a	3858,96	4105,67	3594,47	4230,50	4654,92	3975,01	3585,56	3861,34	3132,57
and more	b	107,8	105,6	110,3	105,3	104,2	105,3	105,2	103,0	106,1

¹ Notka patrz na str. 170.

¹ See footnote on page 170.

TABL. 5 (97). MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment)¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)								
		pierwszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (media- na) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eighth	dziewiątej ninth
		w zł in zł								
OGÓŁEM	a	1592,18	1944,91	2258,06	2579,05	2949,11	3366,69	3866,01	4512,65	5738,48
TOTAL	b	1576,88	1996,22	2413,43	2789,13	3174,29	3597,83	4110,86	4813,13	6295,47
	c	1608,69	1904,85	2147,00	2413,22	2727,04	3099,16	3584,73	4226,11	5225,02
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	a	2575,57	3070,15	3757,42	4485,82	5290,32	6182,85	7436,17	9366,37	13308,40
	b	2675,11	3516,68	4403,26	5310,87	6302,32	7447,51	9000,54	11382,89	15608,01
	c	2535,97	2868,04	3318,90	3894,23	4463,10	5158,89	5940,37	7147,87	9713,45
<i>Public government representatives senior officials and managers</i>										
Specjaliści	a	2491,91	2939,90	3294,12	3624,86	3996,50	4387,72	4856,25	5485,23	6701,20
<i>Professionals</i>	b	2602,84	3160,77	3574,10	3994,44	4436,60	4957,28	5616,24	6592,30	8270,26
	c	2468,42	2868,78	3177,60	3495,21	3832,99	4196,42	4580,92	5081,74	5929,25
Technicy i inny średni personel	a	1922,41	2383,91	2724,02	3026,44	3383,27	3739,08	4215,58	4818,05	5978,10
	b	1996,62	2619,35	3048,47	3452,55	3788,09	4252,63	4734,42	5513,65	6690,22
	c	1876,73	2261,34	2539,86	2790,69	3038,73	3355,58	3727,72	4224,83	5075,07
<i>Technicians and associate professionals</i>										
Pracownicy biurowi.	a	1737,64	2032,76	2293,83	2541,54	2799,68	3082,83	3406,02	3788,58	4447,36
<i>Clerks</i>	b	1788,79	2103,41	2381,10	2609,59	2891,36	3194,85	3537,31	3927,25	4707,35
	c	1695,38	1985,55	2234,06	2481,28	2742,18	3000,46	3314,95	3673,53	4288,02
Pracownicy usług i sprzedawcy	a	1495,99	1615,76	1779,87	1937,25	2069,00	2202,20	2362,83	2552,21	3114,48
	b	1495,54	1616,20	1767,47	1947,00	2105,63	2325,51	2556,18	3113,19	3979,85
	c	1496,16	1615,57	1783,48	1934,07	2060,33	2179,23	2327,28	2480,85	2792,38
<i>Service and sales workers</i>										
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	a	1488,25	1496,81	1622,01	1692,73	1990,71	2246,85	2742,87	3292,51	4262,51
	b	1487,94	1495,86	1586,01	1686,75	1924,05	2283,62	2801,85	3308,47	4512,18
	c	1498,68	1958,65	2042,23	2102,17	2120,28	2163,76	2239,73	2321,40	3892,51
<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>										

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9. ² Patrz uwagi ogólne do *Rocznika*, ust. 7, pkt 1 na str. 24.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes to the Yearbook, item 7, point 1 on page 24.

TABL. 5 (97). MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment)¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)								
		pierwszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (media- na) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eighth	dziewiątej ninth
		w zł in zł								
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	a	1493,57	1628,95	1938,41	2323,60	2654,18	2978,10	3364,90	3870,52	4622,10
	b	1494,82	1654,99	2092,04	2534,09	2858,70	3180,62	3596,64	4072,00	4831,01
<i>Craft and related trades workers</i>	c	1490,19	1506,23	1673,33	1848,59	2067,21	2298,29	2544,86	2860,30	3336,21
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	a	1620,12	1988,09	2302,90	2596,84	2885,03	3194,93	3551,03	4016,19	4646,81
	b	1597,46	2015,55	2370,96	2709,46	3027,72	3354,42	3706,84	4165,60	4780,04
<i>Plant and machine operators and assemblers</i>	c	1633,95	1856,68	2063,83	2271,94	2457,32	2650,57	2875,93	3123,27	3615,26
Pracownicy przy pracach prostych	a	1495,11	1638,95	1798,91	1942,83	2085,36	2263,40	2481,85	2847,29	3452,65
	b	1494,33	1681,24	1971,86	2205,17	2407,02	2630,57	2923,47	3305,75	4010,73
<i>Elementary occupations</i>	c	1495,78	1618,24	1750,00	1862,15	1957,65	2064,37	2201,20	2399,63	2872,45

1, 2 Notki patrz na str. 172.

1, 2 See footnotes on page 172.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych Social security benefits

TABL. 6 (98). EMERYCI I RENCIŚCI^a
RETIREES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	760498	766825	754865	748665	TOTAL
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	615623	640582	634220	630567	Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution
emerytury	292442	391631	395458	397141	retirement pay
renty z tytułu niezdolności do pracy	205106	132022	121919	116588	pensions resulting from an inability to work
renty rodzinne	118075	116929	116843	116838	family pensions
Rolnicy indywidualni	144875	126243	120645	118098	Farmers

^a Przeciętne w roku.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (99). ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M G R A N D T O T A L					
Świadczenia w mln zł	9182,8	13073,6	14285,7	14974,2	Benefits in mln zł
WYPLACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
R a z e m T o t a l					
Świadczenia w mln zł	7862,1	11640,0	12777,8	13398,4	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1064,24	1514,25	1678,94	1770,68	Average monthly retirement pay and pension in zł
Emerytury Retirement pay					
Świadczenia w mln zł	4293,2	7779,6	8648,4	9128,0	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1223,37	1655,39	1822,45	1915,35	Average monthly retirement pay in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy Pensions resulting from an inability to work					
Świadczenia w mln zł	2099,1	1885,2	1946,1	1975,3	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	852,84	1189,98	1330,16	1411,91	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Family pensions					
Świadczenia w mln zł	1469,8	1975,2	2183,3	2295,1	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	1037,35	1407,67	1557,17	1636,92	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH ^a FARMERS ^a					
Świadczenia w mln zł	1320,7	1433,6	1507,9	1575,9	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	759,69	946,32	1041,54	1111,99	Average monthly retirement pay and pension in zł

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 162.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 162.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia, wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Od 2004 r. gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełączyca swoich dochodów z dochodami innych osób, bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane od 2010 r. uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału, przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania, na opłatę za usługi oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

CHAPTER VIII HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption, the equipment of households with durable goods as well as risk of poverty, is representative **household budget survey**. Included in the survey there are all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Since 2004 the households of foreign citizens with permanent or longlasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintaining himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others, regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the household budget survey. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data since 2010 obtained from the household budget survey are weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011.

2. The household budget survey is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods, on payments for services as well as on equipment the household with durable goods.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów i rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 1) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

1) do osób **pracujących** zalicza się:

a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.),

b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,

c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie), w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;

2) osoby **pobierające emeryturę lub rentę**, których głównym źródłem utrzymania jest otrzymywana emerytura lub renta;

3) osoby **utrzymujące się ze świadczeń społecznych**, których głównym źródłem utrzymania jest m.in.: emerytura, renta, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;

4) osoby **pozostające na utrzymaniu** (bez własnego źródła utrzymania) są utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement and pensions).

3. The categories of persons who are members of households (table 1) were established on the basis of their main source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

1) **employed** persons include:

a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.),

b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,

c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture), including rental of real estate connected with conducting economic activity and practising a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;

2) persons **receiving retirement or other pension**, for whom the main source of maintenance is the retirement or other pension;

3) persons **maintained from social benefits**, for whom the main source of maintenance is i.a.: retirement pay, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, family allowances, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships;

4) **dependents** (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household.

4. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej – oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych, pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika (patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 161) oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);

4. Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding pre-payments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits – from social security benefits and from other social benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee (see general notes in the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 161) as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes: all income obtained from work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sickness allowances (taken during the period of employment), compensatory and care allowances, income in a non-monetary form (paid by the employer);
- 2) income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture;
- 3) income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, that was spend on consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);

- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach z działalności gospodarczej, dywidendy, nadwyżka bilansowa w spółdzielniach) i dochód z wynajmu nieruchomości – budynków, gruntów (tj. przychody minus nakłady) niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą;
- 5) dochód ze świadczeń społecznych, tj.:
- a) dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, który obejmuje emerytury, renty, zasiłki (w tym chorobowy – po ustaniu stosunku pracy), świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe oraz od 2005 r. renty strukturalne dla rolników indywidualnych,
 - b) dochód z pozostałych świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych (w tym dary);
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego (do 2004 r. fundusz remontowy uwzględniano w opłatach za najem mieszkania w pozycji „użytkowanie mieszkania i nośniki energii”).

4) *income from property (interests, shares in profits from economic activity, dividends, balance surplus in cooperatives) and income from rental of real estate (i.e. revenues minus investments) not connected with the conducted economic activity;*

5) *income from social benefits, i.e.:*

a) *income from social security benefits, which includes retirement pensions, pensions, allowances (of which sickness allowances – after termination of employment), rehabilitation benefits and one-off accident compensations as well as since 2005, structural pensions for farmers,*

b) *income from other social benefits, which includes among others: unemployment benefits, pre-retirement allowances and benefits, family benefits, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships and assistance from non-commercial institutions (of which gifts);*

6) *other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund (payment for rentals for housing include renovation fund up to 2004 in item "housing, water, electricity, gas and other fuels").

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne w 2013 r. zagregowano zgodnie z przyjętą w badaniu budżetów gospodarstw domowych od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), uwzględniając wydatki na ubezpieczenia na życie w pozycji „inne towary i usługi”, o które skorygowano lata poprzednie.

6. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

7. Zagrożenie ubóstwem – gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych, jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł,

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

Expenditures on consumer goods and services aggregated in 2013 in accordance with the nomenclature adopted in household budget survey since 2013 on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), including expenditures on life in item “other goods and services”, that has corrected expenditures for previous years.

6. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households include articles purchased for cash with the use of cash or a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

7. Risk of poverty – a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 – to any other person at that age and weight 0,5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for a 1-person household.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the relative poverty threshold was 668 zł for 1-person households and

4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dzieci poniżej 14 lat) – 1802 zł, w IV kwartale 2012 r. było to 693 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1871 zł dla gospodarstw 4-osobowych, natomiast w IV kwartale 2013 r. progi te wyniosły odpowiednio: 706 zł oraz 1906 zł.

„**Ustawowa**” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z późn. zm.) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 2010 r., do III kwartału 2012 r. obowiązywały takie same kwoty progowe – 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw 4-osobowych. Natomiast od IV kwartału 2012 r. kwoty te zostały ustalone na poziomie odpowiednio: 542 zł oraz 456 zł.

Minimum egzystencji, uznane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 466 zł, 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dzieci poniżej 14 lat) – 1257 zł, w IV kwartale 2012 r. było to 519 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1401 zł dla gospodarstw 4-osobowych, natomiast w IV kwartale 2013 r. progi te wyniosły odpowiednio: 551 zł oraz 1486 zł.

1802 zł for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), in the fourth quarter of 2012 the threshold was 693 zł for 1-person households and 1871 zł for 4-person households, while in the fourth quarter of 2013: 706 zł and 1906 zł, respectively.

“Legal” poverty threshold is the amount, which according to the Law on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2013 item 182, with later amendments), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance. Since 2010 till third quarter of 2012 the line remained at the same level of 477 zł for 1-person households and 351 zł per 1-person for 4-person households. Since the fourth quarter of 2012, the line was change to: 542 zł and 456 zł respectively.

The subsistence minimum, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which there is a biological existence or psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme poverty threshold is subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household. Poverty thresholds are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the extreme poverty threshold was 466 zł for 1-person households and 1257 zł for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), in the fourth quarter of 2012 the threshold was 519 zł for 1-person household and 1401 zł for 4-person household, while in the fourth quarter of 2013: 551 zł and 1486 zł, respectively.

TABL. 1 (100). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	2903	3143	3109	3103	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,33	3,14	3,13	3,06	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących	1,22	1,26	1,28	1,26	<i>employed</i>
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,86	0,87	0,82	0,81	<i>receiving social benefits^a</i>
w tym emeryturę lub rentę	0,71	0,74	0,70	0,69	<i>of which retirement pay or pension</i>
pozostających na utrzymaniu	1,19	0,95	0,96	0,92	<i>dependents</i>

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 (101). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Dochód rozporządzalny	738,61	1132,89	1153,43	1206,72	<i>Available income</i>
w tym dochód do dyspozycji	712,18	1097,87	1121,44	1176,65	<i>of which disposable income</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z pracy najemnej	342,24	574,70	615,18	642,43	<i>from hired work</i>
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	55,26 ^a	59,82	60,22 ^b	74,42 ^c	<i>from a private farm in agriculture</i>
z pracy na własny rachunek	62,53	108,78	103,12	108,44	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń społecznych ^d	237,91	332,45	327,74	335,37	<i>from social benefits^d</i>

a-c Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: *a* – 13,76%, *b* – 16,85%, *c* – 24,28%. *d* W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a-c Relative error of estimates exceeds 10% and equals: *a* – 13,76%, *b* – 16,85%, *c* – 24,28%. *d* In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (102). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	672,45 ^a	912,54 ^a	937,81 ^a	952,65	Total expenditures
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^b	646,02 ^a	878,53 ^a	905,81 ^a	922,58	of which consumer goods and services ^b
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	186,20	232,36	243,38	241,75	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	17,32	23,65	25,95	24,42	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	33,09	43,88	44,52	42,98	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	131,45	198,04	190,37	210,73	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	31,84	40,99	37,60	39,28	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	30,58	40,46	42,41	44,78	health
w tym artykuły farmaceutyczne	x	26,25	27,41	30,08	of which pharmaceutical products
transport	66,59 ^c	86,01	93,91	90,19	transport
łączność ^d	36,38	42,31	39,63	50,79	communication ^d
rekreacja i kultura ^e	43,14	64,53	68,99	55,70	recreation and culture ^e
edukacja ^f	7,78 ^g	12,00	9,29	9,97	education ^f
restauracje i hotele	11,99 ^h	17,13	24,10	25,65	restaurants and hotels
inne towary i usługi	41,05 ^a	51,38 ^a	55,85 ^a	57,33	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	x	24,84	26,05	25,89	of which personal care

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji *Rocznika*, uwzględniając wydatki na ubezpieczenia na życie, tj. podano w warunkach porównywalnych z danymi za 2013 r. ^b Łącznie z kieszonkowym niewzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. ^{c, g, h} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: ^c – 10,07%, ^g – 12,18%, ^h – 10,65%. ^d W 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. ^e W 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. ^f Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

^a The data has been changed with respect to the previous edition of the Yearbook by including expenditures on life insurance, i.e. by expressing them in terms comparable with the data for 2013. ^b Including pocket money not considered in items by types of expenditures. ^{c, g, h} Relative error of estimates exceeds 10% and equals: ^c – 10,07%, ^g – 12,18%, ^h – 10,65%. ^d In 2013 including expenditures for Internet services. ^e In 2013 excluding expenditures for Internet services. ^f Including pre-school education.

TABL. 4 (103). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a					
w kg	8,21	6,88	6,47	6,28	Bread and cereals products ^a in kg
w tym pieczywo ^b	6,06	4,87	4,58	4,37	of which bread ^b
Mięso ^c w kg	5,28	5,39	5,08	4,83	Meat ^c in kg
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne ^d	x	2,29	2,18	1,89	of which processed meat and other meat preparations ^d

^a W 2013 r. bez mąki ziemniaczanej. ^b W 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. ^c W 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”). ^d W 2013 r. bez przetworów podrobowych.

^a In 2013 excluding potato flour. ^b In 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. ^c In 2013 including raw bacon (until 2012, included in position "Oils and fats"). ^d In 2013 excluding offal preparations.

TABL. 4 (103). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (dok.)
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Ryby i owoce morza ^e w kg	0,38	0,41	0,36	0,31	Fish and seafood ^e in kg
Mleko ^f w l	3,77	3,11	2,82	2,83	Milk ^f in l
Jogurty w kg	x	0,92	0,82	0,54	Yoghurt in kg
Sery ^g w kg	0,80	0,87	0,84	0,76	Cheese ^g in kg
Jaja w szt.	13,51	11,63	10,93	10,63	Eggs in units
Oleje i tłuszcze ^h w kg	1,61	1,41	1,36	1,29	Oil and other fats ^h in kg
w tym masło	x	0,36	0,32	0,32	of which butter
Owoce ⁱ w kg	3,56	3,20	3,18	2,94	Fruit ⁱ in kg
Warzywa w kg	11,13	9,07	8,42	7,62	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	x	4,40	3,81	3,36	of which potatoes
Cukier w kg	1,59	1,24	1,19	1,15	Sugar in kg
Kawa, herbata, kakao w kg	x	0,26	0,25	0,25	Coffee, tea, cocoa in kg
Wody mineralne i źródlane w l	x	3,27	3,17	3,19	Mineral or spring waters in l
Soki owocowe i warzywne w l	x	0,97	0,92	0,91	Fruit and vegetable juices in l

^e Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych oraz w 2013 r. bez konserw rybnych. ^f Bez zagęszczonego i w proszku. ^g W 2013 r. bez serków słodkich. ^h W 2013 r. bez boczku surowego. ⁱ Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

^e Until 2012 defined as “Fish”; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products as well as in 2013 excluding canned fish. ^f Excluding condensed and powdered milk. ^g In 2013 excluding sweet cottage cheese. ^h In 2013 excluding raw bacon. ⁱ Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (104). GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a
HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka	98,3	98,9	98,9	99,1	Refrigerator
Zamrażarka	36,5	39,8	35,7	33,0	Freezer
Automat pralniczy	81,4	93,3	95,5	95,8	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	5,0	17,4	21,5	24,7	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	38,2	61,4	60,6	65,5	Microwave oven
Samochód osobowy	56,0	66,6	67,5	69,0	Passenger car
Odtwarzacz płyt kompaktowych	x	12,0	6,5	x	Compact disc player
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	46,9	42,9	34,9	35,2	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny	98,8	99,4	98,4	97,9	Television set
Odtwarzacz DVD	x	59,3	53,7	50,6	DVD player
Telefon komórkowy	69,9	91,2	94,5	96,0	Mobile phone
Magnetowid, odtwarzacz wideo	50,7	25,6	x	x	Videorecorder, video player
Zestaw kina domowego	x	19,7	15,5	15,0	Home theatre system

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 5 (104). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a (dok.)***HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	55,7	72,1	75,6	71,8	<i>Satellite or cable television equipment</i>
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	51,8	53,0	54,9	<i>Digital camera</i>
Komputer osobisty	40,2	65,4	72,3	74,5	<i>Personal computer</i>
w tym z dostępem do Internetu	20,4	58,9	68,5	71,7	<i>of which with access to the Internet</i>
w tym z dostępem szerokopasmowym	x	48,9	58,4	63,1	<i>of which broadband access</i>
Drukarka	x	43,6	38,5	38,2	<i>Printer</i>
w tym wielofunkcyjna	x	x	23,5	26,9	<i>of which multifunction printer</i>

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a *Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.*

TABL. 6 (105). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a***AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:				<i>Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:</i>
relatywnej granicy ubóstwa	18,5	19,7	19,2	<i>relative poverty threshold</i>
„ustawowej” granicy ubóstwa	8,2	8,5	15,5	<i>“legal” poverty threshold</i>
minimum egzystencji	6,6	8,5	8,9	<i>subsistence minimum</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 179.

a *See general notes, item 7 on page 179.*

DZIAŁ IX INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust 5 na str. 24).

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) oraz **przyłącza gazowe** prowadzące do budynków (łącznie z budynkami niemieszkalnymi) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. **Zródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o **zużyciu wody z wodociągów** w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródła podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

CHAPTER IX MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 24.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the **length of the water supply and gas supply systems** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e., conduits providing water to the distribution network and gas.

Data regarding the **length of the sewage system** (apart from street conduits), include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply and sewage connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) and **gas supply connections** leading to buildings (included non-residential buildings) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in case of the sewage system – with the main drainage system.

3. As **street outlet** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding **consumption of water from water supply system** in households includes quantity of water collected from water supply systems by facilities installed in building.

4. Data regarding the **users of water supply systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using a water supply system through a common courtyard or street outlet (equipment connected to the street water supply conduit), and in the case of sewage – sewage inlets.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

5. Dane o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej od 2005 r. obejmują gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu ciepłownictwa obejmują budynki mieszkalne oraz budynki urzędów i instytucji ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348, z późn. zm.).

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Informacje o komunikacji miejskiej naziemnej dotyczą **komunikacji autobusowej i tramwajowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw oraz zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne i mikrobusey oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych i tramwajowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

*Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.*

Data regarding the population connected to the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

5. Data regarding the number of consumers and the consumption of electricity since 2005 include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

Data regarding the number of consumers using gas from gas supply including consumers using collective gas-meters.

Data regarding the consumption of gas from gas supply, concern all the households.

The consumption of electricity and gas from gas supply system in households is established on the basis of an estimated system of payments.

6. Information within the range of heating regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line – which is considered as a system of connected and collaborating conduits leading heating medium to distribution line according to Law from 10 IV 1997 Energetic Law (Journal of Laws No. 54, item 348, with later amendments).

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing cooperatives or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

7. Information regarding urban ground transport concerns **bus and tram communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and minibuses as well as suburban and intercity service have been also included; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus and tram lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.

8. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

9. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

10. **Parki spacerowo-wypoczynkowe** są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, place, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieskalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiadają warunkom określonym w definicji.

8. *Data on **municipal waste** concern the waste produced in households, and also at other waste producers (excluding hazardous waste), which in respect of its character or composition is similar to the waste produced in households.*

Information on municipal waste is quoted according to decree of the Minister of Environment of 27 IX 2001 on catalogue of waste (Journal of Laws No. 112, item 1206).

9. *Data on **liquid waste** concern waste which comes from households, public buildings and buildings of units running a business – in case they are not discharged by sewage system.*

10. ***Strolling and recreational parks** are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, walkways, squares, benches, etc.*

***Lawns** are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.*

***Estate green belts** are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.*

Dwellings

1. *Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).*

*A **dwelling** is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.*

*A **room** is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.*

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o zasobach mieszkaniowych opracowano na podstawie:

- 1) wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań według stanu w dniu 20 V 2002 r. i 31 III 2011 r.;
- 2) bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. W Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2002 i 2011 do zasobów mieszkaniowych zaliczono mieszkania zamieszkane i niezamieszkane, które w przyszłości mogą stać się mieszkaniami zamieszkanymi, tj. mieszkania przeznaczone do stałego, czasowego lub sezonowego zamieszkania (tzw. drugie mieszkanie) oraz mieszkania wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej i o nieustalonym przeznaczeniu.

4. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002–2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkane i niezamieszkane oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

5. Dane o mieszkaniach, których budowę rozpoczęto, dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

6. Informacje o mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań oraz o izbach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;

*Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from street, courtyard or from a common space in the building.*

*The **useful floor area** of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.*

2. Data regarding dwelling stocks have been compiled on the basis of:

- 1) the results of the Population and Housing Census as of 20 V 2002 and 31 III 2011;
- 2) the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.

3. In the Population and Housing Census 2002 and 2011 dwelling stocks include inhabited and uninhabited dwellings, which in the future can become inhabited dwellings, i.e., dwellings for permanent, temporary or seasonal residence (so called second dwelling) as well as dwellings used for conducting economic activity and without established purpose.

4. The balances of dwelling stocks are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years 2002–2009 the basis assumed were the results of 2002 census, since 2010 – the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

5. Data regarding dwellings in which construction has begun concern dwellings: in new residential buildings, in non-residential buildings, dwellings created as a result of enlarging building (the enlarged portion), created as a result of adapting non-residential spaces.

6. Information regarding dwellings, useful floor area of dwellings as well as regarding rooms completed concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of:

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives;

- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
 - **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
 - **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
 - **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. – z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
 - **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
 - **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
 - **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
 - **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit from the state bank BGK (until 31 V 2009 – from the National Housing Fund);
 - **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

Infrastruktura komunalna Municipal infrastructure

TABL. 1 (106). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km:				Distribution network in km:
Wodociągowa	29064,4	29997,2	30372,1	Water supply
miasta	5661,7	5785,0	5930,3	urban areas
wieś	23402,7	24212,2	24441,8	rural areas
Kanalizacyjna ^a	9520,8	11051,3	11549,3	Sewage ^a
miasta	4457,1	4795,9	4891,9	urban areas
wieś	5063,7	6255,4	6657,4	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.:				Connections leading to residential buildings in pcs:
Wodociągowe	481168	524855	538483	Water supply system
miasta	188884	202476	204863	urban areas
wieś	292284	322379	333620	rural areas
Kanalizacyjne	242165	281364	294087	Sewage system
miasta	144062	161140	165094	urban areas
wieś	98103	120224	128993	rural areas
Zdroje uliczne	148	117	131	Street outlets
Miasta	64	56	58	Urban areas
Wieś	84	61	73	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	120,4	122,4	121,4	Consumption of water from water supply systems in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	69,1	69,2	66,9	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	35,8	36,0	34,9	per capita in m ³
Wieś w hm ³	51,3	53,3	54,5	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w dam³	105632	108090	109847	Wastewater discharged by sewage system (during the year) in dam³
W tym oczyszczane	105603	107685	109404	Of which treated

^a Łącznie z kolektorami.

^a Including collectors.

TABL. 2 (107). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	1103,2	1150,8	1166,7	1171,5	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta	688,0	721,7	728,1	730,1	Urban areas
Wieś	415,2	429,1	438,5	441,5	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku):					Consumption (during the year):
W GWh	2407,4	2669,5	2633,1	2674,1	In GWh
miasta	1358,1	1471,0	1424,1	1412,2	urban areas
wieś	1049,2	1198,5	1209,0	1261,9	rural areas
W kWh:					In kWh:
miasta: na 1 mieszkańca	704,8	762,7	741,0	737,0	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	1974,0	2038,2	1955,8	1934,4	per consumer ^a
wieś – na 1 odbiorcę ^a	2527,0	2793,1	2756,8	2858,3	rural areas – per consumer ^a

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

^a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 (108). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	11372,9	13046,5	13649,9	13977,4	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa	2302,4	2339,6	2404,0	2474,6	of which transmission
miasta	369,8	240,4	233,3	228,9	urban areas
wieś	1932,6	2099,2	2170,6	2245,7	rural areas
Miasta	4760,2	5189,3	5351,0	5443,8	Urban areas
Wieś	6612,7	7857,2	8298,9	8533,6	Rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	193837	215192	226518	231655	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta	138170	148099	153112	155313	Urban areas
Wieś	55667	67093	73406	76342	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	516,6	554,8	564,3	560,6	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta	465,5	474,0	475,0	468,0	Urban areas
Wieś	51,1	80,8	89,3	92,6	Rural areas
Zużycie gazu z sieci^b (w ciągu roku):					Consumption of gas from gas supply system^b (during the year):
W hm ³	430,1	478,7	430,9	454,6	In hm ³
miasta	346,9	356,4	312,0	329,1	urban areas
wieś	83,1	122,4	118,8	125,5	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	127,7	139,1	124,6	131,2	Per capita in m ³
miasta	180,0	184,8	162,4	171,7	urban areas
wieś	57,7	80,9	77,3	81,1	rural areas

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. *b* W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

a Including consumers using collective gas-meters. *b* Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (109). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km	1484,1	1250,0	1272,9	1245,1	1073,2	171,9	Heating network in km
w tym przesyłowa	944,3	761,6	791,6	762,5	669,8	92,7	of which transmission
Kotłownie	1650	1804	1670	1443	1015	428	Boiler rooms
Sprzedaż energii cieplnej (w ciągu roku) w TJ	20095,4	16087,9	14447,6	14327,1	14130,0	197,1	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³	124095	136271	153163	148610	145509	3101	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków mieszkalnych	75630	93013	92587	91116	88865	2250	of which residential buildings

TABL. 5 (110). LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ

USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca ^a z:					<i>Population in thous. – using^a:</i>
wodociągu	3092,2	3189,6	3218,8	3228,5	<i>water supply system</i>
miasta	1850,8	1863,7	1858,8	1853,5	<i>urban areas</i>
wieś	1241,4	1325,9	1360,0	1375,0	<i>rural areas</i>
kanalizacji	1955,4	2102,9	2212,0	2240,8	<i>sewage system</i>
miasta	1628,5	1664,1	1684,4	1685,1	<i>urban areas</i>
wieś	327,0	438,8	527,7	555,7	<i>rural areas</i>
gazu	1498,7	1651,0	1646,6	1646,2	<i>gas supply system</i>
miasta	1318,8	1353,3	1331,3	1322,5	<i>urban areas</i>
wieś	179,9	297,7	315,3	323,8	<i>rural areas</i>
Ludność – w % ogółu ludności ^b – korzystająca ^a z:					<i>Population – in % of total population^b – using^a:</i>
wodociągu	91,7	92,5	93,0	93,1	<i>water supply system</i>
miasta	96,1	96,7	96,8	96,8	<i>urban areas</i>
wieś	85,8	87,3	88,2	88,5	<i>rural areas</i>
kanalizacji	58,0	61,0	63,9	64,6	<i>sewage system</i>
miasta	84,6	86,3	87,7	88,0	<i>urban areas</i>
wieś	22,6	28,9	34,2	35,8	<i>rural areas</i>
gazu	44,4	47,9	47,6	47,5	<i>gas supply system</i>
miasta	68,5	70,2	69,3	69,1	<i>urban areas</i>
wieś	12,4	19,6	20,4	20,8	<i>rural areas</i>

a Dane szacunkowe. *b* Na podstawie bilansów.

a Estimated data. *b* Based on balances.

TABL. 6 (111). ODPADY KOMUNALNE^a

MUNICIPAL WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym z gospodarstw domowych <i>of which from households</i>	
Odpady komunalne zebrane ^b						<i>Municipal waste collected^b</i>
w tys. t	862,1	915,1	933,9	949,8	707,1	<i>in thous. t</i>
zmieszane	832,0	820,8	824,0	817,2	606,9	<i>mixed</i>
miasta	670,2	613,3	606,1	576,0	419,2	<i>urban areas</i>
wieś	161,8	207,5	217,9	241,2	187,7	<i>rural areas</i>
zebrane selektywnie	30,0	94,2	109,9	132,6	100,2	<i>collected separately</i>
w tym:						<i>of which:</i>
papier i tektura	11,2	24,9	21,4	26,2	16,0	<i>paper and cardboard</i>
szkło	11,6	28,3	41,1	38,9	30,0	<i>glass</i>
tworzywa sztuczne	5,7	15,9	21,7	24,4	20,0	<i>plastic</i>
metale	0,8	1,9	0,3	0,7	0,6	<i>metals</i>
wielkogabarytowe	0,7	4,3	4,0	6,7	6,4	<i>largesize</i>
biodegradowalne	–	14,8	16,2	29,2	21,1	<i>biodegradable</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 187. *b* Dane szacunkowe.

a See general notes, item 8 on page 187. *b* Estimated data.

TABL. 7 (112). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	2743,5	3633,1	3328,9	3236,2	Liquid waste ^b removed in dam ³
miasta	817,1	1125,7	957,7	859,3	urban areas
wieś	1926,4	2507,4	2371,2	2376,9	rural areas
w tym z gospodarstw domowych ...	1679,9	2534,9	2354,8	2291,2	of which from households
miasta	512,3	696,6	622,0	540,6	urban areas
wieś	1167,6	1838,3	1732,8	1750,7	rural areas
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	–	223,0	211,6	204,7	Septic tanks in thous. (as of 31 XII)
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	–	7,0	12,0	15,7	Household waste water treatment systems in thous. (as of 31 XII)

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 187. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.
a See general notes, item 9 on page 187. b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (113). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):
liczba	104	68	55	43	4	39	number
powierzchnia w ha	340,3	278,2	251,6	242,9	33,8	209,1	area in ha
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha:							Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha:
czynnych	0,3	2,4	1,7	2,4	–	2,4	in operation
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	4,3	10,8	2,6	8,7	–	8,7	exploitation completed

TABL. 9 (114). KOMUNIKACJA MIEJSKA^a

Stan w dniu 31 XII

URBAN TRANSPORT^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	4664	4856	4024	4825	Transport network – lines in km
autobusowe	4456	4639	3820	4596	bus
tramwajowe	208	217	204	229	tram
Tabor:					Fleet of:
autobusy: w sztukach	849	823	778	837	buses: in units
liczba miejsc w tys.	84,6	85,4	80,7	86,4	number of seats in thous.
tramwaje: w sztukach	327	337	320	317	trams: in units
liczba miejsc w tys.	49,6	52,8	66,3	66,0	number of seats in thous.
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln	311	381	269	227	Transport of passengers ^b (during the year) in mln

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9. b Dane szacunkowe.

a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. b Estimated data.

TABL. 10 (115). TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLWEJ

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2012		2013	
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas
OGÓŁEM w ha TOTAL in ha	5471,8	3735,0	5875,7	3738,8	5910,0	3759,1	5919,5	3710,4
w % powierzchni ogólnej województwa ^a	0,2	2,5	0,2	2,5	0,2	2,5	0,2	2,5
in % of total area space of the voivodship ^a								
na 1 mieszkańca ^b w m ²	16,2	19,4	17,0	19,4	17,1	19,6	17,1	19,4
per capita ^b in m ²								
Tereny zielni ogólnodostępnej: Generally accessible area green belts:								
parki spacerowo-wypoczynkowe	2944,4	1627,1	2946,2	1430,5	2942,6	1432,9	2945,5	1435,2
strolling-recreational parks								
zieleńce	976,6	570,7	1116,4	621,4	1192,7	661,9	1211,8	664,2
lawns								
Tereny zielni osiedlowej	1550,8	1537,2	1813,1	1686,9	1774,7	1664,3	1762,3	1610,9
Estate green belts								

a, b W przypadku miast obliczono: a – w % ogólnej powierzchni miast, b – na 1 mieszkańca miast.

a, b For urban areas calculated: a – in % total urban areas space, b – per capita in urban areas.

Mieszkania Dwellings

TABL. 11 (116). ZASOBY MIESZKANIOWE^a
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010		2012	2013		
		A	B		ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Mieszkania w tys. <i>Dwellings in thous.</i>	1042,1	1101,2	1111,9	1137,2	1149,5	723,0	426,5
Izby w mieszkaniach w tys. <i>Rooms in dwellings in thous.</i>	4105,2	4365,1	4495,4	4603,8	4656,9	2733,4	1923,5
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ² <i>Useful floor area of dwellings in thous. m²</i>	79734,0	86150,4	88424,9	91104,5	92441,9	50700,7	41741,2
Przeciętna w zasobach: <i>Dwelling stocks, average:</i>							
liczba izb w mieszkaniu <i>number of rooms in a dwelling</i>	3,94	3,96	4,04	4,05	4,05	3,78	4,51
powierzchnia użytkowa w m ² : <i>useful floor area in m²:</i>							
1 mieszkanie <i>per dwelling</i>	76,5	78,2	79,5	80,1	80,4	70,1	97,9
na 1 osobę <i>per person</i>	23,6	25,0	25,7	26,3	26,7	26,5	26,9
liczba osób ^b na: <i>number of persons^b:</i>							
1 mieszkanie <i>per dwelling</i>	3,24	3,13	3,10	3,04	3,02	2,65	3,64
1 izbę <i>per room</i>	0,82	0,79	0,77	0,75	0,74	0,70	0,81

^a Na podstawie bilansów; dane za 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. z uwzględnieniem wyników spisów powszechnych z 2002 r. (porównywalnie z danymi za 2005 r. – wariant A) i z 2011 r. (porównywalnie z danymi za lata 2012 i 2013 – wariant B). ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 12 na str. 26.

^a Based on balances; data for 2010 are given in two approaches, i.e. considering results of national censuses 2002 (comparably with the data for 2005 – variant A) and 2011 (comparably with the data for 2012 i 2013 – variant B). ^b See general notes to the Yearbook, item 12 on page 26.

TABL. 12 (117). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania – w % – wyposażone w Dwellings – in % – fitted with					
	wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating	
OGÓŁEM	2005	97,6	90,7	89,2	49,4	78,0
TOTAL	2010	98,4	95,7	93,3	52,2	82,0
	2012	98,4	95,8	93,5	52,1	82,4
	2013	98,4	95,9	93,6	52,1	82,7
Miasta	2005	99,3	95,5	92,9	70,0	82,9
Urban areas	2010	99,5	98,2	96,4	70,7	85,4
	2012	99,5	98,2	96,5	70,4	85,7
	2013	99,5	98,3	96,5	70,2	85,9
Wieś	2005	94,7	82,1	82,6	12,8	69,2
Rural areas	2010	96,4	91,4	88,0	20,2	76,1
	2012	96,5	91,7	88,4	21,0	76,9
	2013	96,6	91,8	88,6	21,3	77,2

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 13 (118). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2013 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out to user to					
		gminnych gminas	spółdzielczych cooperatives	wspólnot mieszkaniowych housing community	prywatnych private	towarzystw budownictwa społecznego public building society	innych others
a – liczba wypłaconych dodatków number of allowances							
b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł							
c – przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł							

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	a	415194	124616	119323	39082	95684	8654	27835
TOTAL	b	92804,3	28639,3	23133,0	7696,2	25053,5	2036,6	6245,6
	c	223,5	229,8	193,9	196,9	261,8	235,3	224,4
Miasta	a	344198	109161	100019	26832	81560	8056	18570
Urban areas	b	78900,2	25751,6	18969,2	5144,0	22743,4	1912,4	4379,5
	c	229,2	235,9	189,7	191,7	278,9	237,4	235,8
Wieś	a	70996	15455	19304	12250	14124	598	9265
Rural areas	b	13904,1	2887,7	4163,8	2552,1	2310,1	124,2	1866,2
	c	195,8	186,8	215,7	208,3	163,6	207,7	201,4

TABL. 13 (118). DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2013 R. (dok.)

HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out to user to						
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing commu- nity	prywat- nych private	towa- rzystw budownic- twa spo- łecznego public building society	innych others	
a – liczba wypłaconych dodatków number of allowances								
b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł								
W % OGÓŁEM IN % OF TOTAL								
OGÓŁEM	a	100,0	30,0	28,7	9,4	23,0	2,1	6,7
TOTAL	b	100,0	30,9	24,9	8,3	27,0	2,2	6,7
Miasta	a	100,0	31,7	29,1	7,8	23,7	2,3	5,4
Urban areas	b	100,0	32,6	24,0	6,5	28,8	2,4	5,6
Wieś	a	100,0	21,8	27,2	17,3	19,9	0,8	13,1
Rural areas	b	100,0	20,8	29,9	18,4	16,6	0,9	13,4

TABL. 14 (119). GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds in gminas stock for dwelling construction			
		ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family	
			spółdziel- cze coopera- tives	osób fizycznych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which developed	razem total	w tym uzbrojone of which developed
OGÓŁEM	2010	73,4	5,5	60,9	483,4	351,5	1466,9	674,4
TOTAL	2012	68,6	0,5	51,9	386,9	269,6	1492,1	706,4
	2013	59,5	0,8	44,7	202,5	113,3	1285,6	576,0
Miasta	2010	37,9	5,5	28,2	449,4	328,2	775,9	288,1
Urban areas	2012	37,8	0,5	25,6	350,9	245,1	773,5	271,0
	2013	32,2	0,8	20,6	166,8	87,5	685,4	258,3
Wieś	2010	35,5	–	32,7	34,0	23,3	691,0	386,3
Rural areas	2012	30,8	–	26,3	36,0	24,5	718,6	435,4
	2013	27,3	–	24,1	35,7	25,8	600,2	317,7

TABL. 15 (120). MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO

DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	7575	14174	14429	10952	T O T A L
Spółdzielcze	370	279	75	119	Cooperatives
Komunalne (gminne)	175	107	239	117	Municipal (gmina)
Zakładowe	9	–	1	83	Company
Indywidualne	5796	8217	8285	7386	Private
Spółeczne czynszowe	249	–	180	–	Public building society
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	976	5571	5649	3247	For sale or rent

TABL. 16 (121). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Mieszkania	11913	13494	14811	13591	Dwellings
miasta	7402	6778	7221	6512	urban areas
wieś	4511	6716	7590	7079	rural areas
Spółdzielcze	205	328	168	90	Cooperative
Komunalne (gminne)	199	156	296	351	Municipal (gmina)
Zakładowe	54	2	42	89	Company
Przeznaczone na sprzedaż					
lub wynajem	3326	4864	4924	4483	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	685	36	176	–	Public building society
Indywidualne	7444	8108	9205	8578	Private
miasta	3372	2777	3260	2828	urban areas
wieś	4072	5331	5945	5750	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych					Dwellings per 1000 marriages
małżeństw	629	637	775	811	contracted
Miasta	697	582	701	723	Urban areas
Wieś	541	703	862	912	Rural areas
Izby	54075	60726	64407	60680	Rooms
miasta	29585	25788	26514	23967	urban areas
wieś	24490	34938	37893	36713	rural areas
Spółdzielcze	582	1079	424	258	Cooperative
Komunalne (gminne)	547	360	782	765	Municipal (gmina)
Zakładowe	195	12	159	324	Company
Przeznaczone na sprzedaż					
lub wynajem	9789	15191	14426	13135	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	1939	108	496	–	Public building society
Indywidualne	41023	43976	48120	46198	Private
miasta	18104	14258	15670	14246	urban areas
wieś	22919	29718	32450	31952	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań					Useful floor area of dwellings
w m²	1346061	1502624	1601279	1529750	in m²
miasta	731264	611926	635127	587194	urban areas
wieś	614797	890698	966152	942556	rural areas
Spółdzielcze	9873	17424	8577	4972	Cooperative
Komunalne (gminne)	10889	6581	13954	16027	Municipal (gmina)
Zakładowe	4033	278	2853	6047	Company
Przeznaczone na sprzedaż					
lub wynajem	228582	327209	312299	292425	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	41993	1816	8447	–	Public building society
Indywidualne	1050691	1149316	1255149	1210279	Private
miasta	474199	377940	412299	377084	urban areas
wieś	576492	771376	842850	833195	rural areas

TABL. 16 (121). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)

DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	113,0	111,4	108,1	112,6	<i>Average useful floor area per dwelling in m²</i>
miasta	98,8	90,3	88,0	90,2	<i>urban areas</i>
wieś	136,3	132,6	127,3	133,1	<i>rural areas</i>
Spółdzielcze	48,2	53,1	51,1	55,2	<i>Cooperative</i>
Komunalne (gminne)	54,7	42,2	47,1	45,7	<i>Municipal (gmina)</i>
Zakładowe	74,7	139,0	67,9	67,9	<i>Company</i>
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	68,7	67,3	63,4	65,2	<i>For sale or rent</i>
Spoleczne czynszowe	61,3	50,4	48,0	–	<i>Public building society</i>
Indywidualne	141,1	141,8	136,4	141,1	<i>Private</i>
miasta	140,6	136,1	126,5	133,3	<i>urban areas</i>
wieś	141,6	144,7	141,8	144,9	<i>rural areas</i>

TABL. 17 (122). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB

DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings						W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings				
		razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more	
OGÓŁEM..	2005	11913	7444	0,3	2,8	7,1	89,8	4469	6,3	27,5	43,3	22,9
TOTAL	2010	13494	8108	1,1	3,6	6,1	89,2	5386	4,7	27,2	37,1	31,0
	2012	14811	9205	1,2	4,1	9,5	85,2	5606	7,1	28,7	41,6	22,6
	2013	13591	8578	0,9	3,2	6,8	89,1	5013	9,3	29,4	37,8	23,5
Miasta	2005	7402	3372	0,4	4,3	10,1	85,1	4030	6,6	28,8	44,4	20,3
<i>Urban areas</i>	2010	6778	2777	2,1	6,2	10,2	81,5	4001	5,8	29,4	42,2	22,6
	2012	7221	3260	2,8	7,7	16,4	73,1	3961	9,3	32,1	40,4	18,3
	2013	6512	2828	1,8	7,4	11,5	79,3	3684	11,6	34,4	37,8	16,2
Wieś	2005	4511	4072	0,3	1,5	4,5	93,7	439	3,6	16,4	33,5	46,5
<i>Rural areas</i>	2010	6716	5331	0,3	2,3	4,1	93,3	1385	1,5	20,8	22,6	55,1
	2012	7590	5945	0,3	2,2	5,7	91,8	1645	1,9	20,7	44,5	32,9
	2013	7079	5750	0,4	1,1	4,5	94,0	1329	2,9	15,8	37,9	43,5

DZIAŁ X EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

2. Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie **szkoły podstawowe** oraz 3-letnie **gimnazja** (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych), w których nauka jest obowiązkowa,
- od roku szkolnego 2002/03 szkoły ponadgimnazjalne, tj. 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne; ponadto szkoły ponadpodstawowe dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej, działające do zakończenia cyklu kształcenia, ujmowano w szkołach ponadgimnazjalnych (zasadniczych zawodowych, liceach ogólnokształcących i technikach).

Ponadto w latach szkolnych 2004/05–2010/11 wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat, a od 1 IX 2011 r. – w wieku 5 lat, w placówkach wychowania przedszkolnego, tj. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

Od roku szkolnego 2009/10 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej.

3. Informacje dotyczące szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **ogólnokształcących szkół artystycznych**, które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

4. Prezentowane w dziale dane dotyczą m.in.: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

CHAPTER X EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572 with later amendments) and the Higher Education Law dated 27 VII 2005 (Journal of Laws No. 164, item 1365 with later amendments).

2. Among schools covered by the educational system, there are:

- since the 1999/2000 school year, 6-year **primary schools** and 3-year **lower secondary schools** (which replaced 8-year primary schools), where education is compulsory,
- since the 2002/03 school year, upper secondary schools, i.e. 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools and specialized secondary schools, 4-year technical secondary schools, as well as since the 2004/05 school year schools for graduates from basic vocational schools (i.e. 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools) and 3-year special job-training schools; upper secondary schools include also art schools leading to professional certification and post-secondary schools; moreover, upper secondary (post-primary) schools for graduates from 8-year primary schools operating until the end of the education cycle were included respectively in the structure of upper secondary schools (basic vocational schools, general secondary schools and technical secondary schools).

Moreover, in the 2004/05–2010/11 school years an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced for children at the age of 6 and since 1 IX 2011 – children at the age of 5 in pre-primary education establishments i.e. in pre-primary sections of primary schools and pre-primary schools (including special schools and special nursery schools) as well as since the 2008/09 school year in pre-primary education groups and pre-primary points.

Since the 2009/10 school year, upon the request of parents children at the age of 6 can start education in the first class of primary school.

3. Information regarding art schools leading to professional certification – unless otherwise indicated – refers exclusively to **general art schools**, excluding schools providing art education only.

4. Data presented in the chapter are, among others, related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

5. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

6. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowe (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowe (bez szkół specjalnych);
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe;
- 4) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowe (bez szkół specjalnych);
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika;
- 8) technika uzupełniająca na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 9) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych);
- 10) szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

8. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość – obejmują:

5. Data include schools and establishments managed by central (government) administration units and local government units (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and private persons.

6. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration units and local government units can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

7. Schools for children and youth (including special schools) include:

- 1) primary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools), branch schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;
- 2) lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 3) basic vocational schools;
- 4) general secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 5) supplementary general schools based on the programme of basic vocational school – phased out; since the 2012/13 school year there has been not recruitment to the 1st grade;
- 6) specialized secondary schools – phased out; since the 2012/13 school year there has been not recruitment to the 1st grade;
- 7) technical secondary schools;
- 8) supplementary technical schools based on the programme of basic vocational school – phased out; since the 2012/13 school year there has been not recruitment to the 1st grade;
- 9) general art schools leading to professional certification (excluding special schools);
- 10) special job-training schools.

8. Post-secondary schools – educating in day, evening and weekend form since the 2008/09 school year also full-time and distance form – include:

- 1) policealne szkoły (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie) oraz kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata;
- 3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06.

9. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce (w tym studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

Podział szkół wyższych według **typów szkół** opracowano na podstawie grupowania stosowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla szkół publicznych. W podziale tym do typu „wyższe szkoły” zaliczono zarówno szkoły mające w nazwie własnej „wyższa szkoła”, jak też „uniwersytet” lub „akademia”: rolnicza, ekonomiczna, pedagogiczna, artystyczna i teologiczna.

10. Szkoły dla dorosłych – kształcące w formie zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 4) licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane dla dorosłych – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika dla dorosłych – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 8) technika uzupełniająca dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2013/14 brak naboru do klas pierwszych.

11. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej.

- 1) *post-secondary schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;*
- 2) *foreign language teacher training colleges (3-year) as well as teacher training colleges (3-year), in which graduates do not receive the title of licentiate;*
- 3) *colleges of social work (3-year) – since 2005/06 school year.*

9. Tertiary education (university level) includes full-time and part-time programmes.

Data regarding tertiary education:

- 1) *include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;*
- 2) *include foreigners studying in Poland (of which studying at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad);*
- 3) *do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad).*

The division of higher education institutions by **type of institution** was based on the grouping applied by the Ministry of Science and Higher Education with regard to public schools. In this division, the category of “higher education schools” comprises both the schools whose proper name includes the phrase “higher school” and those containing in their proper name the word “university” or “academy” – of agriculture, economics, pedagogy, arts and theology.

10. Schools for adults – educating in weekend form since the 2008/09 school year also in full-time and in distance form – include:

- 1) *primary schools for adults;*
- 2) *lower secondary schools for adults;*
- 3) *basic vocational schools for adults – phased out; since the 2012/13 school year there has been not recruitment to the 1st grade;*
- 4) *general secondary schools for adults;*
- 5) *supplementary general schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; since the 2012/13 school year there has been not recruitment to the 1st grade;*
- 6) *specialized secondary schools for adults – phased out – phased out; since the 2012/13 school year there has been not recruitment to the 1st grade;*
- 7) *technical secondary schools for adults – phased out; since the 2012/13 school year there has been not recruitment to the 1st grade;*
- 8) *supplementary technical schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2013/14 school year there has been not recruitment to the 1st grade.*

11. Special schools are organized for disabled children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the

Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej; łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

12. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

14. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

15. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

16. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

17. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole ich do nauki w szkole.

school system or individually. Education occurs in mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established), in special schools operating independently as well as in special educational care centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions; including health resort treatment).

12. Special education care centres are facilities for disabled children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability cannot attend regular nursery schools or schools.

13. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the youth people for independent life, compliant with legal and social norms.

14. Youth social therapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

15. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

16. Data regarding teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding academic teachers concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers concern full-time and part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

17. Pre-primary education establishments are care and educational centres designated for children 3 of age until beginning education in primary school secured children for care and aimed at preparation to education in school.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono przedszkola (łącznie ze specjalnymi), oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, a od roku szkolnego 2008/09 również zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

18. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego (np. dla roku akademickiego 2013/14 absolwenci z roku akademickiego 1 X 2012 – 30 IX 2013).

19. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i w szkołach dla dorosłych.

20. Współczynnik skolaryzacji:

- 1) **brutto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
- 2) **netto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

21. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

22. Zadaniem wychowania pozaszkolnego jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

23. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Pre-primary education establishments include nursery schools (including special nursery schools), pre-primary sections in primary schools, since the 2008/09 school year also pre-primary education groups and pre-primary points.

18. Data regarding:

- 1) *pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centre, extracurricular education as well as boarding schools and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;*
- 2) *tertiary education are presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies. Graduates are shown from the previous academic year (e.g., for 2013/14 academic year, graduates from 1 X 2012 – 30 IX 2013 academic year).*

19. Extramural graduates occur only in post-secondary schools and schools for adults.

20. Enrolment rate:

- 1) **gross** – *is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level;*
- 2) **net** – *is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.*

21. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. **A dormitory** is an interschool facility serving as a boarding school.

22. The mission of extracurricular education is to provide children and youth with conditions for development of interests and skills, as well as recreation and leisure in their leisure time.

23. *The information presented, excluding data on higher education institutions, since the 2007/08 school year (in the case of graduates – since the 2006/07 school year) has been completed on the basis of the educational information system, administered by the Ministry of National Education.*

TABL. 1 (123). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA

EDUCATION BY LEVEL					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	1310	1257	1226	1212	primary
gimnazja	634	659	669	676	lower secondary
specjalne ponadgimnazjalne przysposabiające do pracy	30	39	40	42	special upper secondary job-training schools
zasadnicze zawodowe	164	166	163	157	basic vocational
licea ogólnokształcące	191	186	189	186	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	1	2	2	–	supplementary general
licea profilowane	138	42	29	21	specialized
technika	244	202	192	189	technical
technika uzupełniająca	12	4	3	2	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^a	6	6	6	6 ^b	general art ^a
policealne	427	294	234	208	post-secondary
wyższe	36	39	40	39	tertiary
dla dorosłych	423	374	382	282	for adults
podstawowe	–	1	1	1	primary
gimnazja	8	14	19	14	lower secondary
zasadnicze zawodowe	9	5	4	2	basic vocational
licea ogólnokształcące	108	112	145	169	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	95	130	121	16	supplementary general
licea profilowane	5	6	6	5	specialized
technika	107	12	9	9	technical
technika uzupełniająca	91	94	77	66	supplementary technical
POMIESZCZENIA SZKOLNE ^c CLASSROOMS ^c					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	13617	15371	15439	15479	primary
gimnazja	6226	7158	7060	7191	lower secondary
zasadnicze zawodowe	840	993	962	934	basic vocational
licea ogólnokształcące	2496	2792	2666	2635	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	–	–	–	–	supplementary general
licea profilowane	418	91	62	51	specialized
technika	2595	3037	3005	2954	technical
technika uzupełniająca	–	–	–	–	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^a	94	118	120	121	general art ^a
policealne	405	252	284	305	post-secondary
NAUCZYCIELE ^d TEACHERS ^d					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^e	16935	16295	15935	15936	primary ^e
gimnazja ^e	10505	10259	9819	9651	lower secondary ^e
zasadnicze zawodowe ^{ef}	1196	1687	1548	1494	basic vocational ^{ef}
licea ogólnokształcące ^{eg}	3564	4084	3639	3490	general ^{eg}
licea profilowane ^e	950	286	139	58	specialized ^e
technika ^{egh}	3182	4347	4005	3914	technical ^{egh}
policealne	962	864	823	640	post-secondary
wyższe ⁱ	8753	9851	9774	9556	tertiary ⁱ

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Ponadto 13 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. ^c Bez pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych. W roku szkolnym 2013/14 dane szacowane przez MEN. ^d W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 203. ^{e–h} Łącznie ze szkołami: ^e – dla dorosłych, ^f – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^g – uzupełniającymi, odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami, ^h – artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ⁱ Nauczyciele akademicy.

^a Leading to professional certification. ^b Moreover, 13 art schools giving only artistic education. ^c Excluding classrooms in schools for adults and in special schools. In the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of National Education. ^d In the 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 16 on page 203. ^{e–h} Including schools: ^e – for adults, ^f – special job-training schools, ^g – supplementary schools, respectively: general secondary schools and technical secondary schools, ^h – general art schools leading to professional certification. ⁱ Academic teachers.

TABL. 1 (123). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)

EDUCATION BY LEVEL (cont.)					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^a	35086	29431	30068	32230	Pre-primary education ^a
Szkoły:					Schools:
podstawowe	241783	209781	208143	208861	primary
gimnazja	149067	119102	111246	108197	lower secondary
specjalne ponadgimnazjalne przysposabiające do pracy	467	878	938	955	special upper secondary job-training schools
zasadnicze zawodowe	27715	26814	23831	22688	basic vocational
licea ogólnokształcące	60180	52792	48450	46434	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	20	25	25	–	supplementary general
licea profilowane	17898	3380	1416	608	specialized
technika	51972	50971	47367	46523	technical
technika uzupełniająca	381	88	83	39	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^b	886	961	942	939 ^c	general art ^b
policealne	30037	25040	25532	22360	post-secondary
wyższe	177381	170961	159419	149778	tertiary
dla dorosłych	38341	28404	25986	23132	for adults
podstawowe	–	196	64	38	primary
gimnazja	698	1384	1385	928	lower secondary
zasadnicze zawodowe	304	211	141	23	basic vocational
licea ogólnokształcące	12830	10720	14452	18734	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	6152	9049	4076	290	supplementary general
licea profilowane	1306	869	333	147	specialized
technika	10044	554	238	165	technical
technika uzupełniająca	7007	5421	5297	2807	supplementary technical
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	44365	36140	34460	–	primary
gimnazja	49475	38602	36634	–	lower secondary
specjalne ponadgimnazjalne przysposabiające do pracy	52	169	177	–	special upper secondary job-training schools
zasadnicze zawodowe	9358	9403	8432	–	basic vocational
licea ogólnokształcące	19275	17558	16328	–	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	7	–	14	–	supplementary general
licea profilowane	6143	1251	729	–	specialized
technika	10314	12194	11174	–	technical
technika uzupełniająca	5	20	42	–	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^b	251	182	164 ^d	–	general art ^b
policealne	10185	6565	7302	–	post-secondary
wyższe	35800	47865	43462	–	tertiary
dla dorosłych	11692	6944	6658	–	for adults
podstawowe	–	10	3	–	primary
gimnazja	170	365	395	–	lower secondary
zasadnicze zawodowe	198	62	105	–	basic vocational
licea ogólnokształcące	4053	2064	2154	–	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	1069	2907	2662	–	supplementary general
licea profilowane	280	237	165	–	specialized
technika	5922	152	56	–	technical
technika uzupełniająca	x	1147	1118	–	supplementary technical

^a Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 35 na str. 232.

^b Dające uprawnienia zawodowe. ^{c, d} Ponadto w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne: ^c – 652 uczniów, ^d – 74 absolwentów.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments, also described in table 35 on page 232. ^b Leading to professional certification. ^{c, d} Moreover, in art schools giving only artistic education: ^c – 652 students, ^d – 74 graduates.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (124). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH

SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe <i>Primary schools</i>	1310	1257	1226	1212	241783	209781	208143	208861	44365	36140	34460
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration units</i>	4	3	2	1	215	143	136	134	65	25	25
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	1253	1182	1128	1086	237213	203015	199797	198996	43681	35171	33140
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	33	40	62	85	2290	3127	4136	5189	355	545	738
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	7	7	8	8	1272	1625	1679	1692	154	246	277
Pozostałe <i>Others</i>	13	25	26	32	793	1871	2395	2850	110	153	280
Gimnazja <i>Lower secondary schools</i>	634	659	669	676	149067	119102	111246	108197	49475	38602	36634
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration units</i>	5	5	4	4	69	77	49	37	39	43	26
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	582	584	583	582	145212	113376	104827	101306	48226	36918	34631
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	19	30	36	41	1273	2520	2745	3010	397	756	864
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	10	13	13	14	1015	1721	1759	1944	325	576	610
Pozostałe <i>Others</i>	18	27	33	35	1498	1408	1866	1900	488	309	503
Zasadnicze szkoły zawodowe^a <i>Basic vocational schools^a</i>	194	205	203	199	28182	27692	24769	23643	9410	9572	8609
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration units</i>	4	5	5	5	63	97	78	87	28	41	40
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	188	195	191	184	28052	26950	24057	22844	9377	9337	8368
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	1	1	2	4	22	40	83	137	–	14	16
Pozostałe <i>Others</i>	1	4	5	6	45	605	551	575	5	180	185

a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

a Including special job-training schools.

TABL. 2 (124). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)

SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Licea ogólnokształcące^a <i>General secondary schools^a</i>	192	188	191	186	60200	52817	48475	46434	19282	17558	16342
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	164	160	163	156	58377	50834	46731	44570	18373	16912	15772
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	2	5	4	4	80	218	170	227	18	82	27
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	9	9	8	9	952	884	788	816	284	287	272
Pozostałe <i>Others</i>	17	14	16	17	791	881	786	821	243	277	271
Licea profilowane <i>Specialized secondary schools</i>	138	42	29	21	17898	3380	1416	608	6143	1251	729
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	134	40	27	19	17782	3305	1376	591	6115	1230	708
Pozostałe <i>Others</i>	4	2	2	2	116	75	40	17	28	21	21
Technika^b <i>Technical secondary schools^b</i>	262	212	201	197	53239	52020	48392	47501	10570	12396	11380
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration units</i>	4	7	7	7	459	1044	953	935	116	236	230
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	252	197	184	179	52167	49941	46506	45677	10378	11924	10926
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	2	1	–	–	75	53	–	–	7	–	–
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	1	1	2	2	108	65	52	64	37	19	9
Pozostałe <i>Others</i>	3	6	8	9	430	917	881	825	32	217	215
Szkoły policealne <i>Post-secondary schools</i>	427	294	234	208	30037	25040	25532	22360	10185	6565	7302
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration units</i>	5	6	6	4	532	459	404	501	299	194	456

a, b Łącznie ze szkołami: *a* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *b* – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a, b Including: *a* – supplementary general secondary schools, *b* – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (124). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)

SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates			
Szkoły policealne (dok.) Post-secondary schools (cont.)												
Jednostki samorządu terytorialnego Local government units	156	72	51	51	14568	5989	4788	4054	4608	1752	1771	
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne Associations and other social organizations	46	20	14	12	2037	739	402	262	846	334	161	
Pozostałe Others	220	196	163	141	12900	17853	19938	17543	4432	4285	4914	
Szkoły wyższe Tertiary education	36	39	40	39	177381	170961	159419	149778	35800	47865	43462	
Jednostki administracji centralnej (rządowej) Central (government) administration units	13	13	13	13	128538	116529	113593	108394	25500	31382	29523	
Pozostałe Others	26	26	27	26	48843	54432	45826	41384	10300	16483	13939	
Szkoły dla dorosłych Schools for adults	423	374	382	282	38341	28404	25986	23132	11692	6944	6658	
Jednostki administracji centralnej (rządowej) Central (government) administration units	5	4	4	5	169	134	142	130	45	41	47	
Jednostki samorządu terytorialnego Local government units	228	144	150	124	21204	9592	8176	7540	6919	2155	2162	
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne Associations and other social organizations	27	31	28	18	1840	1577	1292	1076	556	571	459	
Pozostałe Others	163	195	200	135	15128	17101	16376	14386	4172	4177	3990	

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (125). UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU

PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
7–12 lat	99,4	97,5	96,9	96,6
13–15	99,3	98,1	97,5	97,2
16–18	97,5	96,3	96,0	95,5
19–21 lat	30,7	27,0	27,4	26,0

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (126). WSPÓLCZYNNIK SKOLARYZACJI

ENROLMENT RATE													
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
		w %						in %					
BRUTTO GROSS													
Szkoły: <i>Schools:</i>													
podstawowe <i>primary</i>	7–12	100,7	101,3	100,1	100,3	100,7	99,9	100,9	100,9	100,8	100,4	100,4	100,4
gimnazja <i>lower secondary</i>	13–15	102,6	104,2	101,0	102,9	104,9	100,8	102,2	104,0	100,3	101,5	103,3	99,6
zasadnicze zawodowe ^a <i>basic vocational^a</i>	16–18	18,2	25,0	11,1	20,9	27,8	13,6	20,5	27,5	13,1	20,2	27,3	12,7
licea ogólnokształcące i profilowane ^b <i>general and specialized secondary^b</i>	16–18	62,9	52,7	73,7	57,4	46,3	69,1	56,6	44,8	69,0	56,5	45,6	67,9
technika ^c <i>technical secondary^c</i>	16–18	44,9	52,6	36,9	43,4	49,6	36,8	44,4	51,3	37,1	43,1	48,9	37,0
policealne <i>post-secondary</i>	19–21	17,0	15,9	18,1	16,6	11,6	21,7	18,1	11,5	25,1	16,7	9,9	23,8
NETTO NET													
Wychowanie przedszkolne ^d <i>Pre-primary education^d</i>	6	98,9	99,3	98,4	87,0	88,2	85,8	81,2	83,5	78,8	82,1	84,2	79,8
Szkoły: <i>Schools:</i>													
podstawowe <i>primary</i>	7–12	99,3	99,4	99,1	97,3	97,4	97,2	96,8	96,8	96,8	96,5	96,5	96,4
gimnazja <i>lower secondary</i>	13–15	97,1	96,6	97,8	95,4	94,7	96,2	94,9	94,2	95,5	94,6	94,0	95,2
zasadnicze zawodowe ^a <i>basic vocational^a</i>	16–18	16,1	21,9	10,1	18,5	24,4	12,3	18,2	24,4	11,8	17,9	24,1	11,5
licea ogólnokształcące i profilowane ^b <i>general and specialized secondary^b</i>	16–18	49,5	38,4	61,2	42,8	30,7	55,6	42,0	29,4	55,1	41,5	29,1	54,6
technika ^c <i>technical secondary^c</i>	16–18	26,9	30,6	23,1	28,9	32,5	25,1	29,8	33,5	25,8	30,4	34,0	26,5
policealne <i>post-secondary</i>	19–21	10,3	9,7	10,8	6,4	4,2	8,8	6,9	4,0	9,9	6,0	3,3	8,7

^{a-c} Łącznie ze szkołami: ^a – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^d Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^{a-c} Including: ^a – special job-training schools, ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^d Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5 (127). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
PERSONAL COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND
IN POST-SECONDARY SCHOOLS

LATA YEARS SZKOŁY SCHOOLS	Szkoly posiadające komputery w % danej grupy szkół <i>Schools equipped with personal computers in % of a given group of schools</i>	Pracownie kompute- rowe ^a <i>Computer laboratory^a</i>	Komputery ^{ab} w szkołach <i>Personal computers^{ab} in schools</i>				
			ogółem <i>grand total</i>	w tym przeznaczone do użytku uczniów <i>of which used by pupils and youth</i>			
				razem <i>total</i>	w tym z dostępem do Internetu <i>of which with Internet access</i>		
					razem <i>total</i>	w tym szero- kopasmowy <i>of which broadband connection</i>	
Podstawowe 2005/06	90,8	1094	15774	12311	9277	4486	
<i>Primary</i>							
2010/11	96,5	1265	27265	20600	18742	10496	
2012/13	96,6	1259	30213	21912	20576	11486	
2013/14	98,0	1261	31345	22682	21616	12379	
Gimnazja 2005/06	79,2	579	8887	6835	6476	3520	
<i>Lower secondary</i>							
2010/11	80,1	638	14819	10888	10578	6816	
2012/13	79,8	622	16359	11514	11234	7183	
2013/14	80,9	646	17633	12280	12022	7723	
Zasadnicze zawodowe . . . 2005/06	25,6	84	1661	1177	1080	851	
<i>Basic vocational</i>							
2010/11	36,1	98	2744	2002	1972	1563	
2012/13	41,7	107	3044	2098	2070	1578	
2013/14	45,9	109	3180	2126	2099	1556	
Licea ogólnokształcące ^c . . 2005/06	62,5	198	3878	3013	2877	2361	
<i>General secondary^c</i>							
2010/11	73,9	232	6971	4976	4845	4150	
2012/13	73,3	216	7108	4634	4522	3724	
2013/14	75,3	213	7289	4555	4454	3570	
Licea profilowane 2005/06	14,5	45	733	560	499	377	
<i>Specialized secondary</i>							
2010/11	35,7	17	357	302	302	282	
2012/13	34,5	10	232	185	183	148	
2013/14	42,9	8	202	155	149	104	
Technika ^d 2005/06	39,3	214	4514	3533	2978	2344	
<i>Technical secondary^d</i>							
2010/11	68,4	358	9706	7417	7158	6042	
2012/13	69,7	362	10569	7746	7588	6650	
2013/14	71,6	361	10917	7884	7774	6928	
Policealne 2005/06	16,4	88	1891	1478	1395	1175	
<i>Post-secondary</i>							
2010/11	37,8	90	2260	1893	1741	1034	
2012/13	38,9	84	2289	1934	1847	1292	
2013/14	38,9	79	2286	1937	1883	1473	

^a Dane z roku szkolnego 2013/14 szacowane przez MEN. ^b W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz. ^{c, d} Łącznie ze szkołami: ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of National Education. ^b In case of commonly used computers by a few schools – presented only once. ^{c, d} Including: ^c – supplementary general secondary schools, ^d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 6 i 7

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 6 and 7

The division by languages may include one person more than once.

TABL. 6 (128). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students at schools						
		podstawowych		primary	gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post- secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE											
OBLIGATORY EDUCATION											
Angielski	2005/06	312756	38,7	40,0	36,9	58,2	22,2	97,3	94,7	88,9	54,0
<i>English</i>	2010/11	391814	85,7	89,0	81,3	82,5	33,7	97,7	94,8	94,5	22,1
	2012/13	397386	90,6	93,8	86,2	92,6	41,2	98,0	92,1	94,2	46,7
	2013/14	396828	91,5	94,0	88,0	94,0	44,1	98,3	93,4	97,5	51,9
Francuski	2005/06	16807	0,5	0,5	0,5	1,9	3,0	10,3	4,8	8,7	2,2
<i>French</i>	2010/11	8975	0,1	0,1	0,2	1,8	0,9	8,8	6,6	2,8	0,3
	2012/13	8292	0,2	0,2	0,0	2,1	0,5	8,7	10,7	2,4	–
	2013/14	7447	0,1	0,1	0,0	2,0	0,2	8,4	10,9	2,2	–
Niemiecki	2005/06	249815	25,2	22,0	29,5	43,8	45,7	79,6	90,4	86,1	12,7
<i>German</i>	2010/11	203361	14,5	11,1	19,1	62,5	52,6	71,8	79,8	84,2	–
	2012/13	191184	10,2	6,8	14,9	75,0	47,6	70,5	78,8	82,4	–
	2013/14	182806	9,6	6,4	14,2	73,2	44,9	67,6	90,8	87,1	1,3
Rosyjski	2005/06	18605	0,9	0,3	1,8	1,2	17,5	6,5	6,2	8,7	–
<i>Russian</i>	2010/11	11230	0,2	–	0,4	2,1	7,4	6,1	5,4	5,9	–
	2012/13	9315	0,1	0,0	0,1	2,5	5,3	5,5	2,0	5,0	–
	2013/14	8443	0,1	0,1	0,1	2,4	3,7	6,1	0,5	4,2	–
Włoski	2005/06	375	0,0	0,0	–	–	–	0,6	–	–	–
<i>Italian</i>	2010/11	333	–	–	–	0,1	–	0,4	–	–	0,1
	2012/13	301	–	–	–	0,1	–	0,4	–	–	0,2
	2013/14	392	–	–	–	0,1	–	0,6	–	–	0,2
Hiszpański	2005/06	2019	0,0	0,0	–	0,1	0,5	2,8	–	0,1	0,1
<i>Spanish</i>	2010/11	3831	0,1	0,1	–	0,9	–	4,5	–	0,4	–
	2012/13	6366	0,2	0,3	–	1,9	–	7,2	–	0,8	–
	2013/14	8082	0,4	0,6	–	2,2	–	9,7	–	0,9	–

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b-d} Łącznie ze szkołami: ^b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych.

^a In the 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b-d} Including: ^b – special job-training schools in the 2005/06 school year, ^c – supplementary general secondary schools, ^d – supplementary technical and general art leading to professional certification. ^e Since the 2010/11 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

TABL. 6 (128). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a (dok.)PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach		In % of total pupils and students at schools							
		podstawowych primary		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post- secondary ^e		
		razem total	miasta urban areas							wieś rural areas	
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE (dok.) OBLIGATORY EDUCATION (cont.)											
Łacina	2005/06	2394	–	–	–	–	–	3,8	–	–	2,0
<i>Latin</i>	2010/11	1851	0,1	0,1	–	–	–	3,2	–	–	0,5
	2012/13	1868	–	–	–	–	–	3,9	–	–	–
	2013/14	1593	–	–	–	–	–	3,4	–	–	–
Inne	2005/06	242	0,0	0,0	–	–	–	0,0	–	–	3,4
<i>Others</i>	2010/11	599	0,3	0,5	–	–	–	–	–	–	–
	2012/13	133	–	–	–	0,0	–	0,2	–	–	–
	2013/14	105	–	–	–	0,0	–	0,1	–	–	–
NAUCZANIE DODATKOWE ^f ADDITIONAL EDUCATION ^f											
Angielski	2005/06	87033	23,9	25,6	21,8	18,9	–	0,2	–	0,0	11,0
<i>English</i>	2010/11	22208	4,5	3,7	5,6	9,1	–	0,4	0,4	1,4	28,1
	2012/13	11477	2,5	1,9	3,3	4,2	0,2	0,5	1,2	1,4	16,6
	2013/14	8489	2,2	1,6	3,1	2,8	0,0	0,2	–	1,0	10,9
Francuski	2005/06	4975	0,6	0,5	0,7	2,2	–	0,0	1,2	0,1	1,0
<i>French</i>	2010/11	1990	0,3	0,4	0,2	0,6	0,1	0,6	3,4	0,3	–
	2012/13	1057	0,2	0,2	0,3	0,3	–	0,3	4,2	0,1	–
	2013/14	981	0,2	0,1	0,3	0,4	–	0,2	4,4	0,0	–
Niemiecki	2005/06	53721	8,6	8,2	9,0	21,7	–	0,2	0,2	0,3	5,6
<i>German</i>	2010/11	44584	8,7	8,5	9,0	18,3	0,0	3,9	7,3	4,2	0,3
	2012/13	37412	9,1	8,9	9,3	13,1	0,0	2,8	6,8	4,9	0,0
	2013/14	35625	8,5	8,3	8,9	14,6	0,0	2,2	–	2,1	–
Inne	2005/06	11951	1,4	0,5	2,7	4,0	–	3,9	0,2	–	2,5
<i>Others</i>	2010/11	7054	0,8	0,5	1,3	1,9	–	5,0	–	0,4	3,6
	2012/13	5829	0,7	0,6	0,8	1,5	–	5,0	–	0,2	6,9
	2013/14	4644	0,6	0,5	0,6	1,5	–	3,8	–	0,1	2,3

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b–d} Łącznie ze szkołami: ^b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. ^f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b–d} Including: ^b – special job-training schools in the 2005/06 school year, ^c – supplementary general secondary schools, ^d – supplementary technical and general art leading to professional certification. ^e Since the 2010/11 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. ^f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (129). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a
 STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a

L A T A Y E A R S J Ę Z Y K I O B C E F O R E I G N L A N G U A G E S	Ogółem <i>Grand total</i>	W % ogółu uczniów w szkołach <i>In % of total students at school</i>						
		podstawo- wych <i>primary</i>	gimna- zjach <i>lower secondary</i>	zasad- niczych zawodo- wych <i>basic vocatio- nal</i>	liceach ogólno- kształ- cących ^b <i>general secon- dary^b</i>	liceach profilo- wanych <i>specia- lized secondary</i>	techni- kach ^c <i>technical secon- dary^c</i>	policeal- nych <i>post- -secon- dary</i>
Angielski 2005/06	29597	–	55,8	42,7	58,1	20,4	31,0	55,7
<i>English</i> 2010/11	29271	100,0	88,5	35,1	76,6	67,8	41,5	44,2
2012/13	27803	100,0	80,2	–	79,8	62,2	44,2	41,1
2013/14	28167	100,0	93,9	4,3	79,5	79,6	43,7	54,6
Francuski 2005/06	558	–	–	–	0,8	–	1,4	0,8
<i>French</i> 2010/11	14	–	–	–	–	–	0,2	–
2012/13	36	–	–	–	–	–	0,1	0,1
2013/14	3	–	–	–	–	–	0,1	–
Niemiecki 2005/06	17769	–	27,4	35,5	31,0	34,8	49,8	13,3
<i>German</i> 2010/11	8921	–	8,3	30,8	22,4	27,2	48,7	5,4
2012/13	7232	–	6,4	25,5	19,2	28,5	47,8	3,6
2013/14	5958	–	6,5	–	19,9	18,4	46,6	3,6
Rosyjski 2005/06	5372	–	16,9	6,5	11,5	32,7	15,2	0,8
<i>Russian</i> 2010/11	878	–	4,8	–	2,1	1,2	5,9	0,1
2012/13	702	–	–	–	1,5	7,2	5,1	0,6
2013/14	315	–	–	–	0,9	2,0	3,6	0,2
Inne 2005/06	18	–	–	–	–	–	–	0,1
<i>Others</i> 2010/11	49	–	–	–	–	–	–	0,2
2012/13	126	–	–	–	0,6	–	–	0,1
2013/14	104	–	–	–	–	–	–	0,5

^a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b, c} Łącznie ze szkołami: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b, c} Including schools: ^b – supplementary general, ^c – supplementary technical.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (130). KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a
 EDUCATION OF PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe <i>Primary schools</i>	7032	5208	5180	5310	1201	1042	992
w tym specjalne <i>of which special</i>	2937	2403	2334	2323	577	454	464
Gimnazja <i>Lower secondary schools</i>	6333	5064	4728	4514	1664	1481	1585
w tym specjalne <i>of which special</i>	3264	2868	2761	2596	964	833	901
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy <i>Special job-training schools</i>	467	878	938	955	52	169	177
Zasadnicze szkoły zawodowe <i>Basic vocational schools</i>	2396	1707	1440	1332	762	486	457
w tym specjalne <i>of which special</i>	2081	1422	1139	988	676	418	363
Licea ogólnokształcące ^b <i>General secondary schools^b</i>	450	291	300	304	128	97	82
w tym specjalne <i>of which special</i>	82	83	121	118	14	30	34
Licea profilowane <i>Specialized secondary schools</i>	129	100	40	13	36	36	25
w tym specjalne <i>of which special</i>	–	22	7	–	–	14	7
Technika ^c <i>Technical secondary schools^c</i>	221	139	151	180	53	25	23
w tym specjalne <i>of which special</i>	72	48	45	50	30	14	9
Szkoły policealne <i>Post-secondary schools</i>	50	52	65	53	15	30	32
w tym specjalne <i>of which special</i>	20	47	62	51	9	23	30

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 202. ^{b, c} Łącznie z: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 11 on pages 202. ^{b, c} Including: ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools as well as general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (131). SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE

SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE ^b					
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES ^b					
Ośrodki	29	28	28	28	Centres
Miejsca	2200	2116	2057	2052	Places
Wychowankowie	1898	1483	1307	1226	Residents
w tym:					of which:
niewidomi i słabo widzący	18	61	63	58	blind and sight impaired
niesłyszący i słabo słyszący	235	192	165	154	deaf and hearing impaired
przewlekłe choroby	8	–	–	–	chronically ill
z niepełnosprawnością ruchową ^c	52	51	48	44	motor-skill impaired ^c
z upośledzeniem umysłowym	1332	972	841	768	mentally disabled
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	13	62	42	42	socially maladjusted
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE					
YOUTH EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	4	5	7	8	Centres
Miejsca	290	404	510	539	Places
Wychowankowie	290	393	417	417	Residents
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII					
YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES					
Ośrodki	–	3	5	5	Centres
Miejsca	–	144	305	313	Places
Wychowankowie	–	144	293	302	Residents
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE					
REVALIDATION-EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	5	6	8	10	Centres
Miejsca	77	186	243	277	Places
Wychowankowie	154	161	171	218	Residents
w tym:					of which:
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	28	85	95	120	mental retardation-profound
z zaburzeniami sprzężonymi	102	76	76	98	associated with defects

^a Stan w dniu 31 X. ^b Łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi (w 2013 r. 5 ośrodków z 283 wychowankami). ^c W latach 2012 i 2013 dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b Including special education centres (in 2013 were 5 centres with 283 residents). ^c In 2012 and 2013 concerns motor-skill impaired residents and residents with aphasia.

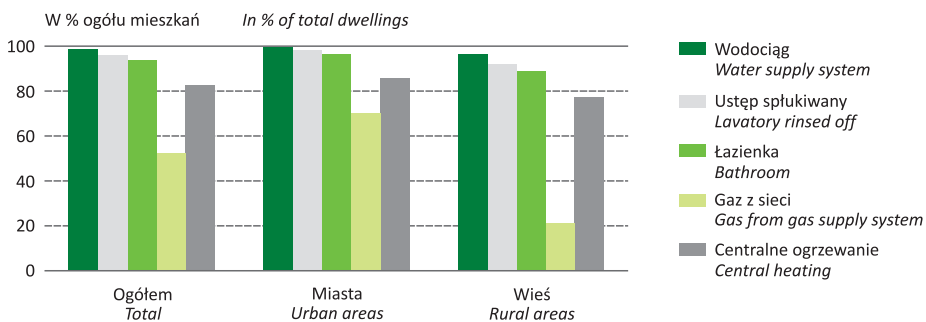
Source: data of the Ministry of National Education.

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

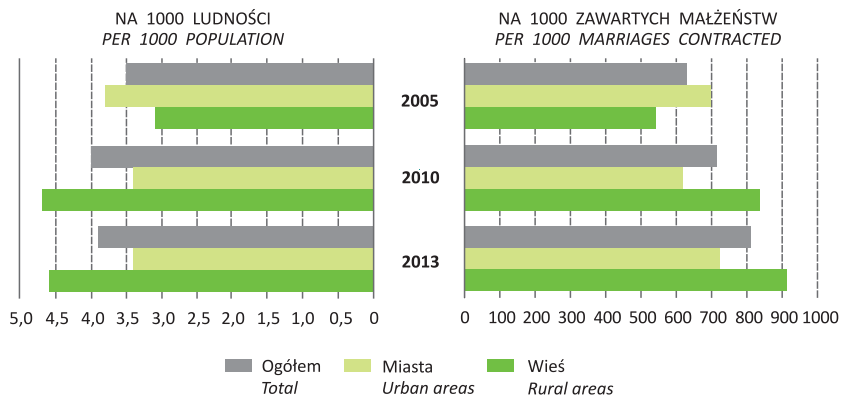
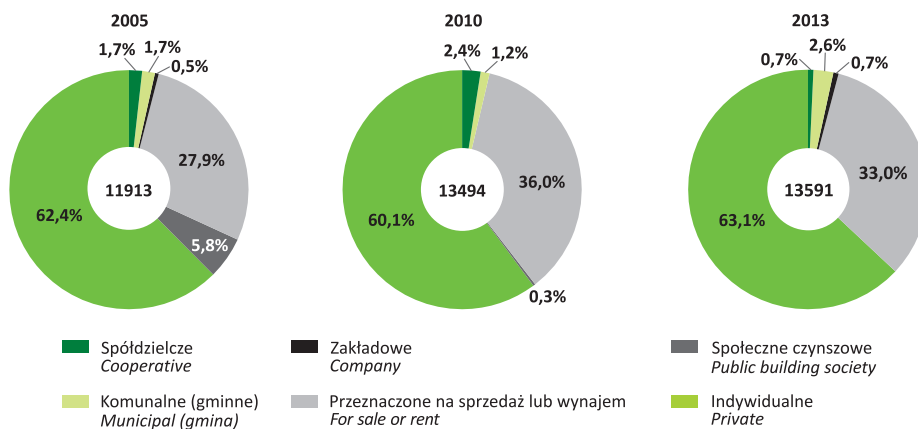
DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS IN 2013

As of 31 XII

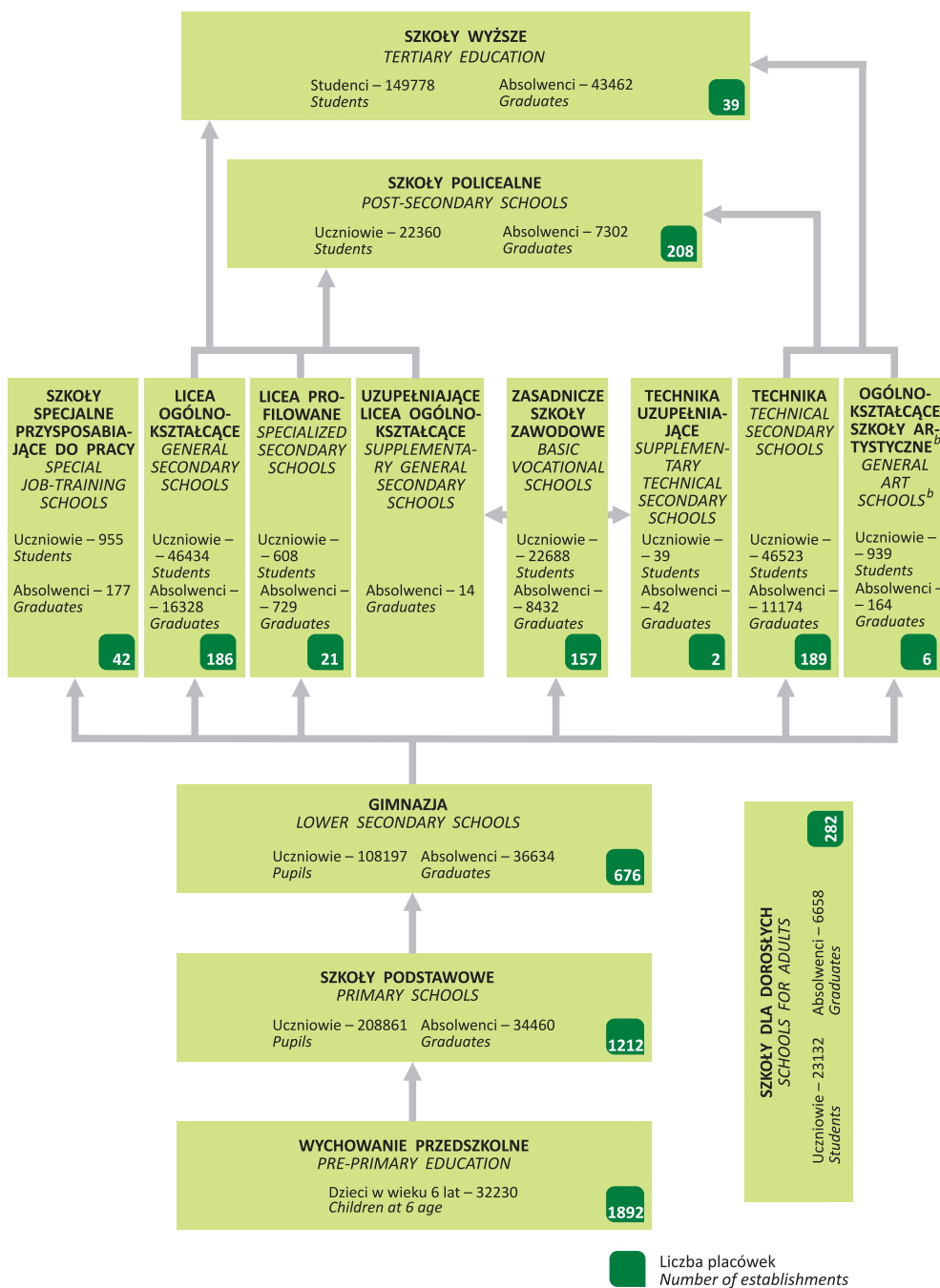

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

DWELLINGS COMPLETED

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2013/14^a
EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2013/14 SCHOOL YEAR^a

^a Stan na początku roku szkolnego; łącznie ze szkołami specjalnymi. Absolwenci z roku szkolnego 2012/13. ^b Dające uprawnienia zawodowe.
^a As of beginning of the school year; including special schools. Graduates from the school year 2012/13. ^b Leading to professional certification.

TABL. 10 (132). WYCHOWANIE POZASZKOLNE
 EXTRACURRICULAR EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Placówki Institutions	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a Participants of permanent and temporary forms of pursuits ^a							
		ogółem total	infor- matycz- nych informa- tical	tech- nicz- nych techni- cal	przed- mio- towych subject	artys- tycz- nych arts	sporto- wych sports	turys- tyczno- krajow- znaw- czych tourism	innych others
OGÓŁEM 2005	27 ^b	30887	x	530	x	12152	13483	x	3594
TOTAL 2010	35	48482	54	216	322	14741	20455	24	12670
2012	60	49718	65	290	2595	18322	24311	252	3883
2013	48	52138	66	180	1528	19597	26134	1141	3492
Młodzieżowe domy kultury . . . Youth community centres	8	14005	13	110	148	12234	1234	22	244
Ogniska pracy pozaszkolnej . . . Extracurricular interest groups	3	3294	–	50	–	3047	20	–	177
Międzyszkolne ośrodki sportowe Inter-school sport centres	7	22124	–	–	–	–	22004	120	–
Ogrody jordanowskie Jordans gardens	2	4840	–	–	30	1790	2290	–	730
Pozostałe placówki Other institutions	28	7875	53	20	1350	2526	586	999	2341

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. ^b Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X (in 2005 – from 1 XI) of the year preceding the surveyed year to 30 IX (in 2005 – to 31 X) of the surveyed year. ^b As of 31 X.

Source: data of the Ministry of National Education.

 TABL. 11 (133). INTERNATY I BURSRY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
 BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH
 (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013/14		2005/06 ^a	2010/11	2012/13	2013/14		SPECIFICATION
	placówki estab- lish- ments	miejsca beds	korzystający boarders					
			ogółem total			na 100 miejsc per 100 beds		
OGÓŁEM	62	5878	5997	4627	4494	4543	77,3	TOTAL
Internaty	49	4373	4440	3311	3343	3328	76,1	Boarding-schools
gimnazja	2	175	–	212	145	143	81,7	lower secondary
zasadnicze szkoły za- wodowe i technika ^b	36	3352	4236	2501	2622	2570	76,7	basic vocational and technical secondary ^b
licea ogólnokształcące ^c	10	806	204	560	536	577	71,6	general secondary ^c
licea profilowane	1	40	–	38	40	38	95,0	specialized secondary
Bursy	13	1505	1557	1316	1151	1215	80,7	Dormitories

^a Stan w dniu 31 X. ^b, ^c Łącznie ze szkołami: ^b – technikami uzupełniającymi, ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b, ^c Including: ^b – supplementary technical secondary schools, general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, ^c – supplementary general secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 (134). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**

<i>STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS</i>					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE					
<i>STUDENT DORMITORIES</i>					
Domy	44	46	45	44	<i>Dormitories</i>
Miejsca	12566	11774	11560	11450	<i>Beds</i>
Korzystający:	<i>Boarding:</i>				
studenci	11342	9304	9195	9111	<i>students</i>
w % ogółu studentów	6,4	5,4	5,8	6,1	<i>in % of total students</i>
uczestnicy studiów doktoranckich ^a	.	140	126	103	<i>students of doctoral studies ^a</i>
w % ogółu uczestników	4,6	3,9	3,3	<i>in % of total students of doctoral studies</i>
STOŁÓWKI STUDENCKIE					
<i>STUDENT CANTEENS</i>					
Stołówki	11	6	6	7	<i>Canteens</i>
Miejsca	1444	627	699	852	<i>Places</i>

^a Bez uczestników studiów doktoranckich w Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutów naukowo-badawczych.

^a Excluding doctoral students of the Medical Centre for Postgraduate Education, scientific facilities of the Polish Academy of Sciences as well as research institutes.

TABL. 13 (135). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**

<i>STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS ^a</i>								
SZKOŁY	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14				SCHOOLS
				ogółem ^b	w tym otrzymu- jący stypendia <i>of which scholar- ships recipients</i>		otrzymu- jący stypendia w % ogółu stu- dentów danej gru- py szkół <i>scholar- ships re- cipients in % of total students of a given group of schools</i>	
					socjalne <i>social</i>	rektora dla naj- lepszych studen- tów <i>vice- chan- cellor to the best students</i>		
OGÓŁEM	49829	36855	31680	29953	17596	11889	20,0	TOTAL
w tym:								<i>of which:</i>
Uniwersytety	15606	7997	7759	7565	4479	3015	18,6	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	4577	4464	3520	4005	2343	1707	19,2	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze . .	3660	2780	2362	2271	1415	931	20,1	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekono- miczne	9488	6234	5389	4942	2215	2179	18,8	<i>Academies of econo- mics</i>
Uniwersytety medyczne	1839	1479	1212	1268	718	538	17,9	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego	1167	1133	922	918	626	334	23,5	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	892	661	462	520	303	217	23,4	<i>Fine arts academies</i>

^a Łącznie z cudzoziemcami; w latach akademickich 2010/11–2013/14 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów stypendiów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; in the 2010/11–2013/14 academic years excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 14 (136). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły <i>Schools</i>	1248	330	918	1192	334	858	1161	341	820	1148	342	806
w tym: <i>of which:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	4	4	–	5	5	–	6	6	–	7	7	–
filialne <i>branch</i>	88	–	88	63	4	59	66	3	63	56	2	54
artystyczne ^a <i>arts^a</i>	4	4	–	4	4	–	5	5	–	5	5	–
Pomieszczenia szkolne ^b <i>Classrooms^b</i>	13617	6049	7568	15371	6920	8451	15439	7069	8370	15479	7095	8384
Oddziały <i>Sections</i>	11803	5825	5978	11098	5451	5647	10878	5436	5442	10988	5561	5427
Uczniowie <i>Pupils</i>	238846	135498	103348	207378	118978	88400	205809	119694	86115	206538	120597	85941
w tym kobiety <i>of which females</i>	115776	65875	49901	100629	57934	42695	100026	58363	41663	100378	58845	41533
w tym I klasa <i>of which 1st grade</i>	36481	20713	15768	34767	20361	14406	34124	19819	14305	35929	21264	14665
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	1484	1484	–	2174	2174	–	2573	2573	–	3272	3272	–
filialne <i>branch</i>	2379	–	2379	1415	140	1275	1473	69	1404	1206	47	1159
artystyczne ^a <i>arts^a</i>	776	776	–	736	736	–	886	886	–	887	887	–
Absolwenci <i>Graduates</i>	43788	25110	18678	35686	20517	15169	33996	19617	14379	.	.	.
w tym kobiety <i>of which females</i>	21279	12258	9021	17184	9862	7322	16445	9499	6946	.	.	.
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	280	280	–	418	418	–	524	524	–	.	.	.
filialne <i>branch</i>	72	–	72	97	–	97	93	5	88	.	.	.
artystyczne ^a <i>arts^a</i>	153	153	–	126	126	–	119	119	–	.	.	.

^a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej. ^b W roku szkolnym 2013/14 dane szacowane przez MEN.
^a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme. ^b In the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of National Education.

TABL. 14 (136). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)

PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę school	191	411	113	174	356	103	177	351	105	180	353	107
1 pomieszczenie szkolne classroom	18	22	14	13	17	10	13	17	10	13	17	10
1 oddział section	20	23	17	19	22	16	19	22	16	19	22	16

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (137). GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja Lower secondary	567	272	295	589	279	310	596	280	316	603	284	319
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego sports and athletic	5	5	—	2	2	—	5	5	—	4	4	—
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a with job-training sections ^a	15	13	2	12	9	3	16	12	4	20	15	5
Pomieszczenia szkolne ^b Classrooms ^b	6226	3908	2318	7158	4426	2732	7060	4322	2738	7191	4441	2750
Oddziały Sections	5965	3766	2199	5216	3174	2042	4880	2957	1923	4771	2887	1884
Uczniowie Pupils	145803	94593	51210	116234	73403	42831	108485	68735	39750	105601	67023	38578
w tym kobiety of which females	70871	45928	24943	56028	35522	20506	52331	33170	19161	50740	32128	18612
w tym I klasa of which 1st grade	47135	30340	16795	38819	24545	14274	35865	22493	13372	35317	22509	12808
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego sports and athletic	1508	1508	—	929	929	—	2069	2069	—	1319	1319	—

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej. ^b W roku szkolnym 2013/14 dane szacowane przez MEN.

^a Based on the programme of 6th grade of primary school. ^b In the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of National Education.

TABL. 15 (137). GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)

LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Uczniowie (dok.) Pupils (cont.)												
z oddziałami przysposabiają- cymi do pracy ^a ... with job-training sections ^a	3986	3631	355	2783	2199	584	2758	2444	314	3084	2578	506
Absolwenci Graduates	48511	31503	17008	37769	23875	13894	35733	22609	13124	.	.	.
w tym kobiety of which females	24034	15638	8396	18615	11821	6794	17573	11140	6433	.	.	.
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzo- stwa sportowego sports and athletic	474	474	–	555	555	–	451	451	–	.	.	.
z oddziałami przysposabiają- cymi do pracy ^a ... with job-training sections ^a	1206	972	234	769	635	134	993	826	167	.	.	.
Liczba uczniów na: Number of students per:												
1 szkołę school	257	348	174	197	263	138	182	245	126	175	236	121
1 pomieszczenie szkolne classroom	23	24	22	16	17	16	15	16	15	15	15	14
1 oddział section	24	25	23	22	23	21	22	23	21	22	23	20

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Based on the programme of 6th grade of primary school.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (138). ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	122	127	127	124	Schools
Oddziały	964	1013	913	889	Sections
Uczniowie	25634	25392	22692	21700	Students
w tym kobiety	7337	7898	6889	6429	of which females
w tym I klasa	10508	10119	8826	8762	of which 1st grade
Absolwenci	8682	8985	8069	.	Graduates
w tym kobiety	2884	3106	2811	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (139). UCZNIOWIE I ABSLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH
DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW
KSZTAŁCENIA
*STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION*

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a <i>FIELDS OF EDUCATION^a</i>	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie <i>students</i>				abslweni <i>graduates</i>		
OGÓŁEM TOTAL	25634	25392	22692	21700	8682	8985	8069
w tym: <i>of which:</i>							
Artystyczne <i>Arts</i>	199	181	101	92	113	71	39
Ekonomiczne i administracyjne <i>Business and administration</i>	3997	3411	2752	2522	1702	1691	1334
Inżynieryjno-techniczne <i>Engineering and engineering trades</i>	8701	9569	9055	8803	2491	3021	2758
Produkcji i przetwórstwa <i>Manufacturing and processing</i>	6168	3407	3061	3184	2010	1119	913
Architektury i budownictwa <i>Architecture and building</i>	1708	3017	2705	2421	612	1025	1006
Rolnicze, leśne i rybactwa <i>Agriculture, forestry and fishery</i>	265	291	173	157	58	134	75
Usług dla ludności <i>Personal services</i>	4596	5515	4845	4521	1696	1924	1944

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 18 (140). LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	186	183	184	180	<i>Schools</i>
Oddziały	2110	1921	1762	1691	<i>Sections</i>
Uczniowie	60118	52734	48354	46316	<i>Students</i>
w tym kobiety	36605	33258	30930	29707	<i>of which females</i>
w tym I klasa	20310	17639	15818	15355	<i>of which 1st grade</i>
Abslweni	19261	17528	16308	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	11781	11162	10469	.	<i>of which females</i>

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi; patrz uwagi ogólne, ust. 7 pkt. 4–5 na str. 201.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools; see general notes, item 7, points 4–5 on page 201.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (141). **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	138	41	28	21	Schools
Oddziały	663	138	63	29	Sections
Uczniowie	17898	3358	1409	608	Students
w tym kobiety	10408	2352	1033	454	of which females
w tym I klasa	5293	873	–	–	of which 1st grade
Absolwenci	6143	1237	722	.	Graduates
w tym kobiety	3496	864	525	.	of which females

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt 6 na str. 201.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 7, point 6 on page 201.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (142). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI LICEÓW PROFILOWANYCH DLA MŁODZIEŻY**
(bez szkół specjalnych) WEDŁUG PROFILI KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH
(excluding special schools) BY EDUCATIONAL PROFILE

PROFILE KSZTAŁCENIA ^a EDUCATION PROFILE ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie students				absolwenci graduates		
OGÓŁEM	17898	3358	1409	608	6143	1237	722
TOTAL							
Chemiczne badanie środowiska . . . <i>Chemical test of environment</i>	21	–	–	–	19	–	–
Ekonomiczno-administracyjny . . . <i>Business and administration</i>	4756	946	329	167	1763	377	147
Elektroniczny	272	115	75	28	124	32	47
<i>Electronics</i>							
Elektrotechniczny	123	–	–	–	54	–	–
<i>Electrotechnics</i>							
Kreowanie ubiorów	100	–	–	–	53	–	–
<i>Fashion design</i>							
Kształtowanie środowiska	1293	164	19	8	366	101	10
<i>Shaping the environment</i>							
Mechatroniczny	468	–	2	2	241	–	–
<i>Mechatronics</i>							
Rolniczo-spożywczy	132	19	–	–	29	–	–
<i>Agricultural and food processing</i>							
Socjalny	1881	1095	472	165	581	357	270
<i>Social</i>							
Transportowo-spedycyjny	260	23	–	–	63	10	–
<i>Transport and dispatching</i>							
Usługowo-gospodarczy	2359	251	177	106	691	76	63
<i>Services and economics</i>							
Zarządzanie informacją	6233	745	335	132	2159	284	185
<i>Information management</i>							

^a Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 VI 2007 r. (Dz. U. Nr 124, poz. 860).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to a decree of the Ministry of National Education, dated 26 VI 2007 (Journal of Laws No 124, item 860).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (143). **TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)***TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	252	203	191	188	Schools
Oddziały	1956	2115	1937	1889	Sections
Uczniowie	52281	51011	47405	46512	Students
w tym kobiety	21753	21524	19734	19511	of which females
w tym I klasa	16720	13281	13213	13010	of which 1st grade
Absolwenci	10289	12200	11207	.	Graduates
w tym kobiety	4594	5410	4740	.	of which females

a Łącznie z technikami uzupełniającymi; patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt. 7–8 na str. 201.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary technical secondary schools; see general notes, item 7, points 7–8 on page 201.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 (144). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA***STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION*

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b FIELDS OF EDUCATION ^b	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie students				absolwenci graduates		
OGÓŁEM TOTAL	52281	51011	47405	46512	10289	12200	11207
Artystyczne Arts	439	166	147	168	58	53	38
Społeczne Social and behavioural science	9940	7322	5849	5497	2347	2055	1550
Ekonomiczne i administracyjne Business and administration	6378	5122	5451	5723	1252	962	1114
Fizyczne ^c Physical sciences ^c	96	118	105	101	47	22	79
Informatyczne Computing	1323	7198	7090	7122	–	1559	1592
Inżynieryjno-techniczne Engineering and engineering trades	13336	8855	8481	8871	2814	2203	1929
Produkcji i przetwórstwa Manufacturing and processing	2408	730	532	527	553	210	131
Architektury i budownictwa Architecture and building	3191	6349	6125	5431	526	1246	1510
Rolnicze, leśne i rybactwa Agriculture, forestry and fishery	3449	2864	2178	2045	600	936	597
Weterynaryjne Veterinary	217	281	324	442	28	71	51
Medyczne Health	–	–	9	30	–	–	–
Usług dla ludności Personal services	9854	11015	10411	9993	1765	2591	2389
Usług transportowych Transport services	568	291	242	227	167	100	64
Ochrony środowiska Environmental protection	1082	700	461	335	132	192	163

a Łącznie z technikami uzupełniającymi. *b* Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). *c* Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary technical secondary schools. *b* According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). *c* Among others: physics, chemistry, geology.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 (145). SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH					
<i>LEVEL ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION</i>					
Szkoły	31	40	41	39	<i>Schools</i>
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych ...	27	36	36	34	<i>of which schooling only in the art subjects</i>
Uczniowie	4007	3280	3627	3586	<i>Pupils</i>
w tym kobiety	2537	2037	2228	2242	<i>of which females</i>
Absolwenci	636	418	451	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	396	260	273	.	<i>of which females</i>
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE					
<i>LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION</i>					
Szkoły	15	17	16	19	<i>Schools</i>
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych ...	9	11	10	13	<i>of which schooling only in the art subjects</i>
Uczniowie	1571	1652	1551	1591	<i>Students</i>
w tym kobiety	1035	1136	1058	1126	<i>of which females</i>
Absolwenci	331	248	238	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	219	174	155	.	<i>of which females</i>
w tym ogólnokształcące szkoły artystyczne					
<i>of which general art schools</i>					
Szkoły	6	6	6	6	<i>Schools</i>
Uczniowie	886	961	942	939	<i>Students</i>
w tym kobiety	620	722	717	729	<i>of which females</i>
Absolwenci	251	182	164	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	179	133	115	.	<i>of which females</i>

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 24 (146). SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)

POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	426	291	231	205	<i>Schools</i>
Oddziały	1217	1128	1090	943	<i>Sections</i>
Uczniowie	30017	24993	25470	22309	<i>Students</i>
w tym kobiety	15661	16097	17209	15527	<i>of which females</i>
Absolwenci	10176	6542	7272	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	5904	4529	5191	.	<i>of which females</i>

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 25 (147). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych)
 WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
 STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)
 BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a FIELDS OF EDUCATION ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie students				absolwenci graduates		
OGÓŁEM	30017	24993	25470	22309	10176	6542	7272
TOTAL							
w tym: of which:							
Pedagogiczne	1118	844	776	352	166	131	103
<i>Education science and teacher training</i>							
Artystyczne	459	324	1122	1257	258	70	417
<i>Arts</i>							
Spoleczne	1662	440	239	254	694	162	124
<i>Social and behavioural science</i>							
Dziennikarstwa i informacji	–	–	26	132	–	–	–
<i>Journalism and information</i>							
Ekonomiczne i administracyjne	6654	6512	6078	4965	2022	1142	1264
<i>Business and administration</i>							
Informatyczne	5995	1866	1873	1315	1851	421	229
<i>Computing</i>							
Inżynieryjno-techniczne	472	518	280	101	204	188	82
<i>Engineering and engineering trades</i>							
Produkcji i przetwórstwa	31	140	60	–	16	13	38
<i>Manufacturing and processing</i>							
Architektury i budownictwa	589	743	578	222	150	131	123
<i>Architecture and building</i>							
Rolnicze, leśne i rybactwa	425	704	457	47	117	268	329
<i>Agriculture, forestry and fishery</i>							
Weterynaryjne	–	46	487	581	–	7	111
<i>Veterinary</i>							
Medyczne	2767	3064	3479	3784	1260	1271	1643
<i>Health</i>							
Opieki społecznej	1587	565	858	836	627	219	149
<i>Social services</i>							
Usług dla ludności	4178	4329	3434	2980	1317	1095	1114
<i>Personal services</i>							
Usług transportowych	7	23	82	125	13	–	7
<i>Transport services</i>							
Ochrony środowiska	306	57	13	–	98	11	6
<i>Environmental protection</i>							
Ochrony i bezpieczeństwa	3582	3848	4588	4668	1220	824	1136
<i>Security services</i>							

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 26 (148). SZKOŁY WYŻSZE

HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły <i>Schools</i>	Nauczyciele akademicy ^a <i>Academic teachers^a</i>	Studenci <i>Students</i>	Absol- wenci ^b <i>Graduates^b</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM 2005/06	36	8753	177381	35800	TOTAL
2010/11	39	9851	170961	47865	
2012/13	40	9774	159419	43462	
2013/14	39	9556	149778	.	
Uniwersytety	1	2951	40633	10299	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	2	1283	20806	5260	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	1	820	11320	3111	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	7	844	26317	7993	<i>Academies of economics</i>
Uniwersytety medyczne	1	1282	7089	1912	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego	1	257	3904	1405	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	2	496	2218	647	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	24	1623	37491	12835	<i>Others</i>

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 203. ^b W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2012/13.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 203. ^b According to type of school – from the 2012/13 academic year.

TABL. 27 (149). FILIE, ZAMIEJSCOWE PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ ZAMIEJSCOWE OŚRODKI DYDAKTYCZNE SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG LOKALIZACJI W ROKU AKADEMICKIM 2013/14

BRANCHES SECTIONS, BASIC ORGANIZATIONAL UNITS IN ANOTHER LOCATION AS WELL TEACHING CENTRES IN ANOTHER LOCATION OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN 2013/14 ACADEMIC YEAR BY PLACE OF RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne <i>Branch sections and basic organizational units in another location</i>	Zamiejscowe ośrodki dydaktyczne <i>Teaching centres in another location</i>	Studenci ^a <i>Students^a</i>	Absolwenci ^{ab} <i>Graduates^{ab}</i>
OGÓŁEM	15	10	13516	4175
TOTAL				
lokalizacja według województw: <i>residence by voivodships:</i>				
Dolnośląskie	1	1	76	153
Lubuskie	1	2	1376	424
Pomorskie	2	–	867	230
Śląskie	2	–	5178	1182
Wielkopolskie	6	7	3678	1715
Zachodniopomorskie	3	–	2341	471

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b Z roku akademickiego 2012/13.

U w a g a. Ponadto na terenie województwa wielkopolskiego funkcjonowało 9 filii i zamiejscowych podstawowych jednostek organizacyjnych oraz 5 zamiejscowych ośrodków dydaktycznych (3370 studentów i 1060 absolwentów) uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem wielkopolskim.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b For the 2012/13 academic year.

Note. Moreover, in Wielkopolskie Voivodship there were 9 branch sections and basic organizational units in another location as well as 5 teaching centres in another location (3370 students and 1060 graduates) which headquarters were located outside the territory of Wielkopolskie Voivodship.

TABL. 28 (150). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				SPECIFICATION
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>		
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	
OGÓŁEM ...							TOTAL
2005/06	177381	102381	87202	49639	90179	52742	
2010/11	170961	102433	86324	50640	84637	51793	
2012/13	159419	95787	88349	53004	71070	42783	
2013/14	149778	89705	85681	51827	64097	37878	
Uniwersytety	40633	28963	29642	20873	10991	8090	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne . .	20806	6201	14950	5121	5856	1080	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	11320	6917	7981	5238	3339	1679	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	26317	16158	10078	5916	16239	10242	<i>Academies of economics</i>
Uniwersytety medyczne	7089	5372	5535	4124	1554	1248	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego	3904	2131	3149	1734	755	397	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne . .	2218	1481	1799	1205	419	276	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	37491	22482	12547	7616	24944	14866	<i>Others</i>

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a, b Data 2005/06 academic years concern: a – day study forms, b – evening, weekend and extramural study forms.

TABL. 29 (151). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				SPECIFICATION
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>		
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	
OGÓŁEM ...							TOTAL
2005/06	35800	23222	15756	9771	20044	13451	
2009/10	47509	30557	23123	14077	24386	16480	
2010/11	47865	31103	22931	14095	24934	17008	
2012/13	43462	28209	22789	14243	20673	13966	
Uniwersytety	10299	7760	6982	5146	3317	2614	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne . .	5260	1620	4110	1419	1150	201	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	3111	1970	2357	1579	754	391	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	7993	5375	2975	1799	5018	3576	<i>Academies of economics</i>
Uniwersytety medyczne	1912	1495	1349	997	563	498	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego	1405	794	1046	585	359	209	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne . .	647	437	441	289	206	148	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	12835	8758	3529	2429	9306	6329	<i>Others</i>

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a, b Data 2005/06 academic years concern: a – day study forms, b – evening, weekend and extramural study forms.

TABL. 30 (152). NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH
 ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2012/13	2013/14	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
	ogółem total			w tym kobiety of which females			
O G Ó Ł E M	9851	9774	9556	4260	4328	4232	TOTAL
Profesorowie	2349	2368	2314	547	595	597	Professors
w tym z tytułem naukowym profesora ..	1179	1155	1175	234	240	257	of which titled only
Docenci	260	183	143	98	69	54	Assistant professors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	2	2	5	–	–	1	of which with scientific degree of habilitated doctor ^b (HD)
Adiunkci	3791	3953	3949	1701	1840	1848	Tutors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	379	445	560	114	146	195	of which with scientific degree of habilitated doctor ^b (HD)
Asystenci	1018	872	811	547	462	428	Assistant lecturers
Pozostali	2433	2398	2338	1367	1362	1305	Others

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 203.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 203.
^b The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 31 (153). CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW
 I TYPÓW SZKÓŁ
 FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE
 OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci Students		Absolwenci ^b Graduates ^b		SPECIFICATION	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females		
O G Ó Ł E M	2005/06	1105	537	139	72	TOTAL
	2010/11	1897	965	319	183	
	2012/13	2164	1098	440	232	
	2013/14	2504	1325	.	.	
studia: stacjonarne		2315	1217	417	221	study: stationary
niestacjonarne		189	108	23	11	non-stationary
Uniwersytety		659	403	72	46	Universities
Wyższe szkoły techniczne		131	19	18	4	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze		36	26	13	11	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne		203	83	30	16	Academies of economics
Uniwersytety medyczne		910	460	210	96	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego		11	7	7	4	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne		100	61	26	16	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe		454	266	64	39	Others

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2012/13.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b In the division to study forms and type of school – for the 2012/13 academic year.

TABL. 32 (154). STUDIA PODYPŁOMOWE I DOKTORANCKIE
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2010/11	2012/13	2013/14	2010/11	2012/13	2010/11	2012/13	2013/14
	słuchacze studiów podyplomowych ^a <i>students of postgraduate studies^a</i>			wydane świadec- twa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to students of postgraduate studies</i>		uczestnicy studiów doktoranckich <i>students of doctoral studies</i>		
OGÓŁEM TOTAL	16116	14168	13817	12072	11532	3107	3369	3282
w tym kobiety <i>of which females</i>	11147	10108	9970	8360	8313	1595	1725	1686
Uniwersytety <i>Universities</i>	2645	2137	2049	1606	1327	1365	1465	1382
Wyższe szkoły techniczne <i>Technical universities</i>	1700	1398	1212	929	1082	569	611	597
Wyższe szkoły rolnicze <i>Agricultural academies</i>	556	387	323	270	322	206	291	291
Wyższe szkoły ekonomiczne <i>Academies of economics</i>	5658	5227	5569	5103	5056	601	597	560
Uniwersytety medyczne <i>Medical universities</i>	320	492	430	182	205	180	171	177
Akademie wychowania fizycznego <i>Physical academies</i>	217	160	104	216	85	92	97	91
Wyższe szkoły artystyczne <i>Fine arts academies</i>	37	29	11	14	19	–	15	35
Pozostałe szkoły wyższe <i>Others</i>	4983	4302	4086	3752	3400	–	–	–
Instytuty naukowo-badawcze; placówki naukowe PAN <i>Research institutes; scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>	–	36	33	–	36	94	122	149

^a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

^a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 33 (155). STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a FIELDS OF EDUCATION ^a	2010/11	2012/13	2013/14	2010/11	2012/13
	słuchacze studiów podyplomowych ^b students of postgraduate studies ^b			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych certificates issued to students of postgraduate studies	
OGÓŁEM TOTAL	16116	14168	13817	12072	11532
Pedagogiczne Education science and teacher training	3915	3107	3650	2515	2752
Artystyczne Arts	53	145	126	53	122
Humanistyczne ^c Humanities ^c	933	576	331	638	269
Społeczne Social and behavioural science	691	1098	818	340	418
Dziennikarstwa i informacji Journalism and information	174	86	62	123	33
Ekonomiczne i administracyjne Business and administration	6605	6194	5421	6012	5523
Prawne Law	322	145	269	180	207
Biologiczne ^d Life science ^d	136	–	88	27	27
Fizyczne ^e Physical science ^e	52	118	128	31	73
Matematyczne i statystyczne Mathematics and statistics	92	17	57	38	4
Informatyczne Computing	199	112	134	133	114
Inżynierjno-techniczne Engineering and engineering trades	457	244	236	276	281
Produkcji i przetwórstwa Manufacturing and processing	104	62	43	75	43
Architektury i budownictwa Architecture and building	673	307	296	145	81
Rolnicze Agriculture	181	199	188	120	161
Medyczne Health	437	748	925	249	538
Opieki społecznej Social services	49	14	15	36	–
Usług dla ludności Personal services	194	210	196	285	179
Usług transportowych Transport services	–	–	34	–	–
Ochrony środowiska Environmental protection	319	153	87	121	68
Ochrony i bezpieczeństwa Security services	530	633	713	675	639

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). ^b Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. ^c Łącznie z teologią. ^{d, e} Między innymi: ^d – biologia (w tym specjalności: botanika, biochemia, toksykologia, genetyka, zoologia) i ochrona środowiska, ^e – astronomia, fizyka, chemia, geologia, geografia.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. ^c Including theology. ^{d, e} Among others: ^d – biology (of which specialities: botany, biochemistry, toxicology, genetics, zoology) and environmental science, ^e – astronomy, physics, chemistry, geology, geography.

TABL. 34 (156). SZKOŁY DLA DOROSŁYCH
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoly Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates		
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Szkoly podstawowe <i>Primary schools</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	– 1 1 1	– 2 2 2	– 196 64 38	– 102 40 26	– 10 3 .	– 4 2 .
Gimnazja <i>Lower secondary schools</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	8 14 19 14	31 56 64 52	698 1384 1385 928	126 326 420 281	170 365 395 .	46 113 102 .
Zasadnicze szkoly zawodowe <i>Basic vocational schools</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	9 5 4 2	16 14 7 2	304 211 141 23	111 24 47 11	198 62 105 .	87 13 36 .
Licea ogólnokształcące ^a <i>General secondary schools^a</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	203 242 266 185	743 766 705 643	18982 19769 18528 19024	8632 8979 8613 8487	5122 4971 4816 .	2716 2598 2563 .
Licea profilowane <i>Specialized secondary schools</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	5 6 6 5	47 40 21 10	1306 869 333 147	559 448 190 80	280 237 165 .	151 132 104 .
Technika ^b <i>Technical secondary^b schools</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	198 106 86 75	686 308 271 183	17051 5975 5535 2972	5820 1718 1498 839	5922 1299 1174 .	2097 403 330 .

a, b Łącznie z: *a* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *b* – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: *a* – supplementary general secondary schools, *b* – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 35 (157). WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE^a
PRE-PRIMARY EDUCATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Placówki	1566	1681	1811	1892	Establishments
miasta	626	746	855	897	urban areas
wieś	940	935	956	995	rural areas
Przedszkola	800	912	1027	1086	Nursery schools
w tym specjalne	7	4	5	8	of which special
miasta	480	565	635	671	urban areas
wieś	320	347	392	415	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	766	719	707	704	Pre-school sections in primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	2	7	2	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	48	70	100	Pre-primary points

a W roku szkolnym 2013/14 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a In the 2013/14 school year including the children attending for all school year in the units performing health care activities.

TABL. 35 (157). WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE^a (dok.)PRE-PRIMARY EDUCATION^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Miejsca					Places
Przedszkola	72725	89981	101304	107238	Nursery schools
w tym specjalne	417	113	120	156	of which special
miasta	53532	64435	70719	74154	urban areas
wieś	19193	25546	30585	33084	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	69	230	100	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	1028	1500	2244	Pre-primary points
Dzieci	86009	108139	124181	132152	Children
miasta	57266	70392	79050	82983	urban areas
wieś	28743	37747	45131	49169	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	35086	29431	30068	32230	of which: aged 6
5 lat	21807	30345	37031	40274	aged 5
Przedszkola	69678	88067	99222	103863	Nursery school
w tym specjalne	344	107	107	133	of which special
miasta	51914	63777	70061	72456	urban areas
wieś	17764	24290	29161	31407	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	21978	18391	18595	20088	of which: aged 6
5 lat	19658	25018	28917	30115	aged 5
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	16331	19205	23565	26468	Pre-school sections in primary schools
w tym w wieku 6 lat	13108	11040	11445	12090	of which aged 6
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	44	196	81	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	823	1198	1740	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3–6 lat	610	724	754	787	3–6
3–5	478	680	737	776	3–5
6 lat	989	870	812	821	6
5 lat	621	849	943	956	5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3–6 lat	493	589	602	617	3–6
3–5 lat	450	603	632	650	3–5
1 przedszkole	87	97	97	96	Nursery school
100 miejsc	96	98	98	97	100 places

^a W roku szkolnym 2013/14 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. U w a g a. W latach szkolnych 2010/11 i 2012/13 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą, z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględnione wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2013/14 school year including the children attending for all school year in the units performing health care activities.

Note. In the 2010/11 and 2012/13 school years excluding pre-primary education in the units performing health care activities, in which in the 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

Source: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w dziale dane o opiece zdrowotnej nie obejmują informacji dotyczących ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

3. Podstawę prezentowanych w dziale danych stanowią:

1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654 z późn. zm.), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, sanatoria).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami);

- 2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 136, poz. 857 z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;

CHAPTER XI HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data presented in this chapter do not include information concerning the health care in prisons.

2. The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and the Internal Security Agency.

3. The base of data presented in this chapter are:

1) the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (Journal of Laws No. 112, item 654 with later amendments), replacing the Law on Health Care Facilities. The law specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

Data presented in this chapter concerns the units (until 2011 – health care facilities) performing health care activities in the following areas:

- a) out-patient health care (out-patient department including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
- b) in-patient health care (hospitals – general, psychiatric and health resorts, detoxification centres, addiction recovery centres, regional centres of psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices and sanatoria).

Under the said law, health care activity can be carried also; by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives (until 2011 governed by separate law);

- 2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (Journal of Laws No. 174, item 1039 with later amendments);
- 3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text, Journal of Laws 2008 No. 136 item 857 with later amendments);
- 4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 164, item 1027 with later amendments) governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and activity of the National Health Fund;

- 5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o leczeniu w uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 651 i 742);
- 6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (jednolity tekst Dz. U. 2013, poz. 757), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 1207);
- 7) ustawa z dnia 6 IX 2008 r. prawo farmaceutyczne (Dz. U. Nr 45, poz. 271 z późn. zm.).

4. Dane o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach, domach i zakładach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy; łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniara, a przez położną – również położnego.

5. Dane o specjalistach dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 X 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz. U. Nr 213, poz. 1779 z późn. zm.).

6. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

7. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

8. Dane o łóżkach w placówkach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

9. Dane o łóżkach w szpitalach ogólnych nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

5) *the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012 item 651 and 742);*

6) *the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (uniform text Journal of Laws 2013, item 757) specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; data for 2005 – law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No. 113, item 1207);*

7) *the Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2008 (Journal of Laws No. 45, item 271 with later amendments).*

4. Data regarding medical personnel concerns persons employed in: units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies, and social welfare homes and facilities, nurseries and children's club.

Data concern persons working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local self-government administration and the National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing training. These people regardless of their working hours are counted once.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife – also as a male midwife.

5. Data on doctor specialists and dental specialists concern doctors with grade II specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 20 X 2005 on Medical and Dentist Specializations (Journal of Laws No. 213, item 1779 with later amendments).

6. Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

7. Data on hospitals comprises health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

8. Data regarding beds in in-patient health care units concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

9. Data regarding beds in general hospitals do not include day-time places in hospital wards and until 2007 – places (beds and incubators) for newborns.

W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594). Do **oddziałów chirurgicznych** zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, neurochirurgię, urologię, chirurgię szczękowo-twarzową i kardiouchirurgię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do **oddziałów zakaźnych** – oddziały obserwacyjno-zakaźne; do **oddziałów gruźlicy i chorób płuc** – oddziały pulmonologiczne.

10. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i materiały medyczne.

11. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach na których są położone.

12. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitala, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

13. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

14. Dane o zachorowaniach podaje się zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” obowiązującą od dnia 1 I 1997 r. (X Rewizja).

15. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. 2011 Nr 45, poz. 235 z późn. zm.) opieka może być organizowana w formie **żłobka, klubu dziecięcego**, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Przed wejściem w życie ww. ustawy żłobki działały na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

16. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst Dz. U. 2013, poz. 135).

*In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws No. 2012 item 594). Included in **surgical wards** are: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, urology, maxillofacial and cardiosurgery as well as other surgical wards; in **communicable diseases wards** – watching and communicable diseases wards; in **tubercular and pulmonary wards** – pulmonology wards.*

10. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.

11. Health resort treatment includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.

12. Data concerning emergency medical services and first-aid include units covered at the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

13. Generally available pharmacies do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

14. Data regarding incidence of illnesses is given in accordance with the “International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems” valid since 1 I 1997 (ICD-10 Revision).

15. According to the law on childcare for children younger than 3 years, dated 4 II 2011 (Journal of Laws 2011 No. 45, item 235 with later amendments) care can be organized in **nurseries, kids clubs**, provided by day carer and nanny. Before the entry into force of this law nurseries were established based on the Law on Health Care Facilities, dated 30 VIII 1991.

16. Data concerning family support and foster care are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2013 item 135).

17. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) **specjalistycznej** – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) **w połączonych formach**, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

Wspieranie rodziny może być również prowadzone w formie poradnictwa specjalistycznego lub przez pracę asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinom m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej.

18. Rodzina piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenia potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami pieczy zastępczej są:

- 1) **rodziny zastępcze**
 - a) spokrewnione,
 - b) niezawodowe, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa),
 - c) zawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa), w tym:
 - zawodowe specjalistyczne – umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178 z późn. zm.), małoletnie matki z dziećmi,

17. Day-support centre – supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) **care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) **specialist centre** – organises sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychpreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) **street work** – carries out motivating and sociotherapeutic activities,
- 4) **in a combination of the forms** i.e. combining tasks of the general care, specialized and street work centres.

Family support shall also be provided as a specialist guidance or through a family assistant, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job.

18. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life, satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture and recreation.

The forms of family foster are the following:

- 1) **foster families**
 - a) related,
 - b) non-professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings),
 - c) professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings), including:
 - professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juvéniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178 with later amendments), underage mothers with children,

- zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmują dzieci na podstawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
 - zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, wielodzietne (funkcjonują nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.);
- 2) **rodzinne domy dziecka** – w tym samym czasie może w nich przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa).
- 19. Instytucjonalna piecza zastępcza** jest sprawowana w formie:
- 1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:
- a) **interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
 - b) **rodzinnego** – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu, współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
 - c) **socializacyjnego** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
 - d) **specjalistyczno-terapeutycznego** – spruje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edu-
- professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (Journal of Laws No. 180, item 1493 with later amendments),
- professional not related to the child with many children (operates for not longer than 3 years from the date of entry into force of law, i.e. until 31 XII 2014);
- 2) **foster homes** – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).
- 19. Institutional foster care** shall be exercised in the form of:
- 1) **care and education centre**, which shall be exercised in the form of:
- a) **an intervention** – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,
 - b) **a family** – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant,
 - c) **a socialization** – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,
 - d) **a specialist therapy** – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation.

kacyjnych. Placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;

- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** (od 2012 r.) – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą być umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego** (od 2012 r.) – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku w tym samym czasie można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

20. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 182, z późn. zm.).

21. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasiłek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest m.in. w celu: zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

The centre provides educational, socio-therapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;

- 2) **regional care and therapy centre** (since 2012) – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;

- 3) **pre-adoptive intervention centre** (since 2012) – a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

20. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions, for which the founding bodies are: local government units, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Types of social welfare homes and facilities are presented according to the Law on Social Welfare of 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 182, with later amendments).

21. Data on social welfare benefits are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004.

*A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**.*

*A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.*

***Appropriated benefit** is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, covering burial costs. May be given to a person or a family which incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.*

TABL. 1 (158). **PRACOWNICY MEDYCZNI**^a
Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Lekarze	5007	5058	Doctors
w tym kobiety	2614	2586	of which women
Lekarze dentyści	402	369	Dentists
w tym kobiety	298	269	of which women
Farmaceuci	2515	2552	Pharmacists
w tym kobiety	2067	2097	of which women
Pielęgniarki	15132	14026 ^b	Nurses
Położne	2768	2317 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci	1412	1343 ^d	Physiotherapists and rehabilitants
Diagności laboratoryjni ^e	789	844	Laboratory diagnosticians ^e

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 235. ^{b-d} W tym magistry: ^b – pielęgniarstwa – 1620, ^c – położnictwa – 365, ^d – fizjoterapii i rehabilitacji – 734. ^e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 4 on page 235. ^{b-d} Of which masters: ^b – of nursing – 1620, ^c – of midwifery – 365, ^d – of physiotherapy and rehabilitation – 734. ^e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2 (159). **LEKARZE SPECJALIŚCI**^a
Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
LEKARZE OGÓLEM.	3631	3502	DOCTORS OF TOTAL
w tym specjaliści w zakresie:			of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	280	277	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	622	602	Surgery ^b
Chorób płuc	84	81	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	454	452	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	53	44	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	91	86	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej	295	228	General practitioners
Neurologii ^{cd}	141	142	Neurology ^{cd}
Okulistyki	99	79	Ophthalmology
Onkologii ^e	32	31	Oncology ^e
Otolaryngologii ^{ef}	107	100	Otolaryngology ^{ef}
Pediatrii	237	218	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	275	282	Obstetrics and gynecology
Psychiatrii ^c	134	130	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	144	147	Radiology and diagnostics imaging ^g
LEKARZE SPECJALIŚCI w % ogółu lekarzy	72,5	69,2	SPECIALISTS in % of total doctors

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 i 5 na str. 235. ^b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii, chirurgii naczyniowej i urologii. ^c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. ^{d-g} Także: ^d – neuropatologii, ^e – patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej, ^f – otorynolaryngologii, ^g – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

^a See general notes, item 4 and 5 on page 235. ^b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. ^c Including children's specialists. ^{d-g} Also: ^d – neuropathology, ^e – oncological pathology, children's oncology and haematology, ^f – otorynolaryngology, ^g – oncological radiotherapy and children's radiology.

TABL. 2 (159). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
LEKARZE DENTYŚCI OGÓLEM	60	70	DENTISTS OF TOTAL
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:			<i>of which dentists with specialization:</i>
Chirurgii stomatologicznej	11	15	<i>Oral surgery</i>
Chirurgii szczękowo-twarzowej	5	6	<i>Maxillo-facial surgery</i>
Ortodoncji	12	13	<i>Orthodontics</i>
Periodontologii (paradontologii)	1	1	<i>Periodontology (paradontics)</i>
Protetyki stomatologicznej	14	17	<i>Dental prosthetics</i>
Stomatologii dziecięcej	3	9	<i>Children's dentistry</i>
Stomatologii zachowawczej	13	9	<i>Restorative dentistry</i>
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ (w % ogółu lekarzy dentyistów)	14,9	19,0	DENTAL SPECIALISTS (in % of total dentist)

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 i 5 na str. 235.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 4 and 5 on page 235.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 3 (160). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	1801	1807	<i>Out-patients departments (as of 31 XII)</i>
miasta	1441	1447	<i>urban areas</i>
wieś	360	360	<i>rural areas</i>
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	799	785	<i>Medical practices^b (as of 31 XII)</i>
miasta	604	591	<i>urban areas</i>
wieś	195	194	<i>rural areas</i>
Porady udzielone ^c w tys.	26046,7	26340,4	<i>Consultations provided^c in thous.</i>
lekarskie	23564,0	23901,6	<i>doctors</i>
w tym specjalistyczne	8712,8	8774,7	<i>of which specialized</i>
stomatologiczne	2482,7	2438,8	<i>stomatological</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 234. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

^a See general notes, item 2 on page 234. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds).

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and Central Statistical Office.

TABL. 4 (161). STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a
IN-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII			
<i>FACILITIES – as of 31 XII</i>			
Szpitala ogólne ^b	67	64	General hospitals ^b
Szpitala psychiatryczne	3	3	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	1	1	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	4	4	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	–	–	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	16	13	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	9	9	Nursing homes ^c
Hospicja	5	4	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe:			Health resort treatment:
sanatoria	–	–	sanatoria
szpitale	–	–	hospitals
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII			
<i>BEDS IN FACILITIES – as of 31 XII</i>			
Szpitala ogólne ^d	16118	14659	General hospitals ^d
Szpitala psychiatryczne	1462	1459	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	119	119	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	155	178	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	–	–	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	783	660	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	500	578	Nursing homes ^c
Hospicja	69	61	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe:			Health resort treatment:
sanatoria	–	–	sanatoria
szpitale	–	–	hospitals
LECZENI			
<i>IN-PATIENTS</i>			
Szpitala ogólne ^e	726827	698370	General hospitals ^e
Szpitala psychiatryczne	22459	22364	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	1412	1546	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	609	771	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	–	–	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	1728	1583	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	909	1218	Nursing homes ^c
Hospicja	698	690	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze :			Health resort treatment patients :
w sanatoriach	–	–	in sanatoria
w szpitalach	–	–	in hospitals

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 234. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 235. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. ^d Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych.

Uwaga. W 2013 r. dane o szpitalach ogólnych nie obejmują 2 placówek (ok. 600 łózek).

Źródło: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

^a See general notes, item 3 on page 234. ^b See general notes, item 7 on page 235. ^c Including psychiatric types facilities. ^d Including beds and incubator for newborns. ^e Excluding inter-ward patient transfer.

Note. In 2013 data for general hospitals do not include 2 hospitals (about 600 beds).

Source: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health; and the Ministry of Interior in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (162). SZPITALA OGÓLNE^a
GENERAL HOSPITALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	67	64	General hospitals (as of 31 XII)
Lóżka (stan w dniu 31 XII)	16118	14659	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	46,6	42,3	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
Chorób wewnętrznych	2648	2530	Internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	606	617	of which cardiological ^b
Chirurgicznych	3932	3571	Surgical
Pediatrycznych	940	921	Paediatric
Ginekologiczno-położniczych	1729	1702	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych	581	515	Oncological
Intensywnej terapii	326	310	Intensive therapy
Zakaźnych	213	183	Communicable diseases
Gruźlicy i chorób płuc	578	557	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych	108	94	Dermatology
Neurologicznych	626	557	Neurologicaly
Psychiatrycznych	490	341	Psychiatric
Leczeni w tys.	802,4	785,7	In-patients in thous.
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	142,7	135,6	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	40,3	42,9	of which cardiological ^b
chirurgicznych	196,6	180,1	surgical
pediatrycznych	39,8	39,7	paediatric
ginekologiczno-położniczych	138,7	138,0	gynaecological-obstetric
onkologicznych	47,8	41,4	oncological
intensywnej terapii	15,4	15,5	intensive therapy
zakaźnych	8,6	7,6	communicable diseases
gruźlicy i chorób płuc	17,3	16,7	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	4,1	3,8	dermatology
neurologicznych	25,8	25,0	neurological
psychiatrycznych	5,6	4,5	psychiatric
Wypisani w tys.	704,8	678,0	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	14,8	14,3	Deaths in thous.
Leczeni na: 10 tys. ludności	2319,8	2268,7	In-patients per: 10 thous. population
1 łóżko ^c	50,5	54,7	bed ^c
Przeciętny pobyt chorego w dniach	4,8	4,5	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	243,6	246,3	Average bed use in days

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 i 9 na str. 235. ^b Łącznie z oddziałami intensywnej nadzoru kardiologicznego. ^c Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Uwaga. W 2013 r. dane nie obejmują 2 placówek (ok. 600 łóżek).

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 7 and 9 on page 235. ^b Including intensive cardiological care wards. ^c Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

Note. In 2013 data do not include 2 hospitals (about 600 beds).

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6 (163). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA**^a
Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	117	113	113	<i>Ambulance emergency rescue teams</i>
podstawowe	63	67	67	<i>basic</i>
specjalistyczne	54	46	46	<i>specialists</i>
Szpitalne oddziały ratunkowe	26	21	22	<i>Hospital emergency wards</i>
Izby przyjęć ^b	9	14	13	<i>Admission rooms^b</i>
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	<i>Medical air rescue^c</i>
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :				<i>Calls to the occurrence places^d:</i>
w tys.	173,4	185,6	188,5	<i>in thous.</i>
na 1000 ludności	50,4	53,7	54,4	<i>per 1000 population</i>
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :				<i>Persons who received health care benefits in the place of occurrence^d:</i>
w tys.	176,8	186,9	190,6	<i>in thous.</i>
w tym:				<i>of which:</i>
dzieci i młodzież w wieku 0–18 lat . .	10,6	12,6	12,8	<i>children and youth at the age of 0–18</i>
w wieku 65 lat i więcej	61,7	63,5	69,8	<i>aged 65 and more</i>
na 1000 ludności	51,4	54,0	55,0	<i>per 1000 population</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 236. ^b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym.
^c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. ^d W ciągu roku.

^a See general notes, item 12 on page 236. ^b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system.
^c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. ^d During the year.

TABL. 7 (164). **APTEKI OGÓLNODESTĘPNE I PUNKTY APTECZNE**^a
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Apteki	832	1027	1137	1155	<i>Pharmacies</i>
w tym prywatne	831	1020	1133	1151	<i>of which private</i>
w tym na wsi	147	175	197	209	<i>of which in rural areas</i>
Punkty apteczne	74	109	116	114	<i>Pharmaceutical outlets</i>
w tym na wsi	70	109	116	114	<i>of which in rural areas</i>
Liczba ludności na:					<i>Population per:</i>
1 aptekę i punkt apteczny.	3722	3034	2763	2732	<i>pharmacy and pharmaceutical outlet</i>
w tym na wsi	6668	5349	4927	4809	<i>of which in rural areas</i>
1 aptekę	4053	3356	3045	3002	<i>pharmacy</i>
w tym na wsi	9843	8681	7828	7431	<i>of which in rural areas</i>
Farmaceuci pracujący w aptekach i punktach aptecznych	1704	2109	2336	2370	<i>Personnel employed in pharmacies and pharmaceutical outlets</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 236.

^a See general notes, item 13 on page 236.

TABL. 8 (165). **KRWIODAWSTWO**^a
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	2	2	2	2	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	21	20	17	17	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.	55,9	69,2	68,2	68,8	Blood donors in thous.
w tym honorowi	55,8	69,2	68,1	68,7	of which honorary blood donors
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	97,5 ^c	122,0	125,9	128,3	Number of collected donations ^b of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^d w tys.	98,3 ^e	143,7	130,8	131,2	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^d in thous.

^a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. ^b Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. ^c Pobrana krew w jednostkach krwi pełnej. ^d Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. ^e Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Źródło: dane Narodowego Centrum Krwi.

^a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ^b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. ^c Blood taken in units of whole blood. ^d One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. ^e Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

Source: data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (166). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	471	441	377	343	14,0	12,8	10,9	9,9	Tuberculosis
Teżec	–	1	–	1	–	0,0	–	0,0	Tetanus
Krztusiec	136	52	767	191	4	1,5	22,2	5,5	Whooping cough
Odra	–	–	1	1	–	–	0,0	0,0	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A	3	35	3	9	0,1	1,0	0,1	0,3	type A
typ B	139	324	249	242	4,1	9,4	7,2	7,0	type B
typ C	251	364	274	364	7,5	10,6	7,9	10,5	type B
Różyczka	761	357	320	7813	22,6	10,4	9,3	225,6	Rubella
AIDS ^a	6	11	9	19	0,2	0,3	0,3	0,5	AIDS ^a
Salmonellozy	1156	700	684	701	34,3	20,3	19,8	20,2	Salmonella infections
Czerwonka bakteryjna ..	–	2	1	–	–	0,1	0,0	–	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	160	57	28	12	4,7	1,7	0,8	0,3	Other bacterial food borne intoxications
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	1737	3547	3539	3501	255,8	422,4	456,1	305,6	Acute diarrhoea in children under 2 years ^b
Szkarlatyna (płonica) ...	908	1337	1886	2324	27,0	38,8	54,5	67,1	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	69	66	41	68	2,0	1,9	1,2	2,0	Bacterial meningitis and/or encephalitis
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	77	133	74	99	2,3	3,9	2,1	2,9	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu	32	16	17	14	0,9	0,5	0,5	0,4	Viral encephalitis

^a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. ^b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2.

^a Preliminary data because of specific features of the disease. ^b Ratio calculated per 10 thous. children up to age 2.

TABL. 9 (166). ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA (dok.)
 INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Świnka (zapalenie przy- usznicy nagminne) . . .	12669	295	240	260	376,1	8,6	6,9	7,5	<i>Mumps</i>
Włośnica	58	16	–	–	1,7	0,5	–	–	<i>Trichinellosis</i>
Grypa ^c	52260	83865	236793	390393	1551,4	2436,9	6845,9	11271,9	<i>Influenza^c</i>
Choroby weneryczne . . .	74	51	77	96	2,2	1,5	2,2	2,8	<i>Veneral diseases</i>
Szczepienia przeciw wścieklicznie	562	502	532	522	16,7	14,6	15,4	15,1	<i>Rabies vaccinations</i>

^c Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

^c Including influenza-like illness.

Source: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 (167). ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE
 Stan w dniu 31 XII
 NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Żłobki	33	32	79	110	<i>Nurseries</i>
w tym publiczne	29	30	32	32	<i>of which public</i>
Oddziały żłobkowe	1	3	2	5	<i>Nursery wards</i>
Kluby dziecięce	x	x	19	28	<i>Children's clubs</i>
w tym publiczne	x	x	–	–	<i>of which public</i>
Miejsca					<i>Places</i>
w żłobkach	1738	2153	3639	4581	<i>in nurseries</i>
w klubach dziecięcych	x	x	280	552	<i>in children's clubs</i>
Dzieci przebywające (w ciągu roku)					<i>Children staying (during the year)</i>
w żłobkach	3195	3928	5341	6226	<i>in nurseries</i>
w klubach dziecięcych	x	x	295	508	<i>in children's clubs</i>
Miejsca w żłobkach i klubach dzie- cięcych ^b na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	32,1	32,9	64,4	88,0	<i>Places in nurseries and children's clubs^b per 1000 children up to age 3 in urban areas</i>
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych ^b :					<i>Children staying in nurseries and children's clubs^b:</i>
na 1000 dzieci w wieku do lat 3 . . .	16,2	18,6	30,9	39,9	<i>per 1000 children up to the age of 3</i>
na 100 miejsc	94,8	108,3	92,2	87,5	<i>per 100 places</i>

^a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi. ^b Do 2010 r. bez klubów dziecięcych.

U w a g a. Obok żłobków i klubów dziecięcych w 2013 r. (stan w dniu 31 XII) działało także 7 placówek prowadzących działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3, nie wpisanymi do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, w których było 111 miejsc i przebywało w ciągu roku 151 dzieci.

^a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards. ^b Until 2010 excluding children's clubs.

Note. Besides nurseries and children's clubs in 2013 (as of 31 XII) there were 7 institutions which provide private childcare services for children younger than 3 years, do not register of nurseries and children's clubs, where there were 111 places and 151 children were staying during the year.

TABL. 11 (168). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO***DAY-SUPPORT CENTRES*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) <i>centres (as of 31 XII)</i>				wychowankowie w tys. <i>residents in thous.</i>				
O G Ó Ł E M	470	437	408	390	17,2	14,3	12,5	11,4	TOTAL
Opiekuńcze	409	392	346	322	14,2	12,6	10,2	9,0	<i>General care</i>
Specjalistyczne	61	45	42	44	3,0	1,7	1,8	1,8	<i>Specialized</i>
Praca podwórkowa	–	–	–	–	–	–	–	–	<i>Street work</i>
W połączonych formach	–	–	20	24	–	–	0,5	0,6	<i>In a combination of the forms</i>

TABL. 12 (169). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**

Stan w dniu 31 XII

*FAMILY FOSTER CARE**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	2617	2941	3118	3112	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem	2111	2213	1815	1782	<i>Related to the child</i>
dzieci ^b	2642	2910	2389	2313	<i>children^b</i>
Niezawodowe	467	594	1099	1113	<i>Non-professional foster families</i>
dzieci ^b	726	923	1537	1544	<i>children^b</i>
Zawodowe ^c	39	134	204	217	<i>Professional foster families^c</i>
dzieci ^b	171	564	782	842	<i>children^b</i>
Rodzinne domy dziecka	–	–	9	14	Foster homes
dzieci ^d	–	–	61	99	<i>children^d</i>

^a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. ^b Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, od 2012 r. – w wieku do 25 lat. ^c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. ^d W wieku do 25 lat.

^a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. ^b Until 2011 up to the age of 18, since 2012 up to the age of 25. ^c Until 2011 professional, not related to the child foster families. ^d Up to the age of 25.

TABL. 13 (170). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a***INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
PLACÓWKI (stan w dniu 31 XII) <i>CENTRES (as of 31 XII)</i>					
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	52	61	68	68	<i>Care and education centres</i>
interwencyjne	2	1	3	3	<i>intervention</i>
rodzinne	19	18	17	15	<i>family</i>
socjalizacyjne.	22	22	36	36	<i>socialization</i>
specjalistyczno-terapeutyczne	–	–	1	2	<i>specialist therapy</i>
łącznie zadania placówek ^b	9	20	11	12	<i>combining tasks of the centres^b</i>
Regionalne placówki opiekuńczo- -terapeutyczne	–	–	–	–	<i>Regional care and therapy centres</i>
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	–	–	–	–	<i>Pre-adoptive intervention centres</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 19 na str. 238. ^b Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

^a See general notes, item 19 on page 238. ^b Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 13 (170). INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a (dok.)INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
WYCHOWANKOWIE (stan w dniu 31 XII)					
RESIDENTS (as of 31 XII)					
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	1446	1218	1259	1269 ^c	Care and education centres
interwencyjne	61	19	39	45	intervention
rodzinne	129	122	118	108	family
socjalizacyjne.	899	592	779	736	socialization
specjalistyczno-terapeutyczne	–	–	36	56	specialist therapy
łączące zadania placówek ^b	357	485	287	324	combining tasks of the centres ^b
Regionalne placówki opiekuńczo- -terapeutyczne	–	–	–	–	Regional care and therapy centres
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	–	–	–	–	Pre-adoptive intervention centres
WOLONTARIUSZE					
VOLUNTEERS					
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	208	183	182	193	Care and education centres
interwencyjne	28	3	4	5	intervention
rodzinne	19	10	10	31	family
socjalizacyjne.	97	52	62	65	socialization
specjalistyczno-terapeutyczne	–	–	11	6	specialist therapy
łączące zadania placówek ^b	64	118	95	86	combining tasks of the centres ^b
Regionalne placówki opiekuńczo- -terapeutyczne	–	–	–	–	Regional care and therapy centres
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	–	–	–	–	Pre-adoptive intervention centres

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 19 na str. 238. ^b Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne. ^c W tym 33 wychowanków w wieku 0–3 lata i 70 w wieku 4–6 lat oraz 26 sierot i 88 niepełnosprawnych.

^a See general notes, item 19 on page 238. ^b Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres. ^c Of which 33 residents at age 0–3 and 70 at age 4–6, 26 orphans and 88 disabled.

TABL. 14 (171). POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	106	123	126	134	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b :					Places ^b :
ogółem	7618	8454	8641	8874	total
na 10 tys. ludności.	22,6	24,5	25,0	25,6	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b :					Residents ^b :
ogółem	7278	8214	8330	8386	total
w tym kobiety	3676	3514	3528	3620	of which women
w tym do 18 lat	264	286	300	299	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku	2325	2959	3042	3361	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	21,6	23,8	24,1	24,2	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	352	556	610	563	Persons awaiting a place

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b Including branches.

TABL. 15 (172). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b	106	123	126	134	Homes and facilities (excluding branches)^b
w których mogą przebywać:					in which may be:
Osoby w podeszłym wieku	13	20	20	22	Aged persons
Przewlekle somatycznie chorzy	24	24	24	24	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie	17	19	18	17	Mentally retarded
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	7	8	9	9	Children and youth mentally retarded
Przewlekle psychicznie chorzy	14	18	15	16	Chronically mentally ill
Niepełnosprawni fizycznie	1	1	3	3	Physically handicapped
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	7	5	5	5	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomni	21	32	34	40	Homeless
Inne osoby	2	4	5	5	Other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach^c dla	7618	8214	8330	8386	Residents in homes and facilities^c for
Osób w podeszłym wieku	746	911	1002	1012	Aged persons
Przewlekle somatycznie chorych	2637	2235	2136	2144	Chronically ill with somatic disorders
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1471	1589	1448	1373	Mentally retarded
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	427	443	471	467	Children and youth mentally retarded
Przewlekle psychicznie chorych	907	1234	1189	1317	Chronically mentally ill
Niepełnosprawnych fizycznie	65	64	173	171	Physically handicapped
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	122	117	146	156	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	847	1556	1662	1651	Homeless
Innych osób	56	65	103	95	Other persons

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b W podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. ^c Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b Facilities may be shown several times, because one facility may be for several groups of residents. ^c Including branches.

TABL. 16 (173). ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a
 SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M 2005	199053	234111,0	T O T A L
2010	164034	294541,3	
2012	153290	260793,0	
2013	159581	298624,1	
Pomoc pieniężna	134317	203805,9	Monetary assistance
w tym:			<i>of which:</i>
Zasiłek stały	12794	52718,7	<i>Permanent benefit</i>
Zasiłek okresowy	37960	68478,9	<i>Temporary benefit</i>
Zasiłek celowy	83155	81457,3	<i>Appropriated benefit</i>
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	140	518,4	<i>Assistance to reach self-dependence and to continue education</i>
Pomoc niepieniężna	78405	94818,2	Non-monetary assistance
w tym:			<i>of which:</i>
Schronienie	1293	3543,8	<i>Shelter</i>
Posiłek	66082	41708,9	<i>Meal</i>
Sprawienie pogrzebu	310	692,8	<i>Burial</i>
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	8311	41475,4	<i>Attendance services and specialized attendance services</i>
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	32	127,6	<i>Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 21 na str. 239. ^b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 21 on page 239. ^b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

DZIAŁ XII KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia na zewnątrz.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano, wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność **rozrywkową estradową**.

6. Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie sprawozdawczości rocznej.

7. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj

CHAPTER XII CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. **A book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while a **pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

A borrower is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

4. Information concerning **art galleries** includes entities in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped, comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),
- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,
- **entertainment** activities.

6. Information regarding the activity of **cultural centres and establishments, clubs and community centres** is based on annual reporting data.

7. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic

stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się: **miniplexy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multiplexy** – posiadające 8 sal i więcej.

8. Dane o abonentach radiowych i telewizyjnych dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. Termin turystyka – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r. oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań kategoryzacyjnych dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi typowe dla hoteli (np. zajazdy, gościńce),
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, hostele, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe).

3. W informacjach o obiektach i miejscach noclegowych turystyki nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

*tape, digital). Among fixed cinemas one can distinguish **miniplexes** – equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** – equipped with 8 screens and more.*

8. Data regarding radio and television subscribers concern persons and institutions which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in their vehicles.

Tourism

1. Tourism, in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

2. Tourist accommodation facilities include collective tourist accommodation establishments, i.e. hotels and similar facilities and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Within:

- hotels and similar facilities, the group “other hotel facilities” has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns),
- other facilities, the group “miscellaneous facilities” includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, hostels, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments).

3. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of bed places for tourists**.

4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Dane o organizacjach kultury fizycznej obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej i Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku Polskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

2. W kategoriach ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej (tabl. 16) oraz ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych (tabl. 17) jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

3. W stosunku do poprzedniej edycji *Rocznika* prezentowane dane zmieniono, gdyż:

- informacje o uczniowskich i wyznaniowych klubach sportowych (tabl. 16 i 17) ujmowane są w grupie „Kluby sportowe”, zamiast jak dotychczas w grupie „Organizacje kultury fizycznej”,
- w ogólnej liczbie ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych w klubach sportowych (tabl. 17) osoba uprawiająca bądź prowadząca zajęcia w kilku rodzajach sportu jest wykazywana jednokrotnie, zamiast jak dotychczas wielokrotnie.

4. Occupancy rate of bed places or rooms is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

5. Foreign tourists using tourist accommodation establishments are registered according to country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

6. Catering establishments in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours, snack bars.

Sport

1. Data regarding physical education organizations include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture and the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" rehabilitation activity for the persons with disabilities.

2. In category of persons practising sports in physical education organizations (table 16) as well as persons practising sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports in sport clubs (table 17) one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practised or taught.

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

3. In comparison to the previous edition of the Yearbook data was changed because:

- information about student and religious sports clubs (table 16 and 17) are included in the "Sports clubs", instead of as previously, in the "Physical education organizations",
- in the total number of persons practising sports, coaches and sports instructors in sports clubs (table 17) a person practising or conducting trainings in several kinds of sports are recognized once, instead of many times, as before.

Kultura Culture

TABL. 1 (174). KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE^a
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Wydawnictwa naukowe <i>Scientific publications</i>	Podręczniki dla szkół wyższych <i>University textbooks</i>	Wydawnictwa zawodowe <i>Professional publications</i>	Podręczniki szkolne <i>School textbooks</i>	Wydawnictwa popularne <i>Popular science</i>	Literatura piękna <i>Belles-lettres</i>	
							razem <i>total</i>	w tym dla dzieci i młodzieży <i>of which for children</i>
Tytuły 2005	1195	452	120	32	28	303	260	31
<i>Titles</i> 2010	2292	766	136	57	25	684	624	133
. 2012	2601	944	148	84	23	726	676	193
2013	2272	808	86	119	79	696	371	113
Nakład w tys. egz. 2005	2233,4	245,4	67,8	61,2	137,4	761,9	959,7	168,3
<i>Number of copies in thous.</i> 2010	5104,2	342,0	59,7	89,5	113,0	1925,1	2574,9	632,3
2012	4756,6	370,1	66,8	111,4	89,0	1745,3	2374,0	1008,3

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the National Library.

TABL. 2 (175). GAZETY I CZASOPISMA WYDANE^a
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2012		2013		SPECIFICATION
	tytuły <i>titles</i>	nakład w tys. egz. <i>number of copies in thous.</i>	tytuły <i>titles</i>	nakład w tys. egz. <i>number of copies in thous.</i>	tytuły <i>titles</i>	nakład w tys. egz. <i>number of copies in thous.</i>	tytuły <i>titles</i>	nakład w tys. egz. <i>number of copies in thous.</i>	
OGÓŁEM	538	148219,6	632	80019,4	675	79406,1	651	81087,7	TOTAL <i>published as specified:</i>
ukazujące się:									
W tygodniu:									<i>Weekly:</i>
6–2 razy	5	31736,4	2	20615,2	2	17219,3	2	16018,6	<i>6–2 times</i>
1 raz	51	102406,2	46	40722,0	45	41084,2	44	42304,1	<i>once</i>
W miesiącu:									<i>Monthly:</i>
3–2 razy	17	1145,6	19	2690,9	20	3521,9	19	4648,1	<i>3–2 times</i>
1 raz	127	9943,3	140	10290,0	157	11162,3	148	11722,1	<i>once</i>
1 raz:									<i>Once:</i>
na 2 miesiące	55	1911,4	86	3305,8	83	3411,5	86	3944,5	<i>bimonthly</i>
w kwartale	111	695,9	152	1458,8	171	1629,6	172	1626,2	<i>quarterly</i>
w półroczu	30	52,1	36	84,6	55	902,9	57	413,2	<i>half-yearly</i>
w roku	52	36,9	73	355,0	72	61,7	69	58,3	<i>yearly</i>
Nieregularnie	90	291,8	78	495,1	70	412,7	54	352,6	<i>Irregularly</i>

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the National Library.

TABL. 3 (176). BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)

PUBLIC LIBRARIES (with branches)					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	736	714	704	693	Libraries (as of 31 XII)
w tym na wsi	478	466	460	460	of which in rural areas
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	279	186	156	129	Library service points (as of 31 XII)
w tym na wsi	210	129	99	.	of which in rural areas
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII)					
w tys. wol.	11921,0	11956,6	11931,3	11969,6	Collection (as of 31 XII) in thous. vol.
w tym na wsi	5206,6	5203,0	5152,7	5199,5	of which in rural areas
Czytelnicy ^a w tys.	619,6	549,7	534,8	537,1	Borrowers ^a in thous.
w tym na wsi	192,0	167,9	167,3	164,5	of which in rural areas
Wypożyczenia ^{ab} :					Loans ^{ab} :
w tysiącach wol.	13002,1	11159,6	12158,3	10881,1	in thousands vol.
w tym na wsi	4111,3	3443,1	3354,4	3312,2	of which in rural areas
na 1 czytelnika w wol.	21,0	20,3	22,7	20,3	per borrower in vol.
w tym na wsi	21,4	20,5	20,1	20,1	of which in rural areas

^a Łącznie z punktami bibliotecznymi; w 2013 r. przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. ^b Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

^a Including library service points; in 2013 assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. ^b Excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (177). MUZEA

MUSEUMS					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	79	86	83	88	Museums and branches ^a
Muzealia ^a w tys.	705,1	674,9	745,8	777,5	Museum exhibits ^a in thous.
Wystawy czasowe:					Temporary exhibitions:
własne ^b	261	259	231	262	own ^b
obce ^c	193	150	119	117	exterior ^c
Zwiedzający muzea i wystawy					Museum and exhibition visitors
w tys.	1091,6	1127,1	2187,3 ^d	1050,6	in thous.
w tym młodzież szkolna ^e	464,6	367,0	301,8	289,4	of which primary and secondary school students ^e

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Krajowe i z zagranicy. ^d Łącznie ze zwiedzającymi Wielkopolski Park Narodowy. ^e Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

^a As of 31 XII. ^b In Poland. ^c Domestic and foreign. ^d Including visitors of the National Park of Wielkopolska. ^e Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (178). GALERIE SZTUKI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	13	20	20	19	11	8	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy ^a	160	178	181	187	157	30	Exhibitions ^a
w tym z zagranicy	13	8	5	7	7	–	of which foreign
Ekspozycje ^a	166	181	185	188	158	30	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	81,8	187,9	147,2	158,6	130,9	27,7	Visitors in thous.

^a W kraju.

^a In Poland.

TABL. 6 (179). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE		Instytucje ^a <i>Institutions^a</i>	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seating in fixed halls^a</i>	Przedstawienia i koncerty ^b <i>Performances and concerts^b</i>	Widzowie i słuchacze ^b w tys. <i>Audience^b in thous.</i>	SPECIFICATION
Teatry i instytucje muzyczne	2005	11	4110	3092	570,0	<i>Theatres and music institutions</i>
	2010	12	4497	3987	847,0	
	2012	12	4487	3298	657,4	
	2013	12	4545	3504	639,9	
Teatry	6	1952	1648	268,7	<i>Theatres</i>	
dramatyczne	5	1701	1223	207,1	<i>dramatic</i>	
lalkowe	1	251	425	61,5	<i>puppet</i>	
Teatry muzyczne	3	1330	429	168,0	<i>Musical theatres</i>	
Filharmonie	2	1263	1279	152,5	<i>Philharmonic halls</i>	
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry	1	–	132	46,8	<i>Symphonic and chamber orchestras, choirs</i>	
Zespoły pieśni i tańca	–	–	16	4,0	<i>Song and dance ensembles</i>	
Przedsiębiorstwa estradowe	2005	1	x	94	18,9	<i>Entertainment enterprises</i>
	2010	4	x	216	114,5	
	2012	2	x	71	74,9	
	2013	3	x	128	56,4	

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

^a *As of 31 XII.* ^b *Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.*

TABL. 7 (180). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**

Stan w dniu 31 XII

CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS AND COMMUNITY CENTERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Instytucje	332	298	320	326	135	191	<i>Institutions</i>
domy kultury	62	67	65	63	36	27	<i>cultural establishments</i>
ośrodki kultury	146	129	141	146	78	68	<i>cultural centres</i>
kluby	20	26	25	23	19	4	<i>clubs</i>
świetlice	104	76	89	94	2	92	<i>community centres</i>
Pracownie specjalistyczne	430	491	514	534	359	175	<i>Specialized workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku)	15282	13966	14306	15586	11219	4367	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	2891,1	2772,9	2775,7	3413,2	2655,2	758,0	<i>Event participants (during the year) in thous.</i>
Kursy (w ciągu roku)	344	466	657	644	461	183	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	5997	9249	9367	10888	7598	3290	<i>Courses graduates (during the year)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ..	2866	3402	4373	4494	3203	1291	<i>of which children and youth^a</i>
Zespoły artystyczne	1561	1203	1285	1302	851	451	<i>Artistic ensembles</i>
Członkowie zespołów artystycznych	23739	21049	23769	24387	15435	8952	<i>Members of artistic ensembles</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ..	13507	10814	12198	12665	8302	4363	<i>of which children and youth^a</i>
Koła (kluby)	755	1055	1371	1497	1095	402	<i>Groups (clubs)</i>
Członkowie kół (klubów)	21899	28020	32901	36506	26723	9783	<i>Members of groups (clubs)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ..	7318	9549	11317	13961	10716	3245	<i>of which children and youth^a</i>

^a W wieku poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

^a *Bellow the age of 15.*

Note. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 8 (181). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	46	38	42	45 ^a	<i>Cinemas (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	45	38	42	45	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	3	5	5	5	<i>of which multiplexes</i>
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	83	97	99	110	<i>Screens (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	82	97	99	110	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	37	57	53	53	<i>of which multiplexes</i>
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	23178	24613	24193	26653	<i>Seats (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	22996	24613	24193	26653	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	11717	15184	14306	14318	<i>of which multiplexes</i>
Seanse	73378	119650	114280	149304	<i>Screenings:</i>
w tym miasta	73374	119650	114280	149304	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	49834	87208	74015	89648	<i>of which multiplexes</i>
na 1 kino	1595	3149	2721	3318	<i>per cinema</i>
Widzowie	2387212	3251200	2883028	3562872	<i>Audience</i>
w tym miasta	2386655	3251200	2883028	3562872	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	1780011	2391493	1726338	1935446	<i>of which multiplexes</i>
na 1 kino	51896	85558	68644	79175	<i>per cinema</i>
na 1 seans	33	27	25	24	<i>per screening</i>

^a W tym 4 miniplexy.

^a Of which 4 miniplexes.

TABL. 9 (182). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	336435	418929	442038	434557	T O T A L
Na 1000 ludności	99,8	121,5	127,7	125,3	<i>Per 1000 population</i>

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 10 (183). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. <i>in thous.</i>				na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>				
Abonenci radiowi	869,8	679,1	676,5	680,8	257,9	197,0	195,4	196,4	<i>Radio subscribers</i>
miasta	564,9	449,4	447,6	450,1	293,4	233,1	233,1	235,2	<i>urban areas</i>
wieś	304,9	229,7	228,9	230,7	210,7	151,2	148,4	148,5	<i>rural areas</i>
Abonenci telewizyjni	842,5	657,7	652,6	655,4	249,8	190,8	188,5	189,0	<i>Television subscribers</i>
miasta	544,8	433,0	429,2	430,5	282,9	224,7	223,5	225,0	<i>urban areas</i>
wieś	297,7	224,7	223,4	224,9	205,8	147,9	144,9	144,8	<i>rural areas</i>

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.

Source: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka

Tourism

TABL. 11 (184). BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII) . .	530^b	625^b	703	710	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	334	459	528	534	of which open all year
Obiekty hotelowe	208	320	338	337	Hotels and similar facilities
hotele	125	209	216	222	hotels
motele	17	19	18	16	motels
pensjonaty	9	17	22	19	boarding houses
inne obiekty hotelowe	57	75	82	80	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	322 ^b	305 ^b	365	373	Other facilities
domy wycieczkowe	2	1	1	1	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	29	34	35	32	youth hostels
w tym szkolne schroniska					of which school youth
młodzieżowe	24	32	34	31	hostels
kempingi	15	17	12	13	camping sites
poła biwakowe	23	18	18	18	tent camp sites
ośrodki wczasowe	109	84	70	71	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypo-					
czynkowe	51	49	41	39	training-recreational centres
domy pracy twórczej	5	5	5	5	creative arts centres
zespoły domków turystycznych	30	35	36	41	complexes of tourist cottages
hostele	10	14	13	hostels
pokoje gościnne	25	29	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	64	72	agrotourism lodgings
inne obiekty	58	52	44	39	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu					
31 VII)	37253^b	42930^b	42278	41765	Number of beds (as of 31 VII)
w tym całoroczne	22467	29611	29575	29836	of which open all year
Obiekty hotelowe	14199	20659	21181	21369	Hotels and similar facilities
hotele	10668	15852	16039	16405	hotels
motele	715	805	724	629	motels
pensjonaty	242	454	636	564	boarding houses
inne obiekty hotelowe	2574	3548	3782	3771	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	23054 ^b	22271 ^b	21097	20396	Other facilities
domy wycieczkowe	173	67	66	66	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	1492	1819	1998	1740	youth hostels
w tym szkolne schroniska					of which school youth
młodzieżowe	1272	1679	1899	1688	hostels
kempingi	2122	1769	1456	1488	camping sites
poła biwakowe	2836	2746	2701	2511	tent camp sites
ośrodki wczasowe	4844	4780	3811	3749	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypo-					
czynkowe	6261	5097	4281	4035	training-recreational centres
domy pracy twórczej	249	295	291	341	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	2067	2355	1949	2141	complexes of tourist cottages ^c
hostele	420	545	522	hostels
pokoje gościnne	458	482	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	1060	1150	agrotourism lodgings
inne obiekty	3010	2923	2481	2171	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 11 (184). BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)

TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	1226675^b	1598906^b	1616540	1595202	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	267092	253245	269669	241157	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	894850	1215806	1197881	1221434	Hotels and similar facilities
hotele	689238	977376	961119	995155	hotels
motele	38203	49100	41306	33160	motels
pensjonaty	7888	19619	26940	25384	boarding houses
inne obiekty hotelowe	159521	169711	168516	167735	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	331825 ^b	383100 ^b	418659	373768	Other facilities
domy wycieczkowe	8679	5933	5532	5324	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	43460	49126	39454	35475	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	31456	42620	36097	35467	of which school youth hostels
kempingi	20732	16769	40319	22766	camping sites
pola biwakowe	6866	6668	6023	5607	tent camp sites
ośrodki wczasowe	35290	35539	30193	30916	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	137673	118996	95163	85340	training-recreational centres
domy pracy twórczej	5884	8585	8468	7946	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	29992	28497	24997	28189	complexes of tourist cottages ^c
hostele	18265	25557	24575	hostels
pokoje gościnne	4388	3763	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	11275	12380	agrotourism lodgings
inne obiekty	43249	94722	127290	11487	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	2492288^b	3060711^b	2954451	2840949	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	476123	478999	516434	473405	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	1395413	1929954	1920870	1910495	Hotels and similar facilities
hotele	1108762	1577488	1564383	1581812	hotels
motele	51711	73406	62669	46297	motels
pensjonaty	16542	29468	41130	40345	boarding houses
inne obiekty hotelowe	218398	249592	252688	242041	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	1096875 ^b	1130757 ^b	1033581	930454	Other facilities
domy wycieczkowe	18276	7531	7307	7167	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	94170	118874	101597	87680	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	71792	105680	95760	87672	of which school youth hostels
kempingi	48411	44806	65342	50406	camping sites
pola biwakowe	24351	14310	14946	13284	tent camp sites
ośrodki wczasowe	214399	181674	138784	133613	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	422124	378834	292191	252623	training-recreational centres
domy pracy twórczej	26357	22234	21512	21399	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	99111	109489	86311	88984	complexes of tourist cottages ^c
hostele	35945	54708	44589	hostels
pokoje gościnne	10787	9696	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	34348	35731	agrotourism lodgings
inne obiekty	149676	217060	205748	185282	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 (185). HOTELE WEDŁUG KATEGORII
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Kategorie <i>Categories</i>					w trakcie kategory- zacji <i>in the process of the categori- sation</i>
		*****	****	***	**	*	
OGÓŁEM^a 2005	125	–	6	49	46	20	4
TOTAL^a 2010	209	2	17	88	69	29	4
. 2012	216	2	18	95	71	25	5
2013	222	2	21	101	73	21	4
Pokoje ^a 2005	5728	–	430	3189	1593	428	88
<i>Rooms^a</i> 2010	8334	202	1398	3921	2151	564	98
. 2012	8222	202	1465	3838	2159	438	120
2013	8467	202	1523	4110	2182	378	72
Miejsca noclegowe ^a 2005	10668	–	800	5788	3072	834	174
<i>Bed places^a</i> 2010	15852	308	2493	7389	4254	1206	202
. 2012	16039	308	2710	7529	4337	915	240
2013	16405	304	2855	8031	4279	782	154
Korzystający z noclegów 2005	689238	–	51032	374635	209949	44567	9055
<i>Tourists accommodated</i> 2010	977376	22671	164020	453590	278256	55165	3674
. 2012	961119	23389	170780	480520	240603	41454	4373
2013	995155	26480	182831	510229	233593	36315	5707
w tym turyści zagraniczni. 2005	232685	–	28027	157047	42998	3880	733
<i>of which foreign tourists</i> 2010	220586	13514	68840	98127	36466	3489	150
. 2012	210270	14776	63486	93653	35984	1654	717
2013	209272	16728	62940	92143	34803	1002	1656
Stopień wykorzystania w %: <i>Occupancy rate in %:</i>							
miejsc noclegowych 2005	28,7	–	29,4	28,1	29,1	31,6	23,0
<i>bed places</i> 2010	27,5	34,8	29,1	25,7	29,4	30,8	8,5
. 2012	26,6	41,5	30,4	26,6	23,9	28,6	8,4
2013	26,5	44,7	31,5	26,6	22,5	24,8	15,6
pokoi 2005	37,1	–	46,3	37,9	35,8	27,5	31,4
<i>rooms</i> 2010	36,0	43,8	39,4	35,0	36,1	36,3	10,4
. 2012	36,6	48,4	41,9	37,1	32,6	34,4	9,9
2013	36,3	54,0	43,1	36,9	30,6	30,7	15,8

^a Stan w dniu 31 VII.
^a As of 31 VII.

TABL. 13 (186). WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a
 OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^b	2013 ^b	SPECIFICATION
	w %		in %		
STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH					
<i>OCCUPANCY RATE OF BED PLACES</i>					
Obiekty hotelowe	27,5	26,3	25,3	24,9	Hotels and similar facilities
hotele	28,7	27,5	26,6	26,5	hotels
motele	22,6	28,1	24,4	19,6	motels
pensjonaty	20,0	18,0	20,5	21,5	boarding houses
inne obiekty hotelowe	24,4	20,9	20,0	18,9	other hotel facilities
Pozostałe obiekty ^c	27,0	25,6	24,3	22,1	Other facilities ^c
STOPIEŃ WYKORZYSTANIA POKOI					
<i>OCCUPANCY RATE OF ROOMS</i>					
Obiekty hotelowe	34,9	34,5	34,6	34,3	Hotels and similar facilities
hotele	37,1	36,0	36,6	36,3	hotels
motele	30,6	34,4	30,9	24,9	motels
pensjonaty	25,2	27,4	29,2	30,1	boarding houses
inne obiekty hotelowe	23,7	25,9	24,6	24,6	other hotel facilities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 253. ^b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^c W latach 2005 i 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.

^a See general notes, item 4 on page 253. ^b Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^c In 2005 and 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels.

TABL. 14 (187). PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI
 Stan w dniu 31 VII
 CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
 As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Restauracje	Bary	Stołówki	Punkty gastronomiczne	SPECIFICATION
		Restaurants	Bars	Canteens	Food stands	
OGÓŁEM	2005 ^a	219	164	98	139	TOTAL
	2010 ^a	302	180	92	92	
	2012 ^b	306	171	84	69	
	2013^b	316	172	77	57	
Obiekty hotelowe		288	139	12	25	Hotels and similar facilities
hotele		209	109	5	9	hotels
motele		16	5	–	5	motels
pensjonaty		14	7	2	4	boarding houses
inne obiekty hotelowe		49	18	5	7	other hotel facilities
Pozostałe obiekty		28	33	65	32	Other facilities
domy wycieczkowe		–	1	–	1	excursion hostels
schroniska młodzieżowe		–	–	10	1	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe		–	–	9	1	of which school youth hostels
kempingi		–	–	1	1	camping sites
pola biwakowe		–	–	2	–	tent camp sites
ośrodki wczasowe		4	6	9	12	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe		9	14	23	6	training-recreational centres
domy pracy twórczej		2	2	3	–	creative arts centres
zespoły domków turystycznych		2	4	5	9	complexes of tourist cottages
hostele		–	–	2	–	hostels
pokoje gościnne		2	2	1	2	rooms for rent
kwatery agroturystyczne		4	1	1	–	agrotourism lodgings
inne obiekty		5	3	8	–	miscellaneous facilities

^a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

^a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^b Concern establishments possessing 10 and more bed places.

TABL. 15 (188). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION
ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	267092^b	253245^b	269669	241157	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	249983	236645	230116	227932	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	232685	220586	210270	209272	<i>hotels</i>
motele	4136	2147	2846	2027	<i>motels</i>
pensjonaty	803	1495	2395	2422	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	12359	12417	14605	14211	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	17109 ^b	16600 ^b	39553	13225	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	217	194	466	190	<i>excursion hostels</i>
schroniska młodzieżowe	2313	2328	2058	1067	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1525	1802	1619	1067	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	5052	3643	25111	4614	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	53	18	63	69	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	127	149	113	69	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3735	3059	2509	1837	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	501	780	969	660	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	2187	1033	899	1022	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	4355	6149	2848	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	160	95	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	304	371	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	2924	1041	752	383	<i>miscellaneous facilities</i>
Udzielone noclegi	476123^b	478999^b	516434	473405	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	425847	426769	448096	438164	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	399115	396303	412677	406524	<i>hotels</i>
motele	6839	3750	3597	3069	<i>motels</i>
pensjonaty	1617	2789	4096	4192	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	18276	23927	27726	24379	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	50276 ^b	52230 ^b	68338	35241	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	437	208	559	289	<i>excursion hostels</i>
schroniska młodzieżowe	4921	7307	6218	3014	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	3471	4936	5109	3014	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	10212	7961	28744	7647	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	96	20	184	197	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	804	1080	558	317	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	14301	9948	8781	7031	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	942	3665	5454	4251	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	8523	7971	2865	3684	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	11034	11594	6200	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	232	183	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	877	950	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	10040	3036	2272	1478	<i>miscellaneous facilities</i>

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

Sport Sport

TABL. 16 (189). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE**
Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ^a				
<i>PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS^a</i>				
Jednostki organizacyjne	776	771	114 ^b	Organizational entities
Członkowie	39015	39589	15166 ^b	Members
Ćwiczący ^c	53192	63739	37532 ^b	Persons practising sports ^c
KLUBY SPORTOWE				
<i>SPORTS CLUBS</i>				
Jednostki organizacyjne	1118	1323	1374	Organizational entities
Członkowie	81182	81975	79588	Members
Ćwiczący	73711	78386	79363	Persons practising sports
mężczyźni	53939	57964	59320	males
kobiety	19772	20422	20043	females
w wieku do 18 lat	55197	56814	56084	aged up to 18
Sekcje sportowe	2605	2516	2540	Sports sections
Trenerzy	940	1247	1315	Coaches
klasy M (mistrzowskiej)	31	72	98	M class (champion)
klasy I	121	183	204	I class
klasy II	788	992	1013	II class
Instruktorzy sportowi	1803	2240	2373	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	1171	1181	1084	Other persons conducting sports activities

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji *Rocznika*; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 253. ^b Bez Zrzeszenia „Ludowe Zespoły Sportowe”. ^c Dane szacunkowe.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

^a Data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook; see general notes, item 2 on page 253. ^b Excluding the Association of "Rural Sports Clubs". ^c Estimated data.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 17 (190). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a**
W 2012 R.
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012
As of 31 XII

RODZAJE SPORTÓW	Sekcje Sec-tions	Ćwiczący <i>Persons practising sports</i>			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	TYPES OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Akrobatyka ^b	8	321	193	266	9	6	<i>Acrobatics^b</i>
Badminton	25	515	209	440	3	18	<i>Badminton</i>
Boks	17	450	49	271	7	19	<i>Boxing</i>

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji *Rocznika*; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 253. ^b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a Data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook; see general notes, item 2 on page 253. ^b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 17 (190). WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a
W 2012 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012 (cont.)

As of 31 XII

RODZAJE SPORTÓW	Sekcje <i>Sec-tions</i>	Ćwiczący <i>Persons practising sports</i>			Trenerzy <i>Coaches</i>	Instruktorzy sportowi <i>Sports instructors</i>	TYPES OF SPORTS
		ogółem <i>total</i>	z liczby ogółem <i>of total</i>				
			kobiety <i>females</i>	juniorzy i juniorki <i>juniors</i>			
Brydż sportowy	7	475	78	91	5	23	<i>Bridge</i>
Gimnastyka artystyczna	4	49	39	49	2	4	<i>Rhythmic gymnastics</i>
Gimnastyka sportowa	5	130	87	99	5	–	<i>Artistic gymnastics</i>
Hokej na lodzie	6	186	16	56	2	4	<i>Ice hockey</i>
Hokej na trawie	16	659	102	466	15	22	<i>Field hockey</i>
Jeździectwo ^b	52	561	334	212	9	58	<i>Equestrian sport^b</i>
Judo	26	1313	383	1190	23	30	<i>Judo</i>
Kajakarstwo klasyczne	16	430	133	332	19	16	<i>Classic canoeing</i>
Karate ^b	44	2148	587	1864	19	62	<i>Karate^b</i>
Karate tradycyjne ^b	18	705	176	603	10	19	<i>Traditional karate^b</i>
Kolarstwo szosowe	25	429	87	283	13	27	<i>Road cycling</i>
Kolarstwo torowe	3	36	20	34	1	5	<i>Track cycling</i>
Koszykówka	157	4532	2104	3826	98	116	<i>Basketball</i>
Kręglarstwo	11	357	127	168	4	19	<i>Bowling</i>
Lekkoatletyka	182	5033	2324	4423	118	133	<i>Athletics</i>
Łuczniczstwo	7	145	68	114	4	3	<i>Archery</i>
Narciarstwo alpejskie	7	181	67	101	2	13	<i>Alpine skiing</i>
Narciarstwo klasyczne	3	59	21	57	3	2	<i>Classic skiing</i>
Orientacja sportowa	9	375	178	308	6	14	<i>Orienteering</i>
Piłka nożna	643	29360	1542	20892	481	678	<i>Football</i>
Piłka nożna halowa (futsal)	60	1581	160	867	16	32	<i>Indoor football</i>
Piłka ręczna	87	3358	1231	2893	63	79	<i>Handball</i>
Piłka siatkowa	297	8328	3966	6655	112	243	<i>Volleyball</i>
Pływanie	49	2611	1197	2411	77	63	<i>Swimming</i>
Podnoszenie ciężarów	5	230	75	202	5	4	<i>Weight lifting</i>
Rugby	6	202	5	146	4	7	<i>Rugby</i>
Sport lotniczy ^b	27	1099	96	198	11	127	<i>Air sport^b</i>
Sport motorowy ^b	22	542	13	139	4	25	<i>Motorsport^b</i>
Strzelectwo sportowe ^b	46	2030	332	546	15	104	<i>Sport shooting^b</i>
Szachy	48	1392	367	946	5	58	<i>Chess</i>
Szermierka	16	559	238	482	25	23	<i>Fencing</i>
Taekwon-do ITF	5	225	57	190	2	8	<i>Taekwon-do ITF</i>
Taekwon-do WTF	19	1092	385	975	18	23	<i>Taekwon-do WTF</i>
Tenis	43	1712	607	1078	30	62	<i>Tennis</i>
Tenis stołowy	160	3311	1114	2440	15	99	<i>Table tennis</i>
Wioślarstwo	11	332	147	285	13	14	<i>Rowing</i>
Zapasy w stylu klasycznym	5	202	20	179	4	10	<i>Greco-Roman wrestling</i>
Zapasy w stylu wolnym	9	286	64	246	10	12	<i>Free style wrestling</i>
Żeglarsstwo ^b	27	787	230	459	14	50	<i>Sailing^b</i>

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji *Rocznika*; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 253. ^b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a Data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook; see general notes, item 2 on page 253. ^b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 18 (191). **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2010 R.**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FACILITIES^a IN 2010
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym dostosowane do osób nie- pełnosprawnych <i>Of which adapted for the disabled</i>	<i>SPECIFICATION</i>
Stadiony	209	76	<i>Stadiums</i>
w tym piłkarskie	129	36	<i>of which football</i>
Boiska do gier wielkich	613	152	<i>Fields for big games</i>
w tym piłkarskie	604	146	<i>of which football</i>
Boiska do gier małych	178	44	<i>Fields for small games</i>
koszykówki	60	22	<i>basketball</i>
piłki ręcznej	21	4	<i>handball</i>
piłki siatkowej	97	18	<i>volleyball</i>
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe . .	320	120	<i>Universal and multipurpose sports fields</i>
Korty tenisowe	202	72	<i>Tennis courts</i>
Hale sportowe	91	71	<i>Sports halls</i>
Sale gimnastyczne ^b	112	39	<i>Gyms^b</i>
Pływalnie	61	38	<i>Swimming pools</i>
Tory sportowe	29	8	<i>Sports tracks</i>
Lodowiska sztuczne	11	7	<i>Artificial skating rinks</i>
Ścieżki rowerowe w km	1375,0	338,3	<i>Bicycle paths – length in km</i>

a Bez obiektów przyszkolnych. *b* Łącznie z salami pomocniczymi.
a Excluding schools facilities. *b* Including auxiliary gym.

DZIAŁ XIII
NAUKA I TECHNIKA.
SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- **badania podstawowe**, tj. prace teoretyczne i eksperymentalne podejmowane przede wszystkim w celu zdobycia lub poszerzenia wiedzy na temat przyczyn zjawisk i faktów, nieukierunkowane w zasadzie na uzyskanie żadnych konkretnych zastosowań praktycznych;
- **badania stosowane** oraz włączone w 2011 r. **badania przemysłowe**, tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy mającej konkretne zastosowania praktyczne. Polegają one bądź na poszukiwaniu możliwych zastosowań praktycznych dla wyników badań podstawowych, bądź na poszukiwaniu nowych rozwiązań pozwalających na osiągnięcie z góry założonych celów praktycznych. Wynikami badań stosowanych są modele próbne wyrobów, procesów czy metod;
- **prace rozwojowe**, tj. prace w szczególności konstrukcyjne, technologiczno-projektowe oraz doświadczalne polegające na zastosowaniu istniejącej już wiedzy, uzyskanej dzięki pracom badawczym lub jako wynik doświadczenia praktycznego do opracowania nowych lub istotnego ulepszenia istniejących materiałów, urządzeń, wyrobów, procesów, systemów czy usług, łącznie z przygotowaniem prototypów oraz instalacji pilotowych.

1. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe**, tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych:

- a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk; w danych statystycznych do 2009 r. ujmowano również samodzielne zakłady naukowe, które zgodnie z ustawą z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 619) zostały przekształcone w instytuty naukowe bądź przez nie wchłonięte,
- b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618); do 2009 r. określane jako jednostki badawczo-rozwojowe, które działały

CHAPTER XIII
SCIENCE AND TECHNOLOGY.
INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

Research and development (R&D) includes:

- **basic research**, i.e. experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view;
- **applied research** and **industrial research** included in 2011, i.e. also original investigation undertaken in order to acquire new knowledge. It is, however, directed primarily towards a specific practical aim or objective;
- **experimental development**, i.e. systematic work, drawing on existing knowledge gained from research and (or) practical experience, that is directed to producing new materials, products or devices, to installing new processes, systems and services, or to improving substantially those already produced or installed including preparation of prototypes and pilot installations.

1. Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:

1) **scientific and research-development units**, i.e. units involved mainly in carrying out research and development:

- a) scientific institutes of the Polish Academy of Sciences; until 2009 statistical data included independent research departments which were transformed or incorporated into scientific institutes pursuant to the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws of 2010 No. 96, item 619),
- b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws of 2010 No. 96, item 618); until 2009 defined as branch research-development units which

na podstawie ustawy z dnia 25 VII 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jednolity tekst Dz. U. 2001 Nr 33, poz. 388 z późn. zm.),

- c) inne, tj. pozostałe jednostki zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) **pomocnicze jednostki naukowe** (biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe) określone do 2009 r. jako jednostki obsługi nauki;
- 3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności, prowadzą działalność badawczą i rozwojową; do 2009 r. określane jako jednostki rozwojowe;
- 4) **szkoły wyższe**;
- 5) **pozostałe jednostki** – instytucje prowadzące działalność badawczą i rozwojową obok swojej podstawowej działalności, nieujęte w pozycjach 1)–4), np. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

2. Do **zatrudnionych** w działalności badawczej i rozwojowej zaliczono:

- 1) w kategorii **pracowników naukowo-badawczych**:
- a) pracowników naukowych, badawczo-technicznych, inżynierskich i technicznych zatrudnionych w jednostkach naukowych i badawczo-rozwojowych, w pomocniczych jednostkach naukowych oraz w pozostałych jednostkach,
- b) pracowników naukowych i innych zatrudnionych w działalności badawczej i rozwojowej w podmiotach gospodarczych prowadzących prace badawczo-rozwojowe,
- c) pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych zatrudnionych w szkołach wyższych,
- d) uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace badawczo-rozwojowe;
- 2) w kategorii **techników i pracowników równorzędnych** – pracowników, którzy uczestniczą w działalności badawczej i rozwojowej wykonując zadania naukowe i techniczne zazwyczaj pod kierunkiem pracowników naukowo-badawczych;
- 3) w kategorii **pozostały personel** – pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac badawczo-rozwojowych lub bezpośrednio z nimi związanych.

operated on the basis of the Law on the Research and Development Units, dated 25 VII 1985 (uniform text Journal of Laws of 2001 No. 33, item 388 with later amendments),

- c) *other units classified into NACE Rev. 2, the division 72 “Scientific research and development”;*
- 2) **auxiliary scientific units** – *scientific libraries, scientific archives, museums, auxiliary scientific units of the Polish Academy of Sciences, associations and foundations supporting research and development activity and experimental development; until 2009 defined as science support units;*
- 3) **economic entities** (not classified into NACE Rev. 2, the division 72 “Scientific research and development”) *include mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main economic activity; until 2009 defined as development units;*
- 4) **higher education institutions;**
- 5) **other units** – *institutions conducting R&D besides their main principal activity, not included in items 1)–4), e.g. hospitals, national parks, botanic garden, state agencies and institutions.*

2. Employment in R&D includes:

- 1) **researchers (RSE):**
- a) *researchers, research and technical assistants, engineering and technical assistants employed in scientific and research-development units, auxiliary scientific units and other units,*
- b) *researchers and other staff employed in R&D in economic entities conducting R&D,*
- c) *researchers and academics employed in higher education institutions,*
- d) *students of doctoral studies conducting R&D;*
- 2) **technicians and equivalent staff** *are persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks, normally under the supervision of researchers;*
- 3) **other supporting staff** *include skilled and unskilled craftsmen, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.*

3. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Liczbę zatrudnionych (z wyjątkiem danych w tabl. 2) podano w jednostkach przeliczeniowych, tj. w tzw. **ekwiwalentach pełnego czasu pracy** (osobolatach).

Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczo-rozwojową.

4. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową obejmują:

- **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania; do nakładów wewnętrznych zalicza się nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane, przemysłowe i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R;
- **nakłady zewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych w danej jednostce nabytych od innych jednostek (krajowych i zagranicznych).

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe od 2003 r. podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych.

5. W działalności badawczej i rozwojowej, zgodnie z Klasyfikacją Dziedzin Nauki i Techniki OECD, wyodrębnia się sześć podstawowych dziedzin nauk: nauki przyrodnicze, inżynieryjne i techniczne, medyczne i o zdrowiu, rolnicze, społeczne oraz humanistyczne.

6. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

- 1) **sektor rządowy** – krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwu, powołane na podstawie ustawy (patrz ust. 1 na str. 266),
- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze,
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki,

3. Data regarding **employment** in R&D include exclusively persons employed directly on this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 percent of their nominal working time on R&D.

The number of persons (excluding data in table 2) engaged in R&D is expressed in **full-time equivalents (FTE)**.

One FTE equals one person-year spent on R&D.

4. Expenditures on research and development activity include:

- **internal expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by own research facilities, regardless of their sources of financing; internal expenditures include current expenditures borne on basic research, applied research, industrial research and experimental development as well as capital expenditures on fixed assets connected with R&D;
- **external expenditures**, including the value of research and development works of a given entity purchased from other (national and foreign) entities.

Since 2003, **capital expenditures on fixed assets** comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in fixed assets until completion of the project.

5. In research and development, according to the OECD Field of Science and Technology Classification there are six main fields of science: natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural sciences, social sciences as well as humanities.

6. Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following **sectors of funding**, from which the funding for research and development comes:

- 1) **government sector** – national government entities (among others, ministries) and local government units (including local government units), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the law (see item 1 on page 266) subject to the ministries,
- 2) **business enterprise sector** – national economic entities,
- 3) **higher education sector** – national higher institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics,

- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne,
- 5) **zagranica** – organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.
- 4) **private non-profit sector** – national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons,
- 5) **abroad** – international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.

7. Działalność innowacyjna obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym, których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji. Prezentowane w dziale dane obejmują działalność innowacyjną w przemyśle i dotyczą opracowywania i wdrażania (wprowadzania na rynek) nowych lub istotnie ulepszonych, w zakresie swoich cech i zastosowań, produktów (wyrobów, usług) – **innowacja produktowa** oraz zastosowania nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, a także z zakresu logistyki, zaopatrzenia, dystrybucji i wspierających procesy w przedsiębiorstwie – **innowacja procesowa**, przy czym produkty te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa.

Nakłady na działalność innowacyjną obejmują nakłady na: badania naukowe i prace rozwojowe (B+R), zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw – patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe przygotowania do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych.

Produkt nowy jest to produkt (wyrób lub usługa), który różni się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczasowych.

Produkt istotnie ulepszony jest to produkt (wyrób lub usługa) już istniejący, który został znacząco udoskonalony poprzez zastosowanie nowych materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie produktu.

8. Wynalazek podlegający opatentowaniu – bez względu na dziedzinę techniki – jest to nowe rozwiązanie, posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

9. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

7. Innovation activity comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial actions aimed at developing and implementing innovations. Data presented in the section include innovation activity in industry and concern the development and implementation (introduction on the market) of new or significantly improved products (goods and services) with regard to their features and applications – **product innovation** and applications of new or significantly improved production methods and those in the area of logistics, supply, distribution and methods supporting processes in enterprises – **process innovation** in which this products and processes are novel at least for the enterprise.

Expenditures on innovation activity include expenditures on: R&D, acquisition of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights – patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparations for the implementation of product and process innovations.

A new product is a product (good or service) that differs significantly in its characteristics or intended uses from the previous products.

A significantly improved product is an existing product (good or service) which has been significantly improved through the use of new materials, components and other characteristics that enhance the performance of this product.

8. A patentable invention – regardless of the field of technology – is any new solution which involves an inventive step, i.e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.

9. An utility model eligible for protection – a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object permanent form.

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o **przedsiębiorstwach** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 i zaliczanych, według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), do wybranych sekcji: „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, „Budownictwo”, „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”, „Informacja i komunikacja”, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i sprzętu komunikacyjnego). W 2013 r. w kraju badaniem objęto 17,4 tys. przedsiębiorstw (tj. 18,0% ich ogólnej liczby).

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

4. Pojęcie **handel elektroniczny** (e-handel) odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane online. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

Information society

1. *The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.*

2. *Data on **enterprises** concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev. 2: “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”, “Water supply; sewerage and waste management and remediation activities”, “Construction”, “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”, “Transportation and storage”, “Accommodation and food service activities”, “Information and communication”, “Real estate activities”, “Professional, scientific and technical activities” (excluding veterinary activities), “Administrative and support service activities”, “Other service activities” (repair of computers and communication equipment). In 2013 in country the survey covered 17,4 thous. enterprises (i.e. 18,0% of total enterprises).*

3. ***Public authorities** refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.*

4. *An **e-Commerce transaction** is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing of orders. The goods or services are ordered by those methods, but the payment and the ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-Commerce transactions exclude orders made by manually typed e-mail messages.*

Nauka i technika Science and technology

TABLE 1 (192). JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ

UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

A. JEDNOSTKI

Stan w dniu 31 XII

UNITS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	86	168	268	304	T O T A L
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	20	45	42	53	Scientific and research-development units
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	6	6	6	6	Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
Instytuty badawcze	13	8	8	8	Research institutes
Inne	1	31	28	39	Others
Pomocnicze jednostki naukowe	5	–	3	3	Auxiliary scientific units
Podmioty gospodarcze	52	91	192	214	Economic entities
Szkoły wyższe	9	14	18	18	Higher education institutions
Pozostałe jednostki	–	18	13	16	Other units

B. ZATRUDNIENI^a

EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION	
	ogółem total			pracownicy naukowo-badawczy researchers	technicy i pracownicy równorzędni technicians and equivalent staff	pozostały personel other supporting staff		
O G Ó Ł E M	5486,4	6505,9	6887,6	6154,3	4409,9	1092,9	651,5	T O T A L
w tym:								<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	1262,1	1783,2	1893,0	2060,4	1470,3	400,5	189,6	Scientific and research-development units
w tym:								<i>of which:</i>
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	495,9	#	723,1	759,6	640,4	#	#	Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
Instytuty badawcze	763,2	734,1	993,1	806,1	572,7	149,0	84,4	Research institutes
Podmioty gospodarcze	613,6	811,0	1263,9	1421,0	737,3	379,2	304,5	Economic entities
Szkoły wyższe	3600,7	3897,4	3651,4	2611,4	2147,8	311,2	152,4	Higher education institutions

^a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

^a In full-time equivalents.

TABL. 2 (193). ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL
LEVEL
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z wykształceniem Education				
			wyższym higher				pozosta- łym others
			z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		z tytułem zawodo- wym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata with tertiary degrees below the PhD level (Master's degree, Bache- lor's degree and equi- valent)	
doktora habilitowa- nego habilitated doctor ^a (HD)	doktora doctor (PhD)						
OGÓŁEM	2005	11730	924	1025	3512	3861	2408
TOTAL	2010	13464	1023	1272	4250	4593	2326
	2012	13234	1017	1339	4049	4491	2338
	2013	13319	1083	1413	4082	4620	2121
w tym: of which:							
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	2005	1593	101	71	294	713	414
Scientific and research- -development units	2010	2170	#	#	344	1101	526
	2012	2313	106	106	398	1207	496
	2013	2285	110	109	401	1218	447
w tym: of which:							
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		805	68	60	193	385	99
Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences							
Instytuty badawcze		998	36	47	178	520	217
Research institutes							
Podmioty gospodarcze	2005	760	#	#	20	433	306
Economic entities	2010	1045	#	-	#	618	401
	2012	1764	#	#	41	1125	596
	2013	1659	#	#	42	1104	509
Szkoły wyższe	2005	9347	821	953	3193	2700	1680
Higher education institutions	2010	10205	919	1174	3879	2840	1393
	2012	9061	909	1231	3593	2088	1240
	2013	9274	968	1301	3612	2231	1162

^a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3 (194). NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)
 GROSS DOMESTIC EXPENDITURES ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
 (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013				
	ogółem grand total				nakłady ^a expenditures ^a			
					bieżące current		inwestycyjne na środki trwałe capital	
	razem total	w tym osobowe of which labour costs	razem total	w tym maszyny, urządze- nia tech- niczne i narzę- dzia oraz środki transportu of which machi- nery, technical equip- ment as well as transport equip- ment				
w mln zł				in mln zł				
OGÓŁEM	435,5	777,8	1360,5	996,5	718,3	430,9	278,2	174,9
TOTAL								
w tym: of which:								
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	206,7	#	322,6	283,4	249,4	145,2	34,0	#
Scientific and research- -development units								
w tym: of which:								
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	135,9	143,4	131,8	118,2	104,7	63,7	13,5	#
<i>Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>								
Instytuty badawcze	70,7	116,4	151,5	131,7	113,4	61,6	18,2	14,2
<i>Research institutes</i>								
Podmioty gospodarcze	81,4	120,3	219,8	294,3	208,9	148,9	85,4	63,4
Economic entities								
Szkoły wyższe	146,6	338,9	811,6	412,8	254,5	132,6	158,3	88,2
Higher education institutions								

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 (195). NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM	777,8	1360,5	996,5	TOTAL
Przyrodniczych	255,8	311,5	241,8	Natural sciences
Inżynierskich i technicznych	234,4	313,2	378,2	Engineering and technology
Medycznych i nauk o zdrowiu	52,9	#	61,4	Medical and health sciences
Rolniczych	121,6	100,4	138,6	Agricultural sciences
Społecznych	25,6	119,7	48,0	Social sciences
Humanistycznych	87,5	#	128,5	Humanities

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.TABL. 5 (196). NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	2010	2013	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	777,8	1360,5	996,5	100,0	100,0	TOTAL
sektor:						sector:
Rządowy	508,1	865,8	611,9	65,3	61,4	Government
Przedsiębiorstw	148,9	239,0	249,8	19,2	25,1	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	#	25,2	21,0	#	2,1	Higher education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	#	8,9	1,3	#	0,1	Private non-profit
Zagranica	101,7	221,6	112,5	13,1	11,3	Abroad

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (197). NAKŁADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Badania <i>Research</i>		Prace rozwojowe <i>Experimental development</i>	SPECIFICATION	
		podstawowe <i>basic</i>	stosowane ^b <i>applied^b</i>			
		w mln zł <i>in mln zł</i>				
OGÓŁEM	2005	310,1	151,2	60,5	98,5	TOTAL
	2010	517,1	183,2	124,5	209,4	
	2012	868,6	226,2	162,7	479,7	
	2013	718,3	320,7	185,0	212,6	
w tym:						<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe		249,4	82,0	62,0	105,4	Scientific and research-development units
w tym:						<i>of which:</i>
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		104,7	63,3	#	#	<i>Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>
Instytuty badawcze		113,4	15,9	50,6	47,0	<i>Research institutes</i>
Podmioty gospodarcze		208,9	#	#	87,1	Economic entities
Szkoły wyższe		254,5	175,3	61,9	17,3	Higher education institutions

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. *b* Łącznie z nakładami na włączone w 2011 r. badania przemysłowe.
a Internal, excluding depreciation of fixed assets. *b* Including expenditures on industrial research included in 2011.

TABL. 7 (198). STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	stopień zużycia w % <i>degree of consumption in %</i>				
OGÓŁEM	78,5	77,7	60,2	74,6	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	89,0	#	76,4	77,6	Scientific and research-development units
w tym:					<i>of which:</i>
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	90,4	82,4	70,3	79,4	<i>Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>
Instytuty badawcze	87,9	83,7	83,8	79,1	<i>Research institutes</i>
Podmioty gospodarcze	65,1	70,8	38,1	57,6	Economic entities
Szkoły wyższe	76,5	76,7	57,8	75,1	Higher education institutions

TABL. 8 (199). UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE^a W 2013 R.SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2011–2013 Products – in % – introduced into the market during 2011–2013			
	ogółem total	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone of which new or significantly improved product		w tym eksport ogółem of which export total
		dla rynku to the market	tylko dla przed- siębiorstwa only to the enterprise	
OGÓŁEM	14,9	4,3	10,6	11,1
TOTAL				
sektor publiczny	0,6	0,0	0,5	0,0
public sector				
sektor prywatny	16,2	4,7	11,5	12,2
private sector				
W tym przetwórstwo przemysłowe	16,9	4,9	12,0	12,7
Of which manufacturing				
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych	3,0	2,4	0,6	1,5
Manufacture of food products				
Produkcja napojów	5,3	0,1	5,2	0,1
Manufacture of beverages				
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	32,2	31,4	0,8	8,7
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	6,4	2,8	3,6	2,0
Manufacture of chemicals and chemical products				
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	9,2	5,7	3,5	1,4
Manufacture of pharmaceutical products ^Δ				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	4,9	3,3	1,7	0,8
Manufacture of rubber and plastic products				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	5,4	2,4	3,0	2,8
Manufacture of other non-metallic mineral products				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	3,6	1,6	1,9	1,6
Manufacture of metal products ^Δ				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	27,9	16,7	11,1	23,7
Manufacture of machinery and equipment n.e.c				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	52,7	0,4	52,3	50,0
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2011–2013.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2011–2013.

TABL. 9 (200). PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2011–2013
 INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2011–2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2011–2013 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2011–2013</i>			
	ogółem <i>total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
OGÓŁEM TOTAL	33,2	23,1	13,1	25,3
sektor publiczny <i>public sector</i>	24,6	10,1	1,4	24,6
sektor prywatny <i>private sector</i>	33,8	24,0	13,9	25,3
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	33,6	24,7	14,1	25,1
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	21,6	16,1	10,6	16,1
Produkcja napojów <i>Manufacture of beverages</i>	63,6	63,6	27,3	54,5
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	72,7	54,5	31,8	45,5
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>	100,0	100,0	54,5	45,5
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	39,3	27,0	13,5	30,3
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	41,7	27,8	11,1	36,1
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	31,9	23,7	13,3	22,2
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	50,0	50,0	33,3	16,7
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	54,2	45,8	25,0	41,7
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c</i>	48,3	40,0	25,0	31,7
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	56,1	43,9	7,3	46,3

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49.

a For product and proces innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (201). NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)
 EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures						
		na działalność badawczą i rozwo- jową ^b on research and develop- ment activity ^b	na zakup on the acquisition		oprogra- mowania of the software	inwesty- cyjne na maszyny i urządze- nia techn- iczne i narzę- dzia oraz środki trans- portu ^c capital on the acqui- sition of machine- ry and technical equip- ment, tools and transport equip- ment ^c	na szkolenie personelu związane z działal- nością innowa- cyjną on staff training conne- cted with inno- vation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszo- nych pro- duktów on the marke- ting for new or signifi- cantly improved products
			wiedzy ze źródeł zewnętrz- nych (gotowej techno- logii w postaci doku- mentacji i praw) of know- ledge from external sources (complete technolo- gy in the form of documen- tation and rights)					
w tys. zł in thous. zł								
OGÓŁEM 2005	1455937	138001	46134	34047	944311	3262	47675	
TOTAL 2010	1383843	172752	16404	47544	875558	4152	62387	
2012	1772728	220115	47760	27507	1127824	3469	83607	
2013	1989196	206219	42041	22378	1303581	8916	75669	
W tym przetwórstwo przemysłowe	1928373	203732	#	20224	1262817	#	#	
<i>Of which manufacturing</i>								
w tym: <i>of which:</i>								
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	196996	4097	—	#	#	#	5530	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	36124	#	—	#	24686	#	—	
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	18498	—	—	—	18351	#	—	
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	42080	12823	—	—	#	—	#	
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>	6667	5744	#	#	61	39	442	

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49.
^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures.
^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10 (201). NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (dok.)
 EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures						
		na działalność badawczą i rozwo- jową ^b on research and develop- ment activity ^b	na zakup on the acquisition		oprogra- mowania of the software	inwesty- cyjne na maszyny i urządze- nia techn- iczne i narzę- dzia oraz środki trans- portu ^c capital on the acqui- sition of machine- ry and technical equip- ment, tools and transport equip- ment ^c	na szkolenie personelu związane z działa- lnością innowa- cyjną on staff training conne- cted with innova- tion activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszo- nych pro- duktów on the marke- ting for new or signifi- cantly improved products
			wiedzy ze źródeł zewnę- trznych (gotowej techno- logii w postaci doku- mentacji i praw) of know- ledge from external sources (complete technolo- gy in the form of documen- tation and rights)					
w tys. zł in thous. zł								
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)								
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Manufacture of rubber and plastic products	61109	8982	120	768	#	81	947	
Produkcja wyrobów z pozostałych mine- ralnych surowców niemetalicznych . . Manufacture of other non-metallic mineral products	#	1680	–	#	#	205	#	
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	38926	4664	#	691	26284	174	272	
Produkcja urządzeń elektrycznych Manufacture of electrical equipment	#	4962	–	#	#	76	14	
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	134201	40660	#	1169	#	#	817	
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	217691	60628	#	1451	#	522	#	
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego Manufacture of other transport equipment	26876	9381	#	652	5427	458	#	
Produkcja mebli Manufacture of furniture	108588	29736	#	3135	55222	101	#	

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49.
^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures.
^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (202). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ^a W PRZEMYSŁE WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego środki <i>Of which funds</i>			
		własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) <i>received from abroad (not re-payable)</i>	kredyty bankowe <i>bank credits</i>	pozostałe ^b <i>others^b</i>
w tys. zł <i>in thous. zł</i>					
O G Ó Ł E M 2005	1455937	1001496	12410	343811	76692
T O T A L 2010	1383843	937434	78304	105168	262938
2012	1772728	1355137	64745	221825	131021
2013	1989196	1370230	120150	349087	149729
W tym przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>	1928373	1332291	#	344838	#
w tym: <i>of which:</i>					
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	196996	80194	#	#	#
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	36124	31421	1714	#	#
Produkcja papieru i wyrobów z papieru . . <i>Manufacture of paper and paper products</i>	57924	#	#	2889	–
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	18498	#	#	#	#
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	42080	34513	#	#	–
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ . . <i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>	6667	6667	–	–	–
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	61109	20416	9490	16955	14247
Produkcja wyrobów z pozostałych mineral- nych surowców niemetalicznych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	#	9893	#	#	–
Produkcja metali <i>Manufacture of basic metals</i>	#	747	#	–	–

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49. ^b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b The others consist budget funds, funds from venture capital and other resources

TABL. 11 (202). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ^a W PRZEMYSŁE WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (dok.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS
 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego środki Of which funds			
		własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) received from abroad (not re-payable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)					
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	38926	21042	7440	10163	#
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	134201	127066	#	#	#
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	217691	196423	#	8841	#
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego Manufacture of other transport equipment	26876	12572	#	#	466
Produkcja mebli Manufacture of furniture	108588	78498	18774	#	#

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49. ^b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b The others consist budget funds, funds from venture capital and other resources

TABL. 12 (203). **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a**
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Wynalazki:					Inventions:
zgłoszone	174	314	428	360	patent applications
udzielone patenty	65	95	159	223	patents granted
Wzory użytkowe:					Utility models:
zgłoszone	59	77	100	92	utility model application
udzielone prawa ochronne	60	35	50	59	rights of protection granted

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13 (204). PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE
 Stan w styczniu
 ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES
 As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery ^b	92,2	97,1	92,7	93,6	Computers ^b
Dostęp do Internetu	85,2	95,0	92,1	92,8	Internet access
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	36,0	68,4	79,1	82,0	Internet access via broadband connection ^c
w tym mobilne łącze szerokopasmowe ..	.	20,9	37,9	45,3	of which mobile broadband
Własna strona internetowa	47,9	63,3	68,2	64,6	Own Website

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2012 i 2013 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). ^c Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2012 and 2013 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, PDAs). ^c Since year 2010 includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 (205). CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a
 PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	57,3	90,1	87,7	89,8	Enterprises using the Internet in their contacts with public administration
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	9,8	11,5	10,4	11,9	Enterprises which received orders via computer networks
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	23,3	15,5	19,1	22,7	Enterprises which sent orders via computer networks

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

DZIAŁ XIV CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen ok. 1400 reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (CICOP/HICP).

2. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloczyn wartości (bez podatku od towarów i usług – VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV PRICES

General notes

1. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of about 1400 representatives of goods and services.

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of expenditure (excluding own consumption) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

2. Information about **retail prices** comes from the following price surveys:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased for production and investment purposes, mainly with agriculture.

The sources of information on retail prices of goods and services are the following quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions.

Annual prices have been calculated as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of selected goods which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

3. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (206). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
OGÓŁEM	102,1	102,8	104,0	101,1	TOTAL
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,6	102,0	104,0	102,1	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	103,2	106,2	104,5	104,5	Alcoholic beverages, tobacco
Odzież i obuwie	94,4	96,5	98,1	97,1	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,3	103,4	105,4	102,1	Dwelling
Zdrowie	102,1	103,0	103,3	102,1	Health
Transport	106,6	107,3	108,4	97,8	Transport
Rekreacja i kultura	100,3	101,4	101,2	103,5	Recreation and culture
Edukacja	103,0	104,8	103,1	99,8	Education

TABL. 2 (207). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ryż – za 1 kg	2,86	4,16	4,07	4,06	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,30	1,98	2,28	2,24	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	4,03	3,62	3,84	3,73	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg	1,50	1,92	2,19	2,32	Wheat flour – per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	17,92	22,16	28,35	29,15	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	12,75	12,96	15,12	15,13	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,58	6,11	7,51	7,52	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,91	21,35	22,93	23,70	Pork ham, boiled – per kg
Kielbasa wędzona – za 1 kg	11,83	13,41	15,36	14,93	Smoked sausage – per kg
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	13,16	17,08	21,10	21,73	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	11,18	13,17	14,97	14,66	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	8,28	9,00	11,78	12,06	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,40	2,69	2,70	2,79	Cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% – za 200 ml	1,32	1,56	1,75	1,81	Sour cream, fat content 18% – per 200 ml
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	9,23	11,42	11,76	12,00	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	16,58	17,36	19,59	20,42	Ripening cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,35	0,44	0,56	0,52	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	3,05	4,08	4,08	4,21	Fresh butter, fat content about 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,72	5,59	6,57	6,45	Rape-oil, domestic production – per l

TABL. 2 (207). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (cd.)

RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Pomarańcze – za 1 kg	4,91	5,52	4,62	4,94	Oranges – per kg
Jabłka ^a – za 1 kg	2,09	2,56	2,85	2,77	Apples ^a – per kg
Buraki ^a – za 1 kg	1,16	1,65	1,26	1,69	Beetroots ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,53	1,91	1,99	2,15	Carrots ^a – per kg
Ziemniaki ^a – za 1 kg	0,72	1,21	0,70	1,31	Potatoes ^a – per kg
Cukier biały kryształ – za 1 kg . . .	3,11	2,78	4,01	3,60	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna mielona – za 250 g	4,57	5,97	7,28	6,54	Natural coffee, ground – per 250 g
Herbata czarna, liściasta – za 100 g	2,22	3,28	3,73	3,91	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	19,51	19,54	20,33	20,23	Pure vodka 40% – per 0,5 l
Papierosy – za 20 szt.	5,27	9,16	11,31	12,08	Cigarettes – per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowelny – za 1 kpl.	432,50	436,21	425,55	434,88	Men's suit, polyester staple fibres and wool – per set
Półbuty męskie skórzane, na po- deszwie nieskórzanej – za 1 parę	144,15	156,28	173,35	175,21	Men's low leather shoes with non- leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	141,92	150,43	160,83	168,35	Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzielowanie obuwia męskiego – za 1 parę	25,32	35,92	36,15	36,52	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	2,31	2,91	3,21	3,39	Cold water by municipal water- -system – per m ³
Energia elektryczna dla gospo- darstw domowych (taryfa cało- dobowa) ^b – za 1 kWh	0,44	0,58	0,66	0,66	Electricity for households (all-day tariff) ^b – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domo- wych ^c – za 1 m ³	1,47	2,43	2,83	2,62	Natural net-gas, high-methanated for households ^c – per m ³
Węgiel kamienny – za 1 t	482,70	743,06	824,62	825,15	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	13,58	16,68	18,53	19,51	Hot water – per m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m ² p u	2,98	3,63	4,41	4,33	Heating of dwellings – per m ² of useful floor space
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1482 ^d	1213	1059	1065	Fridge-freezer, capacity about 300 l
Pralka automatyczna typu domo- wego, na 5 kg suchej bielizny . .	1311	1145	1096	1103	Automatic washing machine, dry- -linen capacity not exceeding 5 kg
Odkurzacz typu domowego	284,14	355,86	338,46	324,88	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	151,72	171,01	171,84	171,89	Iron with duschsystem
Proszek do prania – za 400 g	4,47	4,59	4,41	Washing powder – per 400 g
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,03	4,54	5,72	5,50	Unleaded 95 octane motor petrol – per l

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. ^{b, c} Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: ^b – 100 kWh energii elektrycznej, ^c – 18,25 m³ gazu. ^d Pojemność ok. 320 l.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. ^{b, c} Including standing and variable charges with the monthly use: ^b – of 100 kWh of electricity, ^c – of 18,25 m³ of gas. ^d Capacity about 320 l.

TABL. 2 (207). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)

RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	1,97	2,40	2,80	2,95	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Przejazd taksówka osobową, taryfa dzienna – za 5 km	12,10	14,23	15,39	15,59	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	12,27	14,16	15,96	16,33	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	49,18	61,09	66,40	69,97	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	63356	76803	147226	149424	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	9549	11662	13006	13428	Mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	23,26	30,69	43,38	43,34	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt	14,97	17,25	20,55	22,32	Grinding of wheat – per dt
Badanie kliniczne krowy	20,30	26,55	28,46	29,87	Cow's clinical examination

TABL. 3 (208). PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH

AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					Cereal grain consumer and for feeds – per dt:
pszenicy	38,01	59,94	90,96	81,14	wheat
żyta	28,39	43,25	75,54	53,98	rye
jęczmienia	38,86	49,04	80,78	74,26	barley
owsa i mieszanek zbożowych	30,25	37,04	68,98	54,88	oats and mixed cereal
pszenżyta	32,04	46,28	82,62	65,38	triticale
Ziemniaki – za 1 dt	19,96	34,73	33,08	51,72	Potatoes – per dt
w tym jadalne (bez wczesnych)	45,05	64,01	48,68	77,32	of which edible (excluding early kinds)
Buraki cukrowe – za 1 dt	17,11	11,48	12,93	14,44	Sugar beets – per dt
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	80,69	127,86	199,80	146,72	Industrial rape and turnip rape – per dt
Liście tytoniu – za 1 dt	140,37	516,91	634,86	492,43	Raw tobacco – per dt
Chmiel surowy – za 1 dt	902,99	1109,94	1003,40	1121,29	Raw hop – per dt
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					Animals for slaughter – per kg:
bydło (bez cieląt)	4,03	4,78	6,53	6,23	cattle (excluding calves)
cielęta	7,11	6,08	7,62	6,52	calves
trzoda chlewna	3,82	3,85	5,40	5,43	pigs
Mleko krowie – za 1 l	0,94	1,05	1,19	1,35	Cows' milk – per l
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,16	0,19	0,31	0,21	Consumer hen's eggs – per piece

TABL. 4 (209). PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH
 AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż – za 1 dt:					<i>Cereal grain – per dt:</i>
pszenicy	47,04	64,11	107,29	104,89	<i>wheat</i>
żyta	35,79	47,47	91,75	79,83	<i>rye</i>
jęczmienia	44,23	57,24	100,02	92,39	<i>barley</i>
owsa	40,52	51,17	93,79	78,32	<i>oats</i>
pszenżyta	40,71	53,85	94,85	90,90	<i>triticale</i>
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	54,87	94,78	58,78	99,56	<i>Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt</i>
Siano łąkowe	31,00	45,07	45,42	42,22	<i>Hay meadow</i>
Słoma zbóż ozimych	14,75	48,34	47,92	50,00	<i>Straw of winter cereals</i>
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.:					<i>Livestock – per head:</i>
krowa dojna	1977,04	.	.	.	<i>dairy cow</i>
jałówka 1-rocza	1094,74	1203,09	.	.	<i>one-year heifer</i>
prosię na chów	137,43	125,11	164,71	170,73	<i>piglet for breeding</i>
koń roboczy	3233,25	3666,67	4672,22	4857,58	<i>farm horse</i>
źrebię 1-roczne	1905,00	.	2666,67	2895,83	<i>one-year colt</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
cielęta	9,83	.	.	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,94	.	.	.	<i>pigs</i>
Jaja kurze – za 1 szt.	0,34	0,47	0,60	0,60	<i>Hen eggs – per piece</i>

DZIAŁ XV ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności**; dotyczą one działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniele) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywa i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, świń, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniele) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów); w związku z tym dane z zakresu: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, plonów ziemniopłodów (bez warzyw gruntowych), pogłowia

CHAPTER XV AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method**; data concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. **An agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

A natural person's agricultural holding is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Natural person's agricultural holdings include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the production of significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit trees plantations, fruit shrubs plantations, ornamental plants and orchard nurseries, field vegetable and strawberry, hops, tobacco, goats and wild animals (such as wild boar, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.

An agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds); therefore the data on land use, sown area, yields (excluding ground vegetables),

zwierząt gospodarskich, ciągników rolniczych oraz zużycia nawozów za 2010 r. zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji *Rocznika*.

4. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze – utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211 z późn. zm.) – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczonych w 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkótek (sady), szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:
1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);

livestock, agricultural tractors and consumption of fertilizers for 2010 have been revised in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

4. The agricultural land area including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211 with later amendments) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which in 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Orchards are understood as land planted with fruit-bearing trees, bushes and tree nurseries not smaller than 0,1 ha.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:
1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);

2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywcą rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu oraz na targowiskach.

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2010 r. – z lat 2009 i 2010.

7. Dane o **produkcji, plonach i skupie** zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych. Kukurydzę na ziarno zaliczono do zbóż.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszką, mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię). Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centers and on marketplaces.

6. The average national current prices for the year preceding the surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices for two consecutive years, i.e., the year preceding the surveyed year and the survey year, e.g. for 2010 – the prices from 2009 and 2010, are assumed.

7. Data regarding the **production, yields and procurement** of pulses and oil-bearing plants as well as cereals concerns grain. Data concerning **cereals** include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding **basic cereals**, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise stated, do not include cereal mixed. Maize designated for grain was included among cereals.

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and other) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory). **Feed plants** include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.

8. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

10. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2012/13 oznacza okres od 1 VII 2012 r. do 30 VI 2013 r.).

11. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

12. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

13. Dane za 2010 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny przeprowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika.

8. Data regarding **agricultural tractors** concern 4-wheeled and tracked tractors.

9. **Procurement of agricultural products** includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

10. **Farming years** cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2012/13 farming year covers the period from 1 VII 2012 to 30 VI 2013).

11. Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and live-stock as of June, unless otherwise indicated.

12. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

13. Data for 2010 in terms of land use, sown area, live-stock, tractors, consumption of mineral or chemical and lime fertilizers were compiled on the basis of the results of the Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 – as of 30 VI.

14. Data – unless otherwise stated – are presented by the official residence of the land user.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:
- 1) **lasów publicznych** stanowiących własność:
 - a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczyście przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”) nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,
 - b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);
 - 2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:
 - a) osób fizycznych,
 - b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
 - c) spółdzielni produkcji rolniczej,
 - d) innych osób prawnych.

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:
- 1) **public forests** owned by:
 - a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:
 - the State Forests National Forest Holding (abbreviated as “State Forests”) supervised by the Minister of Environment,
 - nature protection units (national parks),
 - organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency,
 - b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status since 1999);
 - 2) **private forests** owned by:
 - a) natural persons,
 - b) land held in common by all or part of the residents of a village,
 - c) agricultural production cooperatives,
 - d) other legal persons.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz polećka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lat) i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lata (do 2008 r. – 2 lat) oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębiami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębiami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębiami.

Drzewostany o budowie przerebowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land **connected with silviculture** includes land used for purpose of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years) and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years (until 2008 – 2 years) as well as crops and greenwoods in age category I (1–20 years), with plantings at less than 0,5 (full plantings at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in age category II (21–40 years) with plantings of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with plantings of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal and to be renewed classes.

Tree stands in class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands to be renewed include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with a selection structure are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urzędowej zieleni komunalnej w miastach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz.U. Nr 38, poz. 454) – do powierzchni lądowej kraju zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o pozyskaniu drewna w układzie sortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. The forest cover indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

Share of forest land in land area of the voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. Data on removals in assortment order were presented according to the quality and size classification defined by the Polish Norms.

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1 (210). UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE
W ROLNICTWIE^a

TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne (stan w czerwcu) ^b w tys.	185,7	125,7	123,2	122,8	Agricultural holdings (as of June) ^b in thous.
w tym gospodarstwa indywidualne	185,0	125,1	122,7	122,5	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	1713,0	1773,5	1800,1	1748,2	Agricultural land area (as of June) ^b in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne	1440,7	1482,7	1546,1	1502,1	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					Share in total sown area (as of June) ^b in %:
zboż podstawowych	57,1	59,4	51,6	56,3	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	60,4	61,7	52,6	58,2	of which private farms
ziemniaków	3,1	2,7	2,7	2,3	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	3,6	3,0	3,1	2,6	of which private farms
roślin przemysłowych	11,0	12,7	9,5	10,6	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	8,4	9,7	7,8	8,3	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per ha in dt:
zboż podstawowych	34,5	38,4	36,3	40,0	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	33,1	36,7	34,7	37,8	of which private farms
ziemniaków	198	233	273	249	of potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	197	242	268	242	of which private farms
rzepaku i rzepiku	28,9	24,4	23,6	32,7	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne	27,4	22,4	22,5	29,9	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bc} na 100 ha użytków rolnych	75,0	80,1	71,3	77,3	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bc} per 100 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	76,2	77,0	66,4	71,5	of which private farms
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	37,2	36,1	32,6	33,4	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	36,4	35,0	31,4	32,5	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu lipca) ^b w %	8,4	8,0	7,8	7,6	Share of sows in pig stocks (as of the end of July) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	9,2	8,9	9,2	8,6	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^d na 1 ha użytków rolnych w kg	460,6	484,4	450,6	474,5	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^d per ha of agricultural land in kg

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 303; trzoda chlewna w latach: 2005, 2012 i 2013 – stan w końcu lipca. ^d Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej.

^a See general notes, item 3 on page 288. ^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^c See note to the table 11 on page 303; pigs in 2005, 2012 and 2013 – as of the end of July. ^d Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

TABL. 3 (212). GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH^a

Stan w czerwcu

FARMS BY AREA GROUPS^a

As of June

LATA YEARS	Gospodarstwa Farms									Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha Average total farm area in ha	
	w tys. in thous.	o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach with agricultural land area of – in percent								ogółem total	w tym użytki rolne of which agricultural land
		do 1,00 ha up to	1,01– –1,99	2,00– –4,99	5,00– –9,99	10,00– –14,99	15,00– –19,99	20,00– –49,99	50,00 ha i więcej and more		
OGÓŁEM TOTAL											
2010 ^b	125,7	3,0	18,2	28,3	30,2	19,3	9,7	13,4	3,6	15,53	14,11
2012	123,2	1,2	12,8	17,0	33,2	11,8	9,0	12,2	2,9	16,02	14,61
2013	122,8	3,7	16,6	27,8	29,4	17,7	9,7	13,9	4,0	15,64	14,24
w tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE of which PRIVATE FARMS											
2010 ^b	125,1	3,0	18,2	28,3	30,1	19,3	9,7	13,3	3,1	12,91	11,86
2012	122,7	1,2	12,8	17,1	33,3	11,8	9,0	12,2	2,6	13,82	12,60
2013	122,3	3,7	16,6	27,8	29,4	17,7	9,7	13,8	3,6	13,34	12,29

^a Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 288. ^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.^a See general notes, item 3 on page 288. ^b Data of the Agricultural Census.TABL. 4 (213). DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
	rok poprzedni = 100 previous year = 100								
Produkcja globalna . . .	110,9	106,5	91,4	107,3	105,9	105,5	99,8	104,7	Gross output
roślinna	110,2	97,6	89,3	114,5	111,3	97,6	94,6	114,2	crop
zwierzęca	111,4	112,5	92,9	102,2	102,0	111,2	103,7	97,7	animal
Produkcja końcowa . . .	111,1	93,2	91,9	107,1	105,9	84,8	103,1	104,2	Final output
roślinna	109,0	60,5	89,6	120,0	114,6	48,1	100,8	122,6	crop
zwierzęca	112,1	113,4	92,8	102,2	102,4	111,9	103,9	97,5	animal
Produkcja towarowa . . .	115,7	108,8	95,2	106,2	111,1	103,9	108,5	104,7	Market output
roślinna	143,2	99,8	90,0	115,8	150,8	85,8	105,3	121,0	crop
zwierzęca	105,6	112,2	97,3	102,5	98,0	111,3	109,7	98,8	animal

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt. 1 na str. 26.ª See general notes to the Yearbook, item 10, point 1 on page 26.

TABL. 5 (214). STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)
 STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w odsetkach in percent				
PRODUKCJA GLOBALNA					
<i>GROSS OUTPUT</i>					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	42,9	36,3	39,8	44,4	Crop output
Zboża	21,5	11,9	14,6	20,3	Cereals
w tym zboża podstawowe	17,9	9,7	11,5	13,1	of which basic cereals
w tym: pszenica	10,5	3,4	4,2	3,4	of which: wheat
żyto	1,7	1,4	1,5	2,6	rye
jęczmień	2,3	1,8	2,1	4,2	barley
Ziemniaki	2,4	2,2	3,1	2,6	Potatoes
Przemysłowe	5,6	4,7	5,2	5,3	Industrial
w tym buraki cukrowe	3,8	1,8	2,4	2,7	of which sugar beets
Warzywa	3,5	5,1	5,6	4,6	Vegetables
Owoce	1,3	1,0	0,6	1,8	Fruit
Siano łąkowe	1,4	1,5	1,8	1,4	Meadow hay
Pozostałe	7,2	9,9	8,9	8,4	Others
Produkcja zwierzęca	57,1	63,7	60,2	55,6	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	35,6	37,0	34,4	32,6	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	3,4	4,7	6,3	6,2	cattle (excluding calves)
cielęta	0,1	0,1	0,1	0,2	calves
trzoda chlewna	24,5	21,6	18,5	15,2	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	7,4	10,5	9,4	10,8	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	2,4	1,2	-0,8	-0,8	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	10,4	10,3	13,3	13,6	Cows' milk
Jaja kurze	6,9	12,6	11,4	8,7	Hen eggs
Obornik	1,3	1,2	1,5	1,2	Manure
Pozostałe	0,5	1,4	0,4	0,3	Others
PRODUKCJA TOWAROWA					
<i>MARKET OUTPUT</i>					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	33,1	25,3	27,1	30,4	Crop output
Zboża	15,0	6,5	8,2	11,7	Cereals
w tym zboża podstawowe	14,1	5,5	6,5	7,9	of which basic cereals
w tym: pszenica	12,1	3,2	4,3	4,1	of which: wheat
żyto	0,7	0,8	0,7	1,2	rye
jęczmień	0,6	0,6	0,7	1,4	barley
Ziemniaki	1,2	1,2	1,9	1,6	Potatoes
Przemysłowe	7,5	4,9	5,9	5,4	Industrial
w tym buraki cukrowe	5,2	2,3	3,0	3,4	of which sugar beets
Warzywa	3,5	5,3	5,7	4,8	Vegetables
Owoce	1,3	2,0	0,7	2,0	Fruit
Pozostałe	4,6	5,4	4,7	4,9	Others
Produkcja zwierzęca	66,9	74,7	72,9	69,6	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	45,4	46,0	43,5	42,0	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	4,7	6,2	7,7	7,7	cattle (excluding calves)
cielęta	0,1	0,1	0,1	0,2	calves
trzoda chlewna	30,4	26,4	23,7	20,0	pigs
owce	0,1	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	10,0	13,1	11,9	14,0	poultry
Mleko krowie	13,0	12,6	16,0	16,8	Cows' milk
Jaja kurze	8,0	14,5	13,0	10,5	Hen eggs
Pozostałe	0,5	1,6	0,4	0,3	Others

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt. 1 na str. 26. ^b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^a See general notes to the Yearbook, item 10, point. 1 on page 26. ^b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (215). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a**
Stan w czerwcu
SOWN AREA^a
As of June

ZIEMIOPLODY	2005	2010	2012	2013		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodar- stwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	
w hektarach <i>in hectares</i>						
OGÓŁEM	1458749	1461267	1475083	1423492	1208383	TOTAL
Zboża	1108075	1072563	1080468	1066969	939256	<i>Cereals</i>
zboża podstawowe	845922	867876	761023	801358	703873	<i>basic cereals</i>
pszenica	193665	207363	156093	197694	155337	<i>wheat</i>
żyto	226159	190029	195016	237149	221760	<i>rye</i>
jęczmień	157118	169731	234636	133771	117824	<i>barley</i>
owies	39576	48808	50214	33985	31949	<i>oats</i>
pszenżyto	229404	251945	125064	198759	177003	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe	208098	141997	177132	132153	131148	<i>cereal mixed</i>
gryka, proso i pozostałe zbożowe	2309	4737	7184	6740	6045	<i>buckwheat, millet and other cereals</i>
kukurydza na ziarno	51746	57953	135129	126718	98190	<i>maize for grain</i>
Strączkowe	12267	15330	46012	13264	11529	<i>Pulses</i>
konsumpcyjne	2249	2230	2010	1779	1330	<i>consumer</i>
pastewne ^b	10018	13100	44002	11485	10199	<i>feed^b</i>
Ziemniaki	58945	39847	40485	33156	31449	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	130272	184876	139396	151444	100049	<i>Industrial</i>
w tym:						<i>of which:</i>
buraki cukrowe	52906	42813	46823	41504	31247	<i>sugar beets</i>
oleiste	73636	141169	90381	108174	67155	<i>oil-bearing</i>
w tym rzepak i rzepik	72013	138143	86504	106268	65559	<i>of which rape and turnip rape</i>
Pastewne	108742	117547	133837	125427	98419	<i>Feed</i>
w tym: okopowe	3989	1870	1468	1211	1049	<i>of which: root plants</i>
kukurydza na paszę	67900	79310	94837	85383	67880	<i>maize for feed</i>
Pozostałe uprawy ^c	40448	31104	34885	33232	27681	<i>Other crops^c</i>

^a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. ^c Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

^a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. ^b Including cereal and pulse mixed for grain. ^c Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7 (216). ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW
 SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2006–2010 ^a	2010	2012	2013		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
Zboża	3832633	4111274	4431072	4565584	3791476	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe ..	3034469	3328621	2763368	3201443	2659059	basic cereals
pszenica	835074	952488	634597	966579	685580	wheat
żyto	551357	599343	577549	743748	678586	rye
jęczmień	592005	633587	905643	524570	451301	barley
owies	100825	133247	158378	102352	95208	oats
pszenżyto	955206	1009955	487201	864195	748384	triticale
mieszanek zbożowe	529390	451536	618512	452020	449562	cereal mixed
Ziemniaki	932442	928898	1105856	830841	765786	Potatoes
Buraki cukrowe	2181461	2100197	2843965	2450183	1902942	Sugar beets
Rzepak i rzepik	329568	337144	203840	347554	196287	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	1137209	1201045	1322802	1342192	1270067	Meadow hay
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per ha in dt						
Zboża	34,2	38,3	41,0	42,8	40,4	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe ..	34,5	38,4	36,3	40,0	37,8	basic cereals
pszenica	42,1	45,9	40,7	48,9	44,1	wheat
żyto	26,0	31,5	29,6	31,4	30,6	rye
jęczmień	33,8	37,3	38,6	39,2	38,3	barley
owies	24,5	27,3	31,5	30,1	29,8	oats
pszenżyto	37,7	40,1	39,0	43,5	42,3	triticale
mieszanek zbożowe	28,0	31,8	34,9	34,2	34,3	cereal mixed
Ziemniaki	198	233	273	249	242	Potatoes
Buraki cukrowe	488	491	607	590	609	Sugar beets
Rzepak i rzepik	28,9	24,4	23,6	32,7	29,9	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	55,1	56,1	58,2	59,1	61,5	Meadow hay

^a Przeciętne roczne.
^a Annual averages.

TABL. 8 (217). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a**
 AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2006–2010 ^b	2010	2012	2013		VEGETABLES
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	

 POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu

 AREA^c in ha – as of June

OGÓŁEM	24356	21202	24890	17693	16672	TOTAL
Kapusta	2971	2514	3110	2072	2065	Cabbages
Kalafiory	691	451	745	611	606	Cauliflowers
Cebula	5912	5634	6335	3947	3582	Onions
Marchew jadalna	2618	1783	2581	2000	1827	Carrots
Buraki ćwikłowe	1036	818	784	629	602	Beetroots
Ogórki	1778	1343	1774	1579	1509	Cucumbers
Pomidory	2604	2267	2481	2137	2101	Tomatoes
Pozostałe ^d	6746	6392	7080	4718	4381	Others ^d

ZBIORY w tonach

PRODUCTION in tonnes

OGÓŁEM	582904	527285	642009	498064	462222	TOTAL
Kapusta	127914	120267	144916	103142	102840	Cabbages
Kalafiory	18208	13109	20600	18168	18066	Cauliflowers
Cebula	141369	133276	162537	113488	98525	Onions
Marchew jadalna	78364	61467	89849	73925	63942	Carrots
Buraki ćwikłowe	31815	23380	23626	19737	18653	Beetroots
Ogórki	24016	21456	27865	27282	24591	Cucumbers
Pomidory	62733	58662	60046	55916	54403	Tomatoes
Pozostałe ^d	98485	95667	112570	86406	81203	Others ^d

PLONY z 1 ha w dt

YIELDS per ha in dt

Kapusta	430	478	466	498	498	Cabbages
Kalafiory	263	291	277	297	298	Cauliflowers
Cebula	239	237	257	288	275	Onions
Marchew jadalna	299	345	348	370	350	Carrots
Buraki ćwikłowe	307	286	301	314	310	Beetroots
Ogórki	135	160	157	173	163	Cucumbers
Pomidory	241	259	242	262	259	Tomatoes
Pozostałe ^d	146	150	159	183	185	Others ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Pietruszka, pory, seler, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

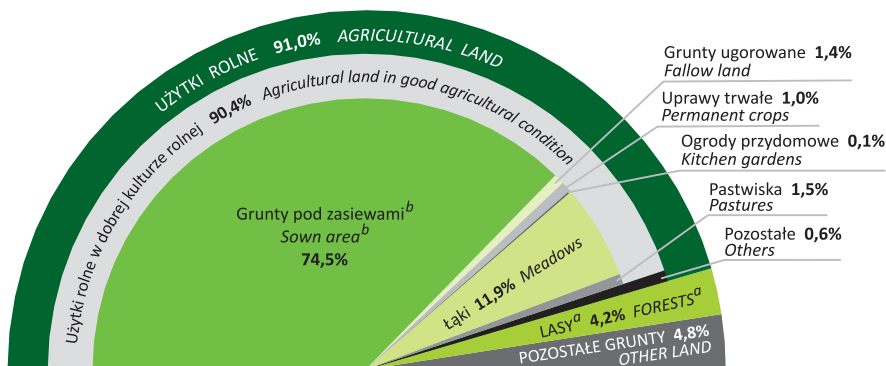
^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2013 R.

Stan w czerwcu

LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2013

As of June

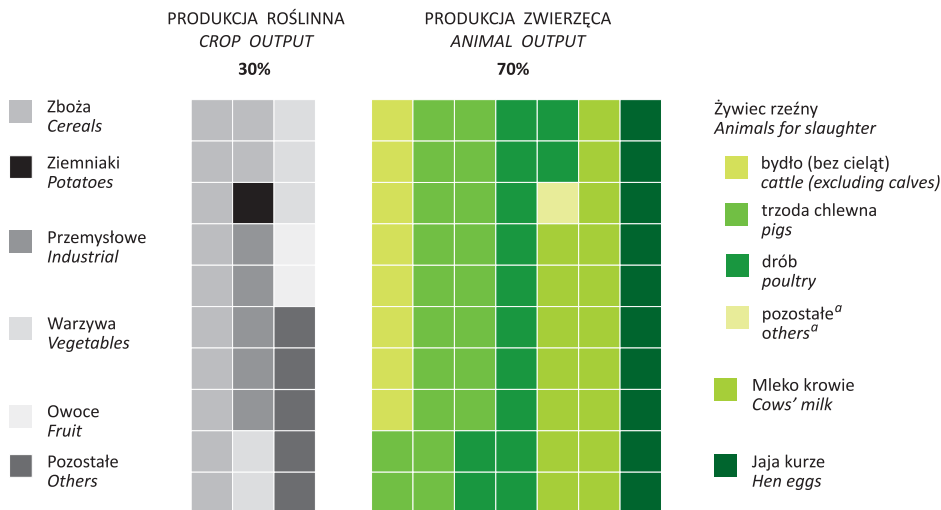

^a łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną. ^b Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).

^a Including land connected with silviculture. ^b Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2012 R. (ceny stałe)

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2012 (constant prices)

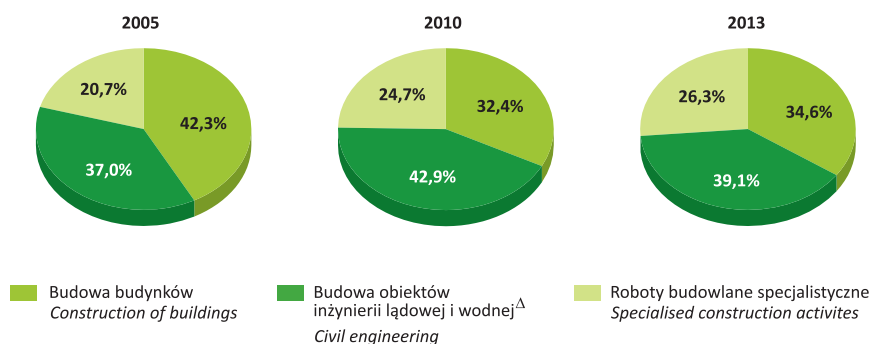

^a Cielęta, owce, konie, kozy i króliki.

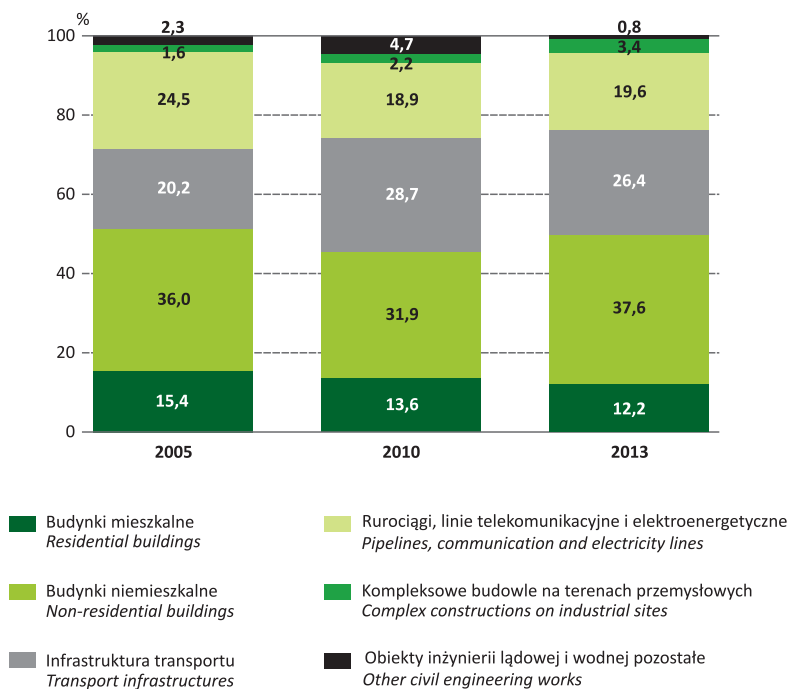
^a Calves, sheep, horses, goats and rabbits.

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ^a (ceny bieżące)
STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW BY DIVISIONS

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH
 BY TYPE OF CONSTRUCTIONS

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa wielkopolskiego, siłami własnymi bez podwykonawców.
^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Wielkopolskie Voivodship without subcontractors participation.

TABL. 9 (218). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006–2010 ^b	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu

AREA^c in ha – as of June

OGÓŁEM	18377	19996	18358	14172	13279	TOTAL
Jabłonie	7716	7747	7936	7377	6635	Apples
Grusze	687	568	569	587	567	Pears
Śliwy	1488	1576	1478	1340	1327	Plums
Wiśnie	3207	2947	2924	2461	2408	Cherries
Czereśnie	1559	2161	2214	1621	1559	Sweet cherries
Pozostałe ^d	3719	4997	3236	786	784	Others ^d

ZBIORY w tonach

PRODUCTION in tonnes

OGÓŁEM	107261	95204	147106	124129	114508	TOTAL
Jabłka	76091	69296	110769	92239	83263	Apples
Gruszki	3555	2821	4089	3684	3606	Pears
Śliwki	7700	6688	9996	8110	8034	Plums
Wiśnie	11339	6825	12627	9827	9410	Cherries
Czereśnie	5837	6940	7185	7610	7540	Sweet cherries
Pozostałe ^d	2740	2635	2440	2660	2655	Others ^d

PLONY z 1 ha w dt

YIELDS per ha in dt

Jabłka	99	90	140	125	126	Apples
Gruszki	52	50	72	63	64	Pears
Śliwki	52	42	68	61	61	Plums
Wiśnie	35	23	43	40	39	Cherries
Czereśnie	37	32	33	47	48	Sweet cherries
Pozostałe ^d	7	5	8	34	34	Others ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie itp.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Peaches, apricots, walnuts etc.

TABL. 10 (219). POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a

OWOCE	2006–2010 ^b	2010	2012	2013		FRUIT
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu*AREA^c in ha – as of June*

OGÓŁEM	5234	5340	6502	3924	3798	TOTAL
Truskawki ^d	2444	1706	2685	1674	1668	Strawberries ^d
Maliny ^e	244	605	480	334	334	Raspberries ^e
Porzeczki	1620	1930	1691	954	906	Currants
Agrest	177	208	394	184	180	Gooseberries
Pozostałe ^f	749	891	1252	778	710	Others ^f

ZBIORY w tonach

PRODUCTION in tonnes

OGÓŁEM	18040	16291	18391	16657	16002	TOTAL
Truskawki ^d	8227	5124	6078	7154	7152	Strawberries ^d
Maliny ^e	354	882	840	634	634	Raspberries ^e
Porzeczki	5494	5698	5019	3431	3169	Currants
Agrest	1154	1340	1671	1205	1189	Gooseberries
Pozostałe ^f	2812	3246	4784	4233	3858	Others ^f

PLONY z 1 ha w dt

YIELDS per ha in dt

Truskawki ^d	34	30	23	43	43	Strawberries ^d
Maliny ^e	14	15	18	19	19	Raspberries ^e
Porzeczki	34	30	30	36	35	Currants
Agrest	65	65	42	66	66	Gooseberries
Pozostałe ^f	38	36	38	54	54	Others ^f

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; w 2005 r. poziomki uwzględniono w pozycji „pozostałe”. ^e Łącznie z jeżyną bezkolcową. ^f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Since 2010 including wild strawberries; in 2005 wild strawberries was included in item "others". ^e Including thornless blackberry. ^f Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and others.

TABL. 11 (220). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010 ^a	2012	2013	2005	2010 ^a	2012	2013
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms			
W SZTUKACH IN HEADS								
Bydło	719490	843853	860576	920849	614458	724471	758763	814122
<i>Cattle</i>								
w tym krowy	285417	304333	280943	307806	238466	253812	238357	264365
<i>of which cows</i>								
Trzoda chlewna ^b	4818453	4813273	3815824	3940893	4053244	3609214	2652718	2674802
<i>Pigs^b</i>								
w tym lochy	458305	383022	299433	298810	392055	319673	243147	229781
<i>of which sows</i>								
Owce	40038	25180	22532	20779	27143	17432	15321	13079
<i>Sheep</i>								
w tym maciorki	24799	15566	13043	12130	18674	11986	8278	7088
<i>of which ewes</i>								
Konie ^c	18545	20657	21103	21159	16620	18954	20074	20022
<i>Horses^c</i>								
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	1320108	1419745	1283740	1350634	1118344	1141307	1026218	1073586
<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>								
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in heads								
Bydło	40,9	47,6	47,8	52,6	41,8	48,9	49,1	54,2
<i>Cattle</i>								
w tym krowy	16,2	17,2	15,6	17,6	16,2	17,1	15,4	17,6
<i>of which cows</i>								
Trzoda chlewna ^b	273,7	271,4	212,0	225,4	276,1	243,4	171,6	178,1
<i>Pigs^b</i>								
w tym lochy	26,0	21,6	16,6	17,1	26,7	21,6	15,7	15,3
<i>of which sows</i>								
Owce	2,3	1,4	1,3	1,2	1,8	1,2	1,0	0,9
<i>Sheep</i>								
w tym maciorki	1,4	0,9	0,7	0,7	1,3	0,8	0,5	0,5
<i>of which ewes</i>								
Konie ^c	1,1	1,2	1,2	1,2	1,1	1,3	1,3	1,3
<i>Horses^c</i>								
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	75,0	80,1	71,3	77,3	76,2	77,0	66,4	71,5
<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>								

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b, ^c W latach 2005 i 2012: ^b – stan w końcu lipca, ^c – dane szacunkowe. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

^a Data of the Agricultural Census. ^b, ^c In years 2005 and 2012: ^b – as of the end of July, ^c – estimated data. ^d See general notes, item 3 on page 288.

Note. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12 (221). **DRÓB**^a
 Stan w końcu roku
POULTRY^a
As of the end of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
Kury w tys. szt.	25959,3	28647,8	22649,7	22658,7	16353,7	<i>Hens in thous. heads</i>
w tym nioski	11075,1	14348,1	11487,5	12659,9	7538,5	<i>of which laying hens</i>
Gęsi w tys. szt.	738,1	1517,7	336,2	353,4	353,3	<i>Geese in thous. heads</i>
Indyki w tys. szt.	616,5	1141,2	1251,6	1126,1	925,9	<i>Turkeys in thous. heads</i>
Kaczki ^b w tys. szt.	344,1	850,0	699,4	711,1	486,1	<i>Ducks^b in thous. heads</i>
Kury na 100 ha użytków rolnych ^c w tys. szt.	1474	1615	1258	1296	1089	<i>Hens per 100 ha of agricultural land^c in heads</i>
w tym nioski	629	809	638	724	502	<i>of which laying hens</i>

^a W wieku powyżej 2 tygodni. ^b Łącznie z drobiem pozostałym. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288.

^a *Aged more than 2 weeks old. ^b Including other poultry. ^c See general notes, item 3 on page 288.*

TABL. 13 (222). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO**^a
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TYS. SZTUK

IN THOUS. HEADS

Bydło (bez cieląt)	221	251,6	286,8	253,2	226,8	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	23,7	15,7	45,4	35,3	32,9	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	6070,3	5172,9	4147,1	3814,2	1632,8	<i>Pigs</i>
Owce	24,1	21,3	7,8	10,6	7,6	<i>Sheep</i>
Konie	2,6	2,2	3,0	1,9	1,8	<i>Horses</i>

W TYS. TON WAGI ŻYWEJ

IN THOUS. TONNES OF LIVE WEIGHT

Bydło (bez cieląt)	118,5	137,3	169,1	153,3	138,5	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	1,9	1,3	3,7	3,7	3,5	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	676,5	621,0	511,5	496,6	241,5	<i>Pigs</i>
Owce	0,7	0,7	0,2	0,3	0,2	<i>Sheep</i>
Konie	1,3	1,1	1,5	1,0	0,9	<i>Horses</i>
Drób	256,0	367,2	395,3	442,0	398,6	<i>Poultry</i>
Kozy i króliki	1,0	1,0	1,3	3,3	2,2	<i>Goats and rabbits</i>

^a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

^a *Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.*

TABL. 14 (223). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W TYS. TON IN THOUS. TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	811,0	859,0	811,2	829,6	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	773,2	816,8	768,4	785,8	meat and fats
wołowe.	62,1	71,8	87,0	82,7	beef
cielęce	1,1	0,7	2,2	2,2	veal
wieprzowe	527,7	484,4	398,9	386,8	pork
baranie	0,4	0,3	0,1	0,1	mutton
końskie	0,7	0,6	0,7	0,6	horseflesh
drobiowe	179,2	257,1	276,7	309,4	poultry
kozy i królicze ^b	2,0	1,9	2,7	4,0	goat and rabbit ^b
podroby	37,8	42,2	42,9	43,8	pluck
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^c w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^c in kg					
OGÓLEM	460,6	484,4	450,6	474,5	TOTAL

^a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Łącznie z dziczyzną. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. ^b Including game. ^c See general notes, item 3 on page 288.

TABL. 15 (224). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	
Produkcja mleka:						Milk production:
w milionach litrów	1324	1431	1626	1753	1421	in million litres
na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l	75,2	80,7	90,3	100,3	94,6	per 100 ha agricultural land ^a in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4500	4767	5767	6055	5753	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.	2615	3893	3161	3469	1361	Egg production in million units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury niośki w szt.	229	273	197	236	184	Average annual number of eggs per laying hen in units

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288.

^a See general notes, item 3 on page 288.

TABL. 16 (225). **CIĄGNIKI ROLNICZE**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
W sztukach 2005	146039	141209	<i>In units</i>
2010 ^a	151633	146678	
2013	154668	150697	
Powierzchnia użytków rolnych ^b na 1 ciągnik w ha 2005	12,1	10,4	<i>Agricultural land area^b per tractor in ha</i>
2010 ^a	11,7	10,1	
2013	11,3	10,0	

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. *b* Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a Data of the Agricultural Census. *b* See general notes, item 3 on page 288.

N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three year.

TABL. 17 (226). **ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ
WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
**CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS
IN TERMS OF PURE INGREDIENT**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/ /2005	2009/ /2010 ^a	2011/ /2012	2012/2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	

W TONACH

IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	201826	266856	291428	264736	217258	<i>Mineral or chemical fertilizers^b</i>
azotowe	117263	155731	166769	164859	135412	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	36410	49402	55482	57645	51510	<i>phosphatic</i>
potasowe	48153	61724	69176	42232	30336	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^c	138595	81097	106976	89327	70839	<i>Lime fertilizers^c</i>

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^d w kg

PER ha OF AGRICULTURAL LAND^d in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	114,6	150,5	161,9	152,7	145,9	<i>Mineral or chemical fertilizers^b</i>
azotowe	66,6	87,8	92,6	95,1	90,9	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	20,7	27,9	30,8	33,3	34,6	<i>phosphatic</i>
potasowe	27,3	34,8	38,4	24,4	20,4	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^c	78,7	45,7	59,4	51,5	47,6	<i>Lime fertilizers^c</i>

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. *b* Łącznie z wieloskładnikowymi. *c* Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. *d* Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288.

a Data of the Agricultural Census 2010. *b* Including mixed fertilizers. *c* Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime. *d* See general notes, item 3 on page 288.

TABL. 18 (227). WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)
 VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND ZLOTYS						
OGÓŁEM	5814100	7778005	9636449	10669960	8340553	TOTAL
Produkty roślinne	1375400	2275392	3032185	3119294	2394029	Crop products
w tym:						<i>of which:</i>
Zboża	317482	760892	1385558	1291422	976638	Cereals
w tym zboża podstawowe	266347	643284	914142	825408	645794	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	153355	382587	515808	447745	346443	<i>wheat</i>
żyto	43750	94357	127885	145268	122489	<i>rye</i>
jęczmień	35356	64012	153251	129096	101400	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	2624	5021	14603	13941	11182	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	31263	97307	102595	89359	64281	<i>triticale</i>
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	308044	746870	1359653	1269217	969948	<i>of which consumer and for feeds cereals</i>
w tym zboża podstawowe	258097	629426	889708	805272	639104	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	151219	377422	505919	441754	344293	<i>wheat</i>
żyto	41841	93116	125507	143109	122208	<i>rye</i>
jęczmień	34106	61464	148156	123114	99312	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	2236	4206	13774	12730	10458	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	28696	93218	96351	84565	62834	<i>triticale</i>
Strączkowe konsumpcyjne ^b	879	94	28	231	195	<i>Consumer pulses^b</i>
Ziemniaki	43152	77666	122146	185232	146084	Potatoes
Buraki cukrowe	395235	226442	345965	386740	317785	Sugar beets
Rzepak i rzepik	165779	292184	237036	327964	251603	Rape and turnip rape
Warzywa	126421	317784	292658	363011	321548	Vegetables
Owoce	37782	90948	142548	119012	113471	Fruit
Produkty zwierzęce	4438600	5502613	6604264	7550666	5946524	Animal products
w tym:						<i>of which:</i>
żywiec rzeźny ^c	3216372	3678366	4739498	5402729	4290314	<i>animals for slaughter^c</i>
bydło (bez cieląt)	392051	546725	762564	873876	818477	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	2197	675	1790	2734	2585	<i>calves</i>
trzoda chlewna	2061202	2059884	2455352	2839388	1954368	<i>pigs</i>
owce	3063	2259	1519	1831	1552	<i>sheep</i>
konie	4197	2379	4736	4551	4217	<i>horses</i>
drób	753663	1066444	1513537	1680351	1509115	<i>poultry</i>
Mleko krowie	1033745	1311539	1622873	1902532	1487985	Cow's milk
Jaja kurze konsumpcyjne	71117	220384	117972	79654	76854	Consumer hen's eggs
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w zł PER ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in zł						
OGÓŁEM	3302	4386	5353	6103	5553	TOTAL
Produkty: roślinne	781	1283	1684	1784	1594	Products: crop
zwierzęce	2521	3103	3669	4319	3959	<i>animal</i>

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. b Bez materiału siewnego. c W wadze żywej. d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288.
 a Paid to suppliers; excluding VAT. b Excluding sowing. c In live weight. d See general notes, item 3 on page 288.

TABL. 19 (228). SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
Zboża w t	877575	1395421	1714163	1834095	1393003	<i>Cereals in t</i>
w tym zboża podstawowe	743730	1200243	1066358	1149286	908622	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	401903	634933	564914	550192	429109	<i>wheat</i>
żyto	149113	217356	168399	267430	226638	<i>rye</i>
jęczmień	90460	129180	188951	172342	135512	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	8389	13180	20878	24811	20616	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	93865	205594	123216	134511	96747	<i>triticale</i>
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	863678	1378117	1690077	1812538	1384866	<i>of which consumer and for feeds cereals</i>
w tym zboża podstawowe	729988	1183050	1042360	1127915	900485	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	397883	629620	556209	544461	426880	<i>wheat</i>
żyto	147387	215316	166153	265116	226171	<i>rye</i>
jęczmień	87769	125346	183408	165798	133086	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	7391	11358	19968	23196	19526	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	89558	201410	116622	129344	94822	<i>triticale</i>
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t	1373	60	10	157	147	<i>Consumer pulses^a in t</i>
Ziemniaki w t	216213	223630	369303	358121	295699	<i>Potatoes in t</i>
Buraki cukrowe w t	2309389	1971949	2675150	2678159	2197531	<i>Sugar beets in t</i>
Rzepak i rzepik w t	205460	228528	118667	223396	172688	<i>Rape and turnip rape in t</i>
Warzywa w t	291431	311839	410207	362637	330468	<i>Vegetables in t</i>
Owoce w t	42684	85964	136783	81977	76018	<i>Fruit in t</i>
Żywiec rzeźny ^b w t	884398	966398	936823	1064613	845776	<i>Animals for slaughter^b in t</i>
bydło (bez cieląt)	97215	114332	116786	140308	131061	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	309	111	235	419	378	<i>calves</i>
trzoda chlewna	539351	535070	454434	522743	355582	<i>pigs</i>
owce	495	344	187	261	221	<i>sheep</i>
konie	855	498	744	798	721	<i>horses</i>
drób	246173	316043	364437	400084	357813	<i>poultry</i>
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t	644984	698975	670070	764616	599545	<i>Animals for slaughter in terms of meat (including fats)^c in t</i>
Mleko krowie w tys. l	1102870	1245260	1368148	1407760	1109821	<i>Cow's milk in thous. l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	441923	1180381	381978	380703	365341	<i>Consumer hen's eggs in thous. units</i>

^a Bez materiału siewnego. ^b W wadze żywej. ^c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej cieplej.

^a Excluding sowing. ^b In live weight. ^c Cattle, calves, pigs, sheep, horses and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (229). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE***ORGANIC FARMS*

LATA YEARS	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>
2005	36	1631	165	9375
2010	456	20755	292	11758
2012	651	29187	323	12292
2013	762	32367	244	9250

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo Hunting

TABL. 21 (230). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a**

Stan w dniu 10 III

MAJOR GAME SPECIES^a

As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005	2010	2012	2013	GAME SPECIES
W SZTUKACH <i>IN HEADS</i>					
Łosie	44	84	96	138	<i>Moose</i>
Daniele	3253	5443	8185	7840	<i>Fallow deer</i>
Muflony	104	363	375	288	<i>Mouflons</i>
W TYSIĄCACH SZTUK <i>IN THOUSAND HEADS</i>					
Jelenie	11,3	15,2	19,1	21,0	<i>Deer</i>
Sarny	77,4	85,6	91,6	96,1	<i>Roe deer</i>
Dziki	17,9	23,6	27,1	29,8	<i>Wild boars</i>
Lisy	19,1	18,9	19,0	19,7	<i>Foxes</i>
Zające	35,8	48,1	54,1	61,6	<i>Hares</i>
Bażanty	27,4	39,6	35,6	38,1	<i>Pheasants</i>
Kuropatwy	18,6	24,6	20,5	20,1	<i>Partridges</i>

^a Dane szacunkowe; do 2010 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data; until 2010 excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (231). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2012/13	2013/14	GAME SPECIES
	w sztukach <i>in heads</i>				
Łosie	–	–	–	–	<i>Moose</i>
Daniele	779	1586	2295	2547	<i>Fallow deer</i>
Jelenie	3339	4577	6109	7359	<i>Deer</i>
Sarny	17148	16784	19205	21711	<i>Roe deer</i>
Dziki	15358	24699	23754	27037	<i>Wild boars</i>
Lisy	23775	19683	18286	18148	<i>Foxes</i>
Zajęce	1086	695	834	551	<i>Hares</i>
Bażanty	19193	14731	13776	14587	<i>Pheasants</i>
Kuropatwy	218	125	400	134	<i>Partridges</i>

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. *b* Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/12), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. *b* Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Agricultural Property Agency (until the hunting year 2011/12), the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (232). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**
 Stan w dniu 10 III
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS
 As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w sztukach <i>in heads</i>				
Koła łowieckie:					<i>Hunting clubs:</i>
liczba ^a	262	246	254	255	<i>number^a</i>
członkowie ^b	11244	11575	11567	11902	<i>members^b</i>
Obwody łowieckie:					<i>Hunting districts:</i>
liczba	465	465	464	505	<i>number</i>
powierzchnia w tys. ha ...	2394,3	2418,2	2410,8	2640,5	<i>area in thous. ha</i>
w tym na gruntach leśnych	652,8	652,3	662,9	556,8	<i>of which on forest land</i>

a Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. *b* Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data grouped according to the seat of hunting club. *b* Data grouped according to the seat of member of hunting club.

Source: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo Forestry

TABL. 24 (233). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**
Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓLEM w ha	779330	784691	786496	786681	TOTAL in ha
Lasy	759964	764121	766191	766578	Forests
Publiczne	681970	683076	683230	683206	Public
zalesione	672451	672449	672928	672164	wooded
niezalesione	9519	10628	10302	11042	non-wooded
własność Skarbu Państwa	676291	677490	677640	677523	owned by the State Treasury
zalesione	666865	666949	667430	666571	wooded
niezalesione	9426	10541	10210	10951	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	659417	661240	661631	661727	managed by the State Forests
zalesione	650185	650871	651540	651303	wooded
niezalesione	9232	10369	10091	10424	non-wooded
parki narodowe	4899	4832	4952	4953	national parks
zalesione	4899	4832	4942	4942	wooded
niezalesione	–	–	10	11	non-wooded
własność gmin ^a	5679	5586	5590	5683	owned by gmina ^a
zalesione	5586	5499	5497	5593	wooded
niezalesione	93	87	92	91	non-wooded
Prywatne	77994	81045	82961	83372	Private
zalesione	77150	79921	81757	82162	wooded
niezalesione	844	1124	1204	1210	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną	19366	20570	20305	20103	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	25,5	25,6	25,8	25,7	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI LĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA w %	26,5	26,7	26,8	26,4	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP in %

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25 i 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2009–2013 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Note to tables 25 and 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2009–2013 by the Bureau for Forest Management and Geodesy.

TABL. 25 (234). **POWIERZCHNIA LASÓW**
FOREST AREAS
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area								
		razem total	drzewostany tree stands							w klasie odnowienia ^a i o budowie przerębowej in renewal class ^a with a throughfell construction
			w klasie wieku in age group						VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)	
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81– 100)			
OGÓŁEM TOTAL	766191	98,2	13,9	14,4	25,6	20,2	13,4	10,4	0,3	
w tym: of which: W zarządzie Lasów Państwowych Managed by the State Forests	661631	98,0	14,7	13,8	23,1	20,4	14,3	11,3	0,4	
Lasy prywatne Private forests	82961	99,5	9,7	18,1	49,2	17,1	4,1	1,3	–	

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total		W tym Of which			SPECIES OF TREES
			w tym w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests		
	w ha	in ha	w odsetkach in percent			
OGÓŁEM	766191		100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	608572		79,3	78,8	84,9	Coniferous trees
w tym: sosna	590165		76,9	76,2	84,4	of which: pine
świerk	14591		1,9	2,1	0,5	spruce
jodła	12		0,0	0,0	–	fir
Drzewa liściaste	157619		20,7	21,2	15,1	Broadleaved trees
w tym: buk	5874		0,8	0,9	–	of which: beech
dąb	63273		8,3	9,1	0,7	oak
grab	1310		0,2	0,2	–	hornbeam
brzoza	39853		5,2	5,2	6,3	birch
olsza	25795		3,4	3,2	4,6	alder
osika	903		0,1	–	0,5	aspen

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (235). ZASOBY DRZEWNE NA PNIU
 GROWING STOCK OF STANDING WOOD
 A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
 BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ Gross ^a grand total timber in thous. m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej Of which in wooded area in % of grand total area								
		razem total	drzewostany tree stands						w klasie odnowienia ^c i o budowie przezrębowej in renewal class ^c with a through-fell construction	prze- stoje ^b hold- -over ^b trees ^b
			w klasie wieku in age group							
			I (1–20 lat) (years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81– –100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)		
OGÓŁEM TOTAL	193310	99,9	1,1	8,6	28,2	25,6	18,3	17,4	0,4	0,3
w tym: of which: W zarządzie Lasów Państwowych Managed by the State Forests	167509	99,9	1,2	8,3	25,4	26,1	19,4	18,8	0,4	0,3
Lasy prywatne Private forests	18970	100,0	1,2	11,8	59,5	19,5	5,6	2,2	–	0,2

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
 BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross ^a total timber	W tym Of which			SPECIES OF TREES
		w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests		
		w tys. m ³ in thous. m ³	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	193310	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	155123	80,4	79,9	85,2	Coniferous trees
w tym: sosna	151893	78,7	78,1	85,1	of which: pine
świerk	2615	1,4	1,5	0,1	spruce
jodła	–	–	–	–	fir
Drzewa liściaste	38187	19,6	20,1	14,8	Broadleaved trees
w tym: buk	1607	0,8	0,9	–	of which: beech
dąb	17875	9,2	9,9	1,3	oak
grab	376	0,2	0,2	–	hornbeam
brzoza	6067	3,1	3,2	3,8	birch
olsza	7577	3,9	3,6	5,6	alder
osika	226	0,1	–	0,9	aspen

a W korze. b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. c Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Overbark. b Trees not felled in the assumed throughfell order. c Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (236). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**

RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			
				ogółem <i>grand total</i>	las publiczne <i>public forests</i>		las prywatne ^a <i>private forests^a</i>
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>	
w ha in ha							
Powierzchnia produkcyjna szkótek leśnych (stan w dniu 31 XII)	298	250	238	228	228	228	–
<i>Production area of forest nurseries (as of 31 XII)</i>							
Odnowienia i zalesienia	5896	4912	5554	5276	5024	5014	251
<i>Renewals and afforestations</i>							
odnowienia	5208	4583	5341	5109	4993	4991	115
<i>renewals</i>							
szuczne	5112	4450	5099	4796	4697	4694	99
<i>artificial</i>							
zrębów ^b	4929	3273	5006	4724	4637	4634	88
<i>felling sites^b</i>							
halizn i płazowin	183	57	93	72	60	60	12
<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>							
naturalne	96	133	242	313	313	297	16
<i>natural</i>							
zalesienia ^c	688	329	213	167	31	23	136
<i>afforestations^c</i>							
Poprawki i uzupełnienia ^d	899	748	781	677	644	643	33
<i>Corrections and supplements^d</i>							
Pielęgnowanie ^e	27677	25392	31113	30554	29652	29502	902
<i>Tending^e</i>							
w tym: of which:							
upraw	18675	17522	22952	23378	22477	22382	901
<i>crops</i>							
młodników	8696	7652	8071	7106	7106	7106	–
<i>greenwoods</i>							
wprowadzanie podszytów ^f	217	75	28	9	9	9	–
<i>introduction of undergrowth^f</i>							
Melioracje	4952	5906	5752	6365	6365	6365	–
<i>Drainage</i>							

^a Dane szacunkowe. ^b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. ^c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. ^d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. ^e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. ^f Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

^a Estimated data. ^b Including renewals protected by tree stands. ^c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. ^d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. ^e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. ^f Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (237). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2005	2010	2012	2013			
				ogółem <i>grand total</i>	las publiczne <i>public forests</i>		las prywatne <i>private forests</i>
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>	
OGÓŁEM w dam³ <i>TOTAL in dam³</i>	2928,8	3147,0	3270,4	3384,1	3314,9	3307,9	69,2
Grubizna <i>Timber</i>	2613,5	2891,8	2998,2	3110,7	3041,5	3034,5	69,2
Grubizna iglasta <i>Coniferous</i>	2086,7	2369,0	2417,2	2544,4	2487,9	2484,1	56,6
w tym drewno: <i>of which:</i>							
wielkowymiarowe <i>large-size wood</i>	747,6	843,8	818,7	874,2	853,6	851,2	20,7
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego <i>medium-size wood for industrial uses</i>	1110,0	1270,5	1344,8	1416,6	1395,3	1394,4	21,3
Grubizna liściasta <i>Non-coniferous</i>	526,8	522,9	581,0	566,3	553,6	550,5	12,7
w tym drewno: <i>of which:</i>							
wielkowymiarowe <i>large-size wood</i>	173,1	144,5	146,5	134,8	131,1	129,4	3,7
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego <i>medium-size wood for industrial uses</i>	234,2	236,5	246,8	242,0	238,1	237,4	3,9
Drewno małowymiarowe^b <i>Slash^b</i>	315,2	255,2	272,2	273,4	273,4	273,4	–
Do przerobu przemysłowego <i>Slash for industrial uses</i>	137,3	77,3	66,5	60,1	60,1	60,1	–
Opałowe <i>Slash for fuel</i>	177,9	177,9	205,7	213,3	213,3	213,3	–
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³ <i>TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m³</i>	343,9	378,5	391,3	405,8	445,2	447,9	83,0

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. *b* Wylącznie w lasach publicznych.

U w a g a. Dla prezentowanych lat nie pozyskano karpiny.

a Excluding logging (large timber) from plantings. *b* Exclusively in public forests.

N o t e. For presented years the stump wood wasn't gained.

TABL. 29 (238). ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIENI
 TREES AND SHRUPS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	
				ogółem total	w tym na gruntach prywatnych of which on private land
Powierzchnia produkcyjna szkółek zadrzewieniowych ^a w ha	143	155	123	120	–
<i>Production area of nurseries^a in ha</i>					
Sadzenie w szt.: drzew	419591	336822	394318	412340	24880
<i>Plantings in units of: trees</i>					
krzewów	69140	114761	89806	47116	9174
<i>bushes</i>					
Pozyskanie drewna (grubizny) ^b w m ³	54608	68925	82412	83960	59516
<i>Removals (timber)^b in m³</i>					
grubizna iglasta	3860	9662	11685	10872	8459
<i>coniferous</i>					
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	2087	5250	5898	5796	4652
<i>of which large-size general purpose wood</i>					
grubizna liściasta	50748	59263	70727	73088	62015
<i>non-coniferous</i>					
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	16895	20384	23993	25971	21705
<i>of which large-size general purpose wood</i>					

a Stan w dniu 31 XII. b Dane szacunkowe; nie uwzględniono danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).

a As of 31 XII. b Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

 TABL. 30 (239). POŻARY W LASACH^a
 FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pożary	689	379	566	286	<i>Number of fires</i>
w tym: podpalenia	201	110	135	49	<i>of which: arsons</i>
nieostrożność dorosłych	410	174	338	168	<i>negligence of adults</i>
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha.	221,12	95,58	219,25	46,94	<i>Area of forest burned in ha</i>
w tym: podpalenia	53,94	19,24	45,17	3,26	<i>of which: arsons</i>
nieostrożność dorosłych	128,62	24,22	126,29	16,24	<i>negligence of adults</i>
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	0,32	0,25	0,39	0,16	<i>Average forest areas burned by fire in ha</i>

a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i Instytutu Badawczego Leśnictwa.

a Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.

Source: data of the Main Office of the State Fire Service and the Forest Research Institute.

DZIAŁ XVI PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych, według PKD 2007, do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 3–5 uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji. Ponadto w tabl. 3 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust. 5 na str. 24.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług – PKWiU 2008 i Listą PRODCOM, rekomendowaną przez EUROSTAT do badań produktowych w krajach członkowskich UE.

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań stanowiących:

- sumę niektórych pozycji PKWiU, PRODCOM-u lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o kryteria inne niż występujące w PKWiU i PRODCOM-ie.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

Wprowadzenie nowej klasyfikacji PKWiU 2008, w miejsce PKWiU obowiązującej do 31 XII 2008 r., nie wpływa na dotąd publikowane dane.

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

CHAPTER XVI INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

In tables 3–5 were included budgetary entities and establishments as well as until 2010 auxiliary units of budgetary entities included in the above mentioned sections. Moreover, data in table 3 show industrial products manufactured by entities, irrespective of their kind of activity as classified according to NACE Rev. 2.

2. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions were compiled using **the enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 24.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services – PKWiU 2008 and PRODCOM List, recommended by the EUROSTAT for product surveys in EU member states.

In some cases products are presented according to additional groupings, comprising:

- the sum of some PKWiU, PRODCOM positions or the sum of their parts,
- collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU and PRODCOM.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

Introduction of new classification PKWiU 2008, instead of PKWiU binding until 31 XII 2008, does not influence the data published up to now.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e., industrial and non-industrial production.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust. 9 na str. 25.

Jako **cenę stałą** w latach 2006–2010, przyjęto cenę stałą 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.), a od 2011 r. – cenę stałą 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np. słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy i obejmują pracowników pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych według PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”, w których liczba pracujących przekracza 9. Podmioty gospodarcze zwięzają dalej podmiotami budowlanymi.

Sold production of industry includes:

- 1) *the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) *the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;*
- 3) *lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

*Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 25.*

*As **constant prices** in years 2006–2010 were adopted – 2005 constant prices (2005 average current prices), since 2011 – 2010 constant prices (2010 average current prices).*

5. *In data concerning production, the value of outwork is included.*

***Outwork** in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.*

6. *Data regarding **average employment and average monthly gross wages and salaries** concern hired employees, i.e. persons employed on the basis of a work agreement and includes full-time and part-time paid employees in terms of full-time employees.*

Construction

1. *Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section “Construction”, employing more than 9 persons. Economic entities are referred to hereafter as construction entities.*

2. Dane według działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do *Rocznika*, ust. 5 na str. 24.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceniowym (tj. na rzecz obcych zlecających) przez podmioty budowlane.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkownika według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Informacje o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów):

- w zakresie liczby budynków obejmują tylko budynki nowo wybudowane,
- w zakresie kubatury budynków – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują budynki nowo wybudowane i rozbudowane (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

2. Data according to NACE Rev. 2 divisions were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 24.

3. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration – conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system (i.e. for outside clients).

4. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Construction Objects (PKOB).

5. Information **regarding buildings completed** (by all investors):

- within the scope of the number of buildings includes only newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings, unless otherwise indicated, includes newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

6. Data regarding **average employment and average monthly wages and salaries** concern hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contact, appointment, promotion or selection) and includes full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

Przemysł Industry

TABL. 1 (240). PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (ceny bieżące)
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
	w mln zł		in mln zł		w odsetkach in percent	2012=100 (ceny stałe) (constant prices)
OGÓŁEM TOTAL	73337,0	96871,0	117934,8	125350,6	100,0	105,0
sektor publiczny <i>public sector</i>	6960,4	5993,7	6419,8	4976,4	4,0	x
sektor prywatny <i>private sector</i>	66376,6	90877,2	111515,0	120374,2	96,0	x
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	1039,2	1613,1	1547,2	2514,5	2,0	158,3
W tym pozostałe górnictwo i wydobywanie <i>Of which other mining and quarrying</i>	246,1	348,1	329,6	397,3	0,3	116,3
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	66800,1	88030,9	108695,4	115351,8	92,0	104,7
w tym: <i>of which:</i>						
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	15611,7	19140,3	25848,7	26574,2	21,2	102,7
Produkcja napojów <i>Manufacture of beverages</i>	3592,2	4633,6	5605,3	5337,2	4,3	94,6
Produkcja wyrobów tekstylnych <i>Manufacture of textiles</i>	984,1	1671,3	2023,4	2074,6	1,7	102,4
Produkcja odzieży <i>Manufacture of wearing apparel</i>	1070,3	522,3	520,3	490,2	0,4	95,1
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ <i>Manufacture of leather and related products</i>	87,6	103,5	166,2	183,8	0,1	100,0
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	2166,5	3159,5	3716,5	4027,8	3,2	99,2
Produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>Manufacture of paper and paper products</i>	1868,7	3333,4	4249,9	4631,0	3,7	110,1
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	777,6	1545,5	1250,2	1437,1	1,1	112,0
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	1274,7	2140,6	2651,9	2742,0	2,2	102,9
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	4101,1	5825,1	7555,2	8133,3	6,5	103,6

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (240). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)***SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2005	2010	2012	2013		
	w mln zł		<i>in mln zł</i>	w odsetkach <i>in percent</i>		2012=100 (ceny stałe) <i>(constant prices)</i>
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) <i>Manufacturing (cont.)</i>						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	1896,3	2930,7	3481,8	3576,5	2,9	100,1
Produkcja metali <i>Manufacture of basic metals</i>	1442,3	706,4	776,3	812,5	0,6	102,8
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	3710,3	5036,4	5943,4	6178,3	4,9	102,8
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	337,9	259,7	308,9	337,0	0,3	109,4
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	4158,2	5914,0	8488,8	10435,8	8,3	118,9
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	3399,8	3811,0	4449,8	4231,4	3,4	94,3
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	13041,6	13573,8	16206,3	17275,1	13,8	105,7
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	428,0	805,9	864,3	1218,7	1,0	138,4
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	3802,2	6298,8	7594,1	8085,5	6,5	104,9
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	613,4	1162,1	1542,4	1743,6	1,4	101,8
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	772,2	946,5	1039,2	939,7	0,7	88,7
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	4499,9	5481,9	5803,8	5168,8	4,1	91,2
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	997,9	1745,1	1888,4	2315,5	1,8	118,8
w tym: <i>of which:</i>						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	129,9	274,2	152,4	151,1	0,1	95,0
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Of which waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	357,7	797,3	791,2	1083,7	0,9	135,3

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.ª Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (241). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
O G Ó Ł E M	73337,0	96871,0	117934,8	125350,6	T O T A L
podmioty o liczbie zatrudnionych:					entities with following number of paid employees:
49 osób i mniej	9752,5	12355,3	16408,4	17492,1	49 persons and less
50–249	18656,6	24336,3	29908,2	32394,3	50–249
250–499	10497,3	14918,8	16655,4	17803,9	250–499
500–999	7508,4	15188,7	19228,8	19009,4	500–999
1000 osób i więcej	26922,2	30072,0	35734,1	38650,9	1000 persons and more

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (242). **PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2012	2013		PRODUCTS
				ogółem total	udział w pro- dukcji krajowej w % share in domestic produc- tion in %	
Produkty uboju ^b wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:						Slaughter products ^b included in slaughter capacity in thous. t:
bydła i cieląt	21,2	30,3	67,4	66,2	30,9	cattle and calves
trzody chlewnej	273,1	138,3	86,6	75,2	6,4	pigs
Mięso drobiowe w tys. t	267,9	280,8	328,7	351,2	17,2	Poultry meat in thous. t
Wędliny ^c w tys. t	81,5	76,2	60,2	60,3	7,9	Cured meat products ^c in thous. t
Soki z owoców i warzyw w tys. hl	221,3	154,6	207,9	145,1	1,8	Fruit and vegetable juice in thous. hl
Mleko płynne przetworzone ^d w tys. hl	3195,5	2882,3	2805,4	2945,4	9,7	Processed liquid milk ^d in thous. hl
Śmietana normalizowana ^e w tys. hl	320,6	159,0	132,5	137,7	6,4	Standardized cream ^e in thous. hl
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania ^f w tys. t	15,6	19,6	21,0	20,3	11,8	Butter and dairy spreads in thous. t
Sery i twarogi w tys. t	69,8	75,8	89,1	91,4	11,1	Cheeses and curds in thous. t
Mąka pszenna w tys. t	327,4	312,5	316,8	312,4	14,0	Wheat flour in thous. t

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. ^c Bez drobiowych; w 2005 r. bez końskich, dziczyzny i królików. ^d Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. ^e Produkcja wyrobów opracowana metodą przedsiębiorstw. ^f Otrzymywane z mleka.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. ^c Excluding cured poultry meat; in 2005 excluding horseflesh, game and rabbit. ^d Including milk for further processing. ^e Production of products was elaborated using the enterprise method.

TABL. 3 (242). PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a (dok.)PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a (cont.)

WYROBY	2005	2010	2012	2013		PRODUCTS
				ogółem total	udział w pro- dukcji krajowej w % share in domestic produc- tion in %	
w mln zł in mln zł						
Mąka żytnia w tys. t	48,9	47,8	55,2	55,1	25,0	Rye flour in thous. t
Skrobia ziemniaczana ^b w tys. t . .	51,5	40,0	69,3	62,0	55,2	Potato starch ^b in thous. t
Pieczywo świeże ^b w tys. t	159,7	154,9	157,3	147,9	8,5	Fresh bread ^b in thous. t
Czekolada nadziewana (itp. prze- twory zawierające kakao) ^b w t	8568	6110	7983	9874	24,3	Stuffed chocolate and other products containing cocoa ^b in t
Kawa palona niepozabawiona kofeiny ^b w t	43921	43399	48469	29583	34,9	Roasted coffee, not decaffeina- ted ^b in t
Herbata w opakowaniach (o masie nieprzekraczającej 3 kg) ^b w t . .	2296	2808	9090	8081	23,2	Tea in immediate packaging (which weight does not exceed 3 kg) ^b in t
Wódka czysta ^c (w przeliczeniu na 100%) w tys. hl	212,0	216,5	#	#	#	Vodka ^c (in terms of 100%) in thous. hl
Wody mineralne i wody gazowane bez dodatku cukru ^b w tys. hl . .	1657,3	1431,3	1844,3	1866,8	5,7	Mineral water and aerated water without sugar ^b in thous. hl
Wody (również mineralne i gazo- wane) z dodatkiem cukru ^b w tys. hl	2189,7	1723,1	2008,5	2041,4	6,7	Water (also mineral and aerated) with addition of sugar ^b in thous. hl
Okrycia i ubiory z tkanin w tys. szt.:						Clothes and garments in thous. units:
kostiumy i komplety damskie lub dziewczęce, inne niż z dzianin	91	128	103	88	12,4	women's or girls' suits and ensembles, not knitted or crocheted
żakiety damskie lub dziewczęce	722	131	113	84	5,4	women's or girls' jackets
Blezery, pulowery, swetry, kamizelki i podobne wyroby dziane w tys. szt.	1334	272	133	274	5,6	Jerseys, pullovers, cardigans, waistcoats and similar articles, knitted or crocheted in thous. units
Obuwie z wierzchami wykona- nymi ze skóry ^d w tys. par	49	994	724	647	3,9	Footwear with leather uppers ^d in thous. pairs
Tarcica w dam ³	425,2	513,6	517,3	529,9	12,3	Sawnwood in dam ³
iglasta	345,4	454,9	424,3	453,5	11,7	coniferous sawnwood
liściasta	79,9	58,8	93,1	76,4	17,1	deciduous sawnwood
Cegła w mln ceg	61,8	68,2	56,8	59,0	14,9	Bricks in mln bricks
Maszyny, urządzenia i narzędzia rolnicze dla gospodarki leśnej w t	3572	1958	3249	2785	5,3	Agricultural machinery, equipment and tools for forestry in t
Maszyny i urządzenia dla przemysłu spożywczego w t . . .	439	234	331	453	7,4	Machinery and equipment for foodstuff industry in t

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Produkcja wyrobów opracowana metodą przedsiębiorstw. ^c O objętościowej mocy alkoholu 45,4% i mniej. ^d Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwem ze spodem z drewna.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Production of products was elaborated using the enterprise method. ^c Of an alcoholic strength 45,4% and less. ^d Excluding footwear with uppers of leather, other than sports footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with a wooden outer soles.

TABL. 4 (243). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYŚLE ^a
 AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
O G Ó Ł E M T O T A L	293440	296194	295357
sektor publiczny <i>public sector</i>	28205	27263	20242
sektor prywatny <i>private sector</i>	265235	268930	275115
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	7488	7565	9074
W tym pozostałe górnictwo i wydobywanie <i>Of which other mining and quarrying</i>	1425	1532	1568
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	263749	266296	264324
w tym: <i>of which:</i>			
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	48371	49535	48621
Produkcja napojów <i>Manufacture of beverages</i>	5498	6065	5668
Produkcja wyrobów tekstylnych <i>Manufacture of textiles</i>	8722	8300	8055
Produkcja odzieży <i>Manufacture of wearing apparel</i>	9263	7790	7294
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ <i>Manufacture of leather and related products</i>	1361	1384	1270
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	15294	14888	14775
Produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>Manufacture of paper and paper products</i>	6776	7372	7524
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	5481	4430	4472
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	4383	4676	4699
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	17657	18745	19103
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	10217	10315	9618

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; bez zatrudnionych za granicą.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4 (243). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a (dok.)AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)			
Produkcja metali <i>Manufacture of basic metals</i>	2913	2877	2678
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	23451	24823	24925
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	1602	1408	1457
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	14315	15171	14654
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	16460	15404	14899
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	19944	21807	22522
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	4217	3801	4972
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	33232	32761	32851
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	5673	6138	6480
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	5559	5111	4233
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ Electricity, gas, steam and air conditioning supply	11828	11474	10310
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	10375	10859	11649
w tym: of which:			
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	3204	2253	2062
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	4053	4359	4735

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; bez zatrudnionych za granicą.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (244). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w zł in zł		
OGÓŁEM TOTAL	3117,23	3448,25	3599,32
sektor publiczny <i>public sector</i>	4432,68	4739,72	4824,01
sektor prywatny <i>private sector</i>	2977,34	3317,33	3509,21
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	4877,71	5014,87	5156,55
W tym pozostałe górnictwo i wydobywanie <i>Of which other mining and quarrying</i>	4807,07	4552,30	5089,66
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	2949,46	3295,89	3447,00
w tym: <i>of which:</i>			
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	2606,24	2921,83	3031,46
Produkcja napojów <i>Manufacture of beverages</i>	5440,16	6090,44	6248,70
Produkcja wyrobów tekstylnych <i>Manufacture of textiles</i>	2068,41	2226,00	2314,20
Produkcja odzieży <i>Manufacture of wearing apparel</i>	1650,89	1766,56	1869,70
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ <i>Manufacture of leather and related products</i>	1850,18	1990,14	2122,40
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	2244,72	2426,11	2563,00
Produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>Manufacture of paper and paper products</i>	3637,26	3967,85	4169,66
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	3310,46	3244,20	3377,90
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych .. <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	3627,65	4098,89	4242,88
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	3249,58	3571,38	3682,34
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	3109,99	3315,75	3421,78

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (244). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a (dok.)
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w zł in zł		
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)			
Produkcja metali <i>Manufacture of basic metals</i>	2865,40	3122,05	3197,96
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	2735,00	2951,31	3030,29
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	2972,03	3279,91	3396,36
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	3321,30	3821,01	4194,00
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	3188,46	3747,48	3888,19
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	4263,06	4727,03	5064,09
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	3329,14	3841,75	3699,30
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	2320,74	2545,21	2648,97
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	2616,90	3134,08	3239,98
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	3194,89	3697,10	4017,18
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ Electricity, gas, steam and air conditioning supply	5669,02	6024,23	6274,31
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	3202,39	3371,23	3474,96
w tym: of which:			
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	3145,77	3327,44	3464,19
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	2985,21	3042,79	3088,83

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; bez zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo

Construction

TABL. 6 (245). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				
O G Ó Ł E M	7260,4	13829,0	13253,0	14293,0	TOTAL
W tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9	4471,7	8491,4	9215,3	8440,9	<i>Of which entities employing more than 9 persons</i>
budowa budynków ^Δ	1893,3	2753,4	3241,6	2920,9	<i>construction of buildings</i>
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	1652,4	3637,0	3492,3	3302,6	<i>civil engineering</i>
roboty budowlane specjalistyczne	926,0	2101,0	2481,4	2217,4	<i>specialised construction activities</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa wielkopolskiego, siłami własnymi bez podwykonawców.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Wielkopolskie Voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7 (246). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW
BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
*CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTION
(current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	Roboty o charakte- rze inwest- ycyjnym	Roboty o charakte- rze remon- towym	SPECIFICATION
		Total	Works with an investment character	Works with a renova- tion (resto- ration) character	
		w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	2005	4471,7	3194,3	1277,4	TOTAL
	2010	8491,4	6008,9	2482,5	
	2012	9215,3	5131,6	4083,7	
	2013	8440,9	5758,9	2682,0	
sektor publiczny		242,0	82,0	159,9	<i>public sector</i>
sektor prywatny		8198,9	5676,8	2522,1	<i>private sector</i>
Budynki		4206,2	2872,9	1333,3	Buildings
Budynki mieszkalne		1028,7	678,8	349,8	<i>Residential buildings</i>
budynki mieszkalne jednorodzinne		241,1	119,0	122,0	<i>one-dwelling buildings</i>
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		679,8	506,9	172,9	<i>two-and more dwelling buildings</i>
budynki zbiorowego zamieszkania		107,8	52,9	54,9	<i>residences for communities</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa wielkopolskiego, siłami własnymi bez podwykonawców; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Wielkopolskie Voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (246). PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym <i>Works with an investment character</i>	Roboty o charakterze remontowym <i>Works with a renovation (restoration) character</i>	SPECIFICATION
		w mln zł	in mln zł	
Budynki niemieszkalne	3177,5	2194,1	983,5	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	47,9	36,6	11,3	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe	256,9	158,1	98,9	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe	593,8	337,4	256,5	<i>wholesale and retail trade buildings</i>
budynki transportu i łączności	58,5	42,9	15,7	<i>traffic and communication buildings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe	1662,2	1315,5	346,7	<i>industrial buildings and warehouses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	408,1	236,1	172,0	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings</i>
pozostałe budynki niemieszkalne	150,1	67,6	82,5	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	4234,7	2886,0	1348,7	<i>Civil engineering works</i>
Infrastruktura transportu	2231,0	1572,4	658,6	<i>Transport infrastructures</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	1287,4	863,9	423,5	<i>highways, streets and roads</i>
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	735,7	571,0	164,7	<i>railways, suspension and elevated railways</i>
drogi lotniskowe	3,0	0,9	2,1	<i>airfield runways</i>
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	90,9	46,0	44,8	<i>bridges, elevated highways, tunnels and subways</i>
budowle wodne	114,0	90,5	23,4	<i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	1652,6	1079,1	573,5	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	713,6	368,2	345,4	<i>long-distance pipelines, communication and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	939,0	710,9	228,1	<i>local pipelines and cables</i>
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	286,9	181,9	105,0	<i>Complex constructions on industrial sites</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	64,1	52,5	11,6	<i>Other civil engineering works</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa wielkopolskiego, siłami własnymi bez podwykonawców; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Wielkopolskie Voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (247). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a
BUILDINGS COMPLETED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Budynki^b	9553	10883	12076	11168	Buildings^b
w tym budynki mieszkalne jedno- rodzinne oraz o dwóch miesz- kaniach i wielomieszkaniowe ^c ..	6857	7975	8555	8373	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta	4062	3408	3744	3193	urban areas
wieś	5491	7475	8332	7975	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	8753	9383	10372	9784	Of which private buildings ^d
miasta	3584	2829	3066	2712	urban areas
wieś	5169	6554	7306	7072	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielo- mieszkaniowe ^c	6550	7026	7698	7476	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	2036	2160	2421	2106	non-residential
w tym gospodarstw rolnych	598	669	919	847	of which farm buildings
Kubatura^e w dam³	16760,4	13579,2	18230,4	15666,5	Cubic volume^e in dam³
w tym budynki mieszkalne jedno- rodzinne oraz o dwóch miesz- kaniach i wielomieszkaniowe ^c ..	6132,8	5756,1	7051,4	6531,2	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta	9179,8	5440,3	6468,6	6306,2	urban areas
wieś	7580,6	8138,9	11761,8	9360,3	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	8088,2	8375,2	10139,1	8078,9	Of which private buildings ^d
miasta	3273,8	2430,3	2517,0	2087,4	urban areas
wieś	4814,4	5944,9	7622,1	5991,4	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielo- mieszkaniowe ^c	4818,4	4448,1	5455,3	5180,2	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	3211,2	3854,8	4604,4	2820,8	non-residential
w tym gospodarstw rolnych	1156,9	1474,5	2318,0	1501,5	of which farm buildings

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 319. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. ^e Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 319. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. ^e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (248). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJU BUDYNKÓW^a
BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
BUDYNKI^b <i>BUILDINGS^b</i>					
Budynki mieszkalne	7028	8177	8808	8577	Residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniaowe ^c	6857	7975	8555	8373	<i>One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings^c</i>
w tym jednorodzinne	6524	7317	7736	7654	<i>of which one-dwelling buildings</i>
Budynki zbiorowego zamieszkania	3	3	2	6	<i>Residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne	2525	2706	3268	2591	Non-residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	116	41	42	35	<i>Hotels and similar buildings</i>
Budynki biurowe	80	55	93	44	<i>Office buildings</i>
Budynki handlowo-usługowe	378	366	460	363	<i>Wholesale and retail trade buildings</i>
Budynki łączności, dworców i terminali	2	4	9	2	<i>Communication buildings, stations, terminals and associated buildings</i>
Budynki garaży	659	917	1047	773	<i>Garage buildings</i>
Budynki przemysłowe	219	170	117	89	<i>Industrial buildings</i>
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	339	335	386	314	<i>Reservoirs, silos and warehouses</i>
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	3	18	32	25	<i>Public entertainment buildings, museums and libraries</i>
Budynki szkół i instytucji badawczych . .	27	31	30	34	<i>School, university and research buildings</i>
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	21	11	15	24	<i>Hospital or institutional care buildings</i>
Budynki kultury fizycznej	25	49	34	5	<i>Sport halls</i>
Budynki gospodarstw rolnych	626	687	969	867	<i>Non-residential farm buildings</i>
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	12	14	6	4	<i>Buildings used as places of worship and for religious activities</i>
KUBATURA^d w dam³ <i>CUBIC VOLUME^d in dam³</i>					
Budynki mieszkalne	6199,1	5863,2	7133,0	6633,6	Residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniaowe ^c	6132,8	5805,7	7051,4	6531,2	<i>One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings^c</i>
w tym jednorodzinne	4670,0	4402,7	5210,2	5048,5	<i>of which one-dwelling buildings</i>
Budynki zbiorowego zamieszkania	8,2	57,5	4,7	34,4	<i>Residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne	10561,3	7716,1	11097,4	9032,9	Non-residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	164,9	224,6	131,3	83,3	<i>Hotels and similar buildings</i>
Budynki biurowe	465,7	244,3	498,4	294,1	<i>Office buildings</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 319. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 319. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (248). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJU BUDYNKÓW^a (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
KUBATURA ^d w dam ³ (dok.) CUBIC VOLUME ^d in dam ³ (cont.)					
Budynki niemieszkalne (dok.)					Non-residential buildings (cont.)
Budynki handlowo-usługowe	1501,1	951,8	1328,2	2382,2	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	0,4	149,4	351,3	125,2	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	220,4	142,7	137,2	218,1	Garage buildings
Budynki przemysłowe	3058,4	1819,1	2529,4	1575,4	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	2991,1	1671,9	2801,7	2093,7	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	17,5	53,9	82,9	75,7	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	291,7	307,6	218,9	422,1	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	95,9	35,8	38,7	74,3	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	196,6	502,7	258,4	59,7	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	1499,9	1520,1	2669,2	1616,2	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	41,2	90,1	39,0	9,7	Buildings used as places of worship and for religious activities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 319. *d* Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).
a See general notes, item 5 on page 319. *d* Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (249). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	34567	46353	44345	38871	Average paid employment
sektor publiczny	2926	1784	1648	1637	public sector
sektor prywatny	31641	44568	42697	37235	private sector
Budowa budynków ^Δ	15714	15460	13137	Construction of buildings ^Δ
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	15939	14216	12364	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	14700	14669	13371	Specialised construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	2019,81	2880,82	2999,71	3069,00	Average monthly gross wages and salaries in zł
sektor publiczny	2584,79	4059,81	4667,77	4766,55	public sector
sektor prywatny	1967,57	2833,69	2935,32	2994,29	private sector
Budowa budynków ^Δ	2556,10	2777,65	2897,53	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	3350,72	3556,42	3579,71	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	2718,42	2694,21	2765,01	Specialised construction activities

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII danego roku ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. **Drogi publiczne** ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 III 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz. 260) na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i ciężarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

CHAPTER XVII TRANSPORT AND COMMUNICATION

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and large gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day. The **railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. On account of functions in a road network **public roads** are divided, according to the Law on Public Roads dated 21 III 1985 (uniform text Journal of Laws 2013, item 260), into following categories: national, regional, district and communal roads.

National roads include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the state road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Regional roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among state roads

District roads include roads other than those mentioned earlier, which link district capital cities with commune capital cities and communal capital cities with other such cities.

Communal roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. Do 2001 r. informacje o **pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych** według stanu w dniu 31 XII prezentowane są według ewidencji prowadzonej przez wojewodów, w latach 2002–2008 przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, przy czym w latach 2004–2008 na podstawie danych organów rejestrujących pojazdy (tj. starostw powiatowych) ujętych w systemie „Pojazd”, a od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów (CEPiK) prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych, a do 2010 r. – również pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawane w końcu danego roku.

4. **Linia autobusowa** jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. **Transport samochodowy zarobkowy**, zarówno w zakresie przewozu ładunków, jak i pasażerów, obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą; ponadto w zakresie przewozu pasażerów obejmuje również usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy.

6. Dane dotyczące **transportu lotniczego** obejmują przewoźników transportu lotniczego rozkładowego (transport pasażerów lub ładunków na stałych trasach i według stałych rozkładów lotów).

Informacje o **przewozach ładunków transportem lotniczym** obejmują przewozy przesyłek towarowych, pocztowych oraz bagażu płatnego.

7. Dane o **wypadkach drogowych** obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

3. Until 2001, information on **registered vehicles and tractors** has been presented according to the evidence conducted by voivodes, in 2002–2008 according to the evidence conducted by starosts, presidents of cities and mayors and in 2004–2008 on the base of data of the registering bodies (i.e. powiat starosta offices) containing in “Pojazd” system, while since 2009 according to central vehicle register kept by Ministry of Interior. Data does not include vehicles being devoid of car registration, and up to 2010 – also vehicles having temporary permission given by the ending of reference year.

4. A **bus line** is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses regulary travelling between these locations according to a defined schedule.

The **length of a bus line** is the length of the route in km between the two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

5. **Road transport for hire or reward** in regard to transport of goods as well as transport of passengers includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity; moreover, in regard to transport of passengers includes also services for remuneration carried out by entities with basic economic other than road transport.

6. Data concerning **air transport** include carriers of scheduled air transport (the transport of passengers or freight on permanent routes and according to established flight schedules).

Information regarding **transport of freight by air transport** includes transports of cargo, mail and paid baggage.

7. Data regarding **road traffic accidents** cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej – sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

2. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują przesyłki (np. listy, kartki pocztowe z wyłączeniem paczek pocztowych) opatrzone adresem, przedłożone do przyjęcia przez operatora pocztowego w celu przemieszczenia i doręczenia adresatowi.

3. **Placówkę dla usług pocztowych** stanowi jednostka organizacyjna operatora publicznego lub jego agenta, w której nadawca może zawrzeć umowę o świadczenie usług pocztowych lub która doręcza adresatom przesyłki lub kwoty pieniężne określone w przekazach pocztowych.

4. **Telefoniczne łącza główne** obejmują standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej) oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

Communication

1. *Information regarding communications, in tangible terms, concerns the public post office as well as operators of the public telecommunication network, i.e., the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks – networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).*

2. *Communication services include services paid for, free of charge and official.*

Data on letter mail include mail (e.g. letters, postcards, excluding packages) containing an address for the purpose of being delivered to the addressee.

3. **Postal service office** represents an organizational unit of the public operator or agent, in which the sender can conclude a contract for the provision of postal services or who delivers to the addressees of the consignment or the amount of money specified in the postal transfers.

4. **Telephone main line** includes standard main line (fixed line telephone subscribers) and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1 (250). LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a

Stan w dniu 31 XII

RAILWAY LINES OPERATED^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w km		in km		
O G Ó Ł E M ^b	2066	2131	2061	1976	TOTAL ^b
Normalnotorowe	1942	2038	1992	1907	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	1258	1255	1264	1258	of which electrified
jednotorowe	795	885	837	763	single track
dwu- i więcej torowe	1147	1153	1155	1144	double and more tracks
Wąskotorowe	124	93	69	69	Narrow gauge
Na 100 km² powierzchni ogólnej	6,9	7,1	6,9	6,6	Per 100 km² of total area

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami infrastruktury kolejowej. ^b Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe.

^a Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP) as well as other entities which are administrators of railway infrastructure. ^b Broad gauge lines have not existed.

TABL. 2 (251). DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI

Stan w dniu 31 XII

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem	w tym o nawierzchni ulepszonej	
				total	of which improved	
		w km		in km		
O G Ó Ł E M	25122	26945	27381	27792	25499	TOTAL
miejskie	4597	4869	4886	4932	4768	urban
zamięjskie	20526	22076	22495	22860	20731	non-urban
Krajowe	1656	1731	1797	1753	1753	National
miejskie	354	364	361	338	338	urban
zamięjskie	1302	1366	1436	1415	1415	non-urban
Wojewódzkie	2705	2693	2685	2684	2680	Regional
miejskie	385	371	367	367	366	urban
zamięjskie	2320	2322	2319	2317	2314	non-urban
Powiatowe	11338	11310	11322	11309	11093	District
miejskie	1265	1207	1205	1205	1191	urban
zamięjskie	10073	10103	10117	10103	9902	non-urban
Gminne	9423	11211	11577	12047	9974	Communal
miejskie	2593	2926	2954	3023	2873	urban
zamięjskie	6830	8285	8623	9024	7101	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3 (252). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M^b	1732285	2346894	2523366	2607230	T O T A L^b
w tym:					of which:
Samochody osobowe	1262010	1745603	1890908	1955552	Passenger cars
Autobusy	6062	7181	7397	7648	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^c	241522	305886	327030	336674	Lorries and road tractors ^c
Ciągniki balastowe i rolnicze	134366	169038	168899	172103	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	80151	107191	116539	121097	Motorcycles

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 334. ^b Bez trolejbusów. ^c Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.
^a See general notes, item 3 on page 334. ^b Excluding trolleybuses. ^c Including vans.

TABL. 4 (253). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**
Stan w dniu 31 XII
REGULAR BUS COMMUNICATION LINES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	1928	1503	1362	1311	National: number
długość w km	90371	67784	58555	55488	length in km
dalekobieżne: liczba	34	28	23	19	long distance: number
długość w km	9320	7780	6552	5752	length in km
regionalne: liczba	430	310	228	210	regional: number
długość w km	35107	22767	17930	16263	length in km
podmiejskie: liczba	1464	1165	1106	1077	suburban: number
długość w km	45944	37237	33994	33394	length in km
miejskie: liczba	–	–	5	5	urban: number
długość w km	–	–	79	79	length in km
Międzynarodowe: liczba	–	1	2	2	International: number
długość w km	–	900	1600	1600	length in km

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9, prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 (254). TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^aHIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					National communication
Przewozy ładunków w tys. ton	4892,0	9015,1	12050,9	14083,5	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km.	153,7	154,7	119,3	161,4	Average transport distance per t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób . .	48683,5	42667,5	37117,8	36145,6	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km.	30,3	33,7	30,4	34,0	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t	3640,0	9158,5	12397,2	15719,3	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km.	1068,2	975,8	1013,4	997,8	Average transport distance per t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób . .	14,7	55,5	109,2	70,5	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km.	1594,8	1371,0	1781,5	2602,2	Average transport distance per passenger in km

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9. ^b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6 (255). RUCH PASAŻERÓW^a W PORTACH LOTNICZYCHPASSENGER TRAFFIC^a AT AIRPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pasażerowie przybyli ^b z portów:					Passenger arrivals ^b from airports:
krajowych	45593	54354	81014	40563	domestic
zagranicznych	154367	642383	691999	618908	foreign
Pasażerowie odprawieni ^c do portów:					Passenger departures ^c to airports:
krajowych	45107	54493	83916	40881	domestic
zagranicznych	153026	639395	710399	635611	foreign

^a Dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat. ^{b, c} Pasażerowie, dla których port Poznań-Ławica jest: ^b – portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, ^c – portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

^a Data not include children below the age of 2. ^{b, c} Passengers for whom the indicated domestic airport is: ^b – the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, ^c – the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

TABL. 7 (256). PRZEŁADUNEK^a ŁADUNKÓW W PORTACH LOTNICZYCHFREIGHT LOADED AND UNLOADED^a AT AIRPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tonach in tonnes				
Ładunki przybyłe z portów:					Freight arrivals from airports:
krajowych.	674	628	487	242	domestic
w tym poczta	455	590	426	193	of which by post
zagranicznych	244	29	18	10	foreign
Ładunki odprawione do portów:					Freight departures to airports:
krajowych.	560	505	500	238	domestic
w tym poczta	514	447	428	189	of which by post
zagranicznych	237	61	26	23	foreign

^a W lotach komunikacyjnych.

^a In transport flights.

TABL. 8 (257). WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Wypadki	4267	2932	2569	2633	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	24,6	12,5	10,2	10,1	Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków					Road traffic casualties
Śmiertelne	503	344	315	289	Fatalities
na 100 tys. ludności	14,9	10,0	9,1	8,3	per 100 thous. population
Ranni	5566	3632	3090	3126	Injured
na 100 tys. ludności	165,2	105,5	89,3	90,3	per 100 thous. population

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 9 (258). WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW
ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	SPECIFICATION
Wypadki	2997	2569	2633	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	2403	2118	2187	Guilt of drivers
w tym:				of which:
niedostosowanie prędkości do warunków	682	552	596	inappropriate speed for road conditions
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	694	645	602	non-compliance with vehicle right of way
nieprawidłowe wyprzedzanie	163	153	139	incorrectly overtaking
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	361	292	324	incorrectly behaviour towards the pedestrian
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	153	133	152	not keeping a safe distance between vehicles
Z winy pieszych	262	203	187	Guilt of pedestrians
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	137	110	126	of which carelessly entering to the roadway
Pozostałe ^b	332	248	259	Others ^b
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	2403	2118	2187	Vehicles of drivers being accident culprits
Samochody osobowe	1797	1590	1620	Passenger cars
Motocykle	93	62	65	Motorcycles
Rowery	142	133	136	Bicycles
Motorowery	68	78	72	Motor-bicycles
Samochody ciężarowe	218	190	195	Lorries
Inne pojazdy ^c	85	65	99	Other vehicles ^c

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. ^c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

^a Registered by the Police. ^b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. ^c Including unidentified vehicles.

TABL. 9 (258). WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	SPECIFICATION
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	305	262	195	<i>Accidents involving intoxicated road users</i>
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:				<i>of which caused by intoxicated:</i>
Kierujących	195	157	140	<i>Drivers</i>
samochodami osobowymi	151	126	85	<i>of passenger cars</i>
motocyklami	13	4	2	<i>of motorcycles</i>
rowerami	13	14	4	<i>of bicycles</i>
motorowerami	13	11	8	<i>of motor-bicycles</i>
samochodami ciężarowymi	3	2	4	<i>of lorries</i>
innymi pojazdami	2	–	3	<i>of other vehicles</i>
Piesznych	57	47	34	<i>Pedestrians</i>

^a Zarejestrowane przez Policję.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police.

Source: data of the National Police Headquarters.

Łączność Communication

TABL. 10 (259). PODSTAWOWE USŁUGI POCZTOWE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Placówki dla usług pocztowych (stan w dniu 31 XII)	854	845	824	750	<i>Postal service offices (as of 31 XII)</i>
miasta	409	404	393	381	<i>urban areas</i>
wieś	445	441	431	369	<i>rural areas</i>
Nadane (w ciągu roku):					<i>Mailed (during the year):</i>
przesyłki listowe polecane ^{bc} w tys.	30332,5	37039,5	40248,2	40877,5	<i>registered letters^{bc} in thous.</i>
paczki ^b w tys.	8581,9	2509,9	2037,2	1882,6	<i>packages^b in thous.</i>
Przekazy pocztowe zrealizowane ^b w tys.	7407,4	4401,6	4737,8	788,8	<i>Postal transfers paid^b in thous.</i>
Wpłaty na rachunki bankowe w tys.	24035,0	19274,1	15583,1	14691,7	<i>Payments to bank accounts in thous.</i>

^a Dane dotyczą poczty publicznej (operator publiczny). ^b W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX. ^c Od 2010 r. łącznie z przesyłkami z zadeklarowaną wartością.

^a Data concern the public post office (public operator). ^b In overturn within Poland and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system. ^c Since 2010 including insured letters.

TABL. 11 (260). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE**^a
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	985,6	686,5	507,8	495,4	Telephone main line in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	691,3	458,9	325,9	316,9	of which private subscribers ^b
miasta	819,3	564,5	425,1	418,4	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	553,8	366,9	266,7	261,4	of which private subscribers ^b
wieś	166,3	122,1	82,8	77,0	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	137,5	92,0	59,2	55,5	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	854,3	575,9	419,2	413,0	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta	703,7	467,2	347,0	345,7	urban areas
wieś	150,6	108,8	72,2	67,3	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące	6362	3807	1670	1149	Public pay telephones
miasta	4660	2392	1153	795	urban areas
wieś	1702	1415	517	354	rural areas

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

^a Data concern operators of public telecommunication network. ^b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana według PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:

- punktach sprzedaży detalicznej, tj. w sklepach (łącznie z aptekami ogólnodostępnymi), składach, składnicach, stacjach paliw, punktach sprzedaży drobnodetalicznej (straganach i ruchomych punktach sprzedaży, punktach aptecznych),
- hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;

2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej w zakresie sprzedaży towarów konsumpcyjnych prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP). W odróżnieniu od grupowań występujących w klasyfikacji COICOP wyodrębnia się „towary nieżywnościowe”.

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

CHAPTER XVIII TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises is understood as an economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE Rev. 2 in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data regarding the **retail sales** include:

1) the sale of consumer and non-consumer goods at:

- retail sales outlets, i.e. in: shops (including public pharmacies), warehouses, repositories, petrol stations and small retail sales outlets (stalls and portable sales outlets, pharmaceutical outlets,)
- wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;

2) the sales of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

Sales of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales within the scope of consumer goods sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). As opposed to groupings in the COICOP classification “non-foodstuff goods” are presented separately.

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods has been done on the following basis, non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, mineral or chemical fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność i napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o sprzedaży hurtowej towarów obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału sklepów według form organizacyjnych dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku oraz dodatkowo często nabywanych towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do pozostałych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

The division of consumer goods into food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding the wholesale of commodities include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sale realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of stores by organizational form was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more and for department stores from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area above 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption and also often purchased non-foodstuff goods, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales area up to 119 m².

6. Shops include public pharmacies.

7. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. **Magazyny handlowe** (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

9. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9.

10. **Targowiska** są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobno-detalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

*7. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.*

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

*8. **Trade warehouses** (wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering amount and the changes in stocks.*

9. Data regarding trade activity, of which information about shops and petrol stations are compiled on the basis of reporting. Data for entities employing up to 9 persons have been generalized on the basis of the result of a sample survey conducted on a 5% sample of these entities.

Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

*10. **Marketplaces** are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).*

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (261). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**

<i>RETAIL SALES (current prices)</i>					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM w mln zł	46953,3	80042,3	98479,1	108874,7	TOTAL in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					<i>Of which in trade enterprises^a:</i>
w milionach złotych	20982,7	44982,4	60791,6	68394,0	<i>in million zlotys</i>
w %	44,7	56,2	61,7	62,8	<i>in %</i>
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	13939	23258	28471	31436	PER CAPITA in zł

^a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49.

^a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (262). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP^a (ceny bieżące)**

<i>RETAIL SALES BY GROUPS^a (current prices)</i>					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION

W MILIONACH ZŁOTYCH

IN MILLION ZLOTYS

OGÓŁEM	28829,1	59888,1	78926,7	86092,1	TOTAL
-------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	--------------

W ODSETKACH

IN PERCENT

OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Towary konsumpcyjne	77,8	85,8	86,6	88,4	<i>Consumer goods</i>
żywność i napoje bezalkoholowe	39,4	43,8	49,7	50,7	<i>food and non-alcoholic beverages</i>
napoje alkoholowe	6,4	6,6	7,3	7,3	<i>alcoholic beverages</i>
towary nieżywnościowe	32,0	35,4	29,6	30,4	<i>non-foodstuffs</i>
Towary niekonsumpcyjne	22,2	14,2	13,4	11,6	<i>Non-consumer goods</i>

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (263). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a (ceny bieżące)**

<i>WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)</i>					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION

W MILIONACH ZŁOTYCH

IN MILLIONS ZLOTYS

OGÓŁEM	40654,7	60555,8	72064,0	79920,7	TOTAL
-------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	--------------

W ODSETKACH

IN PERCENT

OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe	20,8	16,6	23,2	22,2	<i>Food and non-alcoholic beverages</i>
Napoje alkoholowe	5,7	4,6	3,1	3,8	<i>Alcoholic beverages</i>
Towary nieżywnościowe ^b	73,5	78,8	73,7	74,0	<i>Non-foodstuffs goods^b</i>

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9. ^b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (264). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW**^a
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sklepy	38424	31182	33418	32690	Shops
Domy towarowe	8	7	6	6	Department stores
Domy handlowe	29	23	16	14	Trade stores
Supermarkety	272	432	549	643	Supermarkets
Hipermarkety	31	47	51	54	Hypermarkets
Sklepy powszechnie	636	651	603	605	Grocery stores
Sklepy wyspecjalizowane	1947	2855	3258	3572	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^b	35501	27167	28935	27796	Other shops ^b
Stacje paliw	971	830	880	975	Petrol stations

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 344. Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. ^b Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

^a See general notes, item 9 on page 344. According to location of shop/petrol station. ^b Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (265). **GASTRONOMIA**^a
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	829	968	1003	986	Numbers of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	326	432	403	397	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastro- nomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	399135	739286	762647	780679	Sales from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
produkcja gastronomiczna	295894	592751	607806	616928	catering production
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	60082	89829	98665	86957	alcoholic beverages and tobacco

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (266). **MAGAZYNY HANDLOWE**^a
Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				<i>Secured warehouses:</i>
liczba	3141	3355	2949	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	2218,0	2874,7	3849,3	<i>storage space in thous. m²</i>
Magazyny zadaszone:				<i>Roofed warehouses:</i>
liczba	246	349	610	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	108,9	166,0	757,2	<i>storage space in thous. m²</i>
Place składowe:				<i>Storage sites:</i>
liczba	529	502	501	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	1453,2	1374,2	1709,3	<i>storage space in thous. m²</i>
Silosy i zbiorniki:				<i>Silos and reservoirs:</i>
liczba	942	947	993	<i>number</i>
pojemność składowa w dam ³	282,0	266,3	362,6	<i>capacity in dam³</i>

^a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9.

U w a g a. Od 2006 r. dane podaje się na podstawie badania cyklicznego prowadzonego co trzy lata.

^a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (267). **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					<i>Permanent marketplaces:</i>
liczba	258	237	234	233	<i>number</i>
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	228	205	222	222	<i>of which with predominance of small-retail sales</i>
powierzchnia w tys. m ²	1341,7	1338,0	1293,2	1292,2	<i>area in thous. m²</i>
w tym sprzedażowa	893,8	885,0	849,8	837,6	<i>of which sales area</i>
stałe punkty sprzedaży drobno- detalicznej	9337	11840	11491	10452	<i>permanent small-retail sales outlets</i>
w tym na targowiskach czynnych codziennie	6577	7515	6833	6088	<i>of which at marketplaces opened daily</i>
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	101	473	474	479	<i>Seasonal marketplaces^a (during the year)</i>
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	28616,0	27602,5	26578,6	23521,8	<i>Annual receipts from marketplace fees in thous. zł</i>

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

^a Number of marketplaces or places located on streets and squares opened periodically.

DZIAŁ XIX FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2009 Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku);
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

CHAPTER XIX FINANCE OF ENTERPRISES

General notes

1. The financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2009 No. 152, item 1223, with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, national investment funds, cooperative savings and credit unions, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net revenues from sale of goods and materials (including sums due from the sale of re-use packages);
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Koszty uzyskania przychodów z całości kształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;
- 2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
- 3) other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;
- 4) financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz do 2009 r. inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczoną, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Rezerwę tworzy się niezależnie od tego, czy jednostka osiągnie zysk, czy ponieść stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu**:
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej**:
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

7. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances of gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as until 2009 other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- the current part, i.e. the tax presented in the tax declarations for a given reporting period,
- the deferred part, i.e. a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. The reserve is created, irrespectively of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate**:
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of**:
 - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
 - **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,
 - **third degree** as the relation of current assets (stocks, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, udziały (akcje) własne, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych – kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, cywilnych – kapitał właścicielski.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniezione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

12. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespectively of their due date).

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: core capital (fund), share capital not paid up, entity's shares (stock), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year. Core capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- initial capital – in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,
- founders' capital – in state owned enterprises,
- participation fund – in cooperatives,
- owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership and civil law partnership companies.

Core capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from bank credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespectively of their due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1 (268). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW
WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP
SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
Przychody z całokształtu działalności	165643,5	264937,5	318909,5	339684,5	Revenues from total activity
sektor publiczny	13741,1	16721,1	17192,8	15078,3	public sector
sektor prywatny	151902,4	248216,5	301716,6	324606,2	private sector
w tym:					of which:
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wytworów i usług)	89810,6	134376,7	156306,7	166600,9	Net revenues from sale of products (goods and services)
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	69888,5	122913,6	152946,7	163090,4	Net revenues from sale of goods and materials
Przychody finansowe	2355,2	3202,4	4871,3	4421,8	Financial revenues
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	158054,2	250777,3	306298,6	324075,4	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny	13384,4	15584,8	15868,3	13427,4	public sector
sektor prywatny	144669,8	235192,5	290430,2	310648,0	private sector
w tym:					of which:
Koszt własny sprzedanych produktów (wytworów i usług)	91202,0	140335,4	166891,5	177000,8	Cost of products sold (goods and services)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	60507,7	102421,9	127284,8	135611,0	Value of goods and materials sold
Koszty finansowe	2908,6	4083,2	5893,3	7086,8	Financial costs
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	7589,3	14160,2	12610,9	15609,0	Financial result on economic activity
Sektor publiczny	356,7	1136,2	1324,5	1650,9	Public sector
Sektor prywatny	7232,6	13023,9	11286,4	13958,1	Private sector
Zyski nadzwyczajne	29,7	32,6	30,5	29,2	Extraordinary profits
Sektor publiczny	0,7	0,6	1,9	0,3	Public sector
Sektor prywatny	29,0	32,0	28,6	28,9	Private sector
Straty nadzwyczajne	19,3	317,0	20,0	46,6	Extraordinary losses
Sektor publiczny	0,5	0,9	2,0	0,4	Public sector
Sektor prywatny	18,8	316,1	18,1	46,1	Private sector
Wynik finansowy brutto	7599,7	13875,7	12621,4	15591,7	Gross financial result
sektor publiczny	356,9	1135,9	1324,5	1650,7	public sector
sektor prywatny	7242,8	12739,8	11297,0	13940,9	private sector
Zysk brutto	8812,7	15683,3	16840,1	18642,1	Gross profit
Strata brutto	1213,0	1807,6	4218,6	3050,4	Gross loss
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	1434,4	2407,4	2199,9	2243,8	Obligatory encumbrances on gross financial result
Sektor publiczny	76,7	198,2	189,6	207,8	Public sector
Sektor prywatny	1357,7	2209,2	2010,3	2036,0	Private sector
Wynik finansowy netto	6165,3	11468,3	10421,5	13347,9	Net financial result
sektor publiczny	280,2	937,7	1134,8	1442,9	public sector
sektor prywatny	5885,1	10530,6	9286,7	11905,0	private sector
Zysk netto	7382,3	13247,8	14576,6	16373,6	Net profit
Strata netto	1217,0	1779,5	4155,0	3025,7	Net loss

TABL. 2 (269). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI

REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z cao- kształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z cao- kształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances on gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
OGÓŁEM 2005	165643,5	158054,2	7599,7	1434,4	6165,3
TOTAL 2010	264937,5	250777,3	13875,7	2407,4	11468,3
. 2012	318909,5	306298,6	12621,4	2199,9	10421,5
. 2013	339684,5	324075,4	15591,7	2243,8	13347,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	7473,3	6939,2	530,5	23,8	506,7
Przemysł <i>Industry</i>	147885,5	138861,6	9017,1	1295,1	7722,0
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	2499,9	2383,1	116,6	45,0	71,7
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	130645,3	123733,0	6905,6	1022,3	5883,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air condition- ing supply</i>	12490,9	10652,5	1838,5	196,4	1642,1
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>	2249,4	2093,1	156,4	31,5	124,9
Budownictwo <i>Construction</i>	11995,5	11823,6	172,1	70,4	101,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	140177,2	135963,5	4216,6	644,8	3571,8
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	10132,2	10067,5	65,0	36,2	28,9
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	414,1	414,8	-0,7	1,4	-2,1
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	3265,2	2940,6	314,2	34,8	279,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	2504,6	2377,9	126,7	18,9	107,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	3170,0	2719,2	450,8	50,0	400,8

TABL. 2 (269). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW
WEDŁUG SEKCJI (dok.)
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS
(cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z cało- kształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances of gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
	w mln zł in mln zł				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	7577,6	7203,9	373,8	12,9	360,9
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	2766,5	2565,3	201,2	25,5	175,7
Edukacja <i>Education</i>	227,0	219,3	7,8	1,4	6,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	1360,3	1300,7	59,6	12,6	47,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	416,1	426,8	-10,7	2,8	-13,5
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	319,2	251,6	67,7	13,1	54,6

TABL. 3 (270). PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przedsiębiorstw <i>Number of enter- prises</i>	Z wynikiem finansowym brutto <i>With gross financial result</i>			Z wynikiem finansowym netto <i>With net financial result</i>		
		dodatnim (zysk) <i>positive (profit)</i>	ujemnym (strata) <i>negative (loss)</i>	zerowym (0) <i>zero (0)</i>	dodatnim (zysk) <i>positive (profit)</i>	ujemnym (strata) <i>negative (loss)</i>	zerowym (0) <i>zero (0)</i>
		w % ogółu przedsiębiorstw			in % of total of enterprises		
OGÓŁEM 2005	4728	80,8	17,6	1,6	79,8	18,3	1,8
TOTAL 2010	5420	81,2	18,7	0,1	80,5	19,1	0,4
. 2012	5690	80,2	19,6	0,2	79,8	19,9	0,3
. 2013	5867	82,5	17,4	0,2	82,0	17,7	0,3
sektor publiczny <i>public sector</i>	266	75,2	24,4	0,4	74,8	24,8	0,4
sektor prywatny <i>private sector</i>	5601	82,8	17,1	0,1	82,3	17,4	0,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	286	89,9	9,8	0,3	89,9	9,8	0,3

TABL. 3 (270). PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH (dok.)
 ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przedsiębiorstw Number of enterprises	Z wynikiem finansowym brutto With gross financial result			Z wynikiem finansowym netto With net financial result		
		dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)	dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)
		w % ogółu przedsiębiorstw			in % of total of enterprises		
Przemysł Industry	2035	84,1	15,8	0,1	83,9	15,9	0,2
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	13	76,9	23,1	–	69,2	30,8	–
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	1849	84,0	15,9	0,1	83,8	16,0	0,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	35	97,1	2,9	–	97,1	2,9	–
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	138	82,6	16,7	0,7	82,6	16,7	0,7
Budownictwo Construction	545	79,8	19,6	0,6	78,9	20,6	0,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	1699	83,2	16,7	0,1	82,9	17,0	0,1
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	337	84,0	15,7	0,3	83,4	16,3	0,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	81	58,0	42,0	–	58,0	42,0	–
Informacja i komunikacja Information and communication	151	82,1	17,9	–	81,5	18,5	–
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	39	79,5	20,5	–	79,5	20,5	–
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	147	83,0	17,0	–	79,6	17,7	2,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	245	79,2	20,8	–	79,2	20,8	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	165	77,6	22,4	–	77,6	22,4	–
Edukacja Education	32	68,8	31,3	–	68,8	31,3	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	64	70,3	28,1	1,6	68,8	31,3	–
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	21	38,1	61,9	–	33,3	66,7	–
Pozostała działalność usługowa Other service activities	20	80,0	20,0	–	75,0	25,0	–

TABL. 4 (271). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
 ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>			
		brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>	
		w %		in %			
OGÓŁEM	2005	95,4	4,6	3,7	25,9	91,4	137,4
TOTAL	2010	94,7	5,2	4,3	39,8	103,3	147,7
	2012	96,0	4,0	3,3	31,7	90,2	136,9
	2013	95,4	4,6	3,9	30,1	83,3	126,7
sektor publiczny		89,1	10,9	9,6	104,3	182,3	229,5
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		95,7	4,3	3,7	27,5	79,7	123,0
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		92,9	7,1	6,8	34,6	102,5	184,4
Przemysł		93,9	6,1	5,2	33,5	96,4	146,1
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie		95,3	4,7	2,9	21,1	62,2	88,3
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe		94,7	5,3	4,5	29,9	92,6	144,4
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		85,3	14,7	13,1	76,2	149,9	189,6
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		93,0	7,0	5,6	85,2	147,7	161,7
<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>							
Budownictwo		98,6	1,4	0,8	31,2	95,3	137,0
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		97,0	3,0	2,5	15,7	53,1	100,7

TABL. 4 (271). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH (dok.)

ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>		
		brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>
		w %		in %		
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	99,4	0,6	0,3	133,9	205,5	214,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	100,2	-0,2	-0,5	44,0	76,4	90,4
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	90,1	9,6	8,6	78,3	183,6	212,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	94,9	5,1	4,3	72,6	178,2	188,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	85,8	14,2	12,6	74,0	106,4	133,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	95,1	4,9	4,8	30,7	77,1	93,8
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	92,7	7,3	6,3	7,8	50,8	53,9
Edukacja <i>Education</i>	96,6	3,4	2,8	95,0	180,3	200,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	95,6	4,4	3,5	49,1	101,2	114,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	102,6	-2,6	-3,2	52,2	115,9	125,3
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	78,8	21,2	17,1	86,4	155,8	179,8

TABL. 5 (272). AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES

As of 31 XII

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Zapasy			
			razem <i>total</i>	w tym		
				materiały <i>materials</i>	półprodukty i produkty w toku <i>semi-finished products and work in progress</i>	
w mln zł						
1	OGÓŁEM	2005	45092,4	14112,9	3897,0	1385,2
2	TOTAL	2010	81159,0	22202,2	5869,1	2358,9
3		2012	90118,2	28362,9	7522,0	3148,7
4		2013	97642,7	30734,5	7849,2	3162,6
5	sektor publiczny <i>public sector</i>		6136,0	828,1	198,6	284,4
6	sektor prywatny <i>private sector</i>		91506,7	29906,4	7650,6	2878,2
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		3309,9	1419,0	355,2	443,0
8	Przemysł <i>Industry</i>		46037,3	14732,3	6860,6	1872,6
9	górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>		760,1	207,2	182,8	5,6
10	przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>		40603,1	14019,8	6475,1	1864,0
11	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		3849,9	448,6	168,0	0,5
12	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		824,1	56,6	34,7	2,6
	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
13	Budownictwo <i>Construction</i>		6257,4	1336,4	232,2	493,0
14	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		27340,5	12104,9	250,6	57,7
	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
15	Transport i gospodarka magazynowa		4353,2	117,3	39,7	0,3
	<i>Transportation and storage</i>					
16	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		112,7	7,2	2,0	0,3
	<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
17	Informacja i komunikacja		1373,6	132,2	17,6	20,8
	<i>Information and communication</i>					
18	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		1859,4	94,2	7,8	0,2
	<i>Financial and insurance activities</i>					
19	Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1407,0	215,1	9,4	45,9
	<i>Real estate activities</i>					
20	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		3221,7	482,2	26,3	226,6
	<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
21	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1787,6	54,6	22,1	0,8
	<i>Administrative and support service activities</i>					
22	Edukacja <i>Education</i>		70,6	4,0	0,2	0,3
23	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		333,8	22,2	18,6	0,3
	<i>Human health and social work activities</i>					
24	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>		76,2	1,4	0,2	–
25	Pozostała działalność usługowa		101,9	11,7	6,8	0,8
	<i>Other service activities</i>					

<i>Stocks</i>		Należności krótkoterminowe		Inwestycje krótkoterminowe	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	Lp. No.
<i>of which</i>		<i>Short-term dues</i>				
produkty gotowe <i>finished products</i>	towary <i>goods</i>	razem <i>total</i>	w tym z tytułu dostaw i usług <i>of which from deliveries and services</i>	<i>Short-term investments</i>	<i>Short-term inter-period settlements</i>	
<i>in mln zł</i>						
2833,9	5776,4	21488,5	17679,6	8503,9	987,1	1
3562,9	10020,6	34874,6	29366,3	21879,2	2203,0	2
4767,8	12489,5	38500,9	31532,1	20895,2	2359,2	3
5132,6	14055,5	40946,3	33193,0	23221,0	2740,9	4
164,8	175,3	2084,9	1679,0	2789,5	433,5	5
4967,8	13880,2	38861,4	31514,0	20431,5	2307,4	6
531,3	40,3	1217,5	908,6	621,9	51,5	7
4168,8	1624,7	19808,9	16550,4	10567,1	929,0	8
18,1	0,6	354,1	302,7	181,7	17,0	9
4136,7	1351,4	17639,3	14705,9	8404,9	539,0	10
0,4	267,5	1496,6	1297,1	1546,5	358,2	11
13,6	5,1	318,8	244,8	434,0	14,8	12
133,9	416,0	2926,7	2590,7	1425,4	568,8	13
169,5	11443,9	10151,2	8569,6	4259,1	825,3	14
1,6	71,7	1452,7	1229,2	2715,3	67,9	15
0,1	4,6	40,5	23,6	54,8	10,2	16
42,3	34,9	681,5	613,9	507,1	52,7	17
25,2	59,7	1044,1	767,6	717,4	3,8	18
33,3	119,2	342,3	242,9	783,0	66,6	19
12,6	212,9	1594,5	1155,3	1054,1	90,9	20
11,8	18,3	1426,9	320,3	258,7	47,4	21
2,1	1,0	30,0	16,4	33,4	3,1	22
–	3,1	151,4	144,4	142,9	17,4	23
0,0	1,1	38,7	24,8	31,7	4,4	24
–	4,1	39,3	35,4	49,0	1,8	25

TABL. 6 (273). KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which				wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years		
		w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM	2005 54804,5	27109,7	18415,9	-3529,4	6134,3	
TOTAL	2010 96840,3	40994,0	35610,6	-1798,3	11378,2	
	2012 108201,3	45783,1	44590,5	-4168,7	10612,3	
	2013 113552,5	47630,0	47441,0	-7560,1	13478,6	
sektor publiczny	24497,9	11159,8	6412,0	2274,0	1440,1	
public sector						
sektor prywatny	89054,6	36470,2	41029,0	-9834,1	12038,6	
private sector						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	3947,6	1339,9	1684,7	-60,1	504,2	
Przemysł	67982,5	26095,7	28551,7	-2114,9	7520,7	
Industry						
górnictwo i wydobywanie	1120,9	1460,0	32,8	-209,6	71,7	
mining and quarrying						
przetwórstwo przemysłowe	42991,3	15434,5	21054,4	-4307,2	5684,9	
manufacturing						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	20094,5	6208,9	6992,9	2418,1	1641,2	
electricity, gas, steam and air conditioning supply						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	3775,9	2992,2	471,7	-16,3	122,9	
water supply; sewerage, waste management and remediation activities						
Budownictwo	3310,8	1538,6	1507,0	-386,7	101,9	
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	18290,6	6747,2	6730,6	-567,0	3906,3	
Transport i gospodarka magazynowa	2275,1	2057,0	612,6	-770,1	11,9	
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	454,9	1046,0	92,9	-694,1	-2,1	
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja	2069,7	217,1	1874,2	-204,7	279,4	
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..	648,5	148,4	356,3	-19,6	92,8	
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	9610,9	5552,0	2836,6	-105,1	409,6	
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1560,4	868,2	2319,2	-2586,7	346,4	
Professional, scientific and technical activities						

TABL. 6 (273). KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which				wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years		
		w mln zł		in mln zł		
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	2556,0	1333,6	668,3	121,7	219,1	
Edukacja Education	80,5	28,9	46,2	-7,6	0,3	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	441,1	442,8	94,9	-124,5	47,0	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	180,1	186,4	23,6	-18,2	-13,5	
Pozostała działalność usługowa Other service activities	143,6	28,3	42,2	-22,5	54,6	

TABL. 7 (274). KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓLEK^a

Stan w dniu 31 XII

SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie Of which estate			
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób prawnych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagranicznych of foreign persons
		w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM 2005	20408,8	1523,4	825,5	3189,5	9593,4
TOTAL 2010	34211,6	7043,4	876,2	5096,6	12069,5
. 2012	38731,6	6532,1	743,7	6006,8	14047,0
. 2013	40248,8	5402,5	1708,7	6425,2	14143,1
sektor publiczny public sector	10930,8	5355,3	722,5	13,1	88,3
sektor prywatny private sector	29318,0	47,2	986,2	6412,1	14054,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	1262,1	108,8	154,5	314,6	134,5

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 7 (274). KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓLEK^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie Of which estate			
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób prawnych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagranicznych of foreign persons
Przemysł. Industry	24471,5	5206,3	1211,4	2888,2	8406,8
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	1440,7	9,1	1008,2	38,5	26,9
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	13856,1	184,0	135,9	2741,3	8033,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	6208,2	5013,2	45,5	54,3	343,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities	2966,4	–	21,8	54,1	2,6
Budownictwo Construction	1158,2	39,3	53,0	580,7	266,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	5660,8	1,4	16,7	1542,5	3350,8
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	1813,9	2,0	127,2	140,1	737,5
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	986,3	–	21,3	112,1	106,6
Informacja i komunikacja Information and communication	197,2	0,8	0,9	78,0	60,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa. . . Financial and insurance activities	144,7	5,0	–	13,7	23,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	1900,0	1,2	51,9	464,8	731,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	660,3	1,5	1,4	186,2	189,8
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	1315,8	26,7	7,0	59,0	92,6
Edukacja. Education	27,9	9,5	–	1,9	0,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	438,4	–	63,6	28,8	31,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją. Arts, entertainment and recreation	186,4	–	–	6,5	0,1
Pozostała działalność usługowa Other service activities	25,1	–	–	8,1	10,8

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (275). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym	of which	
					kredyty i pożyczki credits and loans	zobowią- zania z tytułu dostaw i usług liabilities from deli- veries and services	
		w mln zł	in mln zł				
OGÓŁEM	2005	48824,2	15318,4	9788,2	33505,8	6196,8	19759,3
TOTAL	2010	82485,1	26881,0	13072,5	55604,1	8351,4	31160,9
	2012	103826,1	37490,0	29963,8	66336,1	15851,2	36945,0
	2013	120132,9	42595,5	36041,4	77537,4	20403,9	41712,8
sektor publiczny		6322,1	3595,3	2240,7	2726,8	195,0	1355,2
public sector							
sektor prywatny		113810,8	39000,2	33800,6	74810,6	20208,9	40357,6
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		2852,1	1038,8	872,8	1813,4	611,8	947,1
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		43992,3	12250,0	9821,5	31742,3	8571,7	16616,5
Industry							
górnictwo i wydobywanie		1187,1	303,6	154,9	883,4	359,5	175,2
mining and quarrying							
przetwórstwo przemysłowe		37156,2	8864,5	7706,5	28291,7	7838,8	15190,4
manufacturing							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		4046,5	2003,7	1173,4	2042,9	222,2	1113,2
electricity, gas, steam and air conditioning supply							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		1602,6	1078,3	786,7	524,3	151,4	137,8
water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities							
Budownictwo		10915,0	6329,1	6074,3	4586,0	1197,0	2061,7
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		30297,4	3096,5	2447,6	27200,8	4784,0	18331,4
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		8187,7	6140,6	5402,3	2047,0	401,4	1117,5
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		340,2	214,0	208,4	126,1	49,9	49,9
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		4094,6	3443,1	3417,0	651,5	148,0	273,8
Information and communication							

TABL. 8 (275). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term		
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which	
					kredyty i pożyczki credits and loans	zobowią- zania z tytułu dostaw i usług liabilities from deli- veries and services
		w mln zł	in mln zł			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . Financial and insurance activities	2487,3	1497,5	1080,3	989,7	547,7	234,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	5644,0	4490,5	4160,0	1153,5	439,8	318,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	6612,2	3166,2	1694,1	3446,0	612,2	1346,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	3709,8	377,4	362,4	3332,3	2893,9	218,1
Edukacja Education	54,6	19,4	19,2	35,2	9,0	12,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	598,0	303,9	261,9	294,1	108,1	131,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	205,3	144,4	137,0	60,9	21,6	24,6
Pozostała działalność usługowa Other service activities	142,5	84,1	82,7	58,5	8,0	28,5

DZIAŁ XX FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej. Podstawę prawną określającą te procesy stanowiła w 2005 r. ustawa z dnia 26 XI 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2003 Nr 15, poz. 148 z późn. zm.), a w latach 2010–2013 – ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 885 z późn. zm.) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241 z późn. zm.). W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego również ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 594–596) oraz ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2010 Nr 80, poz. 526 z późn. zm.).

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów i wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego (z uwzględnieniem środków na finansowanie programów i projektów unijnych) oraz samorządowych zakładów budżetowych.

3. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określone w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

CHAPTER XX PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finance include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local government units (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget. The legal basis defining the above mentioned processes in 2005 provided the Law on Public Finances, dated 26 XI 1998 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 15, item 148 with later amendments), and in 2010–2013 – the Law on Public Finances, dated 27 VIII 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 885 with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241 with later amendments). With respect to the financial management of local self-governments, the legal basis is additionally provided by the Law on Gmina Self-government, dated 8 III 1990, the Law on Powiat Self-government and the Law on Voivodship Self-government, dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2013 items 594–596), as well as the Law on Incomes of Local Government Units, dated 13 XI 2003 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 80, item 526 with later amendments).

2. The presented data include information regarding revenue and expenditure of: the budgets of local government units (taking into funds for financing of EU programmes and projects) as well as self-government budgetary establishments.

3. Revenue and expenditure of the budgets of local government units are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law of Public Finances.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiats and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.

4. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy – określające rodzaj działalności oraz paragrafy – określające rodzaj dochodu lub wydatku; prezentowane dane w podziale na działy i paragrafy opracowano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. Nr 38, poz. 207).

5. Na dochody **budżetów jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływu z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportu, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
 - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy,
 - d) środki na dofinansowanie własnych zadań, z innych źródeł;
- 2) dotacje celowe:
 - a) z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200, 620 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r., Dz. U. Nr 38, poz. 207),
 - c) otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe),
 - d) pozostałe dotacje;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

6. **Wydatki jednostek samorządu terytorialnego** dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

4. *Revenue and expenditure of the budgets of local government units are grouped in accordance with the provisions set forth in the Law on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions – defining types of activity, and into paragraphs – defining types of revenue or expenditure; the presented data, divided into divisions and paragraphs, were compiled in accordance with the decree of the Minister of Finance, dated 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws No. 38, item 207).*

5. **Budget revenue of local government units** comprise:

- 1) *own revenue, i.e.:*
 - a) *revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,*
 - b) *receipts from charges and taxes established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, stamp duty, royalties for mineral exploration and marketplace stall trading fee,*
 - c) *revenue from property, i.e. income from renting and leasing,*
 - d) *funds from other sources for the additional own tasks;*
- 2) *targeted grants:*
 - a) *from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,*
 - b) *provided under the programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable, and payments from the European funds budget (paragraphs 200, 620 according to the detailed classification of incomes, expenses, revenues and expenditures, and funds from foreign sources, according to regulation of the Minister of Finance dated 2 III 2010, Journal of Laws No. 38, item 207),*
 - c) *acquired from appropriated funds (since 2011 state appropriated funds),*
 - d) *other grants;*
- 3) *general subvention from the state budget, comprising: equalisation, educational, compensating, balancing, and regional parts.*

6. **Expenditures of local government units** are divided into: *property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:*

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

7. Od 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonują **samorządowe zakłady budżetowe**, które odpłatnie wykonują zadania i pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych oraz ewentualnych dotacji przedmiotowych, a także z dotacji celowych na zadania bieżące i z dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, otrzymanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Do 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonowały następujące formy organizacyjno-prawne: zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze i rachunek dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego oraz fundusze celowe jednostek samorządu terytorialnego.

8. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

- expenditures on wages and salaries (including derivatives),
- expenditures on the purchase of materials and services,
- grants, among others, for organisational and legal units operating within local government units budgets,
- expenditures on debt servicing,
- expenditures related to granting endorsements and guarantees.

7. Since 2010 in the sector of public finance are functioning **self-government budgetary establishments** which perform tasks for a fee, and cover the costs related to their activity from own revenues and from possible objective grants, as well as from targeted grants for current tasks and targeted grants for financing or co-financing of the investment-related costs, obtained from the budgets of local government units.

Until 2010, in the sector of public finance the following organizational and legal forms of entities functioned: budgetary establishments, auxiliary units and own income account of local government units as well as appropriated local government units funds.

8. Information concerning local government units budgets is compiled on the basis of the Ministry of Finance reports.

TABL. 1 (276). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW

REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta	Powiaty	Woje-
		Total	Gminas ^a	na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiatas	wództwo Voivodship
w tys. zł in thous. zł						
OGÓŁEM	2005	8926358,9	4633145,1	2352923,6	1386612,8	553677,5
TOTAL	2010	13503032,7	6891703,1	3456241,1	2091351,3	1063737,2
	2012	15040013,3	7842159,9	3871449,3	2226713,2	1099690,8
	2013	15312143,0	8073643,6	3831516,1	2236280,0	1170703,3
Dochody własne		7905456,9	4157937,6	2400272,6	761580,1	585666,6
<i>Own revenue</i>						
w tym:						
<i>of which:</i>						
Udziały w podatku dochodowym		3452250,0	1498208,2	1089766,8	404251,6	460023,4
<i>Share in income tax</i>						
od osób prawnych		570141,6	86941,3	99090,2	17680,6	366429,5
<i>corporate income tax</i>						
od osób fizycznych		2882108,4	1411266,9	990676,6	386571,0	93593,9
<i>personal income tax</i>						
Podatek od nieruchomości		1782691,4	1284581,6	498109,8	x	x
<i>Tax on real estate</i>						
Podatek rolny		151812,1	150494,0	1318,1	x	x
<i>Agricultural tax</i>						
Podatek od środków transportowych		105987,4	83620,8	22366,5	x	x
<i>Tax on means of transport</i>						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		147903,5	90547,8	57355,8	x	x
<i>Tax on civil law transactions</i>						
Opłata skarbowa		46996,4	24102,9	22893,5	x	x
<i>Stamp duty</i>						
Dochody z majątku		472526,6	268213,9	159591,2	41105,9	3615,6
<i>Revenue from property</i>						
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz						
innych umów o podobnym charakterze ...		184235,0	124853,8	40628,7	16078,8	2673,6
<i>of which income from renting as well as</i>						
<i>agreements with a similar character</i>						
Środki na dofinansowanie własnych zadań						
pozyskane z innych źródeł		100501,6	81591,0	8895,9	8619,5	1395,3
<i>Funds for additional financing of own tasks</i>						
<i>from other sources</i>						

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (276). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)

REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Woje- wództwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
Dotacje ogółem	2984200,2	1473852,0	530871,1	477739,0	501738,2
Total grants					
Dotacje celowe	2174404,5	1263909,2	338893,7	410693,9	160907,7
Targeted grants					
z budżetu państwa	1943401,7	1160153,4	304025,9	327458,4	151764,0
from the state budget					
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	1518622,3	914288,2	218944,1	242412,7	142977,2
for government administration tasks					
własne	421890,5	244857,9	84438,5	84000,4	8593,7
for own tasks					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	2888,9	1007,3	643,3	1045,3	193,0
realized on the basis of agreements with government administration bodies					
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	110691,3	39738,5	28923,0	41631,5	398,3
for task realized on the basis of agreements with local government units					
otrzymane z państwowych funduszy celowych	35099,3	14891,6	4790,7	9167,0	6250,0
received from state appropriated funds					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań	85212,1	49125,6	1154,1	32437,0	2495,4
for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b	809795,8	209942,9	191977,3	67045,0	340830,5
Grants from paragraphs 200 and 620 ^b					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	4422485,9	2441853,9	900372,4	996960,9	83298,6
General subvention from the state budget					
W tym część oświatowa	3626091,6	1885340,0	853133,4	834288,5	53329,7
Of which educational part					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (277). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.

REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Woje- wództwo Voivodship
OGÓŁEM	15312143,0	8073643,6	3831516,1	2236280,0	1170703,3
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	360898,0	236012,4	403,1	1713,3	122769,2
Agriculture and hunting					
Przetwórstwo przemysłowe	1813,4	232,0	0,0	52,6	1528,8
Manufacturing					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	27499,4	27497,7	1,8	–	–
Electricity, gas and water supply					
Transport i łączność	651755,8	119970,3	342974,2	67116,5	121694,7
Transport and communication					
Gospodarka mieszkaniowa	509396,3	281281,0	176744,0	49063,3	2307,9
Dwelling economy					
Działalność usługowa	59892,1	4218,8	9810,9	44989,0	873,4
Service activity					
Administracja publiczna	105893,7	65061,9	13639,6	21562,4	5629,8
Public administration					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	192221,4	8650,8	67663,4	115907,1	–
Public safety and fire protection					
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	6205512,0	3384847,8	1860348,0	484304,1	476012,1
Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality and expenses associated with their intake					
Różne rozliczenia	4892176,3	2514979,3	961338,3	1006210,6	409648,2
Miscellaneous settlements					
Oświata i wychowanie	269449,8	170389,2	58782,0	39330,4	948,2
Education					
Ochrona zdrowia	115086,3	1631,2	14981,6	96985,8	1487,6
Health care					
Pomoc społeczna	1390335,9	945141,7	228775,3	211222,8	5196,1
Social assistance					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej Other tasks in sphere of social policy	161337,8	46707,2	37798,8	58932,8	17899,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	55019,6	32028,9	8688,8	14279,9	22,0
Educational care					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	170260,6	133826,0	19847,2	16179,2	408,1
Municipal economy and environmental protection					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	46992,5	29385,6	16235,2	947,8	423,8
Culture and national heritage					
Kultura fizyczna	64338,8	56292,8	6249,1	1750,0	47,0
Physical education					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (278). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW

EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Woje-	
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiaty	wództwo	
		w tys. zł in thous. zł					
OGÓŁEM	2005	8924566,0	4591585,6	2353391,9	1396034,1	583554,3	
TOTAL	2010	15064021,6	7613344,3	4034393,9	2293368,1	1122915,3	
	2012	15166967,7	7889334,2	3939695,9	2201835,5	1136102,2	
	2013	15374739,0	7952497,8	3841962,9	2194541,4	1385736,9	
Wydatki bieżące		12658182,3	6776603,0	3174874,3	1961627,1	745077,9	
Current expenditure							
w tym:							
of which:							
Dotacje		1353177,2	497386,1	371252,7	110952,9	373585,6	
Grants							
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych		59820,7	18531,1	41073,7	215,9	–	
of which grants for self-government budgetary establishments							
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		1490989,1	1136229,9	263918,8	81036,9	9803,5	
Benefits for natural persons							
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		9426400,4	4978733,2	2373971,3	1727171,9	346523,9	
Current expenditure of budgetary units							
w tym:							
of which:							
wynagrodzenia		4935351,8	2612353,9	1138570,0	1031826,5	152601,4	
wages and salaries							
w tym osobowe		4451208,8	2352117,1	1037338,2	925787,4	135966,1	
of which personal							
pochodne od wynagrodzeń ^b		912070,4	506507,7	203708,6	175105,2	26748,9	
derivatives of wages and salaries ^b							
zakup materiałów i usług		2874965,4	1470950,0	888393,8	364632,2	150989,4	
purchase of materials and services							
wydatki na obsługę długu		233694,8	106362,3	90791,3	24448,4	12092,8	
expenditures on debt servicing							
wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń		842,1	355,0	–	487,0	–	
payments related to guarantees and endorsements							
Wydatki majątkowe		2716556,7	1175894,8	667088,6	232914,3	640659,0	
Property expenditure							
W tym inwestycyjne ^c		2636861,3	1126872,2	650390,5	220789,7	638809,0	
Of which investment expenditure ^c							

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. ^c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. ^c Including grants for financing investment tasks of self-government budgetary establishments.

TABL. 4 (279). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.

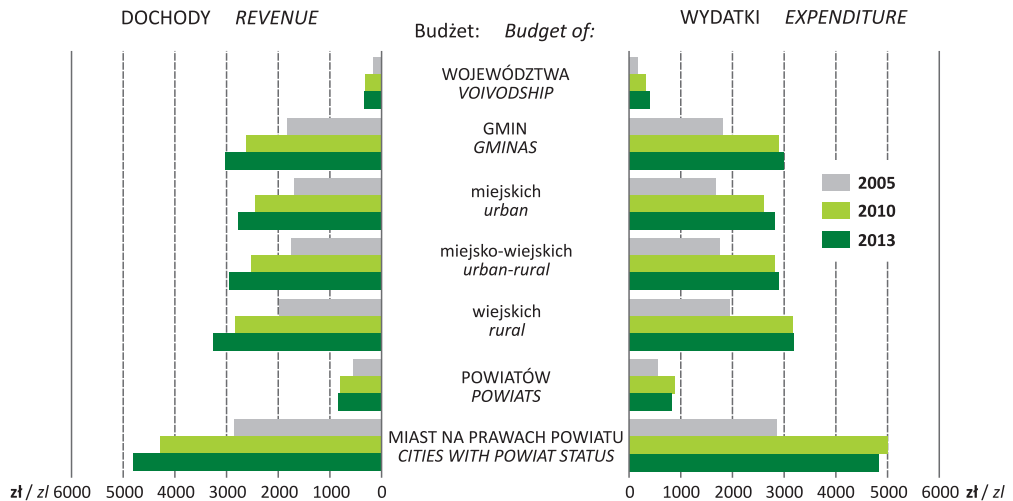
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Woje- wództwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM	15374739,0	7952497,8	3841962,9	2194541,4	1385736,9
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo <i>Agriculture and hunting</i>	429009,9	268207,4	1306,3	1752,6	157743,6
Przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>	37488,3	409,3	31,0	52,6	36995,4
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę <i>Electricity, gas and water supply</i>	28117,2	28117,2	–	–	–
Transport i łączność <i>Transport and communication</i>	2604325,0	639994,3	1014384,4	244664,3	705282,1
Gospodarka mieszkaniowa <i>Dwelling economy</i>	300106,9	220111,0	61494,0	17613,8	888,1
Działalność usługowa <i>Service activity</i>	107071,1	25244,2	36440,4	37183,7	8202,8
Administracja publiczna <i>Public administration</i>	1415714,1	791987,5	221371,6	263814,9	138540,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa <i>Public safety and fire-protection</i>	297734,2	79206,1	94513,8	119870,3	4144,0
Obsługa długu publicznego ^b <i>Public debt servicing^b</i>	233695,6	106319,8	90791,3	24491,8	12092,8
Różne rozliczenia <i>Miscellaneous settlements</i>	125668,2	37489,9	70755,6	17322,8	99,8
Oświata i wychowanie <i>Education</i>	5128990,8	3113403,7	1235779,3	731266,5	48541,3
Ochrona zdrowia <i>Health care</i>	248034,6	50274,1	36193,6	116462,7	45104,1
Pomoc społeczna <i>Social assistance</i>	2037258,8	1274365,8	433484,9	318343,2	11064,9
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	343479,7	68144,4	70730,7	107528,2	97076,5
Edukacyjna opieka wychowawcza <i>Educational care</i>	347468,1	99093,9	92048,2	149782,2	6543,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska <i>Municipal economy and environmental protection</i>	697694,8	559673,7	123670,0	9082,9	5268,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego <i>Culture and national heritage</i>	574809,2	315384,1	154275,9	12761,4	92387,8
Kultura fizyczna <i>Physical education</i>	327394,1	243464,0	64224,5	12146,7	7559,0

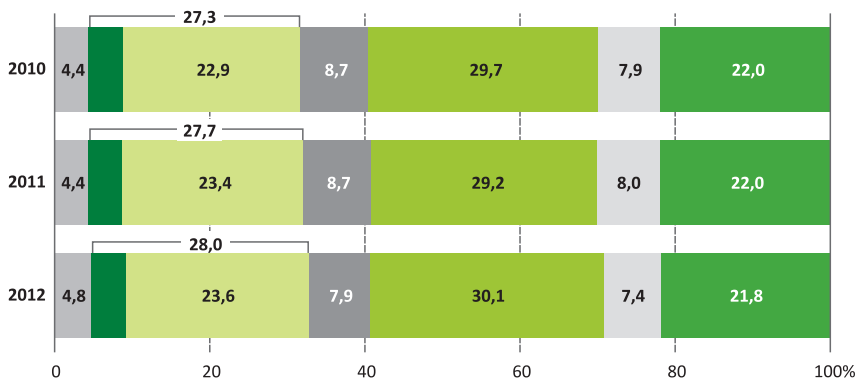
^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Includes public debt servicing and current expenditure of budgetary entities connected with this servicing.

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA
REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS PER CAPITA

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)
STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KINDS OF ACTIVITIES (current prices)

Rolnictwo, leśnictwo łowiectwo i rybactwo
Agriculture, forestry and fishing

Przemysł
Industry
 w tym przetwórstwo przemysłowe
of which manufacturing

Budownictwo
Construction

Handel, naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja
Trade; repair of motor vehicles; transportation and storage; accommodation and catering; information and communication

Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości
Financial and insurance activities; real estate activities

Pozostałe usługi
Other services

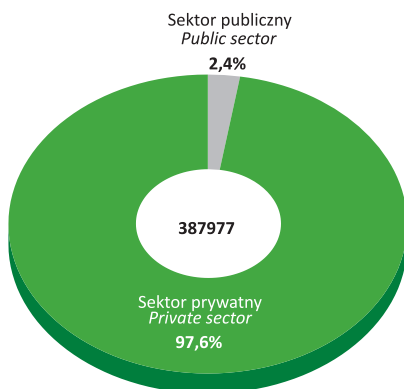
STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

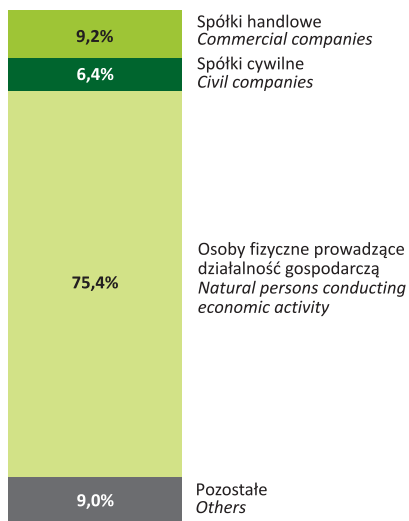
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2013

As of 31 XII

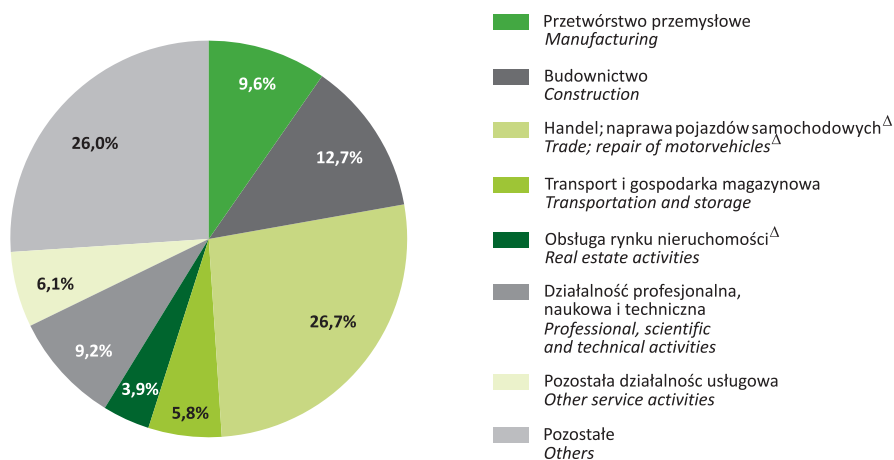
WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
BY OWNERSHIP SECTORS

WEDŁUG FORM PRAWNYCH
BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (280). PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH
 REVENUE AND COSTS OF SELF-GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Woje- wództwo
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiaty	Voivodship
		w tys. zł in thous. zł				
Przychody	2011	627928,3	302586,9	322776,1	2565,3	–
Revenue	2012	672303,2	306453,8	362958,1	2891,3	–
	2013	613383,1	288880,7	321910,2	2592,1	–
w tym: of which:						
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług		387061,0	205368,0	180182,3	1510,7	–
<i>Revenue from sale of products, asset components and services</i>						
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego ^b		60180,2	19740,5	40223,8	215,9	–
<i>Grants from local government units budgets^b</i>						
Koszty	2011	687560,5	335164,4	349898,0	2498,1	–
Costs	2012	669852,8	306505,4	360427,0	2920,4	–
	2013	606376,8	288725,8	315176,9	2474,1	–
w tym: of which:						
Materiały i usługi		259316,2	117943,3	140417,5	955,4	–
<i>Materials and services</i>						
Podatek dochodowy od osób prawnych		3899,4	1649,2	2250,3	–	–
<i>Corporate income tax</i>						
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samo- rządu terytorialnego		3472,2	2564,6	907,6	–	–
<i>Surplus payments to local government units budgets</i>						

^a Bez przychodów i kosztów zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

^a Excluding revenue and costs of budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. ^b Including grants from the state budget as well as payments within European funds budget.

DZIAŁ XXI INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Informacje o nakładach inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)”.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji, z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne – jeśli nie zaznaczono inaczej – zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

CHAPTER XXI INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Information regarding investment outlays was compiled according to the principles of the system of national accounts, according to recommendations of “European System of National and Regional Accounts (ESA 1995)”.

Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, i.a., construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets as well as livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization, except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005.

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays – unless otherwise indicated – are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor’s activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Od 2005 r. nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie użytkowania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkownika wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 330 z późn. zm.).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section “Transport and storage” since 2005.

3. The value of investment outlays incurred by:

- *legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., do not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. Fixed assets include asset components and other objects completed and ready for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed assets, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330 with later amendments).

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w bieżących cenach ewidencyjnych według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach od stworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia;
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Dane według sekcji PKD 2007 – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

4. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych

The gross value of fixed assets at current book-keeping prices is understood, as of 31 XII:

- *within the scope of fixed assets designated for exploitation:*
 - *before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,*
 - *after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices;*
- *in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 also revaluation according to fair value.*

The gross value at replacement prices was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Ministry of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. Data by sections of the NACE Rev. 2 – unless otherwise indicated – were compiled using the **enterprise method**, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section “Manufacturing” all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section “Manufacturing”. An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section “Real estate activities”.

The value of public roads, streets and squares is included in the section “Transport and storage”.

4. The gross value of fixed assets:

- *of legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *of legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value*

budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

5. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
 - a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
 - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
 - a) kotły i maszyny energetyczne,
 - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
 - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
 - d) urządzenia techniczne,
 - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwałe, tj. zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures, was estimated.

5. The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

- 1) *buildings and structures:*
 - a) *buildings and places; since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise as well as cooperative right to non-residential (utilitarian) premise,*
 - b) *civil engineering works (excluding detailed meliorations);*
- 2) *machinery, technical equipment and tools:*
 - a) *boilers and power industry machinery,*
 - b) *general usage machinery, equipment and apparatus,*
 - c) *special use machinery, equipment and apparatus,*
 - d) *technical equipment,*
 - e) *tools, instruments, moveables and endowments;*
- 3) *transport equipment;*
- 4) *other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).*

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (281). NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)
 INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM TOTAL	18883,9	21075,4	18874,4
sektor publiczny <i>public sector</i>	7129,9	7885,8	6110,2
sektor prywatny <i>private sector</i>	11754,0	13189,6	12764,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	622,4	891,9	842,1
Przemysł <i>Industry</i>	6037,5	7593,0	6690,2
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	174,8	180,1	122,5
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	3742,2	5081,7	4739,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	1236,4	1279,8	1128,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	884,1	1051,4	700,1
Budownictwo <i>Construction</i>	517,5	375,8	453,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1907,5	1892,6	1766,5
Transport i gospodarka magazynowa ^b <i>Transportation and storage^b</i>	3650,6	3955,3	2904,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	127,6	86,1	109,2
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	233,4	419,3	389,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	217,3	193,9	193,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	2505,8	2955,0	2852,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	345,8	360,2	544,7
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	266,1	239,3	150,8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	308,2	490,7	612,8

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

a According to investment location. b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 1 (281). NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (dok.)INVESTMENT OUTLAYS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł
Edukacja <i>Education</i>	719,5	608,6	481,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	501,7	405,5	419,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	852,9	552,9	406,2
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	70,2	55,5	57,4

a Według lokalizacji inwestycji.

a According to investment location.

TABL. 2 (282). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM TOTAL	9449,7	11487,6	10646,4
sektor publiczny <i>public sector</i>	2326,1	2980,9	2507,1
sektor prywatny <i>private sector</i>	7123,6	8506,7	8139,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	196,7	402,0	320,8
Przemysł <i>Industry</i>	5366,3	6696,4	6129,8
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	164,6	177,1	119,6
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	3589,2	4849,4	4526,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	1190,3	1266,6	1055,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	422,1	403,3	427,8
Budownictwo <i>Construction</i>	401,6	228,7	224,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1327,3	1489,1	1344,2
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	719,7	1086,7	879,9
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	69,2	40,5	66,1
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	178,1	323,8	355,7

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; według lokalizacji inwestycji.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 2 (282). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (dok.)INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	165,6	142,8	123,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	252,4	157,0	155,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	211,5	282,0	423,8
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	86,8	168,6	115,0
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	0,0	0,2	–
Edukacja <i>Education</i>	54,3	23,4	18,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	351,7	285,8	339,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	51,4	132,8	130,0
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	17,3	27,7	19,6

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; według lokalizacji inwestycji.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3 (283). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP
(ceny bieżące)INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym na Of which on		
		budynki i budowle <i>buildings and structures</i>	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia <i>machinery, technical equipment and tools</i>	środki transportu <i>transport equipment</i>
		w mln zł	in mln zł	
O G Ó Ł E M 2010	9721,2	4237,8	4383,1	1049,8
2012	12484,4	5244,5	5941,0	1241,9
2013	11387,1	4797,2	5590,0	928,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	428,4	208,7	146,2	45,7
Przemysł <i>Industry</i>	6185,7	2333,1	3526,7	296,2
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	119,7	22,4	90,8	3,3
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	4456,4	1079,2	3103,8	259,8

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; według siedziby inwestora.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

TABL. 3 (283). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (dok.)
 INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym na Of which on		
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment
		w mln zł	in mln zł	
Przemysł (dok.) Industry (cont.)				
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ . . . electricity, gas, steam and air conditioning supply	1182,2	877,7	278,5	13,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	427,5	353,8	53,7	19,9
Budownictwo Construction	183,1	70,3	66,4	45,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ . . . Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2666,4	1396,3	1043,9	224,1
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	340,0	85,8	109,6	137,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	22,1	12,7	8,1	1,3
Informacja i komunikacja Information and communication	290,3	101,5	176,6	10,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	161,6	33,4	32,0	95,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	127,4	96,1	25,2	6,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	384,2	141,8	218,7	23,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	108,3	35,2	51,5	21,7
Edukacja Education	18,9	10,1	7,1	1,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	334,9	176,2	147,7	10,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	119,7	94,3	24,5	0,7
Pozostała działalność usługowa Other service activities	15,9	1,5	5,7	8,7

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; według siedziby inwestora.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (284). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)
 Stan w dniu 31 XII
 GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł in mln zł		
OGÓŁEM	226208,2	260002,1	276840,7
TOTAL			
sektor publiczny	77548,4	88762,4	92780,1
public sector			
sektor prywatny	148659,8	171239,7	184060,6
private sector			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	17865,4	19177,6	20173,8
Agriculture, forestry and fishing			
Przemysł	73603,8	84692,9	85746,0
Industry			
górnictwo i wydobywanie	2635,7	2621,6	3065,2
mining and quarrying			
przetwórstwo przemysłowe	47909,3	55095,9	54237,0
manufacturing			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	13064,8	15147,9	15975,3
electricity, gas, steam and air conditioning supply			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	9994,0	11827,5	12468,6
water supply; sewerage, waste management and remediation activities			
Budownictwo	5704,1	5257,8	5403,9
Construction			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ . . .	17039,1	20855,2	25007,8
Trade; repair of motor vehicles ^Δ			
Transport i gospodarka magazynowa ^b	34740,7	41024,6	45853,6
Transportation and storage ^b			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1718,9	1969,3	2201,7
Accommodation and catering ^Δ			
Informacja i komunikacja	5500,7	6568,2	5384,6
Information and communication			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1704,7	1835,1	2484,3
Financial and insurance activities			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	40210,6	45687,5	48216,9
Real estate activities			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2917,0	3328,5	3734,9
Professional, scientific and technical activities			

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. ^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. ^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 4 (284). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł in mln zł		
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	1955,2	2214,1	2490,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	6193,7	6479,5	7861,7
Edukacja <i>Education</i>	9110,2	9670,7	10131,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	4644,3	5508,5	5941,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	2712,8	4979,4	5429,4
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	587,0	753,1	778,5

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

TABL. 5 (285). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a

(bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł in mln zł		
OGÓŁEM TOTAL	121427,4	139692,7	146436,4
sektor publiczny <i>public sector</i>	29062,6	32905,1	31169,2
sektor prywatny <i>private sector</i>	92364,8	106787,6	115267,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	4740,6	5221,6	5778,4
Przemysł <i>Industry</i>	67108,4	77285,8	77839,1
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	2558,5	2484,8	2905,0
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	45891,7	52790,3	51699,6

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

TABL. 5 (285). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł in mln zł		
Przemysł (dok.) Industry (cont.)			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ . . . electricity, gas, steam and air conditioning supply	12718,6	14761,9	15542,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	5939,5	7248,8	7692,1
Budownictwo Construction	4255,5	3347,3	3188,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ . . . Trade; repair of motor vehicles ^Δ	13706,3	16971,8	20896,8
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	8655,4	10577,7	11800,0
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	1277,7	1373,0	1543,4
Informacja i komunikacja Information and communication	5046,1	6015,0	4795,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	1270,8	1351,3	1946,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	7577,8	8439,6	8452,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	1620,1	1975,1	2242,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	1552,1	1681,2	1886,7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	0,4	–	–
Edukacja Education	309,7	351,2	392,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	3389,6	3891,6	4254,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	765,9	1023,6	1238,4
Pozostała działalność usługowa Other service activities	151,0	187,0	181,6

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

DZIAŁ XXII RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. **Rachunki regionalne** opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010)” wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013 r.), który zastąpił obowiązujący do 31 VIII 2014 r. „Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)”.

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. **Produkt krajowy brutto (PKB)** przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. **Wartość dodana brutto (WDB)** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. **Produkcja globalna** obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

6. **Zużycie pośrednie** obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadków użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty

CHAPTER XXII REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. **Regional accounts** were compiled according to the principles of the European System of Accounts (ESA 2010), introduced by Regulation No 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 V 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26.06.2013) which replaced the European System of National and Regional Accounts (ESA 1995), applied up to 31 VIII 2014.

2. The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

3. **Gross domestic product (GDP)** presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices, current prices from the year preceding reference year were adopted as constant prices.

4. **Gross value added (GVA)** measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption and is presented at basic prices.

5. **Gross output** includes the value of goods and services produced by all national institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

6. **Intermediate consumption** includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding travelling allowances) as well

(np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

8. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności.

Nadwyżka operacyjna brutto w sektorze gospodarstw domowych jest to pozycja bilansująca w rachunku tworzenia dochodów. Powstaje w wyniku skorygowania wartości dodanej brutto o transakcje związane bezpośrednio z procesem produkcji, tj. koszty związane z zatrudnieniem oraz podatki i dotacje związane z produkcją.

W sektorze gospodarstw domowych nie jest możliwe oddzielenie funkcji produkcyjnej od konsumpcyjnej, nie można bowiem wyraźnie oddzielić środków i decyzji podejmowanych w roli konsumenta. Zatem wypracowana przez ten sektor nadwyżka operacyjna, tj. część wartości dodanej brutto jaka pozostaje w dyspozycji gospodarstw domowych, jest dochodem mieszanym.

Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

9. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

10. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju**

as other costs (e.g., advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

*7. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.*

8. Gross primary income in the households sector is comprised of gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees borne by all national institutional units, i.e. wages and salaries jointly with contributions to compulsory social security and health security paid by employees, contributions to compulsory social security paid by employers and other costs connected with employment) as well as property income.

Gross operating surplus in households sector is the balancing item in the generation of income account. It is created as a result of correcting gross value added with transaction directly connected with the production process, i.e., compensation of employees, taxes and subsidies on production.

In a households sector, it is not possible to separate a production function from a consumption function because it is very difficult to distinct means and decisions which are taken as a consumer. So, operating surplus obtained by this sector, i.e., a part of gross value added which is a disposal of the households sector, is generally a mixed income.

Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

9. Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) as well as other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. *Data grouping by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**,*

działalności, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe),
- 2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa, a także przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora,
- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” oraz działalności nielegalnej. Szara gospodarka obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi seksualne).

W ramach działalności nielegalnej ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści majątkowe z tytułu świadczenia usług prostytucji przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

11. *Criteria of rating a given unit of the national economy among institutional sectors are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:*

- 1) *non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services),*
- 2) *financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity,*
- 3) *general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance, entities for which the financial system was defined in special regulations and the main source of financing of which are subsidies from the state budget as well as public corporations and non-commercial institutions which accordingly to the ESA 2010 meet criteria of including in the sector,*
- 4) *households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,*
- 5) *non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and unit of religious organizations.*

12. *The estimation of the “hidden economy” and illegal activity is included in the regional accounts. Hidden economy covers the legal concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (irrespective of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work primarily within the service activity (including people providing sexual services).*

Within illegal activities there were included estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trade of drugs as well as smuggling of cigarettes.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010–2011 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu wdrożenia metodologii ESA 2010, przyjęcia zaleceń Komisji Europejskiej oraz aktualizacji danych źródłowych i poszerzenia zakresu danych administracyjnych zastosowanych w obliczeniach.

Kluczowe zmiany wprowadzone przez ESA 2010 mające wpływ na kategorie obliczane w rachunkach regionalnych dotyczą:

- 1) rejestrowania w nakładach brutto na środki trwałe, a nie w zużyciu pośrednim, wydatków na prace badawczo-rozwojowe i wydatków na małe narzędzia we wszystkich sektorach instytucjonalnych oraz wydatków na systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych,
- 2) uwzględnienia w nadwyżce operacyjnej brutto wyceny produkcji na własne cele finalne dla producentów rynkowych,
- 3) alokacji części produkcji globalnej banku centralnego – Narodowego Banku Polskiego, tj. prowizji i opłat, z sektora instytucji finansowych do zużycia pośredniego pozostałych sektorów instytucjonalnych,
- 4) uszczegółowienia kryteriów klasyfikacji jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych,
- 5) uwzględnienia szacunku produkcji globalnej jednostek pomocniczych.

Kluczowe zmiany wynikające z zaleceń Komisji Europejskiej dotyczą:

- 1) doprecyzowania metody obliczania produkcji globalnej sektora instytucji rządowych i samorządowych, sektora instytucji finansowych (zakłady ubezpieczeń i otwarte fundusze emerytalne – OFE) oraz sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych,
- 2) uwzględnienia działalności nielegalnej w zakresie prostytucji (działalność sutenerska), produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

14. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS: „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne” z dnia 29 IX 2014 r., dostępnej na stronie <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/>.

15. Dane na 1 mieszkańca za lata 2010–2012 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011

16. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2012 r.”.

13. Data from the regional accounts for the years 2010–2011 were changed in relation to previously published data on account of implementing the ESA 2010 methodology, applying the European Commission's recommendations as well as updating source data and extending the range of administrative data applied in the calculations.

Key changes introduced by the ESA 2010, influencing categories compiled in the regional accounts concern:

- 1) registration in the gross fixed capital formation, not in the intermediate consumption, of research and development expenditure and small tools expenditure in all institutional sectors and weapon systems expenditure in the general government sector,
- 2) inclusion of the valuation of the output for own final use for market producers in the gross operating surplus,
- 3) allocation of part of the output of the central bank – the National Bank of Poland, i.e., commission and fee, from the financial corporations sector to the intermediate consumption of other institutional sectors,
- 4) clarification of classification criteria of public units to the general government sector,
- 5) inclusion of estimate of the ancillary units' output.

Key changes resulting from the European Commission's recommendations concern:

- 1) clarification of methods of calculating output of the general government sector, the financial corporations sector (insurance companies, open pension funds) and the non-profit institutions serving households sector,
- 2) including illegal activity in the scope of prostitution (pimp's activity), production and trade of drugs and smuggling of cigarettes.

14. Detailed description of the changes, implemented in the national accounts, can be found in the CSO news release „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne” of 29 IX 2014, available at <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/>.

15. Data per capita for the years 2010–2012 were calculated on the basis of the number of population which included the results of the National Population and Housing Census 2011.

16. Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2012”.

Uwaga do tablic 1–3

Dane za lata 2010–2011 skorygowano.

Note to tables 1–3

Data for 2010–2011 have been adjusted.

TABL. 1 (286). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)***GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2010	2011	2012	2010	2011	2012
	w mln zł <i>in mln zł</i>			w odsetkach <i>in percent</i>		
OGÓŁEM TOTAL	135124	146386	154153	x	x	x
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	119006	128676	136597	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: <i>of which sector:</i>						
przedsiębiorstw <i>non-financial corporations</i>	60087	64845	69341	50,5	50,4	50,8
instytucji rządowych i samorządowych <i>general government</i>	16150	16659	17103	13,6	12,9	12,5
gospodarstw domowych <i>households</i>	38843	42619	45729	32,6	33,1	33,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo .. <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	5187	5680	6518	4,4	4,4	4,8
Przemysł <i>Industry</i>	32471	35643	38290	27,3	27,7	28,0
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	27303	30083	32238	22,9	23,4	23,6
Budownictwo <i>Construction</i>	10400	11193	10735	8,7	8,7	7,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transportation and storage; accommodation and catering^Δ; information and communication</i>	35387	37556	41139	29,7	29,2	30,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>	9390	10352	10077	7,9	8,0	7,4
Pozostałe usługi <i>Other services</i>	26170	28252	29839	22,0	22,0	21,8
NA 1 MIESZKAŃCA ^a PER CAPITA ^a	39263	42428	44567	x	x	x

^a W złotych.^a In zlotys.

TABL. 2 (287). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
Produkcja globalna	276783	310648	321756	Gross output
Zużycie pośrednie	157777	181972	185159	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	119006	128676	136597	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	48172	51849	54671	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	70923	77040	81969	Gross operating surplus

TABL. 3 (288). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w mln zł	88373	95013	100361	in mln zł
na 1 mieszkańca w zł	25679	27538	29015	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w mln zł	83643	88682	92604	in mln zł
na 1 mieszkańca w zł	24304	25703	26773	per capita in zł

DZIAŁ XXIII PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prezentowane w tablicach dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 591 z późn. zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 763 z późn. zm.) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest aktualizowany na podstawie wniosków zgłaszanych przez podmioty, na których ciąży prawny obowiązek dokonywania zgłoszeń do rejestru, dotyczących wpisu, skreślenia oraz zmian cech objętych wpisem. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku.

CHAPTER XXIII ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

*The data presented in tables concerning **entities of the national economy** entered in the REGON register include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.*

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated of 29 VI 1995 (uniform text Journal of Laws 2012 item 591 with later amendments) and the provisions of the Regulation of the Council of Ministers of 27 VII 1999 (Journal of Laws No. 69, item 763, with later amendments) on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens and detailed conditions and mode of cooperation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on the basis of applications submitted by entities legally obliged to apply for entries in and deletions from the register, and also for updating their entries in terms of their description. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation.

TABL. 1 (289). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	341257	375482	387977	397855	TOTAL
sektor publiczny	10029	9846	9823	9734	public sector
sektor prywatny	331228	365636	378154	388121	private sector
z liczby ogółem:					of total number:
Przedsiębiorstwa państwowe	134	27	18	14	State owned enterprises
Spółki	45591	52388	58458	62206	Companies
w tym:					of which:
handlowe	20553	27818	33057	36665	commercial
cywilne	24886	24406	25225	25364	civil
Spółdzielnie	1856	1752	1828	1933	Cooperatives
Fundacje	542	831	1011	1161	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	6808	8882	9782	10205	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	270150	291948	295101	299909	Natural persons conducting economic activity

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (290). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which						
				razem total	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives		
					jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation				
OGÓŁEM	2005	341257	71107	134	20553	60	4900	24886	1856	270150
TOTAL	2010	375482	83534	27	27818	57	5838	24406	1752	291948
	2012	387977	92876	18	33057	42	6339	25225	1828	295101
	2013	397855	97946	14	36665	38	6635	25364	1933	299909

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (290). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (cd.)**
 Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL STATUS AND SECTIONS (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe <i>state owned enterprises</i>	w tym <i>of which</i>					
				spółki handlowe <i>commercial companies</i>		spółki cywilne <i>civil law partnerships</i>	spółdzielnie <i>cooperatives</i>		
				razem total	w tym <i>of which</i>				
			jednosobowe Skarbu Państwa <i>sole-shareholder companies of the State Treasury</i>	z udziałem kapitału zagranicznego <i>with foreign capital participation</i>					
W tym: <i>Of which:</i>									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	14060	2076	–	860	12	159	300	443	11984
Przemysł <i>Industry</i>	40761	10876	13	7187	14	1669	3339	180	29885
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	38179	9573	12	6138	11	1480	3189	176	28606
Budownictwo <i>Construction</i>	50646	6486	1	3913	2	531	2329	181	44160
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	106058	21245	–	10635	–	2340	10074	459	84813
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	23187	2453	–	1390	3	296	1024	12	20734
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	9261	2227	–	753	–	214	1360	23	7034
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	10683	3149	–	2432	2	224	691	10	7534
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	12091	1567	–	1055	1	78	305	71	10524

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (290). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL STATUS AND SECTIONS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which					
				spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives		
				razem total	w tym of which				
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	15325	12211	–	1708	3	298	505	428	3114
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	36710	6703	–	4054	1	461	2420	44	30007
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	11164	1930	–	1200	–	198	656	37	9234
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	2780	2767	–	4	–	–	2	1	13
Edukacja Education	13765	7177	–	315	–	33	375	8	6588
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	20685	2290	–	634	–	34	1069	18	18395
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	6459	3639	–	319	–	54	358	2	2820
Pozostała działalność usługowa Other service activities	24209	11142	–	206	–	46	557	16	13067

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3 (291). SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI
 Stan w dniu 31 XII
 COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe Partnerships			
		razem total	akcyjne joint stock	z ograni- czoną odpowie- dzial- nością with limited liability	razem total	w tym of which		
						jawne unlimi- ted	koman- dytowe limited	
OGÓŁEM	2005	20553	17969	755	17214	2584	2378	135
TOTAL	2010	27818	23541	794	22747	4277	3185	857
	2012	33057	27752	858	26894	5305	3356	1477
	2013	36665	30648	889	29759	6017^a	3447	1760
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		860	808	20	788	52	32	19
Przemysł		7187	6162	244	5918	1025	683	291
w tym przetwórstwo przemysłowe		6138	5199	204	4995	939	644	251
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo		3913	3311	94	3217	602	263	258
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		10635	8720	195	8525	1915	1482	380
Transport i gospodarka magazynowa		1390	1167	9	1158	223	149	66
<i>Transportation and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		753	633	12	621	120	75	38
<i>Accommodation and catering^Δ</i>								
Informacja i komunikacja		2432	2217	57	2160	215	95	87
<i>Information and communication</i>								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ...		1055	811	86	725	244	83	46
<i>Financial and insurance activities</i>								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1708	1330	33	1297	378	121	150
<i>Real estate activities</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		4054	3365	93	3272	689	188	268
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		1200	989	15	974	211	93	91
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ...		4	3	–	3	1	–	1
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>								
Edukacja		315	275	3	272	40	25	15
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		634	393	4	389	241	128	25
<i>Human health and social work activities</i>								
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		319	288	19	269	31	11	17
<i>Arts, entertainment and recreation</i>								
Pozostała działalność usługowa		206	176	5	171	30	19	8
<i>Other service activities</i>								

^a W tym 202 spółki partnerskie i 608 spółek komandytowo-akcyjnych.

^a Of which 202 professional partnerships and 608 limited joint-stock partnerships.

TABL. 4 (292). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a NOWO ZAREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a NEWLY REGISTERED BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		razem total	spółki companies					spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
			w tym of which				cywilne civil law partnerships		
			handlowe commercial		akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
			razem total	w tym of which					
OGÓŁEM	2005	25170	2183	1048	6	894	1132	14	21479
TOTAL	2010	38182	3375	2372	39	1935	1000	29	32985
	2012	35353	4115	3236	36	2604	874	68	28273
	2013	35507	4729	4018	32	3238	709	125	29130
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		655	85	77	–	71	8	35	534
Przemysł		2723	503	446	8	375	57	3	2214
<i>Industry</i>									
w tym przetwórstwo przemysłowe		2495	375	328	7	265	47	3	2117
<i>of which manufacturing</i>									
Budownictwo		5239	419	355	2	285	63	5	4811
<i>Construction</i>									
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		9616	1136	907	3	799	229	62	8411
Transport i gospodarka magazynowa		1807	165	132	–	107	33	–	1641
<i>Transportation and storage</i>									
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		978	130	72	–	64	58	6	841
<i>Accommodation and catering^Δ</i>									
Informacja i komunikacja		1531	628	605	8	551	23	–	903
<i>Information and communication</i>									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 4 (292). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
 ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity	
		spółki companies							
		razem total	w tym of which				cywilne civil law partnerships		spółdzielnie cooperatives
			handlowe commercial		w tym of which				
			razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . <i>Financial and insurance activities</i>	1440	297	279	6	168	18	–	1143	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	921	249	228	–	149	21	1	231	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	3437	622	554	4	396	68	1	2814	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	1659	209	176	–	125	33	5	1445	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . . <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	16	–	–	–	–	–	1	2	
Edukacja <i>Education</i>	1219	59	36	–	33	23	1	801	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	1475	119	84	–	54	35	4	1339	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	517	53	35	–	34	17	–	360	
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	2274	55	32	1	27	23	1	1640	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (293). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WYREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a REMOVED BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		razem total	spółki companies					spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
			w tym of which			cywilne civil law partnerships			
			handlowe commercial						
			razem total	w tym of which					
		akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability						
OGÓŁEM	2005	17984	958	142	12	102	813	21	16750
TOTAL	2010	22378	833	375	16	243	458	26	21204
	2012	24255	701	287	11	168	412	15	23250
	2013	25865	865	371	7	226	494	19	24652
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		322	16	10	–	10	6	7	299
Przemysł		2319	117	64	3	45	53	5	2190
<i>Industry</i>									
w tym przetwórstwo przemysłowe		2202	102	52	2	36	50	5	2092
<i>of which manufacturing</i>									
Budownictwo		4455	80	40	–	23	40	–	4374
<i>Construction</i>									
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		8694	268	90	–	53	178	3	8423
Transport i gospodarka magazynowa		1654	28	13	–	6	15	–	1626
<i>Transportation and storage</i>									
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		875	45	12	–	3	33	1	825
<i>Accommodation and catering^Δ</i>									
Informacja i komunikacja		505	44	24	1	13	20	–	461
<i>Information and communication</i>									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (293). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
 ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		razem total	w tym of which			razem total			
			handlowe commercial		z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability				
			razem total	akcyjne joint stock					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . . <i>Financial and insurance activities</i>	976	17	12	1	6	5	–	958	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	243	55	40	–	29	15	3	178	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1728	81	32	1	18	49	–	1642	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	937	31	12	1	6	19	–	906	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . . <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	13	–	–	–	–	–	–	–	
Edukacja <i>Education</i>	777	18	6	–	2	12	–	577	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	647	31	10	–	7	21	–	609	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	321	7	1	–	1	6	–	288	
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	1399	27	5	–	4	22	–	1296	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

**DZIAŁ XXIV
TARGI**

**CHAPTER XXIV
FAIR**

Uwaga do tablic 1–4

Tablice przygotowano na podstawie danych Międzynarodowych Targów Poznańskich.

Note to tables 1–4

Tables have been prepared on the basis of data of Poznań International Fair.

TABL. 1 (294). WYSTAWCY ORAZ FREKWENCJA NA TARGACH „INNOWACJE – TECHNOLOGIE – MASZYNY POLSKA (ITM POLSKA)” W POZNANIU
EXHIBITORS, PRODUCERS AND ATTENDANCE ON THE “INNOVATIONS – TECHNOLOGIES – MACHINES POLAND (ITM POLAND)” IN POZNAŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
CZAS TRWANIA <i>DURATION</i>					
Termin	20 VI–23 VI	08 VI–11 VI	29 V– 01 VI	04 VI– 07 VI	<i>Term</i>
Liczba dni	4	4	4	4	<i>Number of days</i>
PAŃSTWA, WYSTAWCY <i>STATES, EXHIBITORS</i>					
Państwa biorące udział w targach	33	24	29	38	<i>States taking part in the fair</i>
Wystawcy	1034	821	717	804	<i>Exhibitors</i>
krajowi	529	433	381	428	<i>domestic</i>
zagraniczni	505	388	336	376	<i>foreign</i>
FREKWENCJA <i>ATTENDANCE</i>					
Liczba zwiedzających w tys.	19,2	11,7	12,5	12,3	<i>Number of visitors in thous.</i>

TABL. 2 (295). POWIERZCHNIA WYSTAWOWA NA TARGACH „INNOWACJE – TECHNOLOGIE – MASZYNY POLSKA (ITM POLSKA)” W POZNANIU
EXPOSITION AREA ON THE “INNOVATIONS – TECHNOLOGIES – MACHINES POLAND (ITM POLAND)” IN POZNAŃ

POWIERZCHNIA	2005	2010	2012	2013	AREA
	w tys. m ² in thous. m ²				
O G Ó Ł E M (netto)	21,0	18,7	18,5	19,4	TOTAL (net)
kryta	20,5	18,4	18,3	19,3	<i>covered</i>
otwarta	0,5	0,3	0,2	0,1	<i>open</i>
Powierzchnia ekspozycji:					<i>Area of exposition:</i>
krajowej	15,5	13,9	14,2	14,6	<i>domestic</i>
zagranicznej	5,5	4,8	4,3	4,8	<i>foreign</i>

TABL. 3 (296). **IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W POZNANIU**
EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR IN POZNAŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Imprezy	41	65	66	63	Events
Wystawcy	11066	11185	11369	9862	Exhibitors
krajowi	8277	8941	8954	7679	domestic
zagraniczni	2789	2244	2415	2183	foreign
Zwiedzający w tys.	320,7	403,1	493,0	505,1	Visitors in thous.
Powierzchnia wystaw (netto) w tys. m ²	272,5	361,9	412,2	328,4	Exposition area (net) in thous. m ²
otwarta	24,3	73,9	99,7	74,2	open
krajowa	22,7	68,1	92,3	70,1	domestic
zagraniczna	1,6	5,8	7,3	4,1	foreign
kryta	248,2	288,0	312,6	254,3	covered
krajowa	202,0	248,4	271,3	220,3	domestic
zagraniczna	46,2	39,6	41,3	33,9	foreign

TABL. 4 (297). **WYBRANE IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W 2013 R.**
SELECTED EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR IN 2013

NAZWA IMPREZY NAME OF EVENT	Państwa uczestniczące States taking part	Wystawcy Exhibitors		Zwiedzający w tys. Visitors in thous.
		ogółem total	w tym zagraniczni of which foreign	
BUDMA – Międzynarodowe Targi Budownictwa	36	834	244	39,2
<i>BUDMA – International Construction Fair</i>				
CBS – Budownictwo Sportowe, Rekreacyjne, Wellness i Spa	4	60	7	
<i>CBS – Sports Facilities, Amenity Areas, Wellness & Spa</i>				
WINDOOR-TECH – Targi Maszyn, Narzędzi i Komponentów do Produkcji Okien, Drzwi, Bram i Fasad	4	92	20	
<i>WINDOOR-TECH – Fair for Machines, Tools and Components for Window, Door, Gate and Facade Production</i>				
GLASS – Targi Branży Szklarskiej.	6	29	8	27,5
<i>GLASS – Glass Industry Fair</i>				
GARDENIA – Targi Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu	12	520	43	
<i>GARDENIA – Garden and Landscape Architecture Trade Fair</i>				
RYBOMANIA – Salon Wędkarstwa	5	63	5	
<i>RYBOMANIA – Angling Exhibition</i>				
SPECIAL DAYS – Targi Produktów Świątecznych i Okazjonalnych	2	48	1	
<i>SPECIAL DAYS – Holiday and Special Occasion Products Fair</i>				

TABL. 4 (297). WYBRANE IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE PRZEZ
 MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W 2013 R. (cd.)
 SELECTED EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED BY POZNAŃ INTERNATIONAL
 FAIR IN 2013 (cont.)

NAZWA IMPREZY NAME OF EVENT	Państwa uczestni- czące States taking part	Wystawcy Exhibitors		Zwie- dzający w tys. Visitors in thous.
		ogółem total	w tym zagra- niczni of which foreign	
TARGI MODY (Wiosna) FASHION FAIR (Spring)	18	257	84	5,5
CAVALIADA LUBLIN – Targi Sprzętu Jeździeckiego CAVALIADA LUBLIN – Riding Equipment Fair	1	30	–	8,2
EPLA – Międzynarodowe Targi Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych i Gumy EPLA – International Fair of Plastics and Rubber Processing	11	97	19	1,8
SUBCONTRACTING – Targi Kooperacji Przemysłowej SUBCONTRACTING – Industrial Subcontracting Exhibition	2	39	1	
MEBLE POLSKA – Targi Mebli MEBLE POLAND – Fair of Furniture	10	189	17	14,4
HOME DECOR – Targi Wnętrz HOME DECOR – Interior Design Fair	8	123	15	
ARENA DESIGN ARENA DESIGN	3	44	2	1,9
CAVALIADA WARSZAWA – Targi Sprzętu Jeździeckiego CAVALIADA WARSZAWA – Riding Equipment Fair	2	49	3	11,2
TARGI EDUKACYJNE – Salon Wyposażenia Szkół, Książka dla Dzieci i Młodzieży – XI Poznańskie Spotkania Targowe EDUCATION FAIR – School Equipment Exhibition, Book for Children and Young People – XI Poznań Trade Fair Meetings	11	386	31	36,5
AKTYWNI 50+ – Targi dla Ciebie ACTIVE 50+ – Fair For You	2	130	1	3,6
MOTOR SHOW MOTOR SHOW	9	163	18	74,5
POZNAŃ MEDIA EXPO – Targi Telewizyjne POZNAŃ MEDIA EXPO – Television Fair	1	15	–	1,0
LOOK AND BEAUTY VISION – Forum Fryzjerstwa, Kosmetyki i Solariów LOOK AND BEAUTY VISION – Hairdressing, Cosmetics and Solarium Forum	5	206	13	14,8
POZNAŃSKI SALON OPTYCZNY (Wiosna) POZNAŃ OPTICAL SALON (Spring)	3	55	3	0,3

TABL. 4 (297). **WYBRANE IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W 2013 R. (cd.)**
SELECTED EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR IN 2013 (cont.)

NAZWA IMPREZY NAME OF EVENT	Państwa uczestni- czące States taking part	Wystawcy Exhibitors		Zwie- dzający w tys. Visitors in thous.
		ogółem total	w tym zagra- niczni of which foreign	
FURNICA – Międzynarodowe Targi Komponentów do Produkcji Mebli . . . <i>FURNICA – International Fair for Components for Furniture Production</i>	15	124	34	12,5
DREMA – Międzynarodowe Targi Maszyn i Narzędzi dla Przemysłu Drzewnego i Meblarskiego <i>DREMA – International Fair for Machines and Tools for Wood and Furniture Industry</i>	15	301	93	
Krajowa Wystawa Zwierząt Hodowlanych <i>National Breeding Animals Exhibition</i>	4	405	3	21,0
EXPOPOWER – Międzynarodowe Targi Energetyki <i>EXPOPOWER – International Fair of Power Industry</i>	5	131	20	8,4
GREENPOWER – Międzynarodowe Targi Energii Odnawialnej <i>GREENPOWER – International Renewable Energy Fair</i>	6	93	39	
POLIGRAFIA – Międzynarodowe Targi Maszyn, Materiałów i Usług Poligraficznych <i>POLIGRAFIA – International Fair of Printing Machines, Materials and Services</i>	10	176	38	6,5
EURO-REKLAMA – Międzynarodowe Targi Artykułów i Usług Reklamowych <i>EURO-PUBLICITY – International Trade Fair of Advertising Goods and Services</i>	5	67	4	
CHINA HOMELIFE FAIR POLAND <i>CHINA HOMELIFE FAIR POLAND</i>	1	195	195	5,6
Forum Franczyzy – Międzynarodowe Targi Systemów Sieciowych <i>Franchise Forum – Fair of Franchising Systems</i>	3	38	2	0,5
FIT-EXPO – Fitness & Sport Park <i>FIT-EXPO – Fitness & Sport Park</i>	7	72	7	3,5
ZIELONE AGRO SHOW – POLSKIE ZBOŻA <i>GREEN AGRO SHOW – POLISH GRAIN</i>	5	123	5	16,1
INNOWACJE – TECHNOLOGIE – MASZYNY POLSKA (ITM POLSKA) <i>INNOVATIONS – TECHNOLOGIES – MACHINES POLAND (ITM POLAND)</i>	38	804	376	12,3
ROLTECHNIKA – Wystawa Rolnicza / Festiwal Starych Ciągników i Maszyn Rolniczych – Wilkowice <i>ROLTECHNIKA – Agricultural Exhibition / Festival of Antique Tractors and Agricultural Machinery – Wilkowice</i>	1	27	–	19,3

TABL. 4 (297). **WYBRANE IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W 2013 R. (cd.)**
SELECTED EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR IN 2013 (cont.)

NAZWA IMPREZY NAME OF EVENT	Państwa uczestni- czące States taking part	Wystawcy Exhibitors		Zwie- dzający w tys. Visitors in thous.
		ogółem total	w tym zagra- niczni of which foreign	
TARGI MODY (Jesień) <i>FASHION FAIR (Autumn)</i>	17	246	98	4,1
POZNAŃSKI SALON OPTYCZNY (Jesień) <i>POZNAŃ OPTICAL SALON (Autumn)</i>	2	41	1	0,2
BAKEPOL – Targi Przemysłu Piekarskiego i Cukierniczego – Lublin <i>BAKEPOL – Baking and Confectionery Industry Fair</i>	6	99	6	3,4
SMAKI REGIONÓW <i>TASTES OF THE REGIONS FAIR</i>	4	138	4	52,8
POLAGRA-TECH – Międzynarodowe Targi Technologii Spożywczych <i>POLAGRA-TECH – International Trade Fair of Food Processing Technologies</i>	20	245	90	
POLAGRA-FOOD – Międzynarodowe Targi Wyrobów Spożywczych <i>POLAGRA-FOOD – International Fair for Food and Catering Products</i>	22	254	82	0,9
POLAGRA GASTRO – Międzynarodowe Targi Gastronomii <i>POLAGRA GASTRO – International Trade Fair for Gastronomy</i>	4	62	3	
INVEST-HOTEL – Targi Wyposażenia Hoteli <i>INVEST-HOTEL – Hotel Equipment Trade Fair</i>	4	79	3	10,0
PAKFOOD – Targi Opakowań dla Przemysłu Spożywczego <i>PAKFOOD – Food Industry Packing Fair</i>	15	125	36	
DREMASILESIA – Targi Maszyn i Narzędzi do Obróbki Drewna w Katowicach <i>DREMASILESIA – Exhibition of Woodworking Machines and Tools in Katowice</i>	2	55	1	0,8
GMINA – Targi Produktów i Usług dla Samorządów Lokalnych <i>GMINA – Fair of Products and Services for Local Government</i>	2	60	1	0,9
DWORZEC – Salon Lokalnego i Regionalnego Transportu Publicznego <i>DWORZEC – Salon of Local and Regional Public Transport</i>	1	1	–	
POLEKO – Międzynarodowe Targi Ochrony Środowiska <i>POLEKO – International Trade Fair for Environmental Protection</i>	19	54	168	10,0
KOMTECHNIKA – Międzynarodowe Targi Techniki Komunalnej <i>KOMTECHNIKA – International Trade Fair of Municipal Technologies</i>	4	52	3	

TABL. 4 (297). **WYBRANE IMPREZY WYSTAWIENNICZE ORGANIZOWANE PRZEZ MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE W 2013 R. (dok.)**
SELECTED EXPOSITIONAL EVENTS ORGANIZED BY POZNAŃ INTERNATIONAL FAIR IN 2013 (cont.)

NAZWA IMPREZY NAME OF EVENT	Państwa uczestni- czące States taking part	Wystawcy Exhibitors		Zwie- dzający w tys. Visitors in thous.
		ogółem total	w tym zagra- niczni of which foreign	
TOUR SALON – Targi Regionów i Produktów Turystycznych <i>TOUR SALON – Fair of Regions and Tourist Products</i>	39	512	198	40,3
PGA – Targi Gier Video i Multimedialnej Rozrywki <i>PGA – Fair of Digital Entertainment and Video Games</i>	8	53	13	
HOBBY, AQUA&ZOO – Salon Modelarstwa i Gier Towarzyskich, Targi Akwarystyki i Terrarystyki <i>HOBBY, AQUA&ZOO – Model Making and Exhibition Game, The AQUA&ZOO Pet Exhibition</i>	3	318	8	
HAPPY BABY – Targi Zabawek i Artykułów dla Dzieci <i>HAPPY BABY – Fair of Toys and Goods for Children</i>	2	105	1	
MUSIC LAB – Targi Muzyki, Sceny i Oświetlenia <i>MUSIC LAB – Fair of Music, Stage and Lighting</i>	3	23	2	1,0
AGRO-PARK – Targi Rolnicze w Lublinie <i>AGRO-PARK – Agricultural Fair in Lublin</i>	8	161	8	14,0
SAKRALIA – Targi Wyposażenia Kościołów, Przedmiotów Liturgicznych i Dewocjonalistów <i>SAKRALIA – Trade Fair of Church Furnishings, Liturgical Objects and Devotional Items</i>	5	52	4	0,7
KAMIENŃ-STONE – Targi Branży Kamieniarskiej <i>KAMIENŃ-STONE – Stone Industry Fair</i>	18	168	81	4,0
SOFAB – Międzynarodowe Targi Materiałów Obiciowych i Komponentów do Produkcji Mebli Tapicerowanych <i>SOFAB – International Trade Fair of Upholstery Fabrics and Components for Upholstered Furniture</i>	1	9	–	0,4
FESTIWAL SZTUKI I PRZEDMIOTÓW ARTYSTYCZNYCH <i>FESTIVAL OF ART AND ARTISTIC OBJECTS</i>	5	297	6	10,0
CAVALIADA – Targi Sprzętu Jeździeckiego <i>CAVALIADA – Riding Equipment Fair</i>	5	85	5	14,0

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ

60-624 Poznań, ul. Wojska Polskiego 27/29
tel. 61 27 98 200 fax 61 27 98 100
sekretariatuzspoz@stat.gov.pl
poznan.stat.gov.pl

PUBLIKACJE URZĘDU STATYSTYCZNEGO W POZNANIU
PRZEWIDZIANE DO WYDANIA W 2015 R.

PUBLICATIONS OF THE STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ
EXPECTED TO BE ISSUED IN 2015

ROCZNIKI STATYSTYCZNE *STATISTICAL YEARBOOKS*

Rocznik Statystyczny Województwa Wielkopolskiego 2015
Statistical Yearbook of Wielkopolskie Voivodship 2015

Województwo Wielkopolskie 2015 – Podregiony, Powiaty, Gminy
Wielkopolskie Voivodship 2015 – Subregions, Powiats, Gminas

Rocznik Statystyczny Poznania 2015
Statistical Yearbook of Poznań City 2015

ANALIZY STATYSTYCZNE *STATISTICAL ANALYSIS*

Warunki życia ludności w województwie wielkopolskim w 2013 r.
Living conditions of the population in Wielkopolskie Voivodship in 2013

INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE *STATISTICAL INFORMATION AND ELABORATIONS*

Biuletyn Statystyczny Województwa Wielkopolskiego
Statistical Bulletin of Wielkopolskie Voivodship

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w 2014 r.
Report on the socio-economic situation of Wielkopolskie Voivodship in 2014

Poznań – Biuletyn Statystyczny
Poznań – Statistical Bulletin

Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie wielkopolskim, 2014 r.
Structural changes of groups of the national economy entities in the REGON register in Wielkopolskie Voivodship, 2014

Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie wielkopolskim w 2014 r.
Population, vital statistics and migrations in Wielkopolskie Voivodship in 2014

Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie wielkopolskim w 2014 r.
Budgets of local self-government entities in Wielkopolskie Voivodship in 2014

Rynek pracy w województwie wielkopolskim w 2014 r.
Labour market in Wielkopolskie Voivodship in 2014

FOLDERY I MATERIAŁY OKOLICZNOŚCIOWE *BOOKLETS AND OCASIONAL MATERIALS*

Województwo wielkopolskie w liczbach 2014
Wielkopolskie Voivodship in figures 2014

Poznań w 2014 r.
Poznań in 2014

Województwo wielkopolskie w liczbach 2015
Wielkopolskie Voivodship in figures 2015